

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ПРИЗРАЧНА МУЗИКА

Част 20 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Ива Николова Митева, 2008

chitanka.info

КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ ЧИТАТЕЛИ

Много ми е приятно, че книгите ми се превеждат в България и моите любими герои вече ще говорят и на български език. Искрено се надявам, че за вас ще бъде интересно да прочетете не само как и защо се извършват престъпления в Русия, но и за това как живеят сега хората в нашата страна, за какво мислят, мечтаят, на какво се надяват и от какво се страхуват. Моите романи са за любовта, за ревността, за омразата, за отмъщението, за дружбата и предателството, за честта и безчестието, т.е. за това, което е близко и разбираемо за всеки човек, независимо в коя страна живее и на какъв език говори. Надявам се, че прочитът на моите книги ще ви достави поне малко удоволствие. И предварително ви благодаря, че ще ги прочетете. Желая ви успехи, щастие и благополучие!

С уважение и любов: Александра Маринина

ГЛАВА 1

Беше му хубаво. Още сутринта пое дозата си и сега душата му се къпеше в чувство за дълбок и ненарушим покой. Не го дразнеше дори продължителната изтощителна жегата. Винаги ставаше така, след като поеме дозата — хубаво му бе и когато е горещо, и когато е студено, хубаво му беше да седи, хубаво му беше да лежи. Всичко му беше хубаво и нищо не го тревожеше.

Но мозъкът му работеше на бързи обороти и това също бе последствие от поетата доза. Жегата беше добра не просто сама по себе си, но и защото в това неделно утро човек трябваше да положи огромни усилия, за да открие някой случаен минувач в Москва. Който имаше възможност, бе заминал извън града; който нямаше, си седеше вкъщи с включен климатик или в най-лошия случай — с дръпнати пердета, и почти не се срещаха ненормалници, които да не жалят себе си и да се мотаят по улиците без работа. Как ли пък не! На слънце бе трийсет и девет градуса, на сянка — трийсет и пет, наоколо се извисяваха нажежените, излъчващи горещина каменни сгради и не се усещаше никакъв полъх на вятъра. А към това се прибавяха и изгорелите газове, които сякаш не се разсейваха, не се разтваряха из въздуха и не изчезваха, а си стояха там, където ауспусите на автомобилите ги бяха изпуснали... Общо взето беше ясно, че ако човек се щадеше поне мъничко, за нищо на света нямаше да се шляе из московските улици в този прекрасен слънчев юнски ден.

Автомобилът „Шкода Фелиция“ с цвят на син домати или казано по-просто — тъмновиолетов, си стоеше там, където му бяха казали, че ще бъде — пред блок номер осем. Той спря до колата, докато си палеше цигара, изпусна запалката си, с едва забележимо движение на обувката си я ритна малко по-нататък, под колата, и клекна, за да я вземе. И ето че вече всичко беше наред: радиоуправляемото взривно устройство залепна за дъното на автомобила под шофьорското място. Той се изправи, запали цигарата си и тръгна бавно напред. Намери си и подходяща пейка. Вярно, на най-слънчевото място, но нямаше

проблем, защото и това бе за добро. Ако пейката беше на сянка, задължително щеше да се появи някоя нахална бабичка, излязла да подиша чист въздух, а така бе застрахован от нежелана близост.

Той седна на пейката, сложи слушалките на главата си, натисна бутона на уокмена, който висеше на кръста му, и се отдаде на музиката. Сутринта дълго избира кои касети да вземе, тъй като не бе изключено да чака дълго. Подбира, подбира, нарежда ги на отделна купчинка, а след това отново прегледа придирчиво избраните, върна ги на мястото им и пак започна да подбира. Най-сетне приключи с избора си. Спря се на баладите „Сянката на луната“ и на „Шотландска симфония“ на Менделсон. Баладите го привличаха със своята прохладна мъглявост, бяха прозрачни и тъжни и въпреки ритмичността си, звучаха бавно и отнесено, някак неземно.

Докато пътуваше насам, той успя да изслуша цялата касета с балади и сега, седнал на пейката близо до лилавата „Фелиция“, се приготви да слуша Менделсон. Дори не да го слуша, а да се пропива с неџа. Това беше много особено удоволствие, което не бе достъпно за всеки. В света наоколо цареше тежка жега, от която затъпяваш, и горещ въздух, който ти бе противно дори да вдъхваш, а от слушалките право в главата му духаше ураганен вятър, трещеше гръм, проблясваше мълния и се изсипваше проливен дъжд. Всеки път, когато слушаше „Шотландска симфония“, той си представяше сурова природа, скалисти планини, дълбоки ледени езера и тъмнозелени гъсти гори. И над цялото това студено великолепие се носеше самотна хищна птица. И вятър, примесен с дъжд...

Седеше вече два часа, слушайки музика, без да сваля очи от колата, когато изведнъж усети, че е жаден. И това също бе последствие от поетата сутрешна доза. Павилионът беше далеч и ако отидеше дотам, можеше да изпусне собственика на колата.

Погледът му се натъкна на момче на около седемнайсет години. То стоеше в сянката на дървото на петнайсетина метра от пейката, облегло на дебелия дънер, и въртеше в ръцете си червено топче. Топчето ту се появяваше в дланите му, ту изчезваше, ту се мяркаше между пръстите му и в следващия миг се озоваваше върху горната част на ръката му. Момчето въртеше това с едната си ръка, след това преместваше топчето в другата и правеше същото и с нея.

— Ей! — подвикна му той, след като отдръпна слушалката от едното си ухо. — Ей, момче!

Младежът завъртя глава, сякаш не разбираше откъде идва звукът. А сетне видя човека, който седеше на пейката.

— Мен ли викате?

— Да, теб. Ела, ако обичаш.

Момчето тръгна бавно към него, като продължаваше да върти топчето.

— Виж какво, направи ми услуга, иди да ми купиш вода от павилиона, а? Умирам от болки в крака, изобщо не мога да ходя, а в тая жега ще пукна от жажда. Ще идеш ли? — Той се постара думите му да прозвучат естествено и убедително.

Момчето се колебаеше и това се виждаше по живото му лице.

— Моля те, прояви малко човещина. Ето, вземи двацет и пет рубли и ми донеси бутилка минерална вода, най-добре да е газирана. „Нарзан“ или „Боржоми“. И поискай да ти я дадат от хладилника.

Момчето взе парите и отново завъртя смешно глава. Но все пак отиде до павилиона.

— Благодаря ти, приятелю — каза разчувствано убиецът и бързо завъртя капачката на еднолитровата бутилка с минерална вода. — Направо ме спаси. А какво правиш с това топче?

Момчето се усмихна приветливо и дружелюбно.

— Тренирам си пръстите.

— Фокусник ли ще ставаш?

— Не, пианист. Извинявайте, трябва да тръгвам.

— Ами тръгвай — разреши му милостиво той, погледна с облекчение след отдалечаващото се момче и отново си сложи слушалките.

И слава богу, че хлапакът трябваше да си върви, защото само това липсваше — собственикът на колата да излезе точно в този момент. Момчето се отдалечаваше с равномерни бавни крачки и въртеше глава. Убиецът видя как то стигна до дървото, където стоеше преди това, и се насочи към пресечката, а няколко секунди по-късно от входа на блок номер осем излезе една жена. Тя тръгна с решителна крачка към лилавата „Фелиция“ и отключи вратата от страната на шофьора. Веднага щом влезе в колата и затвори вратата, убиецът натисна бутона на устройството. Музиката, която звучеше в

слушалките, отчасти заглуши грохота от взрива. През отворените прозорци моментално започнаха да надничат хора, а любопитните, които си бяха у дома, се накачулиха по балконите. Преминаващите коли спряха и шофьорите излязоха навън. Общо взето, макар улицата да пустееше, около мястото на взрива се създаде истинска суматоха. Убиецът се зачуди дали трябва да отиде там, изобразявайки естествено любопитство, но реши, че хората около пострадалата кола и бездруго са много, а никой от тях не му обръщаше внимание. Той стана и си тръгна. В слушалките се разнасяха звуците на започваща буря над скалистите брегове и сините ледени езера, а самотната хищна птица плавно се носеше над цялото това студено великолепие.

Той се чувстваше добре и обзет от пълно спокойствие.

* * *

Извадка от заповедта за личния състав на началника на Главното управление на вътрешните работи на гр. Москва:

... назначавам подполковника от милицията Анастасия Павловна Каменская на длъжността старши пълномощник на отдел... със заплата в размер на...

... назначавам майора от милицията Юрий Викторович Коротков на длъжността заместник-началник на отдел... със заплата в размер на...

... освобождавам полковника от милицията Павел Василевич Жерехов от длъжността заместник-началник на отдел... във връзка с напускането му на органите на вътрешните работи (с рапорт от 10 май 1998 г.)...

* * *

— Сега вече ще те командвам — нареждаше злорадо Коротков, докато се настаняваше на новото си работно място. — Най-сетне се

докопах до тази възможност.

— Естествено всеки може да обиди дребния подполковник, дори и един майор — отвърна му шеговито Настя. — Не биваше да се връщам, ще ми отровиш живота.

— Да, ще ти го отровя — обеща ѝ вдъхновено Юра. — Ще искам да ми разкриеш поне пет убийства на века и тогава в качеството си на мъдър ръководител ще получа петдесет поощрения, пет държавни награди, ще прескоча званието подполковник и ще стана направо полковник. Страхотно съм го измислил, нали?

— Супер — съгласи се тя. — А пък ако не ти разкрия нищо, ще ме изгониш и ще ме върнеш при Иван, така ли?

— Как не, мечтай си! Дори никога повече да не разкриеш нищо, пак няма да те пусна никъде, защото само ти можеш да ми създадеш усещането за най-големия милиционерски кеф — да командваш старши по звание. Не всеки оперативен работник вади такъв късмет като моя.

— Нали скоро също ще станеш подполковник и целият ти кеф ще иде на кино.

— Дотогава има време... А сега не ми пречи да се наслаждавам на живота.

И Настя не му пречеше. Дори нещо повече — самата тя също му се наслаждаваше, защото се бе върнала към работата си и при приятелите си, за които толкова ѝ бе домъчняло, докато работеше в Управлението по организираната престъпност. Генерал Заточни я пусна, както се казва, още при първа нужда. Бурята, от която преди време Настя предпази Гордеев, все пак се разрази, вярно — не през есента, както се очакваше отначало, а едва през пролетта на следващата година — през март. Най-неочаквано за много хора от длъжност бе отстранен министърът на вътрешните работи и за няколко дни милиционерската общност застина в очакване съдбата ѝ да бъде решена. Кой ли щеше да дойде — още един военен, който ще започне да размества кадрите и да назначава на всички възможни длъжности свои съученици от военното училище, или все пак това щеше да е някой професионалист? И след няколко дни си отдъхнаха, макар и с известно напрежение, но все пак с облекчение, защото човекът, когото назначиха, не беше военен.

Още през първите дни новият министър заяви, че оперативно-издирвателната дейност е най-важният елемент от борбата с престъпността и от днес нататък ще ѝ се отделя първостепенно внимание. Не пипнаха началника на Главното управление на вътрешните работи на град Москва и съответно в самото управление засега също не се предвиждаха кадрови промени. Началникът на отдела, в който работеше Настя, остана на поста си и тя вече можеше да се върне. След като поработи при Заточни почти десет месеца, тя успя да обучи капитан Дюжин на основната аналитична работа и да получи поредното си звание — подполковник, с което нямаше как да се сдобие на „Петровка“, тъй като длъжността ѝ не позволяваше това, тъй че с генерала се разделиха мирно и кротко. Както се казва, „като свои хора“.

— Е, деца мои — започна през онази сутрин всекидневната оперативка полковник Гордеев, — престъпниците се оказаха поиздръжливи от нас. Ние сме готови да се заврем къде ли не от жегата, а пък те се чувстват доста бодри. Откъде ли вземат сили? Вчера Селуянов беше дежурен за целия град и ни ощастливи с убийството на някоя си госпожа Дударева, генерален директор на фирма... — Той надникна в подредените на бюрото книжа. — ... фирма „Турела“. Занимава се с туристически бизнес. Дамата е състоятелна, да не кажа нещо повече. Делото е заведено на окръжно ниво и засега не ни закачат, но като се има предвид, че това може да се окаже някакво разчистване на сметки в бизнес средите, всеки момент могат да ни включат. Няколко дни няма да ме има: тази вечер заминавам в командировка, ще ме замества Коротков. Тъй че раздавам картите предварително. Ако пристигне нареждане да се включим в разследването на убийството на Дударева, с това ще се заеме Селуянов. Кажете му, когато се наспи и дойде на работа утре. Разбра ли, Коротков? Натисни приятеля си, няма защо да го жалиш. Знам, че тия дни е решил да се жени, а вие всички тутакси ще се втурнете да го прикривате. Толкова по този въпрос, а сега ми докладвайте текущата работа. Доценко, започни с убийството на Волошчиков...

Настя се радваше, че докато я нямаше тук, никой не бе окупира обичайното ѝ място в ъгъла. Повечето от служителите на отдела седяха около заседателната маса, а онези, за които не оставаше място, се настаняваха на столовете покрай стената. А в ъгъла на кабинета на

полковник Гордеев имаше едно вехто ниско кресло с избеляла протрита тапицерия, което бе толкова разклатено и потрошено, че ако човек тежеше повече от осемдесет килограма, просто не биваше да рискува и да сяде в него. Настя Каменская тежеше по-малко и затова обичаше да сяде там, без да се страхува.

След заседанието тя се отби при Коротков.

— Знаеш ли, не е хубава тая работа с Коля — каза тя. — Той трябва да се готви за сватбата си, а сега е застрашен от реалната опасност да затъне в убийството на онази дама от туризма. Защо не поговориш с Колобок? Нека издаде друга заповед.

— Да бе, ще издаде — подсмихна се Юрий. — А сетне ще издаде и още една, та да си знаем мястото. Колобок възпитава Коля и това е ясно дори на децата.

— Защо? — изненада се Настя. — Какви ги е забъркал пак?

— Ами каквито ги забърква винаги. Преди две седмици пак ходи до Воронеж без разрешение. Само за един ден. Вечерта се върна и никой нямаше да разбере. Но нашият Колобок не е вчерашен и тези номера не му минават.

— А когато се върна, пак ли пи?

— Не — завъртя глава Коротков. — Няма такива работи. Коля вече почти не пие, само когато е в компания и просто няма как да откаже. Но вече не прави както преди да не изтрезнява по три дни. Лейди Валентина коренно го превъзпита. Тя казва, че е задължително да обичаш децата си, но не е правилно да пиеш след всяка среща с тях. Не е станала никаква трагедия, достойна да бъде удавена във водка. Децата са щастливи, весели, здрави, грижат се за тях, живеят в пълноценно семейство с майка си и с новия си баща и тази жизнерадостна ситуация не е повод за пиянство. А ако Николаша пък пие не от мъка по децата, а единствено и само от мъка по себе си, това е още по-срамно, защото истинският мъж не бива да се самосъжалява. И сега той може или да постъпва правилно и да се уважава заради това, или да ругае себе си за грешката и веднага да я поправи, след което да започне да се уважава за самокритичността си. И толкова, трети вариант няма. Тя му набива в главата тази велика идея, набива му я и най-сетне успя. Тъй че нашият Селуянов е сложил окончателен кръст на пиенето. Между другото, какво ще му подарим? Имаш ли някаква идея?

— Още не. А ти?

— Аз също нямам. Добре де, разполагаме с още една седмица, ще измислим нещо. Всъщност — оживи се Юра — все пак имам нещо наум. Ще взема да се обадя в окръжното и да разбера какво става с онази Дударева. Може би нещата не са чак толкова страшни и Коля ще успее да се измъкне.

Той извади телефонния указател и започна да натиска бутоните. Не успя да се свърже веднага: първо беше заето, след това нужния човек го нямаше, но в крайна сметка стана ясно, че бурята над главата на Селуянов май се е разминала. Мъжът на убитата вече беше задържан. Изглежда, ставаше дума за най-обикновено убийство. Е, не съвсем обикновено, разбира се, не бе станало на пияна глава и по време на семеен скандал, а бе поръчково, но въпреки това мотивът беше битов — развод и пари. И нямаше никакви разчиствания на сметки в бизнеса, в които да са замесени фирми и хора, пръснати из различни краища на града, така че „Петровка“ можеше да си почива.

* * *

— Гражданино Дударев, на кого е автомобилът марка „Шкода Фелиция“ с номер Р 590 СУ?

— Колата е моя, нали ви казах.

— Колата се води на ваше име и вие сте неин собственик, така ли?

— Не, колата се води на името на жена ми, а аз имам пълномощно, за да я карам.

— Жена ви често ли се вози с колата?

— Често. Когато я карам.

— А когато не я карате вие?

— Когато не я карам аз, я кара шофьорът ѝ. Тя не може да кара кола и дори няма книжка. Разберете, ако някой е искал да убие Елена, нямаше да слага взривно устройство в шкодата, защото я карам предимно аз.

— Съгласен съм. Само че, кой знае защо, точно днес, когато в колата ви имаше бомба, не вие, а вашата жена е отворила вратата ѝ и е седнала зад волана. Как ще обясните това?

— Не зная. Не разбирам какво трябва да обясня.

— А, значи не разбирате? Тогава аз ще се опитам да ви обясня. Гражданино Дударев, добри отношения ли имахте с жена си?

— Отношенията ни бяха нормални. Какво общо има това?

— Когато отношенията между двама съпрузи са нормални, те не се карат почти всеки ден, и то на толкова висок глас, че съседите да ги чуват.

— Всички хора се карат и въпреки това си живеят нормално. Какво се опитвате да измъкнете от мен?

— Ще ви кажа след малко. Да продължим нататък. Гражданино Дударев, вие състоятелен човек ли сте?

— Напълно.

— Моля ви, избройте имуществото си, за което се сещате веднага.

— Ами... кола, апартамент, вила, гараж... Това достатъчно ли е?

— Щеше да е достатъчно, ако всичко това наистина ви принадлежеше. Но това имущество е на съпругата ви, а не ваше. И колата, и недвижимото имущество се водят на нейно име и всичко това е придобито преди брака й с вас, така че не може да се смята за обща собственост. А лично вие какво притежавате?

— ...

— Ясно. Нищо. Какви доходи имате с днешна дата?

— Получавам военна пенсия.

— Само това ли?

— Да. А вие какво очаквахте? Че съм милионер и укривам данъци ли?

— Не, не съм очаквал подобно нещо. Кажете ми, моля ви, вашата жена изневеряваше ли ви?

— Да не сте полудели?!

— В никакъв случай. Разполагам с информация, че тя е имала интимна връзка, и то толкова сериозна, че е решила да се раздели с вас и да създаде ново семейство. Май искате да се престорите, че това не ви е известно, така ли?

— За пръв път го чувам. Това е пълна глупост!

— Е, в такъв случай ще ви се наложи да чуete още една глупост. Но няма да ви се удаде да премълчите отговора. Ще ви се наложи да коментирате това, което ще ви кажа. И тъй, вие не сте живели добре с

Елена Петровна. Тя ви е изневерявала и вие постоянно сте се карали на тази почва. Дори нещо повече — когато преди две години сте се оженили, тя е била доста състоятелна дама и собственичка на процъфтяваща туристическа фирма, а вие, Георгий Николаевич, сте били офицер с блестящо военно минало, който се е готвел да излезе в оставка, но — уви! — без никакво бъдеще и никакви доходи. Вероятно към този брак ви е тласнала страстната любов и аз се отнасям с огромно уважение към това. Тогава, преди две години, нито вие, нито вашата годеница сте мислили как ще се уредят отношенията ви в материален план. Вие сте били относително млад — малко над четирийсетте, и ви се е струвало, че онова, което ви предстои, ще бъде прекрасно. Само че се оказало, че никой няма нужда от вашата военна професия, и вие сте започнали да живеете с офицерската си пенсия и с онова, което ви е давала Елена Петровна. Съгласете се, че е унижително. Имам информация, че много пъти сте се опитвали да започнете работа, но не сте успели. Вие нямате цивилна професия и най-доброто, което са ви предлагали, е да застанете на сергията на битака и да получавате по петдесет рубли за всяко продадено сако. С течение на времето страстната любов отминала и Елена Петровна си намерила друг мъж, който бил по-приспособен към живота. И пред вас се изправила реалната заплаха от развод. Цялото имущество принадлежи на вашата съпруга и при разтрогването на брака няма да получите нищо. Много по-удобно е да останете вдовец, нали така? И няма проблем да го постигнете. Слагате взривно устройство в колата, която е купила жена ви и която карате с пълномощно, и под някакъв благовиден предлог изпращате Елена Петровна да вземе нещо от автомобила. Какво е то?

— ...

— Питам защо жена ви е отключила колата, след като не я кара?

— Трябваше да вземе документите.

— Какви документи?

— От строителната фирма.

— Разкажете по-подробно, моля ви.

— Искрахме... Тя искаше да направи основен ремонт на вилата ни и поръча проекта на една строителна фирма. В петък трябваше да отида във фирмата и да взема документацията.

— Защо Елена Петровна е отворила вратата откъм мястото на шофьора, след като е искала да вземе документите от жабката? Щеше да ѝ е по-лесно, ако беше отворила другата врата.

— Ключалката на другата врата е счупена. Предната дясна врата може да се отваря само отвътре.

— Защо сте оставили документите в колата, а не сте ги занесли вкъщи, както би трябвало да постъпите?

— Забравих ги.

— Много навреме! Забравили сте ги, така ли? Или нарочно сте ги оставили, за да има повод да я изпратите до колата?

— Наистина ги забравих! Сложих ги в жабката и ги забравих. Защо не ми вярвате?

— Знаете ли, много е трудно да ви повярвам. На мое място не би ви повярвал нито един следовател. Но да се върнем към документите. Ако вие, както твърдите, сте живели мирно и кротко, в любов и съгласие, тогава защо не сте постъпили като джентълмен и не сте отишли сам да вземете документите? Защо е трябвало да изпращате жена си?

— Прав сте...

— Ето, виждате ли.

— Прав сте, онази сутрин наистина се скарахме. Аз бях против основния ремонт на вилата...

— Защо?

— Струваше ми се, че и така си е хубава. Опитвах се да разубедя Елена за ремонта и си повишихме тон... Тя поиска да ѝ покажа документите, а аз ѝ казах, че са в колата и ако ѝ трябват, да отиде да си ги вземе сама. Тя грабна ключовете от колата и слезе долу. Това е всичко.

— Не, Георгий Николаевич, не е всичко. Вие не просто сте повишили тон на жена си, а сте провокирали скандал. Оставили сте предварително документите в колата, а след това сте вдигнали скандал, подтиквайки Елена Петровна да поиска да види подготовения проект.

— Вие имате болна фантазия...

— Знаете ли колко пъти в живота си съм чувал това? Точно толкова, колкото уж нарочно нахиснати хора съм изпратил на съд. Тъй че вашата оценка не е нова за мен и смея да ви уверя, че не е обидна. Ако нямах фантазия, нямаше да доведа докрай нито едно наказателно

дело. Повярвайте ми, още не се е родил престъпникът, който с удоволствие би ми разказал как е станало всичко в действителност. Налага ми се да напрегам фантазията си, за да разбера какво се е случило. Но да се върнем на вашата съпруга. Специалистите огледаха мястото на взрива и останките от колата и стигнаха до извода, че бомбата е била с радиоуправление. Имам само един въпрос, на който искам да получа отговор: кой е задействал бомбата? Може би сте го направили вие, като сте излезли на балкона или сте се подали през прозореца? Или за целта сте наели някого другиго? Ето на този въпрос искам да ми отговорите. Но ако не го направите, не е кой знае какъв проблем. В момента в жилището ви се извършва обиск. Ако там не намерим дистанционното управление, с което сте изпратили смъртоносния сигнал, значи ще започнем да търсим вашия съучастник. Не искате ли да ни спестите времето и силите и веднага да ни признаете всичко?

— Нямам какво да признавам. Не съм слагал никакво взривно устройство и не съм искал да убивам Елена. И нямам никакъв съучастник. Вие се заблуждавате и сте под влияние на собствените си измислици...

— Недейте, Георгий Николаевич, не си хабете напразно думите. Кой друг, освен вас, би предположил, че вие няма да влезете в колата? Никой. Защото на шофьорското място винаги сте сядали единствено и само вие — сам ми го казахте. Вашата съпруга не е карала колата. Кой друг, освен вас, е знаел, че предната дясна врата не се отваря отвън? Никой. И никой друг, освен вас, не би се опитал да убие Елена Петровна по този странен начин, като използва вашата кола и сложи взривно устройство под шофьорското място. Ще открием или дистанционното управление, или човека, когото сте наели. Трети вариант няма. Ще напиша заповед за вашето задържане.

— Вижте какво...

— Кажете?

— Какво трябва да направя, за да ми повярвате?

— За съжаление, не мога да ви дам такъв отговор. Мога само да ви посъветвам как да облекчите положението си.

* * *

Привечер си оставаше все така задушно и едва на разсъмване малко се поразхлаждаше. Олга Ермилова прекара безсънна нощ, но причина за това не бе само жегата. Вчера вечерта в предаването „Пътен патрул“, което редовно гледаше, чу една странна новина: Елена Дударева е убита, а нейният съпруг — Георгий Дударев, е задържан като заподозрян за извършването на убийството. Мозъкът ѝ отказваше да възприеме тази информация и вместо конструктивни идеи, подхвърляше на Олга някакви странни мисли за сина ѝ, на когото сигурно също му бе горещо в пионерския лагер, и за зимните дрехи, които отдавна трябваше да занесе на химическо чистене. Лека-полека главата ѝ се поизбистри и тя започна поне малко да се ориентира в действителността. Трябваше да се обади на Георгий и да разбере дали това е истина. Олга дори понечи да посегне към телефона, но се сети навреме, че ако той наистина е задържан, както съобщиха по телевизията, в жилището им навярно имаше служители на милицията, които щяха да заразпитват кой и защо се обажда, а в същото време щяха да започнат да засичат номера на абоната. Разбира се, можеше да излезе и да се обади от уличен автомат, но това също бе опасно. Ами ако мъжът ѝ, който бе дежурен, точно в този момент решише да си поговори с нея? Щеше да се обади вкъщи, а там никой нямаше да вдигне слушалката. Вече бе късно, почти един часът през нощта, и щеше да ѝ е трудно да лъже за пореден път къде е била.

Но Олга Ермилова знаеше със сигурност, че Георгий не е убиец. Както всеки жив човек, и той имаше много недостатъци, но не можеше да убие никого. Беше станала някаква грешка и тя трябваше да му помогне да се измъкне.

Олга се въртя в леглото до сутринта, без да мигне, и започна да мобилизира ума и душата си за момента, в който мъжът ѝ щеше да се върне от дежурство. Осъзнаваше, че трябва да е готова за всичко и да намери сили да изтъкне всякакви, дори и най-опасните аргументи, за да спаси Георгий. В девет часа сутринта тя се обади в службата си и каза, че е болна и че днес ще си остане вкъщи, но утре задължително ще отиде на работа. Колегите ѝ се отнесоха със съчувствие към нея и ѝ казаха да се лекува и да не се притеснява за нищо.

Михаил се прибра вкъщи едва към обед. Дотогава Олга успя да се мобилизира и да се подготви за разговора. Но когато видя мъжа си,

пребледнял и омаломощен от жажда след едно денонощие работа, отново изгуби самообладание.

— Искаш ли да хапнеш? — попита плахо тя. — Или направо ще си легнеш да спиш?

— Отивам в банята — измърмори Михаил и свали мократа си от пот риза. — Първо ще си взема душ, а после ще правя всичко останало.

Той хлътна в банята и скоро Олга чу шуртенето на водните струи. Не, не можеше да чака повече. Или сега, или никога. Тя отвори решително вратата на банята. Михаил стоеше под душа със затворени очи и миеше главата си с шампоан.

— Миша, вчера чух по телевизията, че са убили някоя си Дударева, а мъжът ѝ е арестуван като заподозрян за убийството. Вярно ли е?

— Вярно е — отвърна той, без да отваря очи. — Защо питаш? Познаваше ли я?

— Не, не я познавам.

— Тогава какъв е проблемът?

— Познавам мъжа ѝ. Миша, това е някаква грешка. Той не е убиец.

Михаил отми на бърза ръка пяната от косата си и отвори очи. Лицето му беше спокойно, но по него се четеше искрено любопитство.

— Ти познаваш Дударев, така ли?

— Да.

— Откъде? Защо аз не знам нищо за това твое познанство?

— Какво значение има, Миша? Познавам го — и толкова. Това не е важно.

— А кое е важно? Обясни ми, ако обичаш.

— Познавам Георгий. Той не може да убие жена си.

— Че защо да не може?

— Защото не може. Сигурна съм. Той е почтен човек и истински мъж и в никакъв случай не би вдигнал ръка на жена.

— Казваш, че е истински мъж, така ли? — примижа Миша. — Ако искаш да знаеш, истинските мъже не висят на врата на жените си и не карат коли, които не са купили със собствените си пари. Истинските мъже работят и дори да не печелят чак толкова, колкото им се иска, пак вършат някаква полезна работа и дори само с това

доказват своята състоятелност. А когато твоя приятел Дударев го уволнили от армията заради съкращаване на щата, тъй си и останал с едната офицерска пенсия. Жена му много пъти се опитвала да му намери някаква работа, само че той бил горд: как, по дяволите, един военен офицер с висше образование ще застане на сергията да продава дрехи? Виж, ако му предложели най-малкото да оглави катедра във военната академия, тогава можело и да си помисли. Така ли се държат истинските мъже? Всъщност ти сигурно не знаеш всички тези подробности и затова го защитаваш. И все пак много ми е интересно откъде го познаваш.

Той спря водата и посегна да вземе кърпата. Олга известно време наблюдава мълчешком как мъжът ѝ се бърше, как се загръща с кърпата през бедрата, как излиза от ваната и как си мие зъбите.

— Днес не си ли на работа? — попита той, докато решеше мократа си коса.

— Не.

— Тогава искаш ли да отидем при Валера? Ще му занесем нещо за ядене и няколко бутилки вода. В тази жега навярно непрекъснато е жаден. Какво ще кажеш?

— Мислех, че си уморен и искаш да си починеш — отвърна нерешително Олга.

Не искаше да ходи при сина си в оздравителния лагер, докато не е провела важния си разговор. Но по всичко личеше, че Михаил не е отдал никакво значение на досегашните им приказки и вече си мисли за нещо друго.

— Че колко ще си почивам? Ще поспя три-четири часа и стига толкова. Тъкмо ще пристигнем при него към шест часа, между следобедната почивка и вечерята. Всъщност плати ли наема?

— Вчера беше неделя...

— Вярно, обърках се с това дежурство. Иди да го платиш днес, че иначе ще вдигнат врява. Не забравяй да платиш и тока. Извинявай. — Той отстрани лекичко Олга и свали късия копринен халат, който висеше на вратата и който обичаше да носи вкъщи — особено когато бе горещо.

Михаил излезе от банята и се отправи към кухнята. Олга се потътри след него, без да знае как да продължи прекъснатия разговор.

— Така — проточи той, надничайки в хладилника, — какво да си хапна?

— Искаш ли да стопля печеното? — предложи Олга.

— За нищо на света няма да ям гореща храна в тази жега. Бих хапнал нещо студено. Някаква салата например.

— Ей сега ще ти направя — засуети се тя. — Почакай пет минутки, бързо ще стане.

Олга извади от хладилника домати, краставици, зелена салата и лук и започна бързо да реже зеленчуците. Михаил се настани до нея край масата, изпъна крака, въздъхна блажено и запали цигара.

— Боже мой, колко е хубаво вкъщи — рече бавно, но с наслада. — Винаги ми е било жал за мъжете, които не познават удоволствието да се прибереш вкъщи от работа. Особено когато жена ти не е на работа, а те чака. Оля, сигурно аз съм много щастлив човек. Как мислиш?

Тя изпита почти физическа болка. Той толкова много я обичаше, а пък тя се канеше да му каже, че... През всички месеци, в които беше любовница на Дударев, Олга с ужас си мислеше какво ще стане, ако мъжът ѝ научи. Просто той нямаше да го преживее. Михаил страшно много я обичаше и ѝ вярваше... Олга Ермилова не се страхуваше от развода като такъв и мисълта, че ще остане сама с десетгодишното си дете, не я плашеше. Тя беше действена и самостоятелна жена, печелеше добре и не се бе хванала за печата в паспорта си. Но се боеше да нанесе на Михаил удар, който той не заслужаваше. Де да можеше и сега да не му казва нищо... Но очевидно се налагаше.

— Миша, пак ще те питам за Дударев — започна, без да се обръща, преструвайки се, че изцяло е съсредоточена в рязането на зеленчуците за салатата. — Може пък следователят, който го е арестувал, да не е изяснил всичко?

— Може — съгласи се той. — И какво от това?

— Ами... може би той ще си изясни нещата и ще го пусне, как мислиш?

— Вероятността е малка. Срещу твоя познат има прекалено много улики. Той е бил заинтересован от смъртта на жена си. А освен това, докато е служил в армията, е боравил с взривни устройства и си е създал добри навици за работа с тях. Тъй че твоят приятел няма никакви шансове. Но ти така и не ми каза откъде го познаваш.

— Ами запознахме се на панаира на книгата в „Олимпийски център“. Аз търсех книжки за Валера, а Георгий също си избираше нещо. И се запrikaзвахме. Посъветва ме в коя част на залата да потърся онова, което ми трябва. Това е.

— И на базата на това случайно познанство ти правиш сериозните изводи, че той е добър човек и не може да убие никого, така ли?

— Готово е.

Олга подправи салатата с майонеза и я сложи на масата пред мъжа си. Михаил взе филийка хляб и започна да поглъща с апетит пресните зеленчуци.

— Да ти направя ли кафе?

— Да, ако обичаш.

Тя изсипа зърната в кафемелачката и натисна бутона. Нервите ѝ бяха изопнати до такава степен, че силното бръмчене близо до ухото ѝ се струваше направо непоносимо. Едва се удържа да не захвърли вибриращата и виеща машинка на пода и да не се разкреци.

— Значи казваш, че той ходи на панаира за книги? — попита я най-неочаквано мъжът ѝ.

— Да.

— Добре че ми го каза. Трябва да потърсим дали има някакви връзки там.

— Миша, какви връзки? Той не е престъпник! — занарежда отчаяно Олга. — Не е убил никого.

— А ти откъде знаеш? Защо го защитаваш, като че ли ти е роден брат? Благодаря. — Той побутна настрани празната чиния. — Беше много вкусно.

— Да ти е сладко. — Тя си пое дълбоко въздух, сякаш се канеше да скочи в дълбока вода. — Познавам добре Георгий. Срам ме е и се страхувам да ти го кажа, но го познавам много добре. И със сигурност знам, че не е убиец.

— Така. — Михаил се изправи и погледна разтревожено жена си. — Какво означава „срам ме е и се страхувам“? Какви са отношенията ви?

— Отношенията ни са близки, Миша. Много близки. Е, сега вече знаеш всичко.

Олга отпусна безсилно ръце и заплака.

— Моля те, умолявам те... Направи нещо, поговори със следователя, нали имаш връзки... Обясни му, че Георгий не би могъл да извърши нищо лошо. Разбирам, че сега вече няма да искаш да живееш с мен и имаш пълно право да ме изгониш. Добре, тъй да бъде — изгони ме, само го спаси!

Тя вече не мислеше за огромната болка, която причинява на мъжа си, и в главата ѝ пулсираше само една мисъл: да спаси Георгий, който нямаше никаква вина. Той не можеше да е виновен, той не би могъл да убие жена си! Михаил седеше пребледнял, а ръцете му трепереха.

— Значи ето какво било... Оля, но защо... Боклук такъв! — изкрещя изведнъж той. — Лъжлив боклук! Откога продължава това?

— От половин година — рече през сълзи тя.

— И ти си ме мамила половин година! Половин година си ходила по срещи с него, а на мен си ми дрънкала разни лъжи за поликлиники и магазини, така ли? Половин година си лягала в леглото с него, а сетне си се прибирала вкъщи и си ме прегръщала, така ли? Кажи? Така ли беше?

Тя кимна.

— Миша, скъпи мой, ти си прав, прав си за всичко. Аз съм отвратителен лъжлив боклук, можеш да ме наричаш както си искаш, само го спаси!

Олга се разплака отчаяно и силно.

— И според теб как трябва да спася твоя любовник? — попита с неочаквана хладина съпругът ѝ.

— Поговори със следователя, помоли го... Щом си в течение на събитията, значи знаеш кой води разследването. Кажи му, че Георгий не е виновен, на теб ще ти повярват. Миша, моля те! Умолявам те! Искаш ли да падна на колене пред теб?

— Недей. — Устните му се разкривиха в гнуслива усмивка. — Нека минем без патетичност. Добре де, да речем, че успея да постигна резултат и пуснат твоя любовник. И какво ще стане след това? Ти ще се омъжиш за богатия вдовец и ще ме зарежеш заедно с мизерната ми милиционерска заплата, така ли? И ще вземеш и сина ни, за да расте в безгрижие, богатство и охолство? Изобщо как си представяш понататъшния развой на събитията?

— Не знам, Миша... Ще стане, както ти решиш, само го спаси. Ако кажеш, ще си отида; ако кажеш, ще остана.

— Ще останеш ли? И ще ми бъдеш вярна съпруга? Или ще продължиш да ме лъжеш и да ходиш на срещи с твоя Дударев?

— Давам ти честната си дума, кълна се, че никога повече няма да се видя с него, ако ми кажеш да остана. Няма да те лъжа. Само направи нещо...

Михаил излезе мълчешком от кухнята. След няколко минути Олга го видя в антрето — напълно облечен със светли панталони и лека риза с къс ръкав.

— Къде отиваш? — попита тя с надежда.

Може би Михаил се е вслушал в молбите ѝ и сега ще отиде при онзи следовател да се разбере с него.

— На работа.

— Ще направиш ли каквото те помолих?

— Не знам. Аз задържах Дударев. Но сега, когато стана ясно, че той ти е любовник, нямам право да водя разследването. Трябва да съобщя това на ръководството и да предам делото на друг следовател.

— Но ще си поговориш с него, нали? — настояваше Олга.

— Едва ли. В принципите ми не влиза да защитавам престъпници, а още по-малко убийци. Всъщност твоят любовник знае ли къде работя?

— Разбира се.

— Значи е знаел кой го разпитва, но не каза нито дума. Браво на него, истински джентълмен. Но въпреки това е глупак. Ако ми беше казал веднага, моментално щях да го пратя при друг следовател, може би щеше да извади по-голям късмет с него. Желая ви всичко хубаво, Олга Василевна!

Той затръшна вратата с всичка сила. Олга стоеше неподвижно в антрето, загледана тъпо в мястото, където току-що стоеше мъжът ѝ, сякаш продължаваше да разговаря с него. „Направи нещо — повтаряше си тя наум, — направи всичко необходимо, за да го спасиш, и аз ще ти бъда вярна съпруга до гроб“.

ГЛАВА 2

Борис Виталевич Гмиря пое от следователя Ермилов наказателното дело за убийството на гражданката Елена Петровна Дударева. Уликите срещу мъжа на убитата бяха повече от убедителни и той не бързаше да пуска задържания. Вярно, обискът в дома на Дудареви не даде ценни резултати и не бяха открити никакви следи за това, че там е било изработено взривно устройство и че смъртоносният сигнал е бил изпратен точно оттам. Но Гмиря бе напълно съгласен с предшественика си Ермилов, че бутона може да го натисне всеки и че изобщо не е задължително самият Дударев да е извършил това. И сега той бе изправен пред проблема да разпита поголовно всички обитатели на блок номер осем и на съседните блокове дали някой не е виждал близо до колата подозрителни хора, които се мотаят без работа или чакат неизвестно какво. Може би в момента на взрива някой бе видял как самият съпруг на Елена Петровна е излязъл на балкона? В края на краищата фактът, че дистанционното управление не бе намерено в апартамента, все още не означаваше нищо, тъй като до пристигането на милицията беше минало доста време и виновникът за скоропостижната смърт на любимата си съпруга съвсем успешно би могъл да натика уликата къде ли не, включително и в шахтата за боклук, която между другото също трябваше да се огледа. Паралелно се проверяваше целият кръг от познати на Георгий Николаевич Дударев, за да се установят лицата, които заподозреният би могъл да ангажира за толкова деликатна работа като ликвидирането на собствената му жена.

Оперативният работник Сергей Зарубин — чевръсто, съобразително и съвсем нисичко на ръст момче, изпълняваше задачата да разпита обитателите на микрорайона, в който бе станала трагедията. Обикаляйки апартаментите един след друг, той най-често се срещаше с хора, които през онази гореща неделна сутрин не са били в града. „Направо е изумително — мислеше си той, докато се качваше на поредния етаж и натискаше поредния бутон на звънеца, — всички

надават вой, че тънат в мизерия, а когото и да попиташ, всички имат вили. Или поне коли, с които излизат извън града, за да се отърват от задушния бетонен кафез“.

Беше му горещо, ризата му бе залепнала за гърба, а панталоните — по краката, и когато излезе от входа, който вече бе обиколил, Сергей се отправи към близкия павилион, за да си купи кутия студена „Пепси кола“. Пътъом му хрумна мисълта, че ако някой страничен човек е чакал дълго някого тук, не е изключено също да е отишъл до павилиона за разхладителна напитка. Разбира се, ако ставаше дума за някой печен и опитен престъпник, той нямаше да се разкрие толкова глупаво, но не всички престъпници бяха опитни и умни и сред тях също се срещаха какви ли не, включително и не съвсем предпазливи.

— Какво имате в хладилника? — попита той съненото на вид момиче, което стоеше зад витрината.

— Всичко — проточи вяло то. — Всичко е изложено на витрината, изберете си.

— Да не искате да кажете, че всичко, което е на витрината, го има и в хладилника? — уточни недоверчиво Сергей.

— Всичко — отвърна непоколебимо момичето.

— Дори и обикновена минерална вода?

— „Вера“ и „Свят извор“. Каква искате?

— Дайте ми „Извор“. Колко ви дължа?

Момичето каза цената. Сергей дълго рови в портмонето си, търсейки дребни, като в същото време си мърмореше нещо забавно, хвърляйки дяволити погледи към омаломощеното от жегата момиче, и в крайна сметка го разприказва. Естествено започнаха с въпроса как върви търговията в тази горещина, а сетне плавно преминаха към постоянните клиенти — служителите от близките учреждения. А след това Сергей, забелязал, че предпазливостта на събеседничката му се изпари, ѝ призна причината за интереса си.

— Олеле, от милицията! — Момичето, кой знае защо, плесна с ръце и се разсмя. — Ама вземат ли такива дребосъци в милицията?

— Разбира се, вземат ги и още как. Нарочно, та никой да не се сети, че съм от милицията — обясни ѝ заговорнически Зарубин. — Е, Лялечка, ще си спомниш ли нещо от вчерашния ден?

— Че какво има да си спомням — въздъхна угнетено тя. — Беше истинско мъртвило, ведомствата не работеха, а пък хората, които

живеят тук, до един си заминаха по вилите. Когато градът е пуст, търговията ми не върви.

— Още повече — оживи се оперативният работник. — Значи купувачите са били малко и ти ще си ги спомниш. Особено онези, които са дошли сутринта, преди колата да се взриви.

— Дойде едно момче, много добре си го спомням. Появи се точно преди да тресне взривът — каза уверено Лялечка.

— Какво момче? Малко ли беше?

— Не, не съвсем. На около осемнайсет години, а може би и на повече. Беше едно такова слабичко, хилавко. Но когато се наведе до прозорчето, забелязах, че е гладко избръснато. В смисъл че лицето му не беше детско, а бръснато, разбираш ли? И изражението му бе много напрегнато, децата нямат такива изражения.

— Прекрасно! — зарадва се Сергей. — Какво друго можеш да ми кажеш за него? Как беше облечено?

— Най-обикновено, със светли къси панталони и с фланелка с някакъв надпис — не можах да го прочета. Да, и въртеше в ръката си някакво топче. Дори си помислих: защо ли му е това топче?

— Какво топче?

— Червено.

— Голямо ли беше?

— Не, ей такава. — Лялечка събра палеца и показалеца си, показвайки диаметъра на топчето. — Май беше пластмасово.

— А сръчно ли го въртеше?

— Много! — въздъхна завистливо девойката. — Ако аз можех да правя такива неща, нямаше да седя тук, а щях да играя в цирка. Същински Акопян.

„Акопян значи — помисли си със задоволство Зарубин. — За да въртиш така топче, трябва непрекъснато да тренираш, направо по двайсет и четири часа в денонощието. Което означава, че става дума за траен навик. А това вече е нещо“.

Сергей изпи на един дъх бутилката студена минерална вода до павилиона, купи си още една и тръгна да търси момчето. Разбира се, отличителните му белези не бяха кой знае какви. Момчето с топчето можеше да е въпросният убиец, но можеше да е и най-обикновен минавач, ала при всички случаи трябваше да го намери, още повече че то най-вероятно бе видяло убиеца.

И всичко започна отначало. Входът, стълбището, етажът, вратата, звънецът, въпросът: „Познавате ли едно слабичко момче, което има навика да върти топче в ръка?“, благодарност, отново врата, звънец, въпрос, стълби, врата... Краката му пулсираха, а ризата и панталоните му се превърнаха в негова втора кожа, която бе залепнала толкова плътно за тялото му, та му се струваше, че никога няма да може да я отлепи.

Към десет часа вечерта се наложи да прекъсне обиколката, защото хората не бяха много склонни да отварят вратите си толкова късно на някакъв непознат дори когато им показваше авторитетната си карта. Нервничеха и се стараеха да отговорят както им падне, без да вникват в нищо и без да се замислят, само и само неканеният гост час по-скоро да си отиде.

На другия ден сутринта Зарубин се върна и продължи прекъснатото си занимание и тъй като по обед повечето хора вече бяха на работа и никой не му отваряше, се премести в съседното каре от сгради. Влезе във вътрешния двор и не повярва на очите си. На пейка точно пред него седяха две момчета. Едното беше високо, широкоплещесто и четеше нещо на глас, а другото, което бе слабичко и по-ниско на ръст, го слушаше внимателно и въртеше в ръка червено топче. „И кой ще ми каже сега, че в живота няма късмет?“ — помисли си Сергей.

* * *

Те не бяха братя, но бяха повече от приятели. Бяха всичко един за друг.

Вследствие на родилна травма Артъом Кипиани получи частична атрофия на очните нерви. Отначало детето виждаше лошо надалеч, сетне — наблизко, а след това зрителното му поле започна да се стеснява. Беше му трудно да чете и да пише, очите му бързо се уморяваха и му се налагаше да прави дълги паузи, за да си почине. Като ученик в началните класове криво-ляво се справяше с учението, но в края на четвърти клас проблемът се изправи с цялата си острота. За пръв път го оставиха да повтаря. Момчето беше повече от способно, притежаваше несъмнен талант и вкъщи учеше неуморно — дори за

сметка на съня си. Но контролните... Времето за тях беше ограничено и тъй като бе принудено непрекъснато да спира, та очите му да си починат, то за нещастие не успяваше да напише решенията на задачите, до които вече бе стигнало наум. Същото ставаше и на контролните по руски и английски език.

Тогава родителите на Артъом трябваше да вземат отговорно решение. Дали да изпратят детето в училище за деца с нарушено зрение, или да го оставят в обикновено училище? Всъщност родителите му не спореха по този въпрос. И двамата бяха съгласни, че трябва, както се казва, да упорстват до последно, за да се опитат да дадат на сина си пълноценно образование. Както е известно, в училището за деца с нарушено зрение програмата за обучение беше доста щадяща и за твърде малко от общообразователните предмети имаше учебници с брайловата азбука, които слепите можеха да четат. Но дали Артъом щеше да се справи с нарастващото натоварване на учебната програма в обикновеното училище? И какво щеше да прави със злополучните контролни?

Въпросът с контролните се реши веднъж завинаги. Момчето трябваше да получи образование, а не бележки, затова нека да му пишат тройки и дори двойки — в това нямаше нищо страшно. Но за да не го изключат от училище за слаб успех, трябваше да се старае да получава само отлични оценки на устните изпитвания и на домашните си работи. За изпълнението на това свое решение Екатерина и Тенгиз Кипиани пожертваха цялото си свободно време, четяха на глас учебниците на Артъом и му диктуваха условията на задачите и примерите. Така момчето завърши още два класа и отново се наложи да повтори година заради резултатите от класните си работи. Предметите в програмата ставаха все повече и родителите му вече не успяваха да учат заедно със сина си след работа. Трябваше да намерят човек, който да се занимава с Артъом непрекъснато след три часа следобед. Тенгиз отиде при завеждащата учебната част на училището, за да проведе сериозен разговор.

— За момчето ще е по-добре да отиде в специализирано училище — каза завеждащата учебната част, — то не се справя с натоварването при нас.

— Ще се справи — възрази бащата, — той учи лесно, схваща всичко от половин дума и го запомня от първия път. Решава наум най-

трудните задачи по математика и физика. Единственото, което му е трудно, е да чете и да пише, затова му трябва десет пъти повече време, отколкото на останалите. Наистина ли сте готови да лишите момчето от пълноценно образование само заради това?

— Бих могла да ви помогна — въздъхна завеждащата, — ако ми кажете какво мога да направя за Артъом. Повярвайте ми, на мен също ще ми е жал да се разделя с него, защото той е прекрасно момче и наистина е много способно. Но искам да ме разберете правилно — тревожа се само за него. На детето му е трудно, а в специализираното училище ще му бъде далеч по-лесно.

— Не искам да му е лесно. Нека да му е трудно, така той няма да се чувства инвалид. И ще бъде като всички.

— Вие искате да му е трудно — повтори с усмивка завеждащата. — А какво иска самият Артъом? Сигурен ли сте, че желае да се справя с такива трудности?

— Сигурен съм — отвърна категорично Тенгиз. — Артъом е дете, което притежава невероятна сила на волята и духа и не иска към него да има занижени изисквания като към слабо и непълноценно същество. Той иска да бъде равен сред зрящите, а не пръв сред слепите.

— И какъв е изходът според вас?

— Трябва му помощник. Човек, който да бъде с него през цялото време след училище. Но аз не искам той да е възрастен човек. Артъом няма нужда от възпитател или от домашен учител, той се нуждае от помощник. Това трябва да е някое момче, което иска да спечели малко джобни пари. Или момиче — добави след кратък размисъл.

— Знам кой ще ви свърши работа — каза завеждащата. — В нашето училище има едно прекрасно момче, което е с три години по-малко от Артъом, но е само един клас по-назад от него. Искате ли да ви запозная?

Така в живота на семейство Кипиани се появи Денис Баженов. Сутрин той идваше при Артъом и двамата отиваха на училище заедно. След часовете се връщаха пак заедно. Стопляха си храната, която Екатерина приготвяше, и започваха да учат. Денис правеше всичко необходимо, за да може Артъом да напише домашните си, а успяваше да подготви и своите. Вярно, често Артъом решаваше и неговите задачи, като правеше това наум и ги диктуваше на Денис. Всъщност в

началото на втората година от съвместното им битие проблемът с уроците на Денис почти отпадна, защото предишната година той бе изучил всичко заедно с по-големия си приятел. Артър научи помощника си да чете нотите и така той му помагаше дори да се занимава с музика. А в периодите на едномесечните курсове по възстановителна терапия, които Артър задължително трябваше да провежда, Денис редовно го водеше на инжекции.

Двамата станаха неразделни и тъгуваха един без друг, както тъгуват близнаци, които се разделят за кратко. Родителите на Артър не можеха да се нарадват на добрия и умен Денис, чието чувство за отговорност не съответстваше на годините му, и всеки ден благодаряха на съдбата, че им е подарила това момче. Смятаха го за свой втори син, водеха го със себе си на почивка, правеха му подаръци и му купуваха дрехи, без да правят разлика между него и Артър. А самите момчета сякаш бяха забравили, че изобщо нямат роднинска връзка помежду си. Това лято Денис завършваше десети клас, а Артър — единадесети, но Артър вече беше на деветнайсет години, а приятелят му — едва на шестнайсет. Всъщност за разликата във възрастта им бяха забравили почти всички, тъй като Денис беше висок и широкоплещест и до слабичкия и нисичък Артър изглеждаше едва ли не по-голям.

Артър не държа матура. Екатерина успя да го освободи по здравословни причини и момчетата по цели дни разполагаха с времето си в очакване да настъпи август, когато всички заедно щяха да отидат на море.

През този ден те седяха на двора в сянката на клонестото дърво и Денис четеше на глас поредния том на Роджър Зелазни и Робърт Шекли, а Артър слушаше внимателно, въртейки по навик топчето в ръка, за да тренира пръстите си, когато към тях пристъпи непознат мъж.

— Здравейте — каза любезно той.

— Здравейте — отвърнаха едновременно момчетата и веднага се разсмяха на това, че отговориха в хор.

* * *

Сергей Зарубин също се засмя, защото му стана смешно, че две големи момчета отговарят в хор. Дали пък не са братя?

— В този блок ли живеете? — осведоми се той.

— Да — кимнаха едновременно и двамата.

— И винаги ли отговаряте в хор?

— Както дойде — каза слабичкото момче. — Защо питате?

— Просто така. Чухте ли нещо за взрива?

— Разбира се — отвърна веднага по-едрото момче. — Стана съвсем наблизно.

— А видяхте ли го?

Настъпи пауза, момчетата се спогледаха някак странно и това не се хареса особено на Зарубин.

— Аз не го видях — каза високото момче. — Той — също. Защо питате?

— Търся човек, който е бил на онова място малко преди взрива. Или по време на взрива — обясни Сергей, обръщайки се към слабичкото момче. Стори му се, че то е зависимо от по-едрия си приятел, и му се щеше да ги раздели по време на разговора. — Аз съм от милицията. Взривното устройство в колата е било с радиоуправление, което означава, че би трябвало да има човек, който да натисне бутона, разбирате ли? А щом е имало такъв човек, някой трябва да го е видял. А ти си бил там точно преди взрива, нали така?

— Бях — кимна в знак на съгласие слабичкото момче.

— И какво прави там?

— Стоях си. Чаках него — посочи той с глава към приятеля си.

— И какво видя там?

Отново настъпи пауза. Сергей се опитваше да улови погледа на слабичкото момче, но не успя, тъй като очите му непрекъснато шареха.

— Там имаше един мъж — каза най-сетне момчето.

— Какъв мъж? Какво правеше?

— Седеше на пейката. Слушаше „Шотландска симфония“ на Менделсон. Много го болеше кракът, изобщо не можеше да ходи и ме помоли да му купя вода от павилиона. И аз му купих. Това е.

Много любопитно. Мъж, чийто крак толкова много го болял, че чак не можел да ходи. И никой от разпитаните, които веднага след взрива бяха изтичали до колата, не си спомни за такъв мъж, макар че той е седял на пейката и би трябвало всички да го видят. Което

означаваше, че мъжът доста бързо бе изчезнал от местопроизшествието. А кракът моментално бе престанал да го боли. Наистина ли току-що откри онзи, когото търсеше?

— Опиши ми как изглеждаше и как беше облечен — помоли Зарубин.

И отново настъпи пауза. Този път Сергей не се отдаде на мъчителни догадки.

— Момчета, какво става? Защо се страхувате да отговаряте?

— Разбирате ли, Артъом почти не вижда — каза високото момче. — И не обича хората да забелязват това.

— Как така не вижда? — стъписа се Зарубин. — Изобщо ли не вижда?

— Почти. Има заболяване, вследствие на което вижда само размит силует в много тясно зрително поле.

— А защо не носиш очила? Притесняваш ли се? — попита Сергей.

— Не — усмихна се срамежливо момчето, — но при тази болест очилата не помагат.

— Значи не можеш да ми кажеш абсолютно нищо за онзи мъж, така ли?

— Запомних гласа му, имам добър слух. Но не знам как изглежда. Дори не мога да кажа на каква възраст е.

— Но имаше магнетофон, така ли?

— Уокмен.

— А откъде знаеш каква музика е слушал? Нали е бил със слушалки — учуди се Зарубин.

— Имам добър слух. Ако съм близо, чувам дори през слушалките. Сигурно с бил солиден чичко — каза замислено Артъом.

— Защо мислиш така? — напрегна се Сергей.

— Младите хора не слушат Менделсон, това не е модерно. Изобщо само старото поколение обича класиката. А онзи запис беше добър.

— Какво значи „добър“? — уточни оперативният работник. — Имаш предвид, че е бил качествен, така ли?

— Не, имам предвид оркестъра. Никога досега не съм чувал такъв запис. Имам „Шотландска симфония“ в изпълнение на Берлинския оркестър, на Виенската филхармония и на нашия Голям

симфоничен оркестър. Чувал съм и други записи, само че не разполагам с тях. Но онова, което слушаше онзи чичко, беше по-особено. Сигурно диригентът е голям майстор.

— Как различаваш такива неща? — изуми се Зарубин. — Според мен оркестърът си е оркестър, а музиката е една и съща.

— Просто не сте се занимавали с музика и не умеете да я слушате. — Артър отново се усмихна срамежливо.

— Добре де, а какво ще ми кажеш за гласа на онзи мъж? — попита Сергей. — Щом чуваш толкова добре, може би си забелязал някакви особености?

— Особености ли?... — замисли се Артър. — Говореше бавно. Но това ми се стори нормално, защото бе много горещо, а в жегата всички стават мудни. Да, точно така, говореше бавно и някак мъчително, сякаш, нали разбирате, като че езикът му бе подут и трудно се превърташе в устата му. Сигурно затова реших, че е стар човек. А той млад ли е?

— Не зная — призна си Зарубин. — Ако знаех, нямаше да те питам. Артър, ти много ми помогна, но ще се наложи да поговориш още веднъж или с мен, или с моите колеги. Информацията, която ми предостави, е много важна и трябва да я обсъдим и да я обмислим добре. Как да се свържа с теб?

Сергей си записа адреса и телефонния номер на Артър и му подаде листче със своя телефонен номер.

— Ако се сетиш още нещо, веднага ми се обади, разбра ли? Аз се казвам Сергей Кузмич, може да ми казваш просто Сергей.

— Ще се обади — допълни другото момче. — Артър, време е да вървим в поликлиниката.

Сергей долови недоволство в гласа му. Странно. Какво ли беше казал или пък направил, за да предизвика неприязън у това високо момче? Необходимо бе да изглади нещата, защото свидетелят трябваше да те харесва — това беше неотменно правило в работата на разследващия.

— А ти как се казваш? — обърна се той към момчето.

— Денис.

— Брат ли си на Артър?

— Приятел съм му. Извинявайте, Сергей Кузмич, но е време да тръгваме. На Артъом трябва да му направят инжекция, а медицинската сестра се сърди, когато закъсняваме.

* * *

Продължителната жегата изтощаваше хората, пречеше им да мислят и да вземат решения и ги караше да се стремят само към едно — към прохладата, макар и в ущърб на работата и на други важни неща. В основна тема за разговор се превърнаха прогнозите за времето, които съобщаваха по радиото и телевизията, и обсъждането на тяхната достоверност.

Настя Каменская седеше в кабинета на Коротков и подготвяше заедно с него плана на първостепенните задачи за разкриване на двойното убийство, извършено през миналата нощ. Въпреки широко отворения прозорец, въздухът не им достигаше и от време на време те отваряха вратата към коридора, та малко да се поразхладят на течението.

— Подлеци, нали вчера обещаха, че днес температурите ще спаднат с пет градуса. Пак излъгаха, мръсниците — мърмореше Юрий, разкопчавайки още едно копче на ризата си и духайки към влажните си от пот гърди. — А пък те се покачват ли, покачват. Още сутринта термометърът показваше двайсет и девет градуса, а пък сега кой знае колко е станало вече.

— Времето също има инфлация — усмихна се Настя.

Тя понасяше изумително леко жегите. Проблеми ѝ създаваха единствено краката ѝ, тъй като отичаха, заради което не можеше да носи сандали, а трябваше да си обува маратонки за тенис.

— А освен това вчера обещаха да има буря — продължаваше упорито да се оплаква Коротков. — И къде е тази буря? Вече стана днес, а няма и помен от буря. Мамят ни до един, направо ни мамят!

— И Червената армия няма да дойде... — измърмори Настя. — Виж какво, момченце, престани да мрънкаш, чу ли? Пречиш ми да мисля.

— Спирам, край, извинявай — вдигна ръка Коротков. — Ася, отива ли ми да мълча?

— Страхотно.

— Добре, в такъв случай известно време ще бъда красив.

В този момент телефонът иззвъня.

Юра поговори малко, затвори слушалката и горестно въздъхна.

— Какво е станало?

— Не успяхме да спасим Коля — каза той. — Пристигнало е указание да го включим в разследването на гражданина Дударев, за да окаже практическа помощ.

— Жалко. Е, няма какво да се прави. Кой е следователят по това дело?

— Борис Гмиря.

— Как така Гмиря? — учуди се Настя. — Вчера ми каза друго име. Май че беше Ермаков...

— Ермилов. Той е повдигнал обвинението като дежурен следовател, а след това го е предал на Боря. Коля ще види звезди посред бял ден с Гмиря, защото Борис Виталевич става непоносим, когато води дела, които не е започнал лично. Ходи зъл като не знам какво и си го изкарва на всички. Между другото, любима приятелко, горчивата чаша няма да подмине и теб. Един Селуянов явно не ни стига, така че на теб също ще ти се наложи да поработиш.

— Че какво толкова — засмя се тя, — винаги го правя с удоволствие. Само да не пътувам никъде и да не набивам крак из улиците. Е, какво ще кажеш, ненагледно мое слънце, сладко ли е да командваш, а? Я иди да обикаляш града в това време. А пък ти си седиш в кабинета и се разпореждаш.

— Сладко е — съгласи се Коротков. — А освен това предвкушвам удоволствието, когато началството започне да ме дърпа заради лошата ви работа, господа подчинени. На вас хич не ви пука, защото те ще ви набият канчетата, но вие дори няма да се разстроите, тъй като съм един от вас и ме познавате от сто години, което означава, че не се страхувате от мен. Ако стане нещо, дори може да ми теглите една майна на приятелска основа. А пък за висшестоящите другари аз съм млад, неопитен ръководител, който трябва да бъде възпитаван и поучаван, още повече, когато в началото на своя път е останал без надзор, сиреч без Колобок. Както и да е, трябва да потърсим нашия годеник.

* * *

Сергей Зарубин се хареса на Селуянов. Младежът беше енергичен, деен и любознателен и Николай си помисли, че ако Зарубин поработи в милицията поне четири години, ще стане добър следовател. Общо взето се смяташе, че човек може да стане добър следовател за не по-малко от десет години, но днес със свещ не можеха да се открият хора, които да са работили толкова време в криминалния отдел. Трябваше да си Колобок Гордеев, за да събереш екип и да го задържиш край себе си в течение на дълги години. Но началниците като него бяха още по-малко от опитните оперативни работници.

Противно на очакванията, следователят Гмиря изобщо не се ядоса, че са му дали чуждо дело.

— Едно е, когато ми връчват материали, с които някой не се е справил, и знам, че ще трябва да оправям чуждите грешки, и съвсем друго, когато това наистина е производствена необходимост, а по-точно правова — обясни той на Селуянов. — Миша Ермилов не е виновен, че заподозреният се е оказал любовник на жена му. Той е опитен следовател и сигурно щеше да проведе разследването блестящо. Но законът забранява това и няма как да го оспорваме.

Когато чу информацията на Зарубин за Артъом Кипиани, Гмиря се замисли.

— Как ти изглежда момчето, свястно ли е? — попита уклончиво той.

— Добро момче е — отвърна уверено Сергей. — Умно е и въобще е много симпатично.

Оперативните работници се досещаха за какво мисли в момента Борис Виталевич. Информацията на Ермилов за това, че Дударев често обикаля панаира на книгата в „Олимпийски център“, налагаше, освен на другите места, да установят всички възможни връзки на заподозрения и сред тази огромна тълпа. Бяха затънали до гуша в работа, а хората не достигаха. И докато разкриваха престъпленията, бяха принудени да измислят разни хитри номера, за да съкращават обема на работа. Изходът се натрапваше от само себе си: вместо тъпо и упорито да търсят неизвестно кого из цяла Москва, по-лесно беше да

пуснат Дударев от килията, да го сплашат здравата с нещо и да видят кого ще хукне да предупредява за опасността.

— Борис Виталевич — каза предпазливо Зарубин, — момчето е почти сляпо. Дали имаме право да го въвличаме в нашите работи?

— На колко години каза, че е? — поинтересува се, вместо да му отговори, следователят.

— На деветнайсет.

— Ето, пълнолетен е. И никой не се кани да го въвлича в нищо. Просто няма да кажем на никого, че не вижда, а пък него ще го помолим да внимава и да не разказва за болестта си пред непознати — това е всичко.

Селуянов тихичко изсумтя. Като всеки човек, Гмиря също не беше лишен от недостатъци, но оперативните работници обичаха да работят с него, защото в миналото Борис Виталевич бе работил като следовател и разбираше проблемите на следствието. Дори нещо повече — за разлика от много следователи, често си позволяваше да нарушава закона, но разбира се, не го вършеше безогледно и не нанасяше вреда на правосъдието.

— Трябва да поговорим с родителите на Артъм — предложи Сергей.

— Това също е правилно — кимна Гмиря. — Както се казва, да си вържем гащите. Но общо взето, момчета, не бива много-много да дрънкаме по този въпрос. Ако началството разбере, няма да ни погали с перце.

— Ясно ми е, не съм глупак — отвърна развеселено Селуянов.

— Между другото, чух, че Каменская се е върнала — каза най-неочаквано следователят. — Вярно ли е?

— Честен кръст.

— Можеш ли да я помолиш да отиде при родителите на онова момче?

— Мога да отида и сам, не е кой знае каква работа — отвърна учудено Селуянов.

— Да бе, ще идеш. Като ти видят хъшлашката физиономия, дори няма да разговарят с теб. А не бива да изпрацваме Сергей, защото още е млад и ако те се заинатят, няма да успее да проведе разговора правилно. А пък Каменская ще ги убеди. Освен това, доколкото разбрах, там има някакъв музикален момент. Нито ти, нито Зарубин

разбирате от тези неща, а пък аз — още по-малко. За сметка на това вашата Анастасия е музикална дама, помня го още от делото на Алина Вазнис. Тогава тя се занимаваше с оперното либрето.

— Няма проблеми, Борис Виталевич, само че вие ще се обадите на началството ни, нали? Ако аз помоля Ася, ще го пропусне покрай ушите си. Но ако ѝ нареди началството, ще го направи.

— Ще се обадя. Кой е там в момента?

— Коротков.

— Кой?!

Селуянов едва успя да сдържи смеха си. Никой и нищо на света не можеше да го накара да престане да се шегува и весели, да върти номера на колегите си или просто да ги подкокоросва. И в този момент за него беше неописуемо удоволствие да види как преливащият от чувство за собствената си значимост следовател Гмиря щеше да се изправи пред необходимостта да се обърне с молба към Юра Коротков, когото толкова пъти беше юркал като хлапак.

— Защо Коротков? — попита недоволно Гмиря. — Няма ли никой друг от ръководството на отдела?

— Ами той е ръководството. Преди седмица го назначиха.

— А къде отиде Жерехов?

— Пенсионира се. По собствено желание.

Борис Виталевич най-неочаквано се разсмя и тупна Селуянов по рамото.

— Ама че си зевзек, Николай! Но мен не можеш да ме пързеляш, защото и аз ги вършех същите, докато бях оперативен работник. И давах всичко на света, само и само да клъвна някой следовател. Добре де, ще му се обадя, ореолът ми няма да помръкне от това. Как е бащиното му име?

— Викторovich — подсказа му с готовност Селуянов.

Гмиря набра номера и се покашля.

— Юрий Викторovich, безпокои ви Гмиря. Може ли да ви помоля нещо?

* * *

Настя реши да отиде при Екатерина и Тенгиз Кипиани облечена с униформа. Кой знае защо, струваше ѝ се, че така ще ѝ е по-лесно да разговаря. Все пак при тях нямаше да се появи някое момченце, а старши офицер.

Идеята ѝ се оказа правилна. В униформените панталони, пристегнати на тънката ѝ талия, и с ризата с пагони на подполковник Настя изглеждаше привлекателна и в същото време внушаваше доверие.

— Няма да позволя да забърквате сина ми в съмнителни начинания — заяви веднага майката на Артъом. — Още е малък.

— Той не е малък — възрази моментално Тенгиз. — Вече е на деветнайсет години, пълнолетен е. Ако нямаше проблеми със зрението, сега щеше да е войник и най-вероятно щеше да е на някое място, където се стреля. Време е да стане мъж.

— Какъв мъж е той! Току-що завърши училище! Не, не и не!

Екатерина изглеждаше непреклонна, но Настя долавяше, че тя не спори със служителя на милицията, нито дори със собствения си съпруг, а по-скоро със самата себе си.

— Катя, от Артъом не се иска нищо особено — убеждаваше я Тенгиз. — Нали така, Анастасия Павловна?

— Точно така — каза Настя. — Ние не се опитваме да забъркаме сина ви в нашата работа. Можехме изобщо да не ви казваме нищо, но сметнахме, че няма да е правилно да не известим родителите. Само ще уведомим заподозрения, че са видели съучастника му на местопрестъплението и че един младеж го е запомнил и може да го разпознае. И никой няма да съобщи на никого нито името на този младеж, нито адреса му. Единствената неистина в цялата тази работа ще бъде укриването на информацията, че макар младежът наистина да съществува, той не е видял нищо. И във връзка с това нашата молба към сина ви е да се старае да не показва пред непознати хора, че не вижда добре — и толкова. Честно казано, не виждам никаква опасност в това. Но ако вие сте против, няма да настоявам.

— Не — каза отново Екатерина, но всъщност не го направи чак толкова твърдо, — страхувам се за сина си. По-добре ще е веднага да го заведем някъде. Ще излезем в отпуск и ще заминем.

— Говориш глупости! — избухна мъжът ѝ. — Защо го мъчихме толкова години, защо се старяхме Артъом да живее сред зрящи и да

води пълноценен и нормален живот като всички хора, които имат добро зрение? А сега, още при първата трудна ситуация, искаме да го признаем за инвалид и да го скрием под крилото си. Той е мъж и трябва да се държи по мъжки. Време е да се пусне от полата ти.

— Но той не вижда нищо... — съпротивляваше се слабо майката.

— Добре, хайде да разсъждаваме трезво — въздъхна Тенгиз. — Ако той виждаше пълноценно и ако тази работа засягаше, да речем, Денис, а не Артъом, какво щеше да кажеш?

— Пак щях да кажа същото. На престъпника му е все едно дали е зрящ, или е сляп, той ще намери момчето и ще се опита да го убие. Страх ме е.

— Имаш право — отбеляза бащата. — Какво ще отговорите на това, Анастасия Павловна?

Настя осъзна, че бащата се е нагърбил с ролята на арбитър и посредник между жена си и човека от милицията. Като истински господар на положението, той не допускаше разговорът да се води между тримата, а разговаряше отделно с Екатерина и с гостенката, като се опитваше да играе лидерска роля. Истински глава на семейство, помисли си Настя с усмивка.

— Смятам, че няма такава опасност — отвърна спокойно тя. — Човекът, когото искаме да освободим, ще бъде информиран, че има някакъв свидетел. Той ще трябва да съобщи това на другия престъпник — на онзи, който е разговарял с вашия син. Ние ще следим всички контакти на заподозрения и веднага щом се срещне със съучастника си, двамата ще бъдат задържани. Дори няма да имат време да се замислят къде и как да търсят сина ви.

— Убедихте ме — каза решително главата на семейството.

— Ами жена ви?

— И нея.

— Не мисля, че е така — възрази предпазливо Настя.

Тя искаше да получи съгласието и на двамата родители, в противен случай можеха да възникнат най-непредвидени усложнения.

— Катя винаги споделя моето мнение — каза твърдо Тенгиз. — При нас цари пълно единодушие.

Екатерина кимна мълчешком в знак на съгласие, но погледът ѝ бе някак измъчен.

— В такъв случай трябва да поговоря със сина ви. Той ще има последната дума. Може би просто ще откаже.

* * *

Артьом стоеше, притиснал ухо до вратата, и преразказваше шепнешком на приятеля си всичко, което чуваше.

— Баща ми е съгласен, но майка ми е против — обяви той.

— А какво иска тази лелка? — попита тихичко Денис.

Той седеше на дивана само по къси панталони, а мократа му от пот фланелка висеше на облегалката на стола пред вентилатора.

— Искате да каже на някого, че съм видял много добре онзи мъж на пейката.

— Защо?

— За да го изплаши.

— А тя как ще разбере, че това е бил той? Нали не си го видял добре и не можеш да го опишеш...

— Тихо! После ще го обсъдим, не чувам добре.

Известно време в стаята цареше тишина. Денис стана от дивана и отиде на пръсти до вентилатора. Струите топъл въздух облъхнаха голото му тяло и малко му поолекна. Все пак имаше своите предимства да не си възрастен. Поне можеш да ходиш по къси панталони в жегата, а пък възрастните, когато отиваха на работа, бяха принудени да си обличат костюми.

Артьом внезапно отскочи от вратата и се тръшна на дивана, придавайки на лицето си изражение на скука и разсеяност. В същата секунда вратата на стаята се отвори.

— Момчета, елате тук — разнесе се гласът на Тенгиз. — Един човек иска да поговори с вас.

Денис моментално тръгна към вратата, но Артьом го спря.

— Облечи си фланелката — подсказа му шепнешком той. — Не е прилично така, там има непозната жена.

Денис послушно навлече влажната фланелка и се смръщи. Тази милиция създаваше само неприятности.

ГЛАВА 3

Денис Баженов наблюдаваше напрегнато гостенката. Тя не му харесваше. Не му харесваше дори само заради това, че разбираше за какво говори Артъом. Самият той не схващаше, но тя разбираше.

— Ще чуя записите на Берлинския, Виенския и Големия симфоничен оркестър — каза жената в милиционерска униформа. — Но сигурно съществуват десетки други записи на „Шотландска симфония“. Трябват ми някакви специфични детайли, по които да различа сред десетките записи кой точно си чул.

— А вие знаете ли музикалния текст? — попита Артъом.

Денис се подготви да злорадства. Той знаеше какво означава „музикален текст“, защото Артъом му го обясни, но лелката можеше и да не знае.

— Естествено — усмихна се тя.

— Тогава мога да ви изсвирия няколко фрагмента от първата част, по които веднага ще различите този запис.

Артъом отвори рояла, седна на въртящото се столче и изсвири няколко акорда.

— Точно на това място — изсвири той няколко такта — силно се чуват духовите инструменти. А в другите записи водещи са струнните, разбирате ли?

— Да — кимна Каменская. — Ще го запомня.

— И още нещо. — Артъом засвири отново. — Тук е точно обратното — духовите инструменти като че ли изобщо не се чуват, а се чува само цигулката.

— Разбрах. Отдавна ли се занимаваш с музика?

— Цял живот. Откакто се помня, все с това се занимавам.

— Значи, когато си започнал да се занимаваш с музика, си виждал по-добре, отколкото сега?

— Много по-добре. Затова не ми е трудно да свиря, просто пръстите ми знаят кой клавиш къде се намира, проблемът е само в нотите.

Денис едва не позеленя от яд. Как си позволява тази жена! Как смее да разпитва Артъом за слепотата му! Нито самият Артъом, нито родителите му, нито Денис не позволяваха на никого да обсъжда болестта му и всички дружно се правеха, че този проблем не заслужава внимание. Той трябваше да живее и да работи, а не да мисли за болестта си. Така го учеха родителите му, така мислеше самият Артъом и именно той научи приятеля си също да мисли така. Но и Артъом си го биваше — защо ѝ отговаряше, вместо да я прекъсне рязко и да я сложи на мястото ѝ, както правеше винаги със съучениците си?

— А как се справяш с нотите? — попита Каменская. — Сигурно не можеш да ги четеш от листа, а си принуден да разучаваш произведението както в началните класове?

— Различно. През първите десет минути мога да чета от листа, после трябва да си почина около половин час, защото очите ми много се уморяват и преставам напълно да виждам. През този половин час Денис ми помага и ми чете партитурата на глас. Вярно, така става по-бавно, защото иначе виждам всички нотни знаци едновременно, а той ми ги казва един след друг. Но няма проблеми, справяме се. Повече обичам да свиря импровизации, тогава няма нужда от никакви ноти. Свиря за собствено удоволствие.

— А какви са перспективите? Може ли да се излекуваш?

Не, Денис не можеше повече да търпи това. Артъом никога не говореше на тази тема дори с него — със своя най-близък приятел, макар че Денис знаеше всичко, тъй като чичо Тенгиз още в самото начало веднъж завинаги му обясни всичко за болестта на Артъом и го предупреди, че тази тема е забранена за обсъждане. Трябваше да изпълняват онова, което бяха казали лекарите, но никога да не го обсъждат, защото просто нямаше какво да се обсъжда. Той трябваше да живее и да работи, а не да си чеше езика.

— Няма перспективи — каза Денис високо и нервно, стараяйки се да защити приятеля си, на когото му бе неприятно да говори за това. — Тази болест не се лекува никъде по света. Тя води до пълна слепота. На някои хора им провървява и състоянието им се стабилизира. Човек не вижда добре, но с течение на годините състоянието му не се влошава, просто застива на едно място.

Каменская го погледна съсредоточено и на Денис му прилоша от този поглед.

— Много добре си запознат с болестта на Артъом — отбеляза тя.
— А според теб има ли надежда състоянието му да се стабилизира?

Денис поомекна. И веднага прости на непознатата лелка с милиционерски пагони, защото сега тя разговаряше само с него и му задаваше въпроси за нещо, което самата тя не знаеше. А по този начин признаваше неговото първенство и превъзходство. И в момента той беше готов с часове да ѝ разказва какво означава атрофия на зрителния нерв и до какво води тя. Та нали той знаеше страшно много неща за тази болест.

— Засега не се знае — отвърна Денис. — Това се разбира едва към двайсет и пет годишна възраст, когато окончателно завършва формирането на организма. Разбира се, ако дотогава човек не загуби напълно зрението си. През последните две години състоянието на Артъом не се влошава, така че има надежда, макар и малка.

— Нека очите не виждат както преди. На надеждата лошото зрение не вреди — изрече замислено Каменская.

— Какво казахте? — потръпна Артъом.

Очите му блеснаха, той се обърна с въртящото се столче, на което седеше пред рояла, и започна да търси Каменская в онова тясно зрително поле, в което все още можеше да вижда нещо.

— Не съм го казала аз.

— А кой?

— Ирина Астапкина, една поетеса и певица. Не си ли чувал за нея?

— Не. Не познавам съвременното изкуство.

— А не се ли интересуваш от него?

На Денис не му хареса, че разговорът отново започна да го заобикаля, сякаш изобщо не беше тук. Трябваше да поправи това.

— Артъом не се интересува от съвременната естрада — каза строго Денис. — Той обича класиката.

— Какво пък, това е похвално. Но изобщо не означава, че не трябва да се интересува от останалите течения. Ами ако случайно открие нещо, което му харесва?

Денис понечи да отговори нещо грубо — от сорта на това, че няма нужда да ги наставляват от какво да се интересуват, но Каменская най-неочаквано сама пренасочи разговора в друга посока:

— Значи се разбрахме, нали, Артъом? Тази вечер ние ще пуснем на свобода човека, когото подозираме, че е убил собствената си жена. Смятаме, че той не е взривил сам колата и че има съучастник, и се надяваме, че ще се опита да го намери и да го предупреди за опасността. Ще му кажем, че имаме свидетел, който много добре е видял и запомнил онзи човек на пейката. Твоята задача е да се постараяш да не влизаш в контакти с непознати хора, а пък ако се наложи, да не се издаваш, че не виждаш добре. Искрено се надявам, че приятелят ти ще ти помогне да постигнеш това. При всички случаи ще е най-добре непрекъснато да бъдете заедно.

— Ние и бездруго непрекъснато сме заедно — подхвърли троснато Денис.

— Чудесно. И още нещо. Докато не заловим престъпника, трябва да се въздържаеш да правиш упражненията си с топчето.

— Защо? — изненада се Артъом.

— Защото това е много ярък белег за теб. Не е задължително онзи човек на пейката да е видял хубаво лицето ти, тъй като не всички имат добре развита зрителна памет и той може и да не си спомни външността ти. Но със сигурност е видял и е запомнил топчето. Например ние те открихме точно по този твой навик. Запомнила те е продавачката, от която си купил вода.

— Артъом трябва да тренира пръстите си — намеси се отново Денис. — И изобщо той трябва непрекъснато да върти нещо в ръката си. Това му помага да се съсредоточи.

Каменская се изправи и Денис с неудоволствие забеляза, че е висока почти колкото него, е, може би малко по-ниска, само с два сантиметра. Иначе с огромно удоволствие щеше да я изгледа отвисоко.

— И все пак ще помоля и двамата да се отнесете сериозно към това, което ви казах. След като Артъом се съгласи да ни помогне, ще ви се наложи да се вслушвате в съветите ни. Не излизайте с това топче от къщи, така ще е по-добре.

* * *

От понеделник сутринта, когато мъжът ѝ се върна от дежурство, чак до сряда сутринта Олга Ермилова си внушаваше, че ще бъде

честна съпруга, ако Михаил успее да ѝ прости. Но обаждането на Георгий я накара да забрави за всички обещания, които си даде.

— Къде си? — попита тя веднага щом чу гласа му.

— На улицата. Току-що ме пуснаха.

— Значи са разбрали, че нямаш никаква вина?

— Не, пуснаха ме срещу подписка. Трябва да се заема с погребението, все пак аз съм неин съпруг, а в нашата милиция работят големи хуманисти. Оля, може ли да се видим?

— Къде и кога?

— Веднага.

Разбира се, тя тутакси изтича при старшия администратор, за да го помоли да я пусне от работа, и след половин час вече седеше на дългата дъговидна пейка до паметника на Пушкин. Георгий дойде след няколко минута. Лицето му беше изпито и небръснато, а под очите му тъмнееха кръгове. Той я целуна мълчешком по бузата и седна до нея, загледан встрани.

— Как си? — попита Олга, без да знае откъде да започне.

— Не виждаш ли? Не мога да се похваля с нищо хубаво.

В този момент Георгий ѝ се стори чужд и непознат и Олга изпита страх. Защо бе толкова убедена в неговата невинност? Ами ако е виновен?... Той не я гледаше в очите и стоеше извърнат.

— Кажи... — Тя замълча.

— Какво?

— Знаеш ли кой го е направил?

— Нямам представа — сви рамене той. — Да не би и ти да мислиш като онзи малоумен следовател? Да не смяташ, че съм убил жена си, за да не дяла имуществото?

— Нищо подобно, нищо подобно — заговори бързо тя. — Не мисля така, вярвам ти. Знам, че не си убил Елена.

— Точно така. Всеки момент могат да ме тикнат обратно в килията и цялата ми надежда е само в теб. Ти трябва да ми вярваш, чуваш ли, Оля? Трябва да ми вярваш и да ми помогнеш.

— Разбира се, разбира се, само не се вълнувай. — Олга го хвана нежно за ръката. — Ще направя всичко възможно. Само кажи какво трябва да свърша.

— Намери ми добър адвокат. Нека той да се заеме с делото ми.

— Че откъде да го взема? — притесни се тя. — Мога само да отида в някоя юридическа кантора и да помоля някого. Но не зная кой адвокат е добър и кой не е.

— Не говори глупости!

Георгий започваше да се ядосва и Олга се изплаши, че той просто ще стане и ще си отиде.

— Мъжът ти е следовател. Значи имате семейни приятели, които също са следователи, а те сигурно познават някакви адвокати. Не можеш ли да ги попиташ? В края на краищата попитай мъжа си.

— Не мога — каза тя почти шепнешком.

— Защо?

— Той знае всичко.

— Откъде?

— Аз му казах.

— Ти какво; да не си полудяла? Защо го направи?

— Помолих го да ти помогне, понеже той те е арестувал. Бях готова на всичко, само и само да ти помогне.

Най-сетне Георгий се извърна към нея, като едва сдържаше изумлението си.

— Значи това е бил той?

— Да.

— Ето защо днес ме пусна друг следовател. Виж ти какви неща стават... А аз дори не знаех, че твоят благоверен ме е тикнал в затвора. Интересно... дали е знаел?

— Не, той също не знаеше. Казах му едва в понеделник, когато се върна от дежурство.

— И той какво направи? Разкрещя ли ти се?

— Не — усмихна се леко тя. — Почти не ми крещя. Е, съвсем малко. А след това се облече и отиде на работа.

— А после какво стана?

— Нищо. Вече не разговаря с мен. Връща се мълчешком, излиза мълчешком. Спи в стаята на Валера.

Известно време двамата седяха, без да разговарят. Олга с мъка си мислеше, че отсега нататък вече всичко ще е различно и най-вероятно щеше да приключи окончателно. Тя бързаше за тази среща, представяйки си как двамата ще се втурнат един към друг, как ще се прегърнат и как Георгий ще я целува и ще я държи за ръката като след

дълга раздяла. Но всичко се оказа много различно. Той седеше чужд и далечен, разговаряше с нежелание и процеждаше думите през зъби, сякаш тя се бе провинила в нещо.

— Сигурно си гладен? — попита плахо Олга.

— Не много. Горещо е, не ми се яде.

— Но ти току-що излизаш от затвора. Трябва да хапнеш нещо. Хайде да отидем да обядваме някъде — предложи тя.

Той стана мълчаливо и тръгна към изхода на градинката. Олга забърза след него, а пътьом се чудеше къде да го заведе, за да се нахрани добре и обстановката да не го дразни.

Двамата вървяха надолу по улица „Тверская“ все така мълчешком. Георгий не я хвана под ръка, както обикновено, и затова Олга се почувства като бездомно куче, което се е лепнало за някой минувач и се страхува, че той ще го забележи и ще го изпъди.

Край паметника на Юрий Дългоруки имаше масички под тента. Олга знаеше, че въпреки скромния външен вид на заведението, тук храната е добра, защото кухнята беше от ресторант „Арагви“.

— Хайде да седнем тук — каза тя и докосна ръката на спътника си.

Все така мълчаливо Георгий свърна към масичките. Един сервитьор дойде, те си поръчаха и отново се възцари мълчание.

— Защо не разговаряш с мен? — не издържа най-сетне Олга. — Да не би аз да съм виновна за това, което се случи?

— Не си виновна — отвърна троснато той. — Но аз се надявах, че ще ми помогнеш, защото ти си единственият човек, на когото мога да разчитам. Или по-точно мислех, че мога да разчитам. А сега става ясно, че ти си напълно безпомощна и не искаш дори за пет минути да си напрегнеш мозъка, за да измислиш как да намериш добър адвокат. В такъв случай как да разчитам на теб?

— Ще ти намеря адвокат — обеща му твърдо Олга. — Най-добрия. Ще направя всичко, за да не те вкарат в затвора. Ти не си убил Елена, нали?

Георгий захвърли вилицата и изпи на един дъх сухото вино от бялата пластмасова чаша.

— Много мило. Значи ти се съмняваш в мен? Как тогава мога изобщо да ти имам доверие, след като ти не ми вярваш?

— Извинявай. — Олга протегна ръка, за да погали пръстите му, но Георгий рязко се отдръпна. — Вярвам ти, обичам те, не ми се сърди, че те попитах. Направих го просто така, без да се замислям. Не исках да те обидя. Моля те, храни се.

— Не искам. Нахраних се вече. Дояж си и да вървим.

— Къде?

— Аз си отивам вкъщи. А ти — където искаш. Потърси адвокат, ако наистина ми вярваш и искаш да ми помогнеш.

Олга остави недоядената си храна и двамата тръгнаха към метрото. По пътя Георгий продължаваше да мълчи, а на нея ѝ се плачеше. Тя толкова чакаше тази среща... А по-добре изобщо да не я е имало.

На платформата се разделиха. Георгий трябваше да отиде до „Красни Ворота“, а Олга — да се прехвърли на станция „Театралная“.

— Не ме ли обичаш вече? — попита угнетено тя на сбогуване.

— Не говори глупости — отвърна той бързешком и влезе във вагона.

Вратите се затвориха, а Георгий се обърна и я погледна през стъклото. Олга едва забележимо му махна с ръка и плахо се усмихна.

Докато пътуваше към службата, тя едва сдържаше сълзите си. А към края на работния ден взе решение, че ще направи всичко възможно, за да помогне на Георгий, но няма повече да се среща с него като с любовник. Край на любовта. Тя щеше да остане с Михаил. И дори ако мъжът ѝ не успееше да ѝ прости и поискаше развод, тя пак нямаше да се върне при Георгий. Да, разбира се, щеше да му помогне, щеше да лази по корем, но да му осигури най-добрия адвокат, щеше да намери и пари, за да плати за услугите му. И дори ако се наложеше да даде подкуп, за да оставят Георгий на мира, щеше да направи и това. Той разчиташе на нея и тя не можеше да го подведе, защото не биваше да се подвеждат хора, които са изпаднали в беда и за които ти си последната надежда. Но как ли можеше да си наложи да не го обича...

* * *

Денис често оставаше да спи у Кипиани, остана и днес. Родителите на Артюм им приготвиха вечеря и отидоха на гости, като

се разпоредиха момчетата повече да не излизат навън и да се забавляват вкъщи. Денис обичаше такива вечери, когато двамата с приятеля му оставаха сами, а изнизващият се ден сякаш ги обгръщаше с покривалото на истинска и недостъпна за другите близост.

Привечер жегата си остана почти същата, беше все така задушно и Артъом нервно обикаляше апартамента, търсейки място, на което можеше да се усети поне някакво слабо освежаващо течение.

— Искаш ли да почетем? — предложи Денис.

— Не, благодаря.

— Тогава хайде да се позанимаваме с музика.

— Не искам.

— А какво искаш?

Артъом помълча малко и най-неочаквано попита:

— Как изглежда?

— Кой? — стъписа се Денис.

— Онази жена от милицията.

— Каменская ли?

— Да. Как изглежда?

— Най-обикновено. Защо питаш?

— Просто така. Искам да знам как изглежда лицето ѝ. Не ми беше удобно да се приближа до нея. На колко години е?

— Ами старичка е, почти колкото родителите ти.

— Не може да бъде. Сигурно не си видял добре.

Денис кипна. От къде на къде Артъом проявяваше интерес към жената от милицията? Каква му беше тя? Какво означаваше за него? Единственият човек, от когото приятелят му имаше право да се интересува, беше той — Денис.

— Напротив, видях я много добре. Тя е стара. Как може да е млада, след като вече е подполковник?

— Прав си. А хубава ли е?

— Какво говориш? — Денис се засмя престорено. — Пълна грозотия! На нищо не прилича. Ако беше млада и красива, щеше да си намери някой милионер и да живее с него на Канарските острови. Разбра ли?

Артъом отново замълча. А сетне каза замислено:

— Има хубав глас. Нисък и малко дрезгав.

— Изобщо не е хубав — прекъсна го приятелят му. — Глас като глас.

— Не, хубав е. — Артър се замисли замечтано. — И говори добре, едно такова спокойно. Сякаш пее приспивна песен.

— Ама какво си се захванал с тази лелка! Хайде по-добре да правим нещо. Баща ти донесе нови книги, фентъзи. Искаш ли да ги разгледаме?

— Не искам. Хайде просто да поседим и да помълчим, става ли?

Артър седна на широкия перваз на прозореца, опря колене до гърдите си и ги обгърна с ръце. А Денис се намуси и се настани на пода до прозореца. За пръв път от три години насам Артър отказваше да се занимават с нещо заедно. За пръв път от три години Денис Баженов престана да усеща постоянната, ежечасна и ежеминутна необходимост на Артър от него. Прониза го силна душевна болка, за чието съществуване преди дори не подозираше. И всичко това се случваше заради някаква гадна лелка от милицията!

— Ще си ида вкъщи — заяви решително Денис и стана от пода.

Той очакваше, че Артър ще започне да го разубеждава, защото двамата се бяха разбрали, че днес ще спят заедно.

— Добре — отвърна му спокойно Артър. — Обади се, когато се прибереш, вече е късно и ще се притеснявам.

— Няма защо да се притесняваш за мен! — кресна Денис, тъй като вече не можеше да се контролира. — Притеснявай се за твоята Каменская!

Той изхвърча от апартамента, затръшна вратата подпре си и хукна надолу по стълбите, без да дочака асансьора. Стигна на бегом до блока, който се намираще през три улици, старейки се да не мисли за приятеля си. Но веднага щом прекрачи прага на жилището си, всичко го връхлетя отново...

Майка му имаше гости. Както вчера и завчера. Както винаги. Вътре седяха още една жена и трима мъже, всички вече доста пийнали.

— О, синчето ми си дойде! — развика се колкото радостно, толкова и изненадано майка му.

Тя не се държеше много стабилно на краката си, зле положеният ѝ грим се бе размазал, по роклята ѝ се виждаха лекета от нещо течено, което приличаше на доматен сос. Денис се опита да отиде направо в стаята си, но майка му му препречи пътя.

— Там не може, миличък. Заето е.

— Пак ли? — попита недоволно той.

— Какво пак ли? Какво пак? Нали каза, че няма да спиш тук. Каза ли? Каза — отговори си тя сама. — Тогава защо се върна? Никога не позволяваш на майка си да има личен живот. Само грижи ми създаваш. Я по-добре иди в кухнята и си хапни нещо.

Денис се потътри към тясната кухня, където беше неудобно и миришеше на вчерашна храна. Не бе гладен, защото вечеря с Артъом. Но и бездруго нямаше къде да се дене, тъй като стаята му беше заета. Наля си студен чай и започна да го пие, отхапвайки вяло парченца от една корава бисквита. От стаята на майка му се разнасяха неприлични шеги и взрив от пиянски кикот.

„Никой не се нуждае от мен — помисли си натъжено младежът. — Винаги съм пречил на майка си и тя само се чуди как да се отърве от мен. А сега и на Артъом не съм необходим. Той има нужда от онази лелка от милицията, тя му е по-интересна, отколкото аз. Защо съм толкова нещастен?“

В кухнята влезе един от гостите. Денис знаеше, че той се казва Володя и работи заедно с майка му в завода.

— Скучно ли ти е? — попита Володя.

— Не — отвърна сдържано момчето. — Не ми е скучно.

— Можеш да си пийнеш с мен, а? Вече си голям, хайде да изпием по едно по мъжки.

— Не искам, оставете ме на мира — тросна му се Денис.

— Какво значи да те оставя на мира? — възмути се гостът. — Как разговаряш с по-възрастните? Алевтина! — изкрещя той. — Я ела тук и си озапти хлапето! Какво си позволява този келеш?

Майка му моментално изхвърча от стаята, преплитайки крака.

— Какво става тук? Денис, как се държиш?

Той се засегна, че майка му дори не се опита да разбере какво е станало, а веднага се нахвърли отгоре му с обвинения. Разбира се, всички го смятаха за лош и никой нямаше нужда от него, като че ли бе захвърлена стара кукла с откъснати крака. За майка му на първо място бяха мъжете и всекидневните ѝ запои, а за Артъом — Каменская. А къде беше мястото на Денис?

— Я вървете всички по дяволите!

Той скочи от мястото си и изхвърча от апартамента. Излезе на улицата и тръгна бавно към кръстовището. И какво щеше да прави сега? Къде да отиде? Кой имаше нужда от него?

В гърлото му заседна буца, която му пречеше да диша и да мисли. Дори му пречеше да се движи. Още бе съвсем светло, тъй като през юни се стъмваше късно, и на Денис му се струваше, че всички минавачи виждат колко му е зле и му се присмиват, защото никой няма нужда от него и никой не го обича. Никога до този момент той не бе изпитвал такава мъка и изобщо не знаеше какво да прави. Нима наистина вече непрекъснато щеше да усеща тази тежест в сърцето си, а радостта и желанието му да живее щяха да го напуснат завинаги?

В един момент той престана да забелязва всичко наоколо, но дори не си даде сметка за това.

— Защо плачеш? — чу той нечий глас и едва в този миг осъзна, че сълзи премрежват очите му.

Опита се да избърше лицето си, но една силна ръка го стисна за китката. Денис пробва да се отскубне, но ръката не го пускаше.

— Какво искате? — изхлипа той съвсем по детски.

— Нищо. Но мога да ти помогна. Искаш ли? Дори няма да те питам кой те е обидил и защо плачеш, а просто ще направя така, че да престанеш да плачеш и отново да изпиташ радост.

Най-сетне сълзите му пресекнаха и Денис отново си възвърна способността да вижда. Пред него стоеше ужасно слаб несъразмерен младеж с очила с дебели стъкла.

— Дрога ли ще ми предложиш? — попита подозрително Денис.

Родителите на Артъм хиляди пъти ги бяха предупреждавали за такива „помагачи“, които уж подаваха ръка за помощ в труден момент, а сетне те правеха зависим от дрогата — и край. Денис много добре усвои тези уроци. Той много се страхуваше за бъдещето си, страхуваше се още от дете, когато собствената му майка даде пред очите му в сиропиталище първо по-малкия му брат, а после и сестричката му. И двамата страдаха от синдрома на Даун и Денис беше сигурен, че това е пряко следствие от начина на живот, който водеше безпътната му майка. Той всеки ден благодареше на съдбата, че се е родил по-рано, преди майка му окончателно да съсипе здравето си с пиене, и се стараше да направи всичко възможно, за да не тръгне по нейния път. Да се учи добре, да трупва знания, да влезе в институт и да

изгради живота си със собствените си ръце. Да се измъкне от този поглъщащ те безкраен кръг, в който децата на впиянчените родители растяха без надзор, не получаваха образование и също започваха да пият, а техните деца, на свой ред, също растяха без надзор... Дядото на майка му беше пил, баща ѝ беше пил, тя също пиеше, да не говорим за онзи случаен мъж, който, без да иска, беше станал негов баща. Денис Баженов правеше всичко, което бе в състояние да измисли детският му ум, за да се опази от това и да постигне нещо. И думата „дрога“ наистина звучеше страшно за него, тъй като поставяше под заплаха всичко онова, което с такъв неимоверен труд бе постигнал през тези години.

— Дрога ли? — Момчето с очилата като че ли се изненада съвсем искрено. — Не, защо. Има нещо по-добро.

— Какво? — попита недоверчиво Денис.

— „Ключът“.

— Какъв ключ? За апартамента, в който стоят парите ли?

— За самия теб. За твоята душа и за твоя ум. Има метод, с помощта на който можеш да управляваш същността си и никога да не заплачеш, освен ако сам не пожелаеш да го направиш. Това интересно ли ти е?

— Това да не е някакво химическо вещество? — Денис бе все така изпълнен с подозрения.

Но от друга страна, и без това нямаше къде да се дене. Артъм вече не го чакаше, а нямаше защо да се връща вкъщи, където беше излишен и нежелан. Дали наистина да не послуша този човек?

— Не, не е химическо вещество. Ако имаш половин час, ще ти покажа най-простите неща, за да придобиеш обща представа. Какво ще кажеш?

— Добре, покажи ми ги — съгласи се вяло Денис.

— Тогава хайде да отидем някъде...

— Къде? — напрегна се отново Денис. — Няма да ходя никъде.

— Не бой се! — засмя се младежът. — Не те каня вкъщи. Можем да направим това и тук, но наоколо минават хора. Самият ти ще се чувстваш неудобно. Наблизо има една градинка, хайде да отидем там.

В градинката може, реши Денис. Там зад ъгъла, на кръстовището, имаше будка с пътни милиционери и ако станеше нещо, можеше да извика за помощ.

Те стигнаха до градинката и Денис моментално се тръшна на пейката.

— Хайде, покажи ми твоя ключ.

— А ти защо седна? — попита насмешливо младежът с очилата.
— Да не мислиш, че ти ще седиш, а пък аз ще разкривам пред теб световните тайни? Няма да стане така. Хайде, стани.

— Защо?

— Стани, стани. Всяко полезно нещо изисква усилия. Стани и се поразкърши.

— Как да се поразкърша? — стъписа се Денис.

— По най-обикновения начин. Наведи се, изправи се, приклепни. Като в час по физкултура.

— Защо?

— Искаш ли да получиш ключа или не? Тогава прави каквото ти казвам.

В края на краищата в тази гимнастика нямаше нищо лошо и опасно. Денис стана и направи неохотно няколко упражнения.

— А сега застани прав, изпъни ръце пред себе си и се съсредоточи. Представи си, че ръцете ти се раздалечават настрани — като криле.

— Защо? — попита отново Денис.

— Не питай, а го направи, ако искаш да си помогнеш. Само че не се опитвай да движеш ръцете си. Това са специални идеомоторни движения, почти машинални са. Представяй си с всичка сила и дори им заповядвай да се раздалечат, но мускулите ти трябва да останат отпуснати.

Денис изпъна ръце пред себе си и опита да се съсредоточи. Ръцете му не помръдваха.

— И какво следва по-нататък? — попита недоволно той.

— Нищо. Стой и заповядвай на ръцете си да се раздалечат.

— Само че нищо не става.

— Какво от това? Никой не успява да го постигне от първия път. Трябва да тренираш. Я дай да те поразтрия.

Младежът сложи ръце на раменете на Денис, близо до врата му, и малко го размачка.

— Защо си толкова стегнат? Направи още няколко упражнения или се поразкърши, все едно танцуваш рок, отпусни напрежението.

— Виж какво, защо си се лепнал за мен? — каза сърдито Денис.

— Аз ли съм се лепнал? Ти вървеше по улицата и ревеше, като че ли всичките ти близки са измрели. И сам поиска да си помогнеш. Наистина ли смяташ да се предадеш толкова бързо? Струва ми се, че трябва да си по-упорит.

Денис се почувства неудобно. Наистина не беше хубаво да се предава веднага. И бездруго нямаше къде да бърза. Той се наведе енергично няколко пъти настрани и напред, а сетне започна да прикляква.

— Стига ли толкова? — попита след десетото клякане.

— Стига. А сега почни отначало. Застани изправен, отпусни се, изпъни ръцете пред себе си.

Денис отново зае позата и изпъна ръце. И след известно време осъзна, че не ги усеща. Те станаха леки, безтегловни и изобщо не му бе трудно да ги държи в такова положение. Той дори не успя да се изненада, когато усети, че ръцете му започнаха да извършват някакво необяснимо движение.

— Така, така, така — занарежда младежът с очилата, — вече има движение! Има! Не спирай, продължавай, продължавай.

Ръцете му бавно се раздалечиха настрани.

— А сега веднага им дай команда да се върнат обратно! Ръцете се събират, ръцете се събират!

„Ръцете се събират, ръцете се събират!“ — повтори си наум Денис и ръцете му наистина поеха в обратната посока.

— Прекрасно! А сега отново им заповядай да се раздалечат.

Този път ръцете му се раздалечиха в двете посоки с лекота и на Денис му се стори, че движението им е по-силно и по-бързо — в крайната му точка лопатките му почти се събраха. Не разбираше какво става с него, но го обзе възторг от това леко и в същото време широко движение, което не се извършваше чрез напрежение на мускулите, а само с усилието на волята му. Последва още едно движение навън и навътре и у него се появи усещане за полет. Ръцете му се движеха като криле, а в главата му нямаше нищо друго, освен мисълта за тези летящи без усилия ръце.

— Достатъчно, спри! — изкомандва го хилавият очилатко. — Направи отново няколко упражнения.

— Какви по-точно? — попита Денис.

Беше обзет от интерес и сега му се искаше да върши всичко по правилата.

— Каквито и да е. Тялото ти само ще ти подсказе какви движения трябва да извършиш. Само се вслушай в него и ги направи.

Денис се приготви и започна да се навежда назад, все едно че се опитваше да направи мост. Гърбът му се извиваше с лекота и той се изненада от това. В час по физкултура не обичаше гимнастиката, правеше мост само когато учителят го изискваше, а с много по-голямо удоволствие играеше волейбол и бягаше на дълги разстояния.

— Ето, виждаш ли — коментира новият му познат, — тялото ти само ти подсказва, че трябва да пораздвижиш гръбначния си стълб, защото в него се е натрупала някаква гадост.

Денис направи упражнението няколко пъти и с удоволствие започна да се навежда напред, превивайки се силно и стараейки се да докосне с чело коленете си.

— А сега какво следва?

— Сега застани изправен и отпусни ръцете си свободно. Съсредоточи се и им заповядай да се повдигнат. Също както преди малко, само че движението не е встрани и напред, а нагоре и надолу.

Денис не можа да изпълни тази задача и ужасно се разстрои.

— Ще тренирам и ще успея, сигурен съм, че ще се справя — заговори разпалено той.

— Не бива да постъпваш така — обяви най-неочаквано очилаткото.

— Защо да не бива? Нали ти каза, че трябва да съм упорит.

— Но не в този смисъл. Самата идея за „ключа“ се състои в това човек да прави само онези неща, които успява и които му доставят удоволствие. Има няколко вида движения. Човек се опитва да направи всяко от тях и решава кое може да извърши по-добре и кое му е по-лесно. И това движение се превръща в негов „ключ“. Цял живот насилват всички ни, като ни принуждават да вършим онова, което не ни харесва или не можем да го правим, и ни убеждават, че това е необходимо и че то възпитава волята. А това не е правилно. Животът трябва да носи радост.

— Ама че ги дрънкаш — прихна Денис. — Не може да изпитваш само удоволствие. Ако можеше човек да не си налага нищо, всички щяха да са неуки и никой нямаше да работи. Не е ли така?

— Така е. Но идеята е да вършиш всичко с радост, а онова, което е необходимо, да си в състояние да го направиш без напрежение и без принуда. Помниш ли как ни учеха в училище? Свободата е осъзната необходимост. Веднага след като осъзнаеш, че е абсолютно необходимо да извършиш нещо и че просто няма начин да не го сториш, ще го направиш с лекота, защото вече няма да можеш да се държиш другояче. Ти сам, разбираш ли, сам си осъзнал и сам си стигнал до извода, че това трябва да се направи. А това вече е съвсем друго ниво на принуда. Това вече е свобода. Сам вземаш решение и сам го изпълняваш. Но това е философия. А сега ние с теб си говорим за „ключа“ и за това как да ти помогнем. Между другото, забеляза ли какво правиш в момента?

— Какво правя?

Денис плъзна поглед по себе си, огледа ръцете си, без да разбира за какво говореше този странен очилат младеж, и откри, че равномерно се поклаща наляво и надясно. Дори не беше забелязал кога е започнал да извършва това движение, защото за тялото това състояние бе съвсем естествено.

— Ти се поклащаш. Това означава, че си достигнал такова състояние на лекота, при което можеш да осъзнаеш проблема си и да откриеш нов, оригинален път за решаването му. Трябва само да седнеш, да се отпуснеш и малко да си починеш. И решението ще дойде само.

— Глупости! — отвърна Денис. — Това е невъзможно.

— Ами опитай. Разбира се, нищо не става веднага, но на третия или на четвъртия път ще успееш. Запомни последователността: малко гимнастика, после летиш, след това отново гимнастика, пак летиш, но вече по-дълго, сетне стоиш, поклащаш се, а накрая сядаш и си почиваш.

— А колко време трябва да летя?

— Колкото искаш. Сам избираш какво и как да го правиш. Лети, докато ти се иска. Люлей се, докато ти се иска. Запомни, организмът ти и мозъкът ти сами знаят колко време трябва да правят нещо, а ти трябва да се научиш да ги слушаш и да ги разбираш — тогава те сами ще ти подскажат какво е нужно. Докато упражнението ти доставя удоволствие, трябва да го правиш. Веднага щом организмът ти разбере, че вече му стига, сам ще поискаш да спреш.

— И защо е всичко това? Как може да ми помогне?

— Ще се научиш да управляваш емоциите си. Ще се научиш да не се ядосваш и да не се дразниш от дреболии, когато това пречи на нормалната ти работа. Ще се научиш да не се уморяваш. Хайде да се разберем така — няколко дни ти ще опиташ да се позанимаваш сам и ако усетиш, че искаш да научиш повече и да усвоиш още нещо, ще дойдеш на едно място, където се провеждат специални занимания. А пък ако не поискаш, ще се възползваш само от това, на което вече те научих. То също никак не е малко и ти сам ще го разбереш, когато започнеш да се упражняваш. Искам да запомниш една истина: ако не се научиш да ръководиш себе си, ще те ръководят другите.

Той погледна часовника си и завъртя глава.

— Единайсет и половина. Хайде да се прибираме вече, приятелче. Ето ти една визитка — ако решиш, ела.

Той мушна в ръцете на Денис малко картонено правоъгълниче и му махна с ръка за довиждане.

— Ей — подвикна след него Денис, — а ти как се казваш?

— Вадим. До скоро.

Той отново махна с ръка и забърза към спирката на тролея. Денис се затътри към тротоара и едва тогава се сети, че докато беше с този странен младеж, нито веднъж не си спомни нито за предателството на приятеля си, нито за впиянчената си майка, нито за това, че никой няма нужда от него. Дори нещо повече — той изведнъж осъзна, че изобщо не му се ще да мисли за тези неща.

Но къде да се дене сега? Нямаше да се прибере вкъщи — това беше ясно. Наближаваше вече полунощ и беше опасно да остане навън. Може би Артъм още не си е легнал?

Денис притича бързо няколкостотинте метра до блока, в който живееше приятелят му, и погледна към прозорците. Бяха тъмни, сигурно Артъм вече спеше. Той отиде до входа и седна на пейката. Можеше да остане тук до сутринта... Спомни си за своя нов познат и се усмихна. Колко смешно бе всичко това: ръцете се движат сами, тялото се поклаща само — приличаше на някакво вълшебство. И гневът му се изпари, и вече не изпитваше мъка. Още утре ще разкаже на Артъм за тази среща и ще му покаже упражнението. Сега отново щяха да имат за какво да си говорят и с какво да се занимават заедно. И никаква Каменская от милицията нямаше да може да се мери с това!

— Денис? — чу той съвсем наблизно гласа на Тенгиз. — Какво правиш тук? Защо не си при Артъом?

— Ами аз... — Той се притесни и се опита да измисли набързо някаква правдоподобна лъжа. — Обадох се на майка ми и тя ме помоли да се прибера вкъщи, трябваше да ѝ помогна малко... Тъй че си ходих до нас, а когато се върнах, вече беше късно и прозорците не светеха. Помислих си, че Артъом е заспал, а не исках да го будя. И седнах тук да ви изчакам.

— Хайде да вървим — дръпна го за ръката Екатерина, — вече е късно, време е за сън. Слава богу, че не ти се е случило нещо. Вечер из улиците се шляят толкова хулигани.

Думите ѝ го стоплиха и му стана малко тъжно. Те се грижеха толкова много за него и се притесняваха да не му се случи нещо. Сигурно наистина го обичаха. И как можа само преди часове да се отчая и да си помисли, че никой няма нужда от него и че никой не го обича? Ама че глупак!

Влязоха в апартамента. Денис отиде на пръсти до стаята на Артъом и откряна тихичко вратата.

— Мамо, ти ли си? — обади се веднага Артъом.

— Аз съм — отвърна му шепнешком Денис и се шмугна бързо в стаята.

— Върна ли се? Помислих, че ми се разсърди за нещо. Толкова бързо излезе, без да кажеш нито дума.

— Трябваше да отида до вкъщи. Наложих ми се да се забавя. Събудих ли те?

— Не, още не бях заспал. Лягай. Изглеждаш някак странно, Денис. Какво е станало?

Денис за пореден път се изненада от невероятната, почти мистична чувствителност на своя приятел. Той не виждаше добре, но за сметка на това усещаше хората като радар и успяваше да отгатне настроението им само от една изречена дума.

— Случи се нещо интересно. Утре ще ти разкажа.

— Разкажи ми сега — настоя Артъом.

Той се надигна от леглото и светна лампата. Денис беше безкрайно щастлив. Артъом отново се устреми към него, искаше да разговаря с него, беше му интересно какво ще му разкаже. Каква ти Каменская! Ей сега изобщо ще забрави за нея.

Денис извади от джоба си визитката, която Вадим му даде. На нея пишеше: „Доктор Хасай Алиев. Център за защита от стреса. Телефон 180-27-27“.

— Значи така... — започна той, предвкусвайки дългия спокоен разговор, който щеше да продължи почти през цялата нощ, а може би чак до сутринта. Точно така ставаше преди и точно тези часове бяха най-щастливите в живота му.

ГЛАВА 4

Навън бе горещо, но в офиса беше тихо и хладно, защото работеше мощен климатик. Вартоломеев идваше всеки ден тук с удоволствие и излизаше неохотно, стараяйки се да сведе до минимум всички срещи извън офиса. И днес, въпреки риска, той се срещна с поръчителя именно тук, макар че по-разумно бе да не постъпва така. Но какво да се прави, на неприспособените към жегата в градски условия московчани понякога им се налагаше да се съобразяват с времето въпреки здравия разум.

— И какви ги е свършило твоето надрусано говедо? Навряло се е в очите на момчето като последния новобранец. Оправяй се сега както знаеш.

Вартоломеев потрепери. Знаеше, че с този тип шега не бива, че той няма чувство за хумор и тъй като носи пагони, не одобрява неизпълнението на заповедите. Разбира се, беше прав: Костик свърши работата лошо, само че какво друго можеше да се очаква от един наркоман? Би трябвало да е наясно с кого се е обвързал. Макар че, честно казано, поръчителят изобщо не се бе обвързал с наркомана Костя, а с него — с Вартоломеев. Друг е въпросът, че той не можеше да предложи на поръчителя друг изпълнител, освен разни наркомани... Макар че не бе точно така, това беше лъжа и в момента той лъжеше самия себе си. Можеше да намери и нормален човек, но прояви алчност, тъй като за извършването на тази работа на нормалния човек можеше да се плати една сума, а на зависимия от дрогата — многократно по-малка. Зависимите от дрогата не можеха да се пазарят, тъй като пресмятаха всички пари в дози. Цяла Русия пресмяташе в долари, а те — в дози. Кажете им някаква сума и те веднага ще сметнат колко седмици или месеци ще живеят без проблеми — и ще се съгласят. Не можеха да виждат по-далеч от два-три месеца напред, не им стигаха вътрешните сили за това, достатъчно бе в момента да им е добре, а колкото до утре — това беше нещо десето поред, да не говорим за след една година — това пък изобщо нямаше защо да се

обсъжда. Върху това се крепеше целият наркобизнес. На теория човек знаеше, че в крайна сметка ще деградира и ще умре, и то много бързо, преди още да е успял да се озърне. Но желанието му да изпита кеф моментално бе далеч по-силно от смътните и неприятни перспективи, за които между другото много бързо забравяше, след като поеме дозата.

Още сутринта, след телефонното обаждане на поръчителя, Вартоломеев нареди да намерят Костя и да го попитат какви ги е свършил. Поръчителят не му обясни никакви подробности по телефона и само каза, че Костя е действал неправилно и се е издал. А на Костя и през ум не му минаваше да отрича. Той беше изпаднал в състояние на пълно душевно блаженство и изобщо не можеше да разбере какво чак толкова е направил. Беше ли изпълнил задачата? Беше. Но в тази жега той ожадня, само че нямаше как да напусне поста си. И затова помоли едно хлапе, което се разхождаше наоколо. Някакви особени белези на хлапето ли? Един господ знае, дори не го огледа както трябва. Хлапето въртеше едно топче в ръката си и го правеше много сръчно, като същински фокусник. Каза, че искало да стане пианист. Защо не го е огледал ли? Ами защото цялото му внимание бе съсредоточено в колата, обектът можеше да се появи всеки момент и не биваше да се разсейва. А освен това откъде да знае, че трябва да запомни лицето му? Нямаше такава заповед. Вартоломеев не биваше да забърква Костя и вече осъзнаваше това.

— Съгласен съм — процеди той, — вината е моя. Готов съм да направя всичко, за да я изкупя.

— Правилно — кимна мрачно поръчителят. — Ето какво, уважаеми. Там е имало някакво момче на около седемнайсет години, без никакви особени белези, но твоето надрусано говедо Костя би трябвало да го помни. Момчето е въртяло в ръка червено топче и казало, че тренира пръстите си. Трябва да намериш и да укротиш това момче. Както и Костя впрочем. Разбра ли ме, Вартоломеев?

— Разбрах, разбрах. Ще го направим.

— И този път да няма грешки.

След като изпрати госта си до вратата, Вартоломеев се отпусна в креслото си, поседя малко, всмуквайки замислено от тънката черна пура, а сетне натисна бутона на интеркома. На вратата моментално се появи охранител с едра мутра.

— Намери ми бързо Витя — нареди Вартоломеев.

Охранителят излезе. Точно след четирийсет минути пред Вартоломеев стоеше Виктор — човекът, който отговаряше за подбора на пласьорите на дребно.

— Викали сте ме, Антон Фьодорович?

— Виках те. Нареди на всички, които работят по улиците, да търсят едно момче на около седемнайсет години с червено топче.

— Какво е това топче?

— Малко, с диаметър около пет сантиметра. Тренира пръстите си с него, защото иска да става пианист. Непрекъснато го върти в ръцете си. Който види момчето, веднага да тръгне след него и да разбере кое е и къде живее. Обещай им солидна премия. Час по-скоро трябва да открием този пианист, и то на всяка цена. И още нещо, Витя. Костя...

* * *

Справката от външното наблюдение на Дударев редовно се появяваше на бюрото на Коротков и ставаше все по-ясно, че работата се увеличава с всеки изминал ден. Де да можеше със същата скорост да се увеличава и работната ръка... Георгий Николаевич водеше много активен живот и се занимаваше не само с погребението на убитата си съпруга, но посещаваше и страшно много места и се срещаше със страшно много хора. А един от тях беше онзи единствен човек, когото оперативните работници искаха да заловят. Само че кой ли беше той?

Коротков преглеждаше списъка на фирмите и учрежденията, които посещаваше Дударев, и след като Селуянов и Зарубин му се обаждат по телефона, отмяташе проверените. Една от тези кантори беше на строителна фирма и Селуянов научи, че Дударев е ходил там, за да прекрати договора за ремонта на вилата. Другата фирма се занимаваше с обредни услуги и в нея неутешимият вдовец уговори автобусите, които щяха да превозят тленните останки на загиналата и изпращачите от моргата до гробището. Във всички останали организации Георгий Николаевич се отбиваше, за да си търси работа. Или поне така твърдяха служителите на тези фирми.

— В някое от тези места са ни излъгали — обобща Коротков. — Или ние сме проспали нещо. Дударев задължително е трябвало да се срещне със своя съучастник, за да го предупреди. Хайде да прегледаме отчетите от самото начало. Кога и къде се обади от уличния автомат?

Зарубин прелисти събраните с кламер отчети от външното наблюдение.

— За уличен автомат се споменава само веднъж, веднага след като го освободиха, а четирийсет и пет минути след това той се среща с любовницата си Олга Ермилова, тъй че най-вероятно се е обадил на нея. Иначе тя няма откъде да знае, че са го пуснали и че я чака пред паметника на Пушкин.

— И повече нито веднъж не се обади от уличен автомат, така ли? — уточни за всеки случай Коротков.

— Външното наблюдение не е засякло подобно нещо.

— Да не са пропуснали? — предположи Селуянов.

— Може — въздъхна Юрий, — но сме принудени да използваме това, с което разполагаме. Серьожа, прегледай отчетите на техниците още веднъж, но много внимателно. На кого се е обаждал от къщи?

Сергей Зарубин отново се зарови в книгата.

— На родителите на Елена Петровна — четири пъти. Във фирмата ѝ — веднъж, два, четири... общо девет пъти. Разговорите са свързани с погребението, „Турела“ поема всички разходи, уточнявали са колко души ще има на помена, в кой ресторант ще го направят и какво ще е менюто. Обаждал се е два пъти в службата на Ермилова, за да я пита дали е намерила адвокат. И е бил много ядосан, че още се бави.

— Виж ти — подсвирна Селуянов, — всички станаха много просветени, също като в Америка. Още не си извършил престъпление, а вече си имаш адвокат.

— Обадил се е и на трима свои колеги от армията, за да им съобщи за нещастieto, и те се канят да идат на погребението.

— Това вече е интересно — вдигна глава Коротков. — Според нашата информация, през последните години от службата си в армията Дударев е имал достъп до взривни устройства. Ако тези негови колеги, както и самият той, са били в Чечня и нашата държава се е отнесла към тях също така сурово, както с Дударев, те най-спокойно биха могли да

се захванат с престъпен бизнес и по-конкретно — да се нагърбват с поръчки за убийства. Всички ли ще отидат на погребението?

Зарубин плъзна поглед по текста на съобщението и кимна:

— Да, и тримата.

— Прекрасно. Доколкото разбирам, погребението е утре, в одинайсет часа. Коля, Серьожа, това е във вашия район. Вижте как стоят нещата. А на теб, подполковник, ще ти се наложи да се заемеш с ведомствата, които нашият многоуважаван герой е благоволил да посети.

— Момент, момент! — развика се Селуянов. — Как ще стане тази работа? Утре е сватбата ми, да не сте забравили? Какво погребение?

— Е, Коля, кога е сватбата ти? В три часа. Погребението сигурно ще свърши по-рано. А аз ще те сменя в ресторанта, където ще е поменът. Там ще се справим двамата със Сергей.

— Не, момчета, така няма да стане — каза упорито Селуянов. — Утре до късно вечерта ще висите на помена, а кой ще дойде на сватбата ми? Ася, тук ти си старша по звание, поне веднъж в живота си упражни властта си в полза на общото дело.

Настя се усмихна, протегна ръка и разроши косата на Николай.

— Коля, ситуацията е върхова и нищо не може да се направи. Няма как да поискаме Дударев да смени датата на погребението на собствената си жена, нали така? Не можем да ти предложим да преместиш и бракосъчетанието си за другия ден. Единственият изход, който съществува само теоретично, е да намерим още двама оперативни работници, които утре цял ден да се занимават с Дударев заедно със Сергей, а ти и Юра да празнувате сватбата ти.

— Ами ти? — попита разтревожено Николай.

— И аз, разбира се, къде ще се дяна. Тъй че не трябва да задаваш този въпрос на мен, а на нашия общ началник Коротков. Попитай го дали в неговия отдел има двама оперативни работници, които могат да бъдат откъснати от всички задачи и утре да бъдат изпратени на гробището и в ресторанта.

— Пълна фантазмагория — подсмихна се Юра. — Откъде ще ги взема? Нашият подполковник Ася е права, изходът съществува само теоретично. Но от опит мога да кажа, че ако погребението започва в одинайсет часа и е без панихида, към един часа ритуалът обикновено

приключва, след което всички дружно тръгват към мястото, където е поменът, и това продължава най-късно докъм седем вечерта. Това е максимумът. Тъй че ти, Николаша, към три часа със сигурност ще успееш да минеш под венчило, а аз ще дойда на празничната трапеза не по-късно от осем.

— Но ти си ми свидетел! — възкликна отчаяно Селуянов. — Момчета, направо не знам... Вие сте садисти! След толкова години мъки човек най-сетне се жени, а вие искате да развалите всичко.

— Коля, хайде аз да ти стана свидетел — предложи Настя. — Какво значение има?

— Това не е прилично! Какво говориш? Свидетелят на булката е жена, а на младоженеца — мъж.

— Кой е казал, че е така? — осведоми се тя. — Къде пише, че е така?

— Така е прието — обяви безапелационно Коля. — Всички правят така.

— А пък ти ще направиш другояче. По този въпрос няма никакви правила.

— Валя ще се разстрои — махна той печално с ръка. — Тя обича всичко да е по правилата.

— Коля, не се самозалъгвай — каза Коротков, — твоята Валентина също работи в милицията и разбира нашите трудности както никой друг. В края на краищата млада жена, която се е научила да кара кола, преди да се научи да ходи и да говори, и която препуска с нея също като някой заклет състезател, също не е по правилата. Между другото, приятелю, защо Валя не отиде да работи в пътната милиция? Нищо няма да ѝ коства да догони някой нарушител и да го задържи. А пък тя кисне в паспортната служба.

— Само това липсваше! — отвърна възмутено Селуянов. — Как ли пък няма да я пусна в пътната милиция. Нека си седи в паспортната служба, така се чувствам по-спокоен, иначе ще умра от притеснение дали няма да ѝ се случи нещо. Добре, гадняри, притиснахте ме до стената. Но ако погребението не свърши до два часа, аз ще изчезна оттам, защото трябва да се преоблека преди подписването.

— Ще свърши, не се притеснявай — успокои го Коротков.

* * *

Настя Каменская взе списъка с фирми и ведомства, които пуснатият от ареста Георгий Дударев бе посетил, и си състави график, по който да обиколи тези места. Първо се обади навсякъде по телефона и разбра кои работят в събота и неделя, кои — само в събота, и кои от фирмите са отворени само през делничните дни. Затворени през почивните дни се оказаха държавните структури и се налагаше да се справи с тях още днес, в петък. Когато погледна часовника си, разбра, че няма никакъв смисъл да се прибира вкъщи, за да се гримира и да се преоблече, защото щеше да изгуби много време и нямаше да успее да свърши почти нищо. Но също така бе глупаво да се появява във ведомствата във вида, в който бе свикнала да ходи на работа. Имиджът ѝ не го позволяваше. Тя погледна още веднъж адресите, където трябваше да отиде днес, и реши, че ще е най-целесъобразно да се възползва от помощта на Даша. Ако отидеше при нея да се преоблече и да се гримира, можеше да спести най-малко един час, а това никак не беше малко.

— Ще намериш ли с какво да ме облечеш? — попита Настя жената на брат си по телефона.

— Зависи за какво?

Даша бе изключително прецизно същество и се отнасяше към всичко, свързано с дрехите и външния вид, повече от сериозно. По образование беше стилист, прекрасно се ориентираше в проблемите на модата, грима и етикета, а освен това, преди да се омъжи, бе работила като продавачка на дамско облекло в скъп бутик.

— Трябва да изглеждам като жена, която иска да си намери работа като секретар-консултант и се стреми да изглежда по съответния начин.

— А сега с какво си облечена?

— Както винаги — с дънки, фланелка и маратонки.

— Какви са дънките ти?

— „Грекоф“.

— Черни ли са?

— Не, сини.

— Няма да стане — заяви решително Даша. — Попитях, защото си мислех, че си облечена с нещо прилично и просто трябва да добавим някакъв аксесоар. Но в този случай няма какво да се добави, трябва да те преоблечем изцяло. След колко време ще дойдеш?

— След четирийсет — четирийсет и пет минути.

— Чакам те — отвърна кратко и делово тя.

След четирийсет и пет минути Настя стоеше пред широкото съпружеско легло в апартамента на доведения си брат. Върху леглото грижливо бяха наредени деколтирани блузки, леки сака и тесни поли. Даша хвърчеше като навита с пружина из огромното жилище и хвърляше по едно око на яденето, което приготвяше за обяд. В същото време наглеждаше тригодишния си син Саша, който по енергичност и любознателност превъзхождаше и двамата си родители, взети заедно, а освен това следеше и Настя, която според нея „задължително ще облече нещо неподходящо, ако не я контролираш“.

— Съблечи тази блуза — изкомандва я Даша, стискайки черпака, с който току-що бе опитала борша. — Гърдите ти ще изскочат от нея. По-добре пробвай ей тая.

— Тази не ми харесва — възрази Настя.

— Никой не те пита дали ти харесва или не. Ти трябва да се харесаш на работодателя си, а не блузката — на теб, ясно ли е? Саша! Махни се от печката, не пипай нищо там!

Тя изхвърча като куршум към кухнята и само след няколко секунди отново се озова до Настя.

— За тази блуза трябва тъмночервена пола.

— Но аз искам черна — съпротивляваше се Настя.

— Няма значение какво искаш. С черната ще изглеждаш много мрачно, а ти не отиваш да си търсиш работа в погребално бюро. Тъмночервеният цвят е елегантен, строг и в същото време е официален. И изобщо запомни — този цвят се нарича „мокра боровинка“.

— Твоята мокра боровинка е много къса. С нея ще изглеждам като някое момиче от улицата.

— Не говори глупости, моля те! Момичетата приличат на уличници не защото полите им са къси, а защото очите им са проститутски.

Настя се разсмя от все сърце.

— Какви са им очите, какви?

— Настя, не ме карай да говоря неприлични думи. Много добре знаеш какви са им очите. Ето, виждаш ли, полата ти стои направо прекрасно. Имаш толкова хубави крака, а непрекъснато ги криеш с панталони. Хайде сега да изберем и самото.

— А трябва ли? — попита Настя със съмнение. — Защо ми е това сако в тази жега, направо ще умра с него.

— Много интересно разсъждаваш! Един приличен секретар-консултант в един приличен офис трябва винаги да изглежда прилично, независимо от времето. И дори само с външния си вид ти би трябвало да покажеш, че разбираш това и че споделяш този възглед. Защото иначе ще се появиш по фланелка с разголени гърди и хората веднага ще си помислят, че се каниш да ходиш така и на работа. Това е несериозно.

Настя въздъхна тежко, премери няколко сака и си избра едно с къс ръкав.

— Става ли?

— Става — кимна одобрително Даша. — Върви да се гримираш и ще обядваме. Преди да тръгнеш, ще изберем сандали — и пълен напред.

— Даша, боя се, че няма да обядвам. Нямам никакво време.

— Не искам нито да знам, нито да чувам. — Даша завъртя отчаяно глава, от което гъстите ѝ коси с цвят на мед буквално се завихриха около нежното ѝ лице с огромни сини очи.

Настя погледна часовника си и пресметна, че може да поспести време от гримирането, но все пак да обядва, за да не разстройва Даша. В края на краищата нямаше да си прави чак толкова сложен грим, че да не я познаят. Само щеше да пооправи лицето си, за да не изглежда бледо и безизразно.

— Убеди ме — усмихна се тя, — само че бързичко.

* * *

— Какви умения имате? — питаха я всички.

Настя старателно отговаряше:

— Владее пет чужди езика, включително английски и френски, работя с компютър на потребителско ниво, познавам основите на програмирането, мога да правя статистика, мога да редактирам.

Тя изглеждаше като зряла жена — не приличаше на вятърничаво девойче, но нямаше вид и на някоя лелка. Беше привлекателна и елегантно облечена.

— Каква заплата очаквате да получавате?

— Не по-малко от шестстотин долара — отвръщаше тя с ясното съзнание, че цифрата звучи най-малкото смешно.

Но идеята ѝ беше да звучи смешно, тъй като трябваше да изглежда като непретенциозен човек, който не цени достойнствата си. Защото трябваше да зададе най-важния си въпрос, а за целта трябваше поне да започнат да разговарят и да се заинтересуват от нея. А когато настъпеше подходящият момент, тя казваше:

— Знаете ли, с мъжа ми сме бежанци от Казахстан, там не обичат руснаците, в момента и двамата сме без работа. Може би при вас ще се намери нещо за него?

— А той какво може да прави?

— Професионален военен е, наскоро излезе в запаса, в прекрасна физическа форма е. Бил се е в Афганистан и Чечня, владее ръкопашен бой, специалист е по организирането на охрана.

И в отговор най-често чуваше:

— За съжаление нямаме нужда от такива служители.

Или:

— Преди известно време намерихме подходящ човек за такава работа, малко сте закъснели.

Какво пък, ясно е, че професионалистите, които бяха напуснали армията или милицията и искаха да си намерят работа в бизнес структурите, бяха далеч повече, отколкото младите привлекателни дами с дълги крака, които знаеха пет чужди езика и работеха на компютър.

Към осем часа вечерта, когато последното набелязано от Настя ведомство затвори врати, тя бе напълно изтощена. Отеклите ѝ от жегата крака сякаш завинаги се бяха сраснали със сандалите, а коприненото сако според нея тежеше не по-малко от петдесет килограма и притискаше раменете ѝ с цялата си огромна тежест.

Когато прекрачи прага на апартамента си, тя захвърли на пода найлоновата чанта, в която цял ден мъкна дънките, тениската и маратонките си, дотътри се до кухнята и се стовари на стола, безсилна дори да помръдне.

— Какво означава това? — попита я стъписано Алексей, когато се показа от стаята. — На какво приличаш?

Той дори свали очилата си, за да огледа по-добре жена си. Чистяков беше далекоглед и си слагаше очила, когато четеше или работеше на компютъра.

— Че на какво приличам? Според мен изглеждам добре.

— Много добре, страшно добре. — Той я огледа замислено от главата до петите. — Само че... доколкото си спомням, сутринта изглеждаше малко по-различно. Или се лъжа?

— Не, слънчице, ти никога не се лъжеш, ти винаги си прав до такава степен, че понякога ми става гадно.

— Ясно. — Той се усмихна и седна край масата. — И на кого са тези парцалки? Със сигурност не са твои.

— На Даша са. Нямах време да се прибирам вкъщи и да се преобличам, та затова се отбих при нея, беше ми по-наблизо.

— И защо е този маскарад?

— Търся си работа. Льоша, гладна съм. И искам да си събуя сандалите. Ще ми помогнеш ли?

— Разбира се, че ще ти помогна, бедничката ми любима.

Той се наведе, за да разкопчае каишките, и притеснено възкликна:

— Краката ти са протрити до кръв. Не усещаш ли?

— Усещам, че ме боли. Както и да е, да вървят по дяволите. Утре ще си обуя нещо по-удобно.

— Ама и утре ли ще си търсиш работа?

— Боя се, че и вдругиден ще търся. А ако не извадя късмет, може да си търся и в понеделник. И утре с теб сме на сватбата на нашия приятел Селуянов. Нали не си забравил?

— Забравих — призна си честно Чистяков. — А имаме ли подарък?

— Нямаме. Но утре разполагаме с половин ден и можем да купим.

— Ами да, предполагам, че ще го купя аз, защото ти ще ходиш да си търсиш работа.

— Льошенка — простена Настя, — аз съм нещастна, уморена, гладна и с разкъравени крака. Защо не ме съжалиш?

Естествено Алексей я съжали, както винаги. Отдели внимателно сандалите от кожата на краката ѝ, намаза протритите места с мехлем, помогна на Настя да се преоблече, без да става от стола, и пригответи вечеря. След като нахрани жена си, огледа отново внимателно краката ѝ и завъртя глава.

— Мисля, че утре няма да можеш да вървиш дълго, това няма да зарасне до сутринта.

— Нямам избор — отвърна равнодушно Настя, — въпреки всичко ще трябва да го направя.

— Защо не вземеш колата? — предложи ѝ той. — Утре движението ще бъде по-спокойно. Всички ще хукнат за вилите още от сутринта и след единайсет улиците ще опустеят.

— Не искам — махна вяло с ръка тя, — ще се придвижа все някак с метрото.

— Няма да стане все някак, ще вземеш колата — каза строго Алексей. — Иначе вдругиден няма да можеш да ходиш дори с пантофи.

Настя осъзнаваше, че Чистяков, както винаги, е прав. И фактът, че тя ужасно мразеше да кара кола, изобщо не намаляваше правотата му.

* * *

Най-сетне Ольга Ермилова успя да намери адвокат. Естествено не точно такъв, какъвто ѝ трябваше, но поне беше човек, който можеше да ѝ помогне, като ѝ даде съвет. Неин колега от службата ѝ даде телефонния номер на адвоката, като ѝ обясни, че той общо взето е специалист по дела с непълнолетни, но тъй като от дълги години работи в адвокатурата, може да я посъветва към кого е най-добре да се обърне.

Адвокатът се оказа представителен възрастен мъж с добри маниери и приятен глас, който се съгласи да приеме Ольга и да ѝ даде

консултация.

— От какво имате нужда — от добър специалист или от оправен човек? — попита я без заобикалки.

Олга мълчеше покрусено, тъй като не можеше да се застави да изрече на глас онова, за което непрекъснато мислеше. И дори се опитваше да пропъди тези мисли от ума си, ала те непрекъснато я връхлитаха.

— Ясно — усмихна се старият адвокат. — Не сте убедена в невинността на вашия приятел, така ли?

Тя лекичко кимна.

— Тогава ви трябва човек, който може да обори обвинението. Правилно ли съм разбрал?

Олга кимна отново, обзета от ужасен срам. Съмненията в невинността на Георгий я гризяха все по-силно и това я караше да се чувства противна дори на самата себе си.

Старият адвокат прелисти тефтерчето си и ѝ продиктува име и телефонен номер.

— Мисля, че ви трябва точно този. Поговорете с него, той се занимава с адвокатска практика отскоро и може да ви се стори, че не е много опитен, но хубавото е, че преди работеше в милицията и отлично знае какви пропуски допуска следствието.

— Благодаря — каза Олга. — Може ли да му се обадя още сега? Не искам да губя време.

Провървя ѝ. Свърза се с него още при първото обаждане и невидимият мъж с висок момчешки глас се съгласи да се срещнат.

Наложи ѝ се да отиде до другия край на Москва, но тя не обръщаше внимание на дългото пътуване, тъй като всичките ѝ мисли се въртяха около Георгий. Защо се забърка в тази връзка? Защо не помисли, че Михаил може да разбере и че за него това ще бъде огромен удар? Как стана така, че минутите на нежни романтични срещи успяха да зачеркнат всичко, което я свързваше със съпруга ѝ?

Вратата ѝ отвори млад мъж с крайно несериозен вид. Косите му бяха мокри, а по загорелите му ръце блестяха капки вода. Очевидно току-що бе излязъл от банята. Той улови погледа ѝ и весело се усмихна.

— Единственият начин да се бориш с жегата в жилищни условия е да се обливаш с вода и да не се бършеш. Върши работа за около

четирийсет минути. Не сте ли опитвали?

— Не. — Тя не се сдържа и в отговор също му се усмихна.

— Влезте, моля. Ако не се лъжа, вие сте Олга Василевна, нали?

— Не се лъжете. А вие сте Анатолий Леонидович?

— Точно така. Седнете и ми разкажете какво ви се е случило.

Олга много се вълнуваше, но с всички сили се стараеше разказът ѝ да звучи свързано и разбираемо. Анатолий я слушаше, както ѝ се стори, разсеяно, гледаше някъде встрани и не си записваше нищо. Адвокатът вече не ѝ харесваше. Струваше ѝ се, че е човек, на когото не може да се разчита, с твърде малко опит, прекалено млад и лекомислен, но пък, от друга страна, ѝ го бе препоръчал много авторитетен човек...

— Разбрах ви — прекъсна я Анатолий насред думата. — Може да не продължавате. Засега. Кажете ми, моля ви, само че честно — вашият Дударев убиец ли е? Той ли е убил жена си?

Олга мълчеше. В този момент Анатолий я гледаше съсредоточено, без да сваля очи от нея. Тя осъзна, че независимо от желанието ѝ, се налага да отговори.

— Не знам — отрони мъчително Олга. — Той казва, че не я е убил.

— А вие вярвате ли му?

— Не зная. Понякога ми се струва, че му вярвам, а понякога — не. Но трябва да му помогна, разбирате ли? Трябва да направя всичко възможно, за да не го тикнат в затвора.

— А какво ще стане, ако все пак го тикнат в затвора? Няма да преживеете раздялата си с него, така ли? — попита Анатолий.

— Ще я преживея. Но той не бива да влиза в затвора. Той разчита на мен и аз не мога да го подведа. Освен мен, в Москва няма друг близък човек, на когото може да разчита.

— Знаете ли — усмихна се отново адвокатът, но този път усмивката му изобщо не беше момчешка, а някак много сериозна, — аз съм твърдо убеден, че женската интуиция е най-добрият източник на информация. Ако вие се съмнявате в невинността на вашия възлюбен, най-вероятно той наистина е престъпник. Съмненията не се промъкват в една влюбена душа по незначителни поводи, а само когато има сериозни основания за това. Така че нека изходим от предположението, че вашият Дударев има защо да влезе в затвора, а нашата задача с вас е да не го допуснем. Ще стане лесно, ако ми помогнете.

— Как? — потрепна Олга.

Тя изобщо не очакваше такъв отговор и бе готова да чуе колко трудна и почти невъзможна ще бъде защитата на Георгий.

— Има два пътя, Олга Василевна. И с вас ще вървим по двата едновременно. Какъв е основният аргумент на следствието? Мотивът. Дударев е имал мотив за убийството на жена си. Тя е имала сериозна връзка и се е канела да разтрогне брака си с него, като остави вашия приятел с празни ръце, тъй като цялата недвижима собственост принадлежи на нея, а той дори няма собствено жилище в Москва. В тази логическа конструкция има две звена. Първото е въпросът за собствеността и ние изобщо не можем да го оспорим, тъй като тя е оформена официално. Второто звено — съществуването на любовника на покойната съпруга и намеренията ѝ да се разведе и да сключи нов брак — може да се подложи на съмнение. Това няма как да бъде регистрирано официално в никакъв вид, то съществува само на думи, тоест в показанията на свидетелите. А такива неща винаги могат да се опровергаят. Ако ние с вас успеем да направим това, ще се окаже, че нищо не е застрашавало брака им. И така ще изчезне мотивът за убийството. Ето това е единият път, по който ние ще тръгнем. Съгласна ли сте?

— Съгласна съм — отвърна бързо Олга, зарадвана, че адвокатът без много приказки премина към същността на нещата и дори вече измисли какво трябва да се направи. Не, той май че не бе чак толкова неопитен и лекомислен, както ѝ се стори в началото. — А какъв е вторият път?

— Вторият път може да ви се стори доста по-неприятен, но той също трябва да бъде извървян, ако искате да се опитате да спасите вашия приятел. Двамата с вас ще докажем, че вашият мъж е знаел отдавна за изневярата ви и дори нещо повече — знаел е със сигурност с кого точно му изневерявате.

— Но това не е вярно — възмути се тя. — Той не знаеше нищо, докато не му казах.

— Много неща на този свят не са верни! Но за нас е важно това да се окаже вярно. И ние ще го постигнем.

— Защо? Какво ще ви даде това?

— Страшно много, скъпа Олга Василевна. Как мислите — защо вашият мъж е бил принуден да предаде разследването на друг

следовател? От лични подбуди ли? Нищо подобно. Така изисква законът. В закона ясно е казано, че човек, който води предварително следствие, не бива да има каквито и да било отношения с разследвания. Нито роднински, нито приятелски. И още по-малко да има такава пикантна връзка, в каквата се е оказал вашият съпруг. Следствието трябва да бъде безпристрастно, а каква безпристрастност може да съществува, ако следователят е измамен съпруг, а разследваният — щастлив съперник? В такива случаи следователят е длъжен да си направи самоотвод, както е постъпил вашият мъж. Но до този момент той цяло денонощие е работил по делото, събирал е доказателства, разпитвал е свидетели, изграждал е версии и ги е обосновавал. С вас знаем, че в този момент той е бил абсолютно безпристрастен, тъй като не е знаел кой стои пред него. Но това го знаем ние с вас и вашият мъж. А всички останали трябва да смятат, че това не е така, че той е знаел всичко още от самото начало и че е водил разследването неправомерно и най-вече — преднамерено. Тъй като следователят Ермилов е знаел, че мъжът на потърпевшата Дударева е любовник на жена му — Олга Ермилова, ние имаме основания да го подозираме, че е скрил този факт от следствието с намерението да събере и дори да фалшифицира доказателства за вината на Дударев, за да му отмъсти. Казано с други думи, можем да заподозрем следователя Ермилов, че е целял да докаже обвинението. Разбирате ли за какво говоря?

— Не съвсем — призна си Олга. — Какво отношение има всичко това към обвинението срещу Георгий? Как може да помогне да се докаже, че той не е убил никого?

— Отношението е пряко. Ще подложим на съмнение материалите от предварителното следствие. Ако в съда се докаже, че голяма част от доказателствата са събрани неправомерно, делото ще бъде върнато за допълнително разследване. Тоест ще го върнат отново на следователите. Докато това стане, ще мине много време и вече никой няма да може да събере отново свидетелските показания точно в такъв вид, в какъвто е успял да ги събере вашият мъж. Един ще е заминал, а друг ще е забравил нещо или ще размисли и ще го поднесе в съвсем друг вид. А ние, от своя страна, също ще помогнем на този процес, като вървим по първия от двата набелязани пътя.

— Значи ще трябва да чакаме до съда, така ли? — попита изплашено тя. — Нищо ли не може да се направи делото да бъде прекратено още сега?

— Скъпа Олга Василевна, вие искате от мен невъзможното. Делото вече е започнало, вече се води следствие, вашият Георгий вече е посочен като заподозрян и всичко това не може да бъде спряно от нищо и от никого, освен от човек, който ще отиде в милицията и ще направи самопризнания, че престъплението е извършил той. Доколкото разбирам, такъв човек едва ли съществува на белия свят. Ако ми бяхте казали, че убийството на госпожа Дударева не е извършено от нейния мъж, а от някой трети човек, и вие със сигурност знаете кой е той или поне от какви подбуди го е сторил, тогава щях да действам по съвсем друг начин. Тогава моята задача щеше да е да докажа, че вашият приятел не е извършил убийство, и да не допусна да бъде осъден невинен човек. Но тъй като престъплението все пак е извършено от Дударев, моята задача е да не позволя той да бъде осъден или казано с други думи — да оборя обвинението. Аз не мога да оспорвам неговата виновност, а само да поставя под съмнение материалите на следствието и да положа максимални усилия повторното разследване да не успее да събере доказателства за неговата вина. Така че решавайте — ще работим ли заедно или не? Изборът е ваш.

Изборът... Сякаш тя имаше някакъв избор! Едва успя да намери дори този адвокат и нямаше други връзки и познанства в юридическите среди. И въпреки че онова, което предлагаше този младичък Анатолий Леонидович, не й харесваше, разумът ѝ осъзнаваше, че то е правилно. Само че щеше да ѝ се наложи да мине през ужасно унижение и позор, доказвайки публично в съда, че Михаил е знаел отдавна за нейната изневяра. Тя не само щеше да изложи на показ и всеобщо одумване мръсното семейно бельо, но щеше да навреди и на служебната кариера на мъжа си. И макар той да не знаеше нищо, тя щеше да се постарее да го обвини в лъжа. Защо трябваше да го подлага на подобно изпитание? Каква беше неговата вина? Вината беше изцяло нейна, виновна беше само тя и щеше да бъде наказана за това, дори вече бе наказана, но Михаил...

— Знаете ли какво — започна неуверено Олга, — не искам да навредя на мъжа си. Той ще има служебни неприятности, ако всички

решат, че още от самото начало е знаел за Георгий, но не се е отказал от делото.

— Нищо подобно — засмя се Анатолий, — няма да има никакви неприятности. Първо, всички ще се отнесат към него с разбиране и ще обвиняват за всичко подлия адвокат и съдиите, които се презастраховат, а не вашия съпруг. Милицията никак не обича адвокатурата и съда и е готова да ги обвини във всички смъртни грехове. Второ, чисто житейски, ситуацията е напълно обяснима и не предизвиква нищо друго, освен съчувствие. Трето, следователи не се намират на улицата, особено такива като вашия мъж, с дългогодишен стаж зад гърба си. Знаете ли колко много неща са необходими, за да уволниш такъв служител или изобщо да попречиш по някакъв начин на кариерата му? Страшно много. Но те ще се вкопчат с нокти и зъби в него, само и само да продължи да работи. И най-вероятно ще му простят баналната ревност — тази обикновена човешка емоция. Но законът не е настроен колегиално и не се съобразява с такива сантименталности. Така че материалите, събрани от вашия съпруг, ще се смятат за недействителни и опорочени, а ние с вас се нуждаем точно от това.

Олга усещаше, че сърцето ѝ се къса. Трябваше да спаси Георгий и това не подлежеше на обсъждане, но на каква цена? Не можеше да вземе бързо решение.

— Трябва да помисля — каза тя. — Може ли?

— Разбира се. Помислете си. Когато решите какво да правите, обадете ми се и ще започнем.

Той я изпрати до вратата и ако се съдеше по бързо отдалечаващите се стъпки, хукна отново към банята. Олга се потътри към метрото, опитвайки се да събере мислите си. До нея имаше двама мъже — съпругът ѝ и любовникът ѝ. Единият се нуждаеше от помощ, а другият нямаше нужда от нея. Нещата уж изглеждаха прости. Но се налагаше да защити единия, като навреди на другия. Ако защитеше мъжа си, това означаваше да не спаси Георгий. Ако защитеше Георгий, щеше да навреди на Михаил. Кого трябваше да предпочете? Тя не знаеше. Естествено можеше да постъпи така, както ѝ диктуваше любовта. Поне на този етап мъжът ѝ се бе отказал от нея и не се знаеше дали смята да ѝ прости или не. Георгий се втурна към нея за помощ, но той беше един такъв... Чужд. Отдалечен. Беше станал груб

и коравосърдечен. И май че бе убиец. Тя нямаше да може да се отнася повече към него с предишната топлина и нежност. Но не можеше и да не помогне на мъжа, когото бе обичала, а може би още обичаше, щом я помоли за помощ. Ала Михаил също я обичаше и може би продължаваше да я обича. И с нищо не бе заслужил това, което тя се канеше да стовари на главата му. Михаил беше много силен и уверен в себе си, той имаше жилище, имаше работа, имаше бъдеще, а Георгий нямаше нищо — нито работа, нито бъдеще. Че какъв живот ще е това, макар и в луксозен апартамент или в огромна вила, но без работа, без съпруга, без деца. Той стана богат вдовец, но беше страшно самотен, а и самата Олга се канеше да го изостави.

Как се обърка всичко! И колко трудно бе да вземе правилното решение. Преди да стигне до метрото, тя седна на една пейка, извади цигарите си и запали. Обикновено пушеше съвсем малко, дори не всеки ден, но след всичко, което се случи, изпушваше по кутия и половина на денонощие. Именно на денонощие, а не на ден, защото почти не спеше.

Какво я ръководеше, когато си даде дума да помогне на Георгий на всяка цена, макар че реши да прекрати интимната си връзка с него? Ръководеше я принципът, че не бива да изневерява на доверието, на надеждата, която ѝ бяха възложили. Георгий ѝ вярваше и разчиташе на нея. А Михаил вече не ѝ вярваше и не разчиташе на нея за нищо. Така че няма как да излъже мъжа си. Тя взе решение.

Олга хвърли фаса и влезе във фойето на метрото. Намери телефонен автомат, мушна картата и поглеждайки към листчето, което стискаше в ръка, набра номера. А когато от другата страна вдигнаха слушалката, каза:

— Аз съм Олга Василевна. Съгласна съм.

ГЛАВА 5

Съботната обиколка в търсене на работа също не донесе успех. Настя най-добросъвестно провери десетина фирми, благославяйки наум мъжа си, който все пак я накара да вземе колата, и към три часа се понесе към Хамовническият районен съвет на улица „Плюшчиха“. Правеше всичко възможно, за да не закъснее, и пристигна там в три без две минути. Облечен в лек светъл костюм, Селуянов пушеше безгрижно навън пред вратата, а издокараната в пищна сватбена рокля Валентина крачеше нервно напред-назад, озърташе се и хапеше устни. Щом зърна Настя, тя се втурна към нея.

— Слава богу, най-сетне!

— Глупаво момиче — подхвърли добродушно Николай. — И защо се притесняваше? Сто пъти съм ти казвал, че нашата Ася никога и никъде не закъснява.

— Не се страхувах от това. Ами ако ѝ се е случило нещо, а пък ние стоим тук и се каним да се женим.

— Нищо не може да ѝ се случи, ето, жива и здрава е. Повикай приятелката си и да вървим.

Настя издържа стоически цялата тържествена церемония и се подписа като свидетел на младоженеца, спомняйки си как преди три години също се омъжи. И как свърши всичко. В мига, в който двамата с Алексей полагаха подписите си в регистрационната книга, в същото гражданско убиха една булка. И целият ѝ меден месец премина в издирване на тайнствения убиец. Разбира се, в крайна сметка го разкриха и го заловиха, но вече бе прекалено късно...

Когато младоженците заедно с кумовете и гостите излязоха навън, Селуянов заяви на висок глас:

— Преди сватбеният кортеж да се отправи към празничната трапеза, предлагам да изпусим по една-две цигари на чист въздух.

Гостите, които се бяха събрали в два и половина и добросъвестно очакваха церемонията във вестибюла, където пушенето бе забранено, започнаха радостно да щракат запалките. Родителите на булката

веднага повикаха дъщеря си и заговориха оживено с нея за нещо, а Селуянов направи знак на Настя да се отдръпнат встрани.

— Откри ли нещо? — попита тихичко той.

— Абсолютно нищо, пълна суша. А ти?

— Погребахме Елена Петровна — обяви делово Николай. — Коротков се оказа прав: до един часа всичко свърши, той ме смени и отиде да наблюдава помена.

— А контактите на Дударев?

— Проследихме ги. Първо, това бяха тримата му приятели от армията; второ, Дударев поддържа подозрително тесни връзки със служителите на фирмата, оглавявана от убитата му съпруга. Знаеш ли, в мен се зароди шантавата идея, че от смъртта ѝ е бил заинтересован не само Дударев, който е искал да остане богат вдовец, но и служителите на фирмата. И че това е била съвместна акция. Двете заинтересовани страни са се разбрали и са отстранили третата, която е пречела и на двете в еднаква степен.

— Възможно е — кимна замислено Настя. — Тогава е ясно защо не засякохме контакта на Дударев, по време на който трябваше да предупреди съучастника си. Съучастниците са в „Турела“, а той многократно си общуваше с тях по телефона и дори на два пъти ходи там.

— Уж да урежда организирането на погребението и помена — добави Николай.

— Уж. Любопитно... Трябва да кажем това на Гмиря, нека да помисли в тази посока.

— Коля! — разнесе се звънкият глас на Валентина. — Хората вече се окадиха тук и искат да седнат на масата.

— Стига толкова, Ася, тръгваме. — Николай хвана решително Настя за рамото.

— Коля, нека да дойда по-късно, става ли? Искам да обиколя още две-три фирми, докато не са затворили.

— Върви — кимна Селуянов. — Нали помниш къде живея?

— Разбира се — засмя се тя. — Толкова пъти съм идвала у вас.

— Само че не се бави — помоли я той. — Нали ще се постараяш?

— Веднага щом и последната фирма затвори, цялата съм твоя.

Тя вече се качваше в колата, когато чу гласа на Коля:

— Ей, да не забравиш да доведеш твоя професор!

Настя отново се впусна да обикаля фирмите, отбелязани в списъка. „Не, за съжаление нямаме нищо за вашия мъж... Не, нямаме нужда от консултант... Ще разгледаме предложението ви...“

— А, точно това ни трябва — заговори разпалено жената, при която изпратиха Настя в поредната фирма. — Все не можем да намерим подходящ началник на охраната. Имаме огромни складове и ни е нужен човек, който знае как да разположи постове, къде да монтира охранителните камери и други подобни неща. Мъжът ви ще хареса ли тази работа?

— Разбира се. — Настя демонстрира радост, която всъщност не бе съвсем неискрена. Дали най-сетне намери онова, което търсеше? — Направо е изненадващо, че имате проблеми с такива служители. Вече обиколих двайсетина фирми и никъде нямат нужда от бивши военни. Бях изгубила всякаква надежда... Знаете ли, мъжът ми също обикаля навсякъде да си търси работа и ми каза, че такива като него ходели във всяка фирма по три пъти на ден.

— Може и да ходят някъде, но не и при нас — въздъхна жената. — Кой знае защо, военните избягват търговските фирми, сигурно им се струва, че е срамно да се занимават с търговия. Или просто не идват при нас.

— Е, значи съм извадила късмет — усмихна се Настя. — Макар че точно във вашата фирма не се надявах на нищо. Всъщност надявах се, че може да се намери работа за мен, но бях сигурна, че за мъжа ми няма да има.

— Че защо?

— Проблемът е, че тук, в Москва, се преместиха много мъже от нашия гарнизон и ние непрекъснато разговаряме помежду си по телефона и обсъждаме кой си е намерил работа и кой — не. И точно вчера един от колегите на мъжа ми каза, че е бил във вашата фирма и са му отказали.

— Не може да бъде! — рече уверено жената. — Цяла седмица съм на работа и не съм засякла никакъв военен. Може да е сбъркал името на фирмата и да не е идвал при нас?

— Не, името е същото, както и адресът. Може да не е разговарял с вас?

— Че с кого ще разговаря? Макар че... Я чакайте малко! Ей сега ще проверя и ако онази въртиопашка пак е объркала всичко, ще ѝ откъсна ушите.

Тя започна да набира някакъв телефонен номер.

— Имаме тук една глупачка, която обича да се прави на страшно информирана и дава сведения на всички подред по всякакви въпроси, без да знае каквото и да било, вместо да ги изпрати при компетентния служител. Ало, Альона? Къде е Галя? Извикай я. Галя, някакви военни търсили ли са работа тук през последните дни? Не? Сигурна ли си? Имам предвид бивши служители на армията. Нали знаеш, че търсим началник на охраната. Не са идвали, така ли? Е, добре.

Тя затвори слушалката и погледна Настя с недоумение.

— Вашият познат е объркал нещо, очевидно не е бил при нас.

— Добре де, какво значение има — махна безгрижно с ръка Настя. — Може и да се е объркал. По-важното е, че намерих работа на мъжа си. А каква е заплатата при вас?

Тя зададе още няколко въпроса, за да демонстрира заинтересованост, попита кога мъжът ѝ може да дойде на събеседване, благодари и си тръгна. Това е. Вече можеше да отиде у Селуянов.

Когато излезе навън, намери уличен автомат и се обади вкъщи.

— Льоша, какво стана с подаръка?

— Купих го. А ти къде си?

— В Чертаново, на края на света, но вече се освободих. Какво ще правим?

— Мисля, че може би трябва да си дойдеш вкъщи, за да оставиш колата — предложи Чистяков. — И ще отидем заедно при Коля.

— Защо? — попита глупаво тя.

— Как защо? На сватбата на приятеля си да не можеш да изпиеш нито грам! Все пак ти си нормален човек. Аз също ще пия. А после кой ще кара колата?

— Вярно. Просто не помислих за това. Добре де, аз няма да пия — и бездруго не обичам, а така ще имам и повод. Истинско самоубийство е да пиеш в такава жега.

— Права си. Кажи ми къде да дойда.

— Иди на площад „Революция“. Ще те чакам на паркинга пред Манежа.

Настя затвори и веднага набра друг номер. Обаждаше се на следователя Гмиря.

— Борис Виталевич, намерих фирмата, в която Дударев е ходил, но не за да си търси работа. Да, Зарубин е направил проверка там и са му казали, че той е питал за работа. Но на мен току-що ми казаха, че през последните дни никакъв военен не е идвал при тях да си търси работа.

Настя му продиктува името на фирмата и адреса ѝ. И това наистина беше последното нещо, което трябваше да свърши. Вече можеше да си почине.

* * *

През горещите дни това се случваше с много хора: човек не издържаше и пиеше ледена вода или още по-лошо — ледено мляко от хладилника. И в резултат се разболяваше от ангина. Точно това се случи с Артъм Кипиани. Привечер вдигна 38,8 градуса температура, а гърлото го болеше толкова силно, сякаш вътре имаше шкурка, поръсена с черен пипер. Екатерина даде подробни указания на Денис, който дойде рано сутринта, какви таблетки да му дава и кога, с какво да прави гаргара, да не излиза навън, да не стоят на течение и най-добре Артъм да не става от леглото, тъй като ангината с висока температура може да се отрази на сърцето. Майката остави без колебание сина си на грижите на неговия приятел, защото беше абсолютно сигурна, че отговорният и прецизен Денис няма да се отклони ни на йота от указанията ѝ и ще извърши всичко по най-добрия начин. През трите години на тяхното приятелство тя нееднократно се бе убеждавала в това.

Веднага щом вратата се затвори след родителите му, Артъм отметна одеялото и спусна крака на пода.

— Къде си тръгнал? Леля Катя каза, че не бива да ставаш — стресна се Денис.

— Голяма работа! Чувствам се прекрасно.

— Имаш температура.

— И какво от това? Не мога да лежа непрекъснато като пън. Хайде да се занимаваме с нещо. Какво ще правим днес?

Денис реши да не спори. Разбира се, щеше да е по-добре, ако Артъом бе напълно безпомощен и лежеше в постелята, а Денис се грижи предано за него — тогава Артъом щеше да разбере, че приятелят му е незаменим. Но предложението да се занимават с нещо също му хареса, тъй като най-вероятно щяха да се захванат точно с онова, на което самият Денис бе научил Артъом. Вече три дни те непрекъснато експериментираха със себе си, като първо извършваха онези ключови идеомоторни упражнения, които му показа очилатият Вадим, а след това започнаха да изпробват най-различни движения, за да се убедят за пореден път в собствената си сила. Беше достатъчно само да заповядат на която и да било част от тялото си да се отпусне и тя покорно изпълняваше заповедта. Това хвърляше юношите в неописуем възторг и събуждаше желанието им да опитват отново и отново.

— Хайде да пробваме да вдигнем краката си. Току-виж станало?
— предложи Денис.

Те легнаха на пода и се заеха с упражненията. Но на този етап не постигнаха особен резултат и Артъом скоро се умори. Температурата му си казваше думата, макар и той да се перчеше, опитвайки се да изглежда здрав. Денис го сложи да легне и седна до него във фотьойла.

— Искаш ли да ти почета?

— Недей. Нека помълчим малко — помоли Артъом.

Денис пак се напрегна. Нима всичко започваше отново? Значи излизаше, че интересните номера, които му показва случайният му познат, нямаха дълъг ефект и Артъом отново се опитваше да се отдалечи от него и да потъне в мислите си. Денис се надули и взе книгата. Добре де, тогава той щеше да си почете сам.

— Същността не е в зрението, а в надеждата — рече тихичко Артъом. — Страхотно, нали? Само че това не се отнася за мен.

— Защо?

— Аз няма на какво да се надявам. Дори и да не ослепея напълно, положението ми пак няма да стане по-добро от сегашното. Обикновено хората се надяват на чудо, на нещо, което ще стане от само себе си, или на нещо, което някой ще направи за теб. А аз трябва да работя усърдно и да се радвам на всеки изминал ден, да се радвам, че все още виждам поне малко и че не съм изживял този ден в пълен мрак. Има едни компютри, които, ако ги включиш към инструментите,

сами записват нотите. Ти свириш, а те записват. Трябва ми такъв компютър и вече ще мога да съчинявам музика.

— Мислех, че искаш да станеш пианист — каза изненадано Денис.

— Какво говориш, какъв пианист може да излезе от мен? Помисли сам. Разбира се, аз свиря добре, но ти не можеш цял живот да стоиш до мен и да разучаваш нотите заедно с мен.

„Ще стоя, ще стоя до теб! — поиска да извика Денис. — Готов съм да стоя до теб денем и нощем и да ти помагам. Защо не искаш да го правя?“

— Това ще отнеме много време — продължи Артъом. — Ще са нужни месеци само за да разуча партитурата, а аз няма да мога да я прочета от листа. Но за сметка на това толкова добре владее рояла, че мога да свиря всякакви импровизации. Татко казва, че импровизациите ми не звучат зле. Ако се упражнявам, сигурно бих могъл да стана композитор, какво ще кажеш?

„Ами аз? — попита наум Денис. — Какво ще правя аз? Ти ще използваш компютър и повече няма да имаш нужда от мен“.

— За да станеш композитор, трябва да завършиш консерватория — каза авторитетно той, стараяйки се гласът му да звучи уверено и непоколебимо. — А ти няма да можеш да учиш там.

— Ще мога.

— Както в училище ли? — попита с надежда Денис.

— Едва ли. Ти няма да можеш да ми помагаш, така че ще ми се наложи да се приспособя по някакъв друг начин.

— Защо да не мога да ти помагам? За тъпак ли ме вземаш? Помагах ти през цялото време — дори когато учеше в по-горен клас от мен. И се справях с програмата ти.

— Проблемът не е в това, Дениска — каза кротко Артъом и Денис се засегна от умалителното обръщение. — Ти не можеш да бъдеш непрекъснато с мен.

— Защо? Мога, ще видиш.

— Не. Ти трябва да имаш собствен живот и своя работа. Не можеш вечно да ми бъдеш бавачка. И не трябва.

— Кажи ми направо, че съм ти омръзнал — избухна Денис. — Искаш да се отървеш от мен, така ли?

Артьом се надигна в леглото и завъртя глава, стараяйки се да фокусира погледа си върху своя приятел.

— Защо говориш така? — рече той с укор. — Ти си мой приятел — най-близкият и единственият ми приятел. Но скоро всичко ще бъде съвсем различно. През септември ти отново ще тръгнеш на училище, а аз вече няма да съм ученик. Дотогава двамата с теб ще бъдем заедно, но след това ще ни се наложи да заживеем отделно един от друг, разбираш ли? Ще минат още една-две години, ти ще си намериш приятелка и ще имаш нужда от много свободно време, за да се срещаш с нея. Ще трябва да учиш някъде, за да се сдобиеш с професия. Ще трябва да се ожениш и да се посветиш на семейството си. Навярно все още не го осъзнаваш, но със сигурност ще стане точно така. И аз ще се превърна в бреме за теб.

— Никога! — заговори разпалено Денис. — Да не си посмял да мислиш такива неща. Нямам нужда от никакво момиче и от никакво семейство. Ти никога няма да бъдеш бреме за мен и аз винаги с радост...

— Стига сме говорили за това — прекъсна го Артьом. — Животът е такъв, какъвто е. Я по-добре ми кажи виждал ли си дискове или касети с песните на Ирина Астапкина?

„Ето — помисли си угнетено Денис, — пак тази Астапкина. Сега ще се сети и за Каменская. Нищо не помага, той се отдалечава от мен, мисли си, че може да се справи без мен. Как да го разубедя?“

— Не — измърмори Денис, — изобщо не съм чувал за такава певица.

— Ще ми се да чуя песните ѝ. Защо не идеш да потърсиш някакви записи? Навярно някъде ги продават.

— Никъде не ги продават, дори не съм чувал името ѝ.

— Не може да бъде — завъртя упорито глава Артьом. — Ще се обадя на Каменская и ще я попитам, тя сигурно знае къде могат да се чуят песните ѝ. Или поне да прочета стиховете ѝ. Нали Каменская остави телефона си, ще ѝ се обадя:

Денис изпадна в паника. Как така ще се обажда на Каменская? Той се надяваше, че Артьом вече е забравил за нея, а се оказа, че все още мисли за тази жена.

— Не е удобно — каза решително Денис. — Тя върши толкова отговорна работа, а ти ще я безпокоиш за глупости. Ще се ядоса.

— Няма да се ядоса — усмихна се замечтано Артър. — Има такъв глас... Направо е необикновен. И самата тя е необикновена. Не успях да я видя добре, но усещам, че не е като всички милиционери. Знаеш ли за какво ми напомня гласът ѝ?

— Глас като глас — измърмори Денис и целият се вледени.

Ето, започна се, така си и знаеше. Артър си спомни за Каменская и бе готов да говори за нея с часове. И какво толкова намираще у нея? В тази стара лелка, връстница на родителите му.

— Гласът ѝ напомня за „Лунна светлина“ на Дебюси. Спомняш ли си, свирех я миналата година.

— Няма нищо общо — заяви високо Денис.

— Ама как не разбираш, в „Лунна светлина“ няма нищо ярко и силно, няма нито един оформен образ, всичко е някак приглушено и непрекъснато нараства. И гласът на Каменская е точно такъв. Много те моля, намери на бюрото листчето с телефонния ѝ номер, трябва да е някъде там.

Не, Денис просто не можеше да допусне това. Артър не биваше да разговаря с Каменская и изобщо не трябваше да завързва каквито и да било отношения без Денис и зад гърба му.

— Добре де, какво толкова — каза колкото се може по-небрежно той, — тя наистина е зает човек и не бива да я занимаваме с глупости. Ще отида да потърся записи на Астапкина, след като чак толкова искаш.

— Иди — кимна Артър. — И ми дай някакво хапче за температурата, че пак ме втресе.

Денис грижовно донесе разтвореното в гореща вода прахче, което Екатерина бе оставила, и го подаде на приятеля си, за да го изпие.

— Поспи, докато ме няма, чу ли?

— Добре. Наистина ми се приспа.

Артър се зави с одеялото, а Денис поседя малко във фотьойла, докато приятелят му заспи. Щом се убеди, че Артър диша равномерно и спокойно, той се приготви да излезе. Погледът му попадна на червеното топче, което бе оставено на бюрото. Ето какво трябваше да направи. Точно така. И тогава Артър щеше да разбере, че Денис може дори онова, което Каменская не успя да направи. Денис щеше да докаже, че е по-умен, по-силен и по-добър от тази лелка от

милицията, която — може би без да иска, започна да го измества от мислите и от сърцето на Артъом.

Денис Баженов още от малък знаеше, че майка му не го обича. Или по-точно, сигурно го обичаше по някакъв свой начин, но тази любов не му беше достатъчна. Той непрекъснато усещаше и не само усещаше, а със сигурност знаеше, че ѝ пречи. Алевтина беше на седемнайсет години, когато синът ѝ се появи на бял свят, и естествено не ѝ беше до пелени и до детски кашички. Докато навърши двайсет години, алкохолът и развратът се превърнаха в неин постоянен начин на живот, на двайсет и две години роди още едно дете, а на двайсет и пет — трето. Второто и третото ѝ дете играеха ролята на отчаяни опити да задържи до себе си мъжете, с които спеше, и най-сетне да се сдобие със семейно огнище. Но въпреки това те я зарязваха, а децата се родиха болни. Тогава Алевтина остави болните деца на грижите на милосърдната държава и се отдаде на разврат, тъй като смяташе, че Денис вече е достатъчно голям и няма нужда от грижи, а когато се налагаше, щеше да се отнесе с разбиране и да излезе да се поразходи или да поиграе с приятелчетата си.

Въпреки че бе съвсем малък, Денис взе зрялото решение „да се изгради сам“, учеше старателно и тъй като често нямаше къде да подготвя домашните си, висеше до късно в училище — или в библиотеката, или в занималнята, където винаги го пускаха, или просто в празната класна стая, тъй като чистачките в училището не го пъдеха. Учителите знаеха семейното му положение и му съчувстваха, макар че реално не можеха да му помогнат с нищо. И точно по тази причина, когато бащата на Артъом се обърна към завеждащата учебната част, тя посочи неговото име.

Денис прие предложението да помага на Артъом с ентузиазъм. Първо, щеше да има поне някакви джобни пари, каквито майка му никога не му даваше, тъй като беше готова да похарчи последната си копейка за пиене и мезе за своята компания. Второ, това беше възможност да учи не в класната стая, където малчуганите вдигаха шум, а в нормални условия. Трето, така щеше да се сдобие с възможността да учи по програмата на по-горния клас, а на Денис му се струваше, че това е много важно. Нали се стремеше да е отличник. А четвъртото му съображение някак незабележимо, но много бързо се превърна в най-важното, в единственото и определящото. Той

виждаше, че го обичат, и знаеше, че е нужен. Не можеха без него. Артъом тъгуваше без него. Артъом беше почти безпомощен без него. Артъом имаше нужда от него, както имаха нужда от него леля Катя и чичо Тенгиз. Те го глезеха. Те го пазеха. Те го лекуваха, когато се разболяваше. Те не забравяха (за разлика от пияната му майка) да му честитят рождения ден и му подаряваха не какви да е подаръци, а избрани с любов и съобразени с неговите вкусове и интереси. Тук, в семейство Кипиани, той откри своя дом, своите втори родители и своя по-голям брат. И в този дом той не беше жалък храненик, а човек, без когото не можеха да се справят. Чувството за собствената му значимост и необходимост радваше Денис. То го правеше щастлив.

И изведнъж се оказа, че някой се кани да му отнеме това усещане.

Душата го болеше под наплива на непознато досега остро чувство, което го разкъсваше. Но той все още не знаеше, че това чувство има много просто название — ревност.

* * *

— Има нещо гнило в Дания — каза следователят Гмиря. — И още повече — във фирма „Турела“.

Туристическа агенция „Турела“ беше акционерно дружество с ограничена отговорност. Осмината акционери (които бяха и служители на фирмата) бяха избрали на общото си събрание съвет на директорите. Генерален директор бе станала Елена Петровна Тумакова, която впоследствие смени фамилията си на Дударева, тъй като се омъжи. Тя притежаваше и контролния пакет акции. Дивидентите от акциите се изчисляваха в съответствие с получената печалба, а както е известно, печалбата се изчисляваше в съответствие с финансовите документи. Но от известно време акционерите бяха започнали да забелязват, че уважаемата Елена Петровна, която обичаше да си играе на демокрация и лично довеждаше някои от най-важните или престижни клиенти, е отворила черна каса и част от парите не минава по документи. А когато според финансовите отчети влизаха по-малки суми, това означаваше, че се начисляваха по-малки печалби и доходите на акционерите не бяха такива, каквито би

трябвало да бъдат. Естествено акционерите не можеха да са доволни от това положение на нещата. Те дадоха на Елена Петровна да разбере, че маневрите ѝ не са останали незабелязани, а тя най-открито ѝ ги излъга, че има нужда от налични средства в интерес на самата фирма. Трябва ли да се дават рушвети на противопожарната служба например? Трябва. Ами на санитарно-хигиенните служби? Също трябва. Трябва ли да се извика водопроводчикът Петя или електротехникът Саша за спешен ремонт? Трябва. Трябва ли да се отиде някъде бързо, за да се свърши работа на фирмата, когато служебната кола е заета и се налага да вземе такси? Когато възникнат проблеми, трябва ли да се купуват дребни и не толкова дребни подаръци за умилостивяване на разни служители, от които зависи да се запазят билетите за нужния полет или да се издадат визи, но в никакъв случай да не се изложат пред някой важен клиент? Тя изброи около трийсетина причини, заради които непрекъснато имаше нужда от пари в брой. Трудно беше да се спори за това, защото причините бяха истински, а не измислени, и акционерите го разбираха, но нямаха възможност да проследят колко от парите в тази черна каса харчеше Елена Петровна реално за фирмата и колко слагаше в джоба си. Ропотът стихна и това насърчи бодростта и ентузиазма на госпожа Дударева. Тя окончателно се развихри, овладя цялата „Турела“ и лека-полека започна да прогонва най-опърничавите. Хората дълго търпяха, тъй като едно от правилата в устава гласеше, че пакетът акции принадлежи само на онези, които работят във фирмата. Ако някой напускаше, той беше длъжен да продаде акциите си на „Турела“, за да не отидат в чужди ръце. Сега хората вече не искаха акции, но условията на работа ставаха все по-непоносими. Елена Петровна направо унищожаваше всички, които протестираха най-силно срещу черната каса, борейки се за собствените си доходи.

За съжаление, Русия все още беше доста дива страна и само опитните и грамотни финансисти можеха да се борят с враговете си с икономически методи, а по-голямата част от хората, които след съветската мизерия се бяха докопали до прилични пари, но не се бяха сдобили с икономически и юридически познания, се ползваха от старите примитивни, но добре проверени методи. Ясно какви. Ако някой ти пречи, значи трябва да се отървеш от него. Ако не можеш да се отървеш, изричайки заветните думи „моля те, бъди така добър да се

махнеш“, можеш просто да го унищожиш. Или казано направо, да го убиеш.

— Можем да предположим, че в „Турела“ са замислили убийството на Дударева и деликатно са подсказали на Георгий Николаевич, че ако съпругата му го изпързала и поиска развод, той ще остане с празни ръце. А ако се отърват от Елена, това означава, че ще решат проблемите и на съпруга, и на фирмата. И са се разбрали точно на тази основа — изказа се Селуянов, който въпреки очакванията, изобщо нямаше вид на смачкан махмурлия. Сигурно през двете години и половина на познанството им Валентина окончателно го бе отучила да се напива като талпа и не му беше отпуснала края дори по случай сватбата им.

— Ами акциите? — попита Сергей Зарубин. — Нали, ако Дударев наследи покойната си жена, акциите отиват при него. Къде е гаранцията, че няма да се възползва от контролния пакет, за да въведе свой ред във фирмата?

— Добър въпрос — кимна Гмиря. — Ще се постареем да му отговорим. Хората от „Турела“ са отишли при мъжа на Елена Петровна с предложението да решат проблемите си с един замах. Запознали са го с онези, които се нагърбват с реализацията на плана или които ще помогнат за неговото осъществяване, като в същото време са установили пряк контакт между тях и Дударев и са останали встрани. И са сключили джентълменско споразумение, според което Дударев им е гарантирал връщането на акциите, в противен случай са го заплашили, че ще го издадат. Или ти ни даваш акциите, или ние те предаваме на милицията. Затова ние ще работим в следните посоки. Първо, по посока на самия Дударев — засега няма да прекратим външното му наблюдение. Второ, по посока на фирма „Турела“ — ще проверим всички служители до един, с цел да установим неформалните им контакти с Дударев и с неизвестното трето лице. Трето, по посока на фирмата, където вашата Каменская е установила несъответствие. Трябва да се изясни при кого и за какво е ходил Дударев и защо те са излъгали, че той е идвал при тях да си търси работа. Четвърто, ще търсим действащо лице с неясна външност, което има някакъв призрачен запис на някаква призрачна музика. Вярно, действащото лице има и глас, който сляпото момче уж би разпознало,

но това разпознаване едва ли ще мине в съда, макар че ще е от голяма полза за нас. Селуянов, честитих ли ти или не?

— Забравихте, Борис Виталевич. Но аз не ви се сърдя.

— Има си хас — измърмори Гмиря, — как може да ми се сърдиш, още повече че все пак се сетих. Добре, Николай, приеми моите поздравления и продължавай с песен напред.

Оперативните работници станаха и тръгнаха към вратата.

— Коля — разнесе се гласът на Гмиря, — искам да те питам нещо...

— Да, Борис Виталевич — обърна се Селуянов.

— Вашата Каменская наистина ли може да различи онзи призрачен запис от останалите въз основа само на обясненията на момчето?

— Може — отвърна твърдо Николай. — Изобщо не се съмнявайте.

Гмиря се почеса замислено по бузата и кой знае защо, каза:

— Дяволска работа...

* * *

На другия ден след сватбата на Селуянов, в неделя, Настя заедно с Алексей най-добросъвестно обиколи местата, на които се продаваха компактдискове и аудиокасети. Търсеше записи на „Шотландска симфония“ на Менделсон. В момента класическата музика не се ползваше с особена популярност и по уличните сергии бяха натрупани камари от записи на съвременната естрада — както родна, така и чуждестранна, но класическа музика се срещаше рядко. Вярно, в Москва имаше места, където изборът на записи със симфонична музика бе повече от приличен, но там се намираха предимно Бах, Бетховен, Чайковски, Рахманинов, Шопен, а също така и дискове с концертите на Павароти. Оказа се, че е доста трудно да се намери Менделсон.

— Какво търсим? — не издържа най-сетне Чистяков. — Разглеждаш ту касети, ту дискове.

— И аз не знам какво точно търся — призна си Настя. — Момчето, което е чуло музиката, не е разпознало от какво устройство

звучи. Така че с еднакъв успех може да е и касета, и диск.

Те се прибраха вкъщи с доста беден урожай. Успяха да намерят „Шотландска симфония“ само в един вариант — на компактдиск в изпълнение на оркестъра на Берлинската филхармония под диригентството на Джеймс Ливайн. Вярно, в същото време Настя не се лиши от удоволствието да си купи огромно количество дискове на Павароти и Шопен.

Вкъщи тя веднага отвори откритата с толкова усилия придобивка и започна да я прослушва. Много добре си спомняше на кои фрагменти обърна внимание Артъм и напрегнато се вслушваше в музиката, но с огорчение призна, че на записа нямаше нищо такова. Разбира се, самият Артъм също трябваше да чуе записа, но той най-вероятно щеше да потвърди мнението ѝ. Жалко.

В понеделник още сутринта Настя се свърза със служителите, които отскоро се занимаваха с борба с всевъзможните видове пиратство — както видео, така и аудио. Те ѝ предложиха да отиде при тях и да порови из купчината иззети касети, тъй като не разполагаха със специалисти по симфонична музика и едва ли някой можеше да каже веднага дали сред тези записи има Менделсон. Настя изгуби два часа, за да прегледа добросъвестно касетите, но не откри онази, която търсеше. Тя взе един лист и написа със син флумастер и едри букви: Феликс Менделсон Бартолди. „Шотландска симфония“.

— Къде да закача това? — попита Настя.

— Закачи го на видно място — отвърнаха ѝ те. — За да се набива на очи, иначе ще забравим. Ако се появи, ще ти звъннем.

Наложи ѝ се да се задоволи с обещанията им.

* * *

Жегата, задухът и палецото слънце се стовариха с такава сила върху Денис, когато излезе от хладния вход, че едва не му притъмня пред очите. Все пак в апартамента беше доста по-комфортно и когато рано сутринта тичаше от къщи към Артъм, дори не предполагаше, че към дванайсет на обед просто ще бъде невъзможно да стоиш навън. Първата му боязлива мисъл бе да се върне обратно и да обясни на Артъм, че не е отишъл никъде заради жегата и че е по-добре да отиде

друг път, когато малко се поразхлади. Но Денис Баженов моментално отхвърли тази мисъл. Как така ще се върне? Артър трябваше да осъзнае, че Денис е неговата дясна ръка, неговото второ „аз“. Самият Артър сигурно нямаше да се изплаши от жегата и щеше да отиде да търси нужния диск. Значи Денис също трябваше да постъпи така. Освен това имаше опасност, ако не намери записа и не го занесе, Артър да се обади на Каменская, а това бе крайно нежелателно. Което означаваше, че трябва да отиде и няма защо да се разкисва.

Най-близкото място, на което имаше сергии с касети, се намираще до метрото. Играейки си демонстративно с червеното топче, Денис отиде там и се поинтересува дали имат записи на Ирина Астапкина. Мрачният продавач дори не вдигна очи към него и измърмори под носа си, че нямат подобни неща. Денис отиде до другата спирка с метрото, качи се горе и отново спря пред сергията. След това отиде на следващата спирка на метрото, и на следващата, и на следващата... По принцип можеше да отиде веднага в Дома на културата „Горбунов“, който хората наричаха „Горбушка“ и където можеше да намери всичко или почти всичко и дори да поръча онова, което го нямаше. Но „Горбунов“ беше далеч и докато се придвижваше натам, Денис слизаше на всички междинни спирки с надеждата да намери записа, който Артър искаше. Той преследваше и още една цел: ето защо мислеше не само за Астапкина и за нейните песни, а и за това как да се озове на колкото се може повече места. Искаше да го забележат.

Денис вече се отдалечаваше от поредната сергия и крачеше към подлеза на метрото, когато някой му подвикна:

— Ей, чакай малко!

Той се обърна и видя младеж на около двацет и пет години, доста хилав на вид, но с нагла физиономия. Денис реши да не се церемони и му отвърна не много любезно:

— Какво искаш?

— Някакъв запис ли търсиш? — попита младежът.

— Търся.

— Какъв?

— На Ирина Астапкина. Чувал ли си за нея?

По физиономията на младия мъж се изписаха някакви неясни за Денис чувства.

— Астапкина... — изрече бавно той. — Това е рядък запис. Почти никой не го търси, затова не го излагаме на сергиите. Но ти искаш да си го купиш, така ли?

— Искам — отвърна дръзко Денис. — Къде мога да го намеря?

— В момента — никъде. Имаше само един тираж, и то много малък. Направен е в Германия, познавачите полека-лека го изкупиха, но тъй като няма търсене, не сме го поръчвали. Но ако много ти трябва, ще ти го намеря, само че ще струва по-скъпо. Какво ще кажеш?

— Да, разбира се — въодушеви се Денис, — много ми трябва. Ще платя колкото кажеш.

— Разбрано — кимна младежът. — Имам един познат, сполетя го нещастие, остана без пукната пара и разпродава малко по малко цялото си имущество, за да не умре от глад. Радва се на всяка копейка. Той има диск на Астапкина, знам го със сигурност. И ще го продаде. Къде живееш?

— На „Красни Врата“, защо?

— Хайде да се видим довечера, ще ти донеса диска. Към единайсет часа, става ли?

— Много е късно — отвърна неуверено Денис. — Не може ли по-рано?

— Няма да успея по-рано. Продавам тук до девет вечерта, после предавам стоката, след това трябва да отида и да взема диска от този познат, който също живее далеч, а сетне да дойда при теб на „Красни Врата“. Няма да успея преди единайсет.

— Добре. Кажи къде да те чакам и колко ще струва.

— Ще струва петдесет хиляди, имаш ли толкова?

— Петдесет хиляди ли? — уточни за всеки случай Денис.

— Стари пари, а пък нови ще струва само петдесет рубли. Или това ти е скъпо?

— Не, не, ще намеря. А къде ще се чакаме?

— Знаеш ли двора зад метрото, в дъното?

— Знам го.

— Ще се срещнем там. А какво е това топче, дето го въртиш непрекъснато?

Все още имаше възможност да направи крачка назад, все още имаше обратен път или начин да заобиколи опасността. Можеше да

каже, че е намерил топчето преди половин час във вагона на метрото. Или че вчера си го е купил от магазина...

— Ами... тренирам си пръстите.

— Защо? В цирка ли искаш да работиш?

— Не, искам да стана пианист. Добре, до довечера.

— До скоро — подхвърли разсеяно продавачът.

„Може да ме е попитал просто така — размишляваше Денис по пътя към блока, в който живееха Кипиани. — Нормално е да прояви такъв интерес. Аз също бих попитал, ако видя човек, който си играе с някакво топче. Всеки би попитал. Но този младеж дори не се поинтересува как се казвам и къде живея. А освен това много добре видя, че съм аз, а не Артъом. Или Каменская е права и той наистина не е запомнил лицето му, а пък и ние с Артъом сме облечени доста сходно — с бели фланелки и светли къси панталони. Панталоните ни дори са съвсем еднакви, леля Катя ги купи и на двама ни“.

Сърцето му прескачаше и примираше от страх. Денис не беше сигурен, че постъпва правилно. Разумът му подсказваше, че след тази негова самодейност може да последват огромни неприятности. Но сърцето му нашепваше друго. Той трябваше да извърши нещо, от което Артъом да разбере, че на този свят няма по-добър от Денис. И никой няма да му бъде по-предан от Денис. И никой няма да го обича и да го уважава повече от Денис. И никой няма да се грижи за него повече и по-добре от Денис. Сърцето му нашепваше трескаво и настойчиво и не просто нашепваше, а крещеше с цяло гърло, пищеше, плачеше и заглушаваше спокойния и мъдър глас на разума.

„Знам какво трябва да направя — мислеше си той, докато се качваше към апартамента, където го очакваше болният Артъом. — Ще поискам диктофона от Артъом и ще запиша разговора си с онзи младеж. Артъом ще го чуе и ще каже дали това е той или не. А след това сам ще се обадя на Каменская и ще ѝ съобщя къде може да го намери. След като работи на сергията, значи трябва да е там или всеки ден, или през ден. И тогава Каменская ще дойде при Артъом и ще му каже колко съм смел. Точно така, сам ще ѝ се обадя. И сам ще ѝ кажа всичко“.

* * *

— Един господ знае, прилича на описанието, облечен е с фланелка и светли къси панталони и на вид е около седемнайсетгодишен, както каза Костя. Играеше си с едно червено топче и каза, че искал да стане пианист.

— И къде каза, че живее?

— На „Красни Врата“.

— „Красни Врата“... много е възможно. Би трябвало да живее точно там. Какво се разбрахте с него?

— Да се видим в единайсет часа на едно закътано място.

— Супер. Действай.

— Витя...

— Не се притеснявай, в нашата държава всеки труд е почтен и се заплаща добре. Ще те възнаградя подобаващо.

ГЛАВА 6

Собственикът на стаята беше мъртъв някъде от около половин час. Първоначалният оглед даваше основания да се твърди, че е починал в мъки, макар да нямаше никакви следи от изтезания или външни рани.

— Защо не извикахте Бърза помощ? — попита с укор младичкият милиционер възрастната съседка, която бе подала сигнала.

— Извиках я, разбира се — занарежда съседката, — само че мина един час, мина втори, а тях все ги няма. Влязох при Костя да го видя как е, а той вече не дишаше. И тогава хукнах да се обадя на вас.

— А вие имате ли ключ от вратата му?

— Не, откъде ще имам? Към четири часа той позвъни на вратата ми. Едва се държеше на краката си. И ми каза: „Лельо Клава, извикайте Бърза помощ, лошо ми е, умирам“. Понеже той няма телефон. Казах му, че ей сега ще се обадя, а пък той да иде да си легне и да не заключва вратата, да я остави отключена, та да може да се влезе, ако не е в състояние да отвори. Той се прибра у тях, а пък аз се обадох и зачаках. Лекарите все не идваха. Отидох веднъж при Костя, а сетне — още веднъж, и гледам, че му става все по-зле и по-зле, вече не отваряше очи и беше пребледнял като платно. Същински ужас, страх да те хване, като го гледаш. А след това, на третия път, вече се изплаших, че е умрял, и извиках милицията.

Милицията дойде веднага благодарение единствено на това, че се намираще на съседната улица. В петък след пет следобед беше невъзможно да минеш през Москва. Всички напускаха града, тъй като не искаха да остават през почивните дни в тази пещ и се надяваха да изпитат поне някакво облекчение сред дърветата и край водоемите. Беше ясно, че Бърза помощ нямаше да дойде скоро. Навсякъде с часове се висеше в задръстванията, така че в това нямаше нищо странно, особено като се имаше предвид, че градските власти трескаво се втурнаха да оправят основните пътни артерии за юношеската олимпиада, а това бяха точно онези улици, по които московчани

напускаха града. Заради ремонтните работи по широките шосета имаше само тесни проходи, по които едва се промъкваха шофьорите, които не желаеха да се движат един след друг и не искаха да се съобразяват с елементарните закони на механиката и да се пропускат взаимно.

Милиционерите направиха оглед на стаята и се спогледаха.

— Това или е склад, или е някакво нелегално производство — каза единият от тях, посочвайки безбройните кутии, част от които бяха празни, а друга — пълни с аудиокасети.

— По-скоро е производство, погледни колко техника има. И ако се съди по надписите, касетите са еднакви — отвърна другият. — Саундтракът на „Титаник“. Усещаш ли на какво мирише тук? Филмът току-що излезе по екраните, а те вече имат саундтрака в несметни количества. Сигурно записът е пиратски.

И двамата бяха на мнение, че трупът по-скоро не е резултат от криминално престъпление, тъй като избодените до безобразие ръце и крака на покойния красноречиво свидетелстваха за пристрастието му към наркотиците. Но трябваше да извикат колегите си, които се занимаваха с аудио- и видеопиратство, защото бе съвсем очевидно, че това е в тяхното поле на действие.

В понеделник вечерта служителят, който сортираше и съставяше списъка на касетите, иззети от починалия скоропостижно Константин Вяткин, се натъкна на познати думи. Някъде вече ги бе виждал, и то съвсем скоро. Касетите бяха много, очите му се измориха, вниманието му отслабна и той примижа и се облегна на твърдия стол, за да си почине. След това завъртя глава насам-натам, за да раздвижи схванатите мускули на врата си, и плъзна поглед по залепеното със скок на стената листче, на което с дебел флумастер бяха изписани въпросните думи. Феликс Менделсон Бартолди, „Шотландска симфония“. И отдолу — телефонният номер и фамилията на човека, с когото трябваше да се свърже.

— Обаждам се за Менделсон — изломоти той в слушалката, когато му отговори женски глас.

— Да, да, слушам ви.

— Тук се появи една касета... ако ви интересува, елате.

— Докога ще сте там?

— Най-малко още час и половина.

— Благодаря, непременно ще дойда.

Не можеше да се каже, че служителят, който сортираше касетите, бе образец за изпълнителност, и в друга ситуация сигурно не би се обадил за касетата. Но сега беше страшно уморен, имаше нужда от почивка и реши да си я осигури, като изпълни нечия молба. Хем имаше полза от това, хем доставяше удоволствие на някого.

Той поседя още малко със затворени очи, въздъхна и се зае отново с дългия, безкраен опис.

* * *

Когато Денис се върна, Артъом вече не спеше. Лежеше, мушнал ръце под главата си, и си мечтаеше за нещо, което, ако се съдеше по усмивката му, беше приятно.

— Намери ли записа? — попита веднага той, щом Денис влезе в стаята.

— Мисля, че го намерих. Запознах се с едно момче, то каза, че знае кой има този запис, довечера ще го донесе.

— Наистина ли? — зарадва се Артъом. — Прекрасно.

— Как си?

— Добре съм.

— Сега ще пиеш лекарство — каза строго Денис. — И ще си направиш гаргара. Трябва да ти премерим и температурата.

— Стига, Денис, защо трябва да я мерим? И без това усещам, че нямам температура — съпротивляваше се Артъом.

— Не — рече твърдо Денис, — леля Катя каза, че трябва да я мерим от четири до шест вечерта. Като се върне от работа, ще ме попита дали сме го направили. И аз какво ще й кажа?

Сърцето му пееше от радост. Той отново господстваше напълно над приятеля си, даваше му лекарствата и термометъра, ръководеше го, проявяваше строгост и с всичките си действия демонстрираше колко е необходим на Артъом. Дори успя да изпълни нещо, което изглеждаше неизпълнимо — намери му рядък диск, който отдавна вече не бе на пазара. Но го намери, защото така искаше Артъом. Артъом беше толкова умен, толкова зрял, толкова необикновен и талантлив и

нямаше по-голямо щастие в живота от това да бъде до него, да е негов приятел и да му помага.

Разбира се, Артъом имаше температура, но не чак толкова висока, както преди. Денис вдигна възглавницата, за да го настани поудобно в леглото, и отиде в кухнята да стопли храната. Артъом стана, за да се нахрани, но към края на обяда отново почувства слабост и си легна.

— Дай ми топчето, моля те — каза той на Денис. — Да си поразкърша малко пръстите.

Топчето беше в джоба на Денис. Юношата се отдалечи бавно към масата, правейки се, че го търси сред книгите и тетрадките, където беше сутринта, и се опита да го извади незабелязано от джоба си.

— Не го търси там — каза Артъом, — не е там. Вече го търсих, докато те нямаше. Къде ли съм го дянал?

— Сигурно е в другата стая — предположи с облекчение Денис.

Той излезе и след минута се върна с топчето в ръка. Артъом взе любимата си играчка, направи няколко движения с пръсти, но след това спря и доближи с недоумение топчето до лицето си.

— Много странно мирише.

— На какво мирише? — не разбра Денис. — Изобщо не мирише.

— Мирише на нещо сладко... На сладолед. И е малко лепкаво. Да не би да си го взел, когато си излизал?

Денис понечи да излъже, но реши, че е безсмислено. Беше трудно да излъжеш Артъом, защото усетът му наистина бе невероятен. И бездруго щеше да разбере, че Денис го лъже, дори той да отричаше до последно, и щеше да се обиди.

— Да, взех го. Какво толкова? Ти и без това спеше, когато излизах, и си помислих, че няма да ти трябва.

— Но нали Каменская каза да не си играем с топчето навън. Забрави ли?

Артъом се развълнува и на Денис му стана приятно. Той се притесняваше за приятеля си и се страхуваше да не му се случи нещо. От друга страна, отново се сети за тази Каменская... Дявол да го вземе, както да върти и да суче, все на нея налита! Налагаше се да сподели плана си с Артъом.

— Взех го нарочно. Ами ако наистина те търсят? Търсят теб, но ще намерят мен и тогава ние ще ги спипаме — заговори възбудено той.

— Струва ми се, че младежът, който ми обеща да донесе диска на Астапкина, забеляза топчето и дори ме попита защо го въртя в ръката си. Довечера ще се срещна с него, ще запиша гласа му на диктофона и ще ти дам да го чуеш. Ако това е човекът, с когото си разговарял оня ден, ние ще го проследим сами и ще го хванем. Нали е страхотно?

— Ти си полудял! — Артъом се задави и се закашля. — Какво си намислил? Как ще го проследим, как ще го хванем? Да не сме следователи? Трябва да се обадим на Каменская и да ѝ разкажем всичко.

— Как ли пък не! — възмути се Денис. — Засега няма какво да ѝ разкажем. Първо трябва да се убедим, че това наистина е той, и чак след това да ѝ се обадим. Хората се занимават със сериозни неща, а пък ние ще им отвличаме вниманието с глупости.

Аргументът, от който вече се възползва веднъж, му се стори много убедителен и Денис реши да го пусне в действие повторно. Сметката му излезе вярна и Артъом отново го послуша.

— Общо взето си прав — каза замислено той. — Може да ти се е сторило и онзи младеж да се е поинтересувал от топчето просто така. Трябва да проверим. Само че, много те моля, бъди внимателен.

— Не се тревожи — заяви уверено Денис, — всичко ще е наред. Ще ми дадеш ли диктофона?

— Разбира се, вземи го.

Двамата решиха, че към десет и половина Денис ще си тръгне уж за вкъщи и няма да се връща у Кипиани след срещата. Иначе щеше да е трудно да обяснят на родителите на Артъом тези странни нощни разходки.

— Ще спя у нас, а сутринта ще дойда при теб — обеща му Денис. — Само че...

— Какво?

— Той иска петдесет рубли за диска. Нямам толкова.

— Нищо, родителите ми ще си дойдат и ще поискам от тях.

Екатерина се върна в шест и половина от работа, а малко покъсно се появи и Тенгиз. Родителите с удоволствие отбелязаха, че синът им се оправя под умелите и отговорни грижи на Денис. Пригответе вечеря на момчетата и без да задават никакви въпроси, дадоха сумата, с която да купят диска, който искаше Артъом.

Изтощеният от температурата и лекарствата Артърм едва се бореше със слабостта и желанието си да заспи и на Денис му се наложи да си тръгне по-рано, отколкото планираше. И наистина, щом нямаше да остане да спи там, нямаше нужда да седи повече, при положение че Артърм вече спеше.

Не му се прибираше вкъщи и затова Денис започна да обикаля безцелно из кривите улички около „Садовое колцо“, като си мислеше за предстоящата среща и за това как щеше да залови престъпника сам. А сетне Артърм щеше да го уважава още повече и тогава никаква Каменская вече нямаше да го застрашава.

* * *

След като отиде да вземе касетата, Настя си тръгна за вкъщи. Беше обзета от любопитство, затова веднага щом прекрачи прага, бързо сложи касетата в касетофона.

— Днес няма ли да вечеряш? — попита изненадано Алексей.

— Шт — притисна тя пръст до устните си, — ей сега ще я прослушам набързо, сигурно ще разбере, че това пак е нещо друго, и ще се нахвърля на храната като вълк.

— Какво е това?

— Менделсон.

— Чакай малко, нали вчера купихме някакъв Менделсон.

— Пак е Менделсон. Само че оркестърът е друг и диригентът също е друг. Онзи беше Ливайн, а този е Зубин Мета.

— За какво става дума? Вчера така и не ми обясни.

— Човекът, когото търсим, е слушал Менделсон. Ние смятаме, че това е убиецът. Трябва да намерим запис като онзи, който е слушал, и да се опитаме да определим кръга от хора, които разполагат с него.

— Направо можеш да откачиш от този прогрес — завъртя ехидно глава Чистяков. — Убийците слушат симфонична музика. А пък аз си мислех, че Менделсон е известен най-вече със сватбения си марш.

— Не, слънчице, Менделсон е най-вече тази музика, а сватбеният марш е просто така — една шега на гения, саундтрак.

Алексей я погледна озадачено.

— Не разбрах. Защо да е саундтрак?

— Защото е музика към пиесата на Шекспир „Сън в лятна нощ“.

— Така ли? Не знаех.

— Льоша, хайде да помълчим — каза тихичко Настя. — Трябва много внимателно да чуя два фрагмента.

Да, всичко май че беше точно така, както го описа Артъом. В този фрагмент на преден план излизаше цигулката... А в другия — духовите инструменти. Трябваше да ги сравни по-прецизно.

Настя извади другите два записа на „Шотландска симфония“ и започна да ги прослушва. Май че всичко съвпаднаше. Сега оставаше да ги чуе и Артъом. Трябваше да ги чуе със собствените си уши и да каже дали от слушалките на непознатия мъж е звучало това изпълнение или не. Тя погледна часовника. Беше десет часът и пет минути. Значи можеше спокойно да се обади.

— Свърши ли? — разнесе се от кухнята гласът на Алексей. — Да стопля ли яденето?

— Ей сега, слънчице, само да се обадя по телефона и цялата съм твоя.

* * *

Артъом ту потъваше в тежка дрямка, ту изплуваше от нея и лежеше в тъмното, без да светва лампата и без да отваря очи. Телефонът стоеше до него, точно до главата му, и когато иззвъня, той мигом грабна слушалката. Струваше му се, че е спал доста дълго и че сега сигурно е почти полунощ. Може би се обаждаше Денис? И щеше да е добре, ако е той, защото Артъом все пак се тревожеше.

— Добър вечер — чу той спокойния, леко дрезгав глас, от който сърцето му изведнъж бясно заби, — аз съм Каменская. Късно ли е да ви безпокоя?

Дъхът на Артъом спря и той дори не можа да отговори веднага, но в този момент се разнесе гласът на майка му, която мислеше, че синът ѝ отдавна спи, и вдигна слушалката в другата стая.

— Добър вечер, Анастасия Павловна. Слушам ви.

— Може ли да поговоря със сина ви?

— Знаете ли, той е болен и в момента спи...

— Не спя! — извика трескаво Артъом. — Тук съм.

— Здравей, Артъом.

— Здравейте — измърмори той, боейки се, че Каменская ще долови, че гласът му трепери.

— Утре може ли да се видим? Зае ли си?

— Не, не, разбира се, целия ден ще си бъда вкъщи.

Внезапно го прониза остра тревога. Защо ли Каменская му се обаждаше късно вечерта? Да не би нещо да се е случило с Денис? Той усещаше, че не трябва да се захващат с това. Артъом протегна ръка, сграбчи електронния часовник и го доближи до очите си. Зелените светещи цифри показваха 22,10. Наистина ли беше толкова рано? Значи Денис все още не се е срещнал с онзи тип и не може да му се е случило нещо лошо. Артъом малко се поуспокои.

— Какво е станало? — попита вече по-уверено.

— Намерихме един запис на Менделсон и ми се струва, че той отговаря на описанието, което ти ми даде. Но искам да го чуеш лично. Може ли да дойда утре при теб към десет часа сутринта?

— Да, разбира се... — Той замълча за малко. — А вие къде намерихте този запис? Той е много необичаен и бих искал да го имам. От кой магазин го купихте?

— Не съм го купила от магазин.

— А къде го намерихте?

— От един човек.

— А можете ли да го попитате откъде го е купил?

— Артъом, не искам да те плаша, но този човек е мъртъв. Бил е наркоман и ти много точно ми описа начина, по който е говорил. Само че ти си решил, че е възрастен, а в действителност той е бил млад, но наркотиците дават такъв ефект, ако ги съчетаеш с транквилизатори.

Мъртъв... На Артъом му се стори, че сърцето му пропадна в някаква бездна. Мъртъв. Преди седмица беше жив, седеше на пейката, разговаряше, слушаше музика. Бил е млад. А сега е мъртъв. Обзе го страх. И в следващия миг той си спомни за Денис. Как така ще е мъртъв? А с кого ще се срещне Денис? Чий глас се кани да запише? Кой му е определил среща късно вечерта в пустия мръсен двор? Страхът за приятеля му моментално прерасна в паника.

— Анастасия Павловна...

— Да? Слушам те, Артъом.

Гласът ѝ, напомнящ му за приспивна песен и в същото време за музика на Дебюси, го успокои като охлаждащ мехлем върху пламтяща кожа.

— Сигурно не е той — започна неуверено Артъом.

— Кой?

— Ами онзи, който е мъртъв... Сигурно това не е онзи човек, който тогава седеше на пейката.

— Защо да не е той? — Каменская се напрегна и той много ясно долови това от гласа ѝ. Изобщо той много добре улавяше интонациите. Дори и най-малките промени в гласа му подсказваха промените в емоциите на хората по-красноречиво от която и да било мимика.

— Защото днес Денис се разхождаше из улиците с топчето. Търсеше ми диск на Астапкина... И един младеж му казал, че има такъв диск, и определил среща на Денис в единайсет часа вечерта. А освен това го попитал какво е това топче и защо си играе с него. А пък той му отговорил, че иска да стане пианист. Та затова си помислих, че ако онзи човек наистина е мъртъв, на Денис няма да му се случи нищо лошо. Но щом е определил среща на Денис, значи не е мъртъв.

— Чакай малко, чакай малко. — Този път гласът на Каменская прозвуча твърдо и ледено. — Какво значи „Денис се разхождаше из улиците с топчето“? Нали забраних да правите това.

— Знам, но той го направи. Излезе, докато спях. И не съм видял, че е взел топчето.

— Нарочно ли го е направил?

— Мисля, че нарочно... Каза, че искал престъпниците да го намерят, че не го е страх, че е силен и трениран и ще ги хване сам. И ще ги предаде на милицията. Анастасия Павловна, страх ме е за него...

— Така. — Тя направи пауза, като явно обмисляше нещо. — По-късно ще си поговорим за това, че приятелят ти е постъпил неправилно. Къде ще стане срещата?

Артъом ѝ обясни, стараяйки се да бъде колкото се може по-точен.

— В колко часа?

— В единайсет.

— Благодаря ти, че ми каза.

Тя затвори слушалката, без да се сбогува, но Артъом не се обиди. Той разбираше, че двамата с Денис бяха извършили непростима глупост, и отчаяно се ругаеше, че не бе осъзнал това по-рано, докато

приятелят му беше още тук и докато все още можеше да го задържи, да не го пусне и да го разубеди. Но той се поддаде на уверения му тон и на момчешкия му хъс, а освен това, честно казано, този хъс обзе и него само при мисълта, че двамата биха могли да заловят престъпник. Истински престъпник. Господи, къде му беше умът? Това бе неппростимо! Все пак Денис беше само на шестнайсет години и нямаше защо да го обвинява, но Артъом вече бе на деветнайсет и баща му съвсем правилно казваше, че ако не беше слепотата му, сега щеше да е войник и дори може би щеше да воюва някъде. И за какво си мислеше в този момент? А на всичко отгоре легна да спи, сякаш нищо не се е случило. Какъв късмет, че Каменская се обади. Колко хубаво беше, че тя съществуваше на този свят. Каменская задължително щеше да измисли нещо и нямаше да допусне някакво нещастие да сполети Денис.

* * *

Срещата с Георгий Николаевич Дударев не се хареса на адвоката Храмов, но той още по време на службата в милицията се бе научил да не обръща внимание на това, че някой го обича по-малко, отколкото му се иска. Разбира се, клиентите — или казано с други думи, хората, които търсеха помощ — обикновено се държаха с адвокатите си малко по-различно, но той не биваше да забравя, че не всички постъпваха така, далеч не всички. Имаше и такива (и през последните години те ставаха все повече и повече), които смятаха адвокатите за своя собственост, за наемна работна сила, която трябваше да върши каквото ѝ кажат и от чието лично мнение никой не се интересуваше кой знае колко. Дударев се оказа почти същият. Разбира се, той нямаше маниерите, присъщи на някои бизнесмени, и не изрече думите „правете каквото ви казвам“, но заяви позицията си ясно и недвусмислено: вие сте нает да работите за мен и трябва да правите това, за което са ви наели, не ме интересува по какъв начин се каните да го направите, но щом сте получили заповед, трябва да я изпълните, все едно сте в армията, където заповедите не се обсъждат, а се изпълняват. И то най-добросъвестно.

Но въпреки това, тази среща бе необходима на Храмов, тъй като единствено Георгий Николаевич можеше да назове имената на хората, които бяха запознати с любовните похождения на покойната му жена. Дори нещо повече — с помощта на Дударев от всички тези хора той трябваше да провери онези, с които имаше смисъл да се опита да постигне споразумение. Дударев не разбра веднага какъв беше планът, който адвокатът му се канеше да осъществи, затова му се наложи да му обяснява три пъти, докато го разбере, така че Храмов отдаде дължимото на гъвкавия ум на Олга Василевна, която проумя ситуацията веднага. През двата часа, докато двамата разговаряха в залата на тихия и безлюден ресторант „Палма“, Анатолий Леонидович тайничко наблюдаваше любовниците и не преставаше да се учудва на небесните сили, които бяха успели да ги съберат заедно. Те бяха съвършено различни хора и според адвоката, изобщо не си подхождаха. Струваше му се, че Олга Василевна е фина, емоционална, чувствителна жена, склонна да преживява всичко дълбоко и драматично. А Дударев създаваше впечатление на простоват, рязък, несъобразителен и не много възпитан човек. Всъщност, прекъсна мислите си Анатолий Леонидович, това съждение можеше да се окаже грешно и дори неискрено. Неслучайно в Дударев се бе влюбила не само умната и интелигентна Олга Ермилова, но няколко години по-рано това бе сторила и ярката красавица и успешна бизнес дама Елена Тумакова. Вероятно в него имаше нещо особено...

Във всеки случай онова, което виждаше с очите си, предизвикваше у Храмов чувство на леко недоумение. Олга се стараеше всячески да угоди на Дударев и едва ли не го гледаше в устата, а Георгий Николаевич се държеше с дамата си сухо и сдържано, сякаш бе виновна за нещо пред него.

Но целта на срещата беше постигната и Анатолий Леонидович Храмов излезе от ресторанта, отнасяйки в дипломатическото си куфарче адресите, телефоните и имената на хората, които трябваше да се постарее да обработи в нужната на защитата посока, за да попречи на осъждането на господин Дударев. През цялото време, докато траеше деловият обяд, Храмов се опитваше да си отговори на въпроса дали неговият клиент наистина е невинен, или все пак е убиец. Той не попита директно, но насочваше разговора така, че да принуди Дударев

да направи ясно изявление по въпроса. Ала Дударев изричаше неясни за Храмов фрази:

— Нали разбирате, че не съм извършил това убийство.

— Естествено — кимаше адвокатът.

— Нали разбирате, че нямам причини да убия Елена.

— Естествено — съгласяваше се Храмов.

— Нали разбирате, че всичко това е плод на болна фантазия.

— Разбирам — отвърщаше Анатолий Леонидович.

Но разбираше само едно: че построената по този начин фраза обикновено означаваше потайно, завоалирано признание за извършено престъпление и в същото време съдържаше указание към защитника да се бори за оправдателна присъда. Ако ситуацията беше друга, Дударев щеше да каже: „Повярвайте ми, не съм убил жена си“. Но той не изрече това.

А вечерта на същия ден Анатолий Леонидович Храмов направи първото си посещение при свидетелите, които му посочи Дударев. И остана неудовлетворен от резултатите, защото приятелката на покойната Елена Петровна не можа да каже нищо конкретно за поведението на следователя, което да му помогне да промени показанията ѝ.

— Не, какво говорите — каза тя малко изненадано, — следователят не ме е притискал и не е преиначавал думите ми, нали прочетох протокола и го подписах. Там всичко е точно така, както му го казах.

— Значи вие сте сигурна, че Елена Петровна е водила бурен личен живот зад гърба на мъжа си?

— Зная го със сигурност — отвърна твърдо жената.

Колкото и да се мъчи, Анатолий Леонидович не успя да разколебае позицията на свидетелката. Не искаше да действа грубо и направо да ѝ предложи пари, за да промени показанията си, тъй като това не беше в неговия стил. Още от работата си в милицията знаеше, че деветдесет и осем процента от резултатите на всеки разпит зависят от това как са формулирани въпросите и в каква последователност са зададени, неслучайно съществуваше цяла наука за тактиката на разпита. Анатолий Храмов владееше доста добре тази наука и прилагаше усърдно уменията си в адвокатската си практика. „Какво пък — мислеше си той, докато напускаше апартамента на

свидетелката, — това не е последният ни шанс, ще продължим с опитите. Времето на мръсните номера още не е дошло“.

Часовникът показваше едва осем и половина вечерта и Храмов си помисли, че може да успее да направи още едно посещение. Качи се в колата, обади се по мобилния телефон на следващия от номерата, които Дударев му продиктува, и си определи среща.

След трийсет и пет минути влезе във входа и се качи на третия етаж, а след един час излезе навън, крайно озадачен. Просто не очакваше такъв обрат.

* * *

В единайсет без пет Денис Баженов вече стоеше на уговореното място на срещата. Внезапно усети, че се страхува. В течение на няколкото часа, изминали от първата му среща с продавача на компактдискове до този момент, той изпитваше остра възбуда от предстоящото приключение, смяташе се за умен, хитър и силен и изобщо не мислеше за опасността. Но сега, докато стоеше в здрача наред мръсния двор, за пръв път усети нещо като тревога. Да, той беше широкоплещест, силен и трениран и нямаше съмнение, че ако стане нещо, щеше да се справи с продавача на дискове, само че кой е казал, че той ще дойде сам? И защо не помисли по-рано за това?

Всъщност може би той просто си внушаваше някакви неща. Продавачът също щеше да дойде сам, защото трябваше да огледа Денис по-добре, за да се убеди, че това е точно той — същото онова момче, което тогава се е намирало до блока, където се взриви колата, тъй като той също не можеше да е стопроцентово сигурен и също трябваше да провери подозренията си. Дори и да не дойдеше сам, изобщо не бе задължително да го бият или да му причинят нещо лошо. Денис се стараеше да се успокои, но не успяваше. С всяка изминала минута, прекарана в очакване, страхът го завладяваше все повече и повече. Дори му хрумна срамната мисъл да си тръгне, докато никой не е дошъл. Но Денис Баженов отхвърли тази идея. Ако постъпеше като страхливец, Артъом никога повече нямаше да го уважава, а това бе равносилно на катастрофа.

Продавачът на дискове се появи около единайсет и половина, когато вече бе станало почти тъмно. Той беше сам и Денис веднага се успокои.

— Здравсти! — каза преднамерено високо той, стараейки се да изглежда спокоен и уверен в себе си. — Вече си мислех, че си забравил за уговорката ни.

Денис мушна ръка в чантата, която висеше на рамото му, извади банкнотата от петдесет рубли и в същото време натисна бутона на диктофона.

— Донесе ли диска?

— Донесох го — отвърна кратко продавачът. — Дай парите, защото ви знам аз вас, копеленцата. Ей сега ще грабнеш диска и ще хукнеш да бягаш.

— Да бе, как ли пък не — напери се Денис, — първо ми покажи диска, защото иначе може да стане обратното — аз да ти дам парите, а ти да ги грабнеш и да хукнеш да бягаш.

Той страшно се гордееше със себе си заради това, че успя да се пошегува дори в тази сложна ситуация. Като че ли не го грозеше никаква опасност, момчето не казваше нищо особено и дори напротив — държеше се спокойно и съвсем в реда на нещата.

Продавачът извади диска от плика, който носеше. В тъмното не се виждаше добре какво пише на обложката му и на Денис му се наложи да го доближи до очите си. Да, наистина, това беше Ирина Астапкина. Трябваше бързо да даде парите и да изчезне оттук. Но от друга страна, засега младежът беше казал много малко думи. Ами ако това не е достатъчно на Артъм, за да разпознае гласа? Трябваше да подхване някакъв разговор.

— А аз откъде да знам, че вътре е дискът точно на Астапкина, а не някакъв друг? — попита подозрително той.

— Това е диск, глупако, а не касета — подхвърли презрително младежът. — На него пише какво съдържа, а надписът е фабричен. Погледни, щом не вярваш.

Денис отвори кутията, извади диска и започна да го оглежда от двете страни. Той все още беше много млад и неопитен и не знаеше, че когато се боиш от нападение, не бива да ангажираш и двете си ръце. Поне едната ти ръка трябва да остане свободна. Денис държеше в

лявата си ръка отворената кутия, а в дясната — диска. И точно в този момент ударът с нож го връхлетия.

Спаси го разликата в ръста и яките му мускули. Естествено ударът достигна целта си, Денис усети остра пареща болка, отдръпна се назад и се преви одве, осъзнавайки, че всеки миг просто щяха да го доубият. „Ама че съм глупак, хем си мислех...“ — стрелна се през ума му. И в следващия момент чу стъпки и нечии гласове.

След това блесна ярка светлина и Денис примижа.

— Денис — разнесе се познат глас съвсем близо до него. — Денис, чуваш ли ме?

Той не можеше да си спомни чий е този глас и отвори леко очи. Това не беше вече тъмният мръсен двор. Намираше се в някакво малко помещение с големината на килия, а до него седеше Каменская. Боже мой, наистина ли никога нямаше да се отърве от нея!

— Къде съм? — попита той, учуден, че устните му се движат много трудно.

— Засега в колата. Скоро ще бъдеш в болницата. Как си?

— Нормално. Добре съм.

— Е, не си чак толкова добре — отбеляза спокойно тя. — Все пак те наръгаха с нож в корема. Кой беше онзи младеж с теб?

Да бе, как ли пък нямаше да й разкаже! Сега щяха да превържат раната му в болницата и той щеше да се прибере вкъщи, а утре да даде записа на Артъом, за да го чуе. И едва след това може би щеше да разкаже на Каменская. А можеше и да не й разкаже...

Виеше му се свят, гадеше му се и той наистина се изплаши. Ами ако е ранен тежко?

В този момент до лицето на Каменская се появи още едно лице. Човекът бе облечен с бяла престилка. Той хвана ръката на Денис и започна да мери пулса му. Юношата разбра, че се намира в линейката на Бърза помощ.

— Ще умра ли? — попита шепнешком.

— Как ли пък не! — усмихна се лекарят. — Ще надживееш всички ни.

Денис моментално си спомни подобни сцени от всички прочетени книги и филми, които бяха гледали заедно с Артъом. Лекарите винаги утешаваха смъртно ранените и неизлечимо болните и им казваха, че ще живеят още дълго.

— Лъжете ме...

— В никакъв случай. Раната е дълбока, но загубата на кръв засега е незначителна, защото почти веднага са ти оказали първа помощ. Струва ми се, че няма вътрешен кръвоизлив, раната е широка, сигурно ножът е бил тъп. Ако беше постоял с тази рана час или час и половина, щеше да изгубиш много кръв и тогава щеше да ни е далеч по-трудно.

— А аз колко време съм бил така?

— По-малко от минута. Трябва да благодариш на Анастасия Павловна, защото те е превързала по правилата. Сега убедих ли те? Тогава край по въпроса, до операционната ще мълчим.

Денис затвори очи. Обзе го дълбоко отчаяние. Толкова много искаше да залови престъпника сам, за да докаже на всички и на първо място — на Артъом, че е умен, силен и смел. А сега щеше да умре, и то толкова бездарно. И престъпника не хвана, та Артъом да го спомене с добра дума. А на всичкото отгоре пред очите на Каменская, на същата онази Каменская, която му отнемаше Артъом. Защо животът е толкова несправедлив?

* * *

Закараха задържания Литкин до най-близкото поделение на милицията. Той нямаше как да отрече, че е нанесъл удар с нож на Денис Баженов, тъй като го бяха заловили на местопрестъплението. Но на въпроса защо е искал да убие Денис, отговаряше еднообразно и много убедително: че не е имал намерение да го убива, а е искал само да го сплаши, защитавайки интересите си на собственик.

— Той взе диска, но не искаше да ми плати. Аз да не съм благотворително дружество, а? Да не искате да давам безплатно дискове на всеки срещнат, а? Викам му: дай ми парите, а той ми вика: ей сега, като ти фрасна един, ще те размажа на стената. Много е як и започна да ме плаши с мускулите си.

— А пък ти се изплаши от един малолетен, така ли? — попита го насмешливо Сергей Зарубин, имитирайки неволно Литкин.

— Че аз откъде да знам, че е малолетен? — озъби му се Литкин. — Толкова е як, че може с един пръст да ме размаже. И аз му викам:

дай ми парите, а той не ги дава. Взе диска, а не ми дава парите...

И всичко започваше отначало.

— Добре, шефе, съгласен съм, лепни ми лека телесна повреда, само че не забравяй да лепнеш на онзи, малолетния, покушение с цел грабеж. Защото той искаше да ми отмъкне диска и не ми даде парите, плащеше ме с физическа саморазправа. Това си е чист грабеж. Какво, не е ли?

— Да, да, успокой се, поборнико за правдини. Но за леката телесна повреда не позна, защото си нанесъл удар в жизненоважен орган.

— Че да не би да съм гледал къде удрям, а? Беше тъмно, наоколо — пустош, нямаше никого, а пък той ме заплашваше с физическо насилие и размахваше юмруци. Трябваше ли да се защитя или не?

Разбира се, те не казаха на Литкин, че в чантата на Денис е имало включен диктофон, на който беше записан целият разговор, а там нямаше никакви заплахи по адрес на злощастния продавач. Защо трябваше да му го казват? Нека си пее песничката и нека си мисли, че му вярват. Утре сутринта Артъом Кипиани щеше да прослуша този запис и щеше да каже дали няколко минути преди взрива на колата е чул същия глас. Ако отговорът му беше положителен, задачата с издирването на съучастника в убийството на Елена Дударева можеше да се смята за решена. Ако беше отрицателен, щеше да им се наложи да се върнат към кандидатурата на Константин Вяткин, в чието жилище бе намерен записът на Менделсон. Разбира се, това щеше да стане, ако утре сутринта Артъом чуеше симфонията и разпознаеше същото изпълнение. А ако не го разпознаеше...

Имаше твърде много „ако“. Но при всички случаи това беше по-добре, отколкото нито едно. Защото външното наблюдение на Дударев засега не даде нищо, а така имаше поне някакви отправни точки за издирването.

ГЛАВА 7

— Голям късмет извадихме, че Колобок замина, иначе заради Баженов на главите ни щеше да се стовари всичко възможно, така че да го помним цял живот — въздъхна с облекчение младоженецът Селуянов, на когото чак краката му се разтреперваха от страх пред полковник Гордеев и не можеше да ги овладее по никакъв начин.

— Нищо нямаше да ни се стовари на главите — успокои го Юра Коротков. — Прецени сам: научихме за срещата на Баженов с Литкин по-малко от час преди уреченото време. И трябва да сме благодарни, че изобщо научихме. Ами ако Ася не се беше обадила на Артъом? Денис щеше да си лежи на двора цяла нощ, а кръвта му — да изтича. Щеше ли да е по-добре, ако бе станало така?

— Не ме баламосвай с предположения — не се предаваше Николай. — Ако не знаехме, това вече е друга работа. Но ние знаехме! Успяхме да отидем навреме до „Красни Ворота“, но не и да предотвратим нападението. Що за калпави ченгета сме тогава?

— Коля, не преувеличавай. Представи си, че бяхме изтичали при тях и бяхме спипали Литкин. И какво щеше да стане след това? Той държи в ръцете си диск, а Баженов — пари. И двамата потвърждават факта, че извършват покупко-продажба. И ние се озоваваме в една такава деликатна ситуация. Ти си оперативен работник, не ме принуждавай да ти обяснявам очевидни неща. Предполагахме, че Литкин само ще завърже запознанство с Денис и двамата тихо и мирно ще се разделят, а след това щяхме да проучим този продавач по всички правила. Кой да предположи, че Литкин моментално ще грабне ножа! Поне да бяха се сбили...

— Разбирам, не съм малък — тросна се Селуянов. — Не съм вчерашен. И въпреки това, всеки път ми прилошава. Сякаш аз съм виновен за нещо.

— За нищо не си виновен — продължи да убеждава приятеля си Коротков. — На момчетата им беше казано на чист руски език, че могат да ги разпознаят по топчето и че не бива да се разхождат с него

по улиците, за да не се издадат. И ако някой прояви интерес към тях, веднага да ни съобщят. Бяхме им оставили и телефонния номер. Ние с теб не сме им бавачки и не можем да ги водим за ръчичка. Ако Баженов ни беше съобщил още през деня за срещата, щяхме да успеем да организираме всичко така, че косъм нямаше да падне от главата му. Коля, престани да си посипваш главата с пепел, имаме работа. Моля те, не забравяй, че сега съм ти началник, и ми доложи по правилата какво става в онази фирма, където нашият приятел Дударев е ходил уж да си търси работа.

— Засега нищо — призна Селуянов и сведе глава.

— Защо?

— Не съм ходил там.

— Разбрах, че не си ходил. Но защо?

— Юра, имай съвест! Насмалко да провалите сватбата ми, макар в нормалното общество на младоженците да им се полага три дни отпуск. Аз да не съм от желязо? И аз имам чувства. Или си мислиш, че след като се женя за втори път, изобщо не ми пука?

— Днес казват „през оная работа ми е“ — отбеляза Коротков. — Коля, хайде да се разберем с теб веднъж завинаги и повече да не се връщаме към този въпрос. Харесва ли ти, че ме направиха заместник на Колобок, а не доведоха някой парашутист отвън?

— Разбира се, че ми харесва.

— Тогава не ми създавай допълнително напрежение. Повярвай ми, никак не е приятно да бъдеш началник на хора, с които до вчера си работил в един впряг. Така че недей да провокираш приятелските ми чувства, защото така ще си помисля, че съм някакво чудовище, което съсипва живота на хората.

Николай се намуси и замълча. Коротков реши да не обръща внимание на обидения си стар приятел. Какъв смисъл имаше да ровичка в това? Той още от самото начало си знаеше, че ще стане така, както става винаги, когато на ръководна длъжност назначаваха някого от вътрешните хора. Знаеше го и се съгласи с ясното съзнание, че сега ще му се наложи да търпи. Засега Коля беше първият, който направи опит да спекулира със старото им приятелство и се обиди. Но след това щеше да има и втори, и трети. Игор Лесников, Миша Доценко, Ася... Макар че Ася нямаше да го направи, тя просто беше друг човек.

— Между другото, къде е нашата подполковничка? — попита той ни в клин, ни в ръкав.

— Не знам, сигурно е в болницата при Денис — отвърна Селуянов. — Вчера двамата стояхме там, докато свърши операцията, сетне я закарах у тях и тя каза, че сутринта пак ще отиде там.

— Защо? — учуди се Коротков. — Навярно още не може да се разговаря с него.

— Какво от това? Просто ще постои там и ще подежури.

— Няма ли кой друг да го направи?

— Няма. Майката на Денис не е стока и според мен няма намерение да ходи при него. А пък ти и без това обеща почивни дни на Ася заради миналите две недели и тя се възползва от тях.

— Добре.

Коротков въздъхна и за пореден път си помисли дали постъпи правилно, като се съгласи с това длъжностно повишение. Докато беше старши оперативен работник, и през ум не му минаваше какви главоболия има един началник. Дори такива на пръв поглед дребни неща — като това всеки час и всеки миг да знае със сигурност кой от подчинените му къде се намира. Трябваше да бъде напълно информиран, в случай че на някого от висшестоящите началници му хрумнеше да попита: „А къде е твоят подчинен?“. Не се искаше кой знае колко ум, за да накиснеш един оперативен работник, но за сметка на това желаещите бяха много. Колко пъти се бе случвало да се обадят на Колобок Гордеев с думите: твоят служител е уличен в корупционни връзки и в този момент кисне в сауната в приятната компания на един престъпен бос. Или че „се налива с водка“ в ресторант, който е известен сред престъпните босове и посещаван от тях. Такива съобщения винаги бяха неприятни и караха началника да подскача и трескаво да се оправдава, че не се опитва да прикрие подчинения си. Или нагло да лъже, че в момента човекът изпълнява специална задача, а в същото време да се чувства като пълен идиот. Но това ставаше в случай че началникът наистина не знаеше къде се намира в момента злополучният му подчинен и какво прави там. А добрият началник винаги трябваше да знае това и да дава достоен отпор на злостните клеветници и на глупаците, които изпълняваха чужда воля. Каменская например веднъж влезе в капана и се стигна до отстраняването ѝ от длъжност и до служебно разследване. И защо? Защото отишла в

някакъв ресторант на среща с един голям мафиот, без да доложи на Колобок. И моментално се намерили доброжелатели. Заснели я и изпратили снимките на ръководството на Главното управление на вътрешните работи. Ръководството извикало Гордеев на килимчето и подредило снимките пред него: ето, Виктор Алексеевич, полюбувайте се на вашата Каменская, която седи на една маса с известен престъпник, ето, той ѝ целува ръка, а тук ѝ пали цигарата, а тук двамата разговарят мило. Ако Гордеев знаеше предварително за тази среща, щеше да се запаси с тежка артилерия от аргументи за подобен случай, но тогава му се наложи да се черви в кабинета на началството и да го нагрубяват. И стана много лошо. Гордеев беше от началниците, които смятаха подчинените си за свои деца, никога не ги предаваха на ръководствата и поемаха цялата вина, като си слагаха на душата и греха да излъжат. Вярно, след подобни неща на дечицата така им набиваха канчетата, че искри им изхвърчаха от очите. Вярно, това ставаше, ако дечицата наистина бяха направили бяля. Но ако всичко това бяха само номера на доброжелателите, които горещо ги „обичаха“, началникът можеше изобщо да не каже нищо, за да не ядосва човека напразно.

Гордеев не беше в Москва, така че за всичко трябваше да отговаря той — майор Коротков. Струваше ли си толкова години да усъвършенства професионализма си на следовател, за да се окаже в крайна сметка надзирател? Ето какво тревожеше Юра. Но честно казано, засега не толкова често и дори не всеки ден.

* * *

Цялото семейство Кипиани беше в болницата от осем сутринта. Когато към девет часа Настя отиде в хирургията, веднага видя Артъом, който се разхождаше нервно напред-назад по площадката на стълбището пред вратата и въртеше смешно глава. Разбира се, той не я позна и просто се отдръпна, за да ѝ направи път да мине. От два метра разстояние не можеше да различи подробности от лицето на човека и виждаше само силуета му.

— Отдавна ли си тук? — попита тя, когато спря до него.

Артъом се обърна към нея:

— Вие ли сте? Познах ви по гласа. В момента майка ми разговаря с лекаря.

— И двамата ли сте тук? — учуди се тя.

— Татко също дойде. Пратихме го да купи минерална вода. Лекарят каза, че когато Денис вече ще може да поема течности, трябва да пие много минерална вода. Как мислите, ще се оправи ли?

— Със сигурност — категорично заяви Каменская. — Изобщо не се съмнявай. Но ти не биваше да идваш тук.

— Защо?

— Защото вчера ми каза, че имаш ангина. Нали?

— Много важно! Нищо и никаква ангина... Денис е тежко ранен и аз трябва да бъда тук. И изобщо... вече почти оздравях.

— Това няма значение, Артъом. Ти си вирусоносител и никой няма да те пусне в стаята на тежко болен, който току-що е излязъл от операционната.

— Никой няма да разбере, няма да им кажа.

— Ако не кажеш, ще постъпиш много лошо. В момента само твоите бактерии му липсват на Денис. Родителите ти наистина ли не разбират това?

В този момент на стълбището се появи Екатерина.

— Артъом, баща ти още ли го няма?

Тя забеляза Настя и й кимна разсеяно, тъй като не я позна. Но след това явно си спомни коя е и рязко се обърна.

— Виждате ли към какво тласкахте сина ми? Нали ме убеждавахте, че няма никаква опасност. Как не ви е срам! Вие, милиционерите, сте готови на всичко, готови сте дори да изложите децата срещу куршумите, за да решите служебните си проблеми. Нямаме нито срам, нито съвест. И да не сте посмели да разговаряте с Артъом, забранявам ви!

— Мамо!

Артъом се опита да се намеси, но майка му дори не го чу, защото преливаше от ярост, предизвикана от безумния страх за сина й.

— Моля да ме извините — каза любезно, но студено Настя, — но вие не можете да ми забраните нищо. Ако не искате синът ви да разговаря с мен, трябва да забраните това на него, а не на мен. Денис беше сполетян от нещастие единствено и само защото не ме послуша. Той е извършил точно това, което не биваше да прави и за което го

предупредих. Вашият син е бил до местопрестъплението и са го видели там. Дори нещо повече — по стечение на обстоятелствата е станало така, че той е контактувал с престъпника. Нито вие, нито аз бихме могли да повлияем на този факт и да го променим, нали така? Моята задача беше да предпазя Артъом, в случай че някой започне да го търси. И аз най-подробно инструктирах момчетата как да се държат. А Денис наруши инструкциите ми. Вашият син е постъпил така, както го посъветвах, и сега той е цял и невредим. Имате ли други претенции към мен?

— Мамо, ти нищо не знаеш... Анастасия Павловна е права, всичко беше точно така, както тя казва.

— Не искам да слушам! — почти изкрещя Екатерина. — И да не си посмял да я защитаваш. И ти ли искаш да влезеш в болницата? Тръгваме веднага за вкъщи, чуваш ли?

— Аз няма да дойда — вирна упорито глава Артъом. — Ще остана тук.

— Не, ще дойдеш.

Отдолу се чува стъпки и след секунда на междинната площадка на стълбището се показва чернокосият Тенгиз Кипиани. Той вървеше бързо, въпреки че носеше тежка торба с бутилки минерална вода.

— О, вие сте тук? — усмихна се той на Настя. — Здравейте. Катя, какво каза лекарят?

— Ще ти разкажа вкъщи. Занеси водата в стаята и да си тръгваме.

Екатерина хвана демонстративно Артъом за ръката и го повлече надолу по стълбите. Юношата измъкна ръката си и отстъпи назад.

— Мамо, моля те, разреши ми да остана. Трябва да ме разбереш, Денис е мой приятел и когато започнат да пускат хора при него, аз трябва да съм първият, който ще го види.

— Днес няма да пуснат никого при него. А утре баща ти ще те докара тук. Хайде да вървим, сине.

Тенгиз остави торбата с бутилките на пода и погледна строго жена си и сина си.

— Не разбирам какво става тук. Каква е тази истерия на публично място?

Настя забеляза, че при тези думи Екатерина някак притихна. В това семейство май наистина главната роля играеше Тенгиз и

последната дума беше негова.

— Няма никаква истерия, какво говориш, така ти се е сторило. — Екатерина направи опит да се усмихне. — Просто обяснявам на Артъом, че днес няма да пускат никого при Денис, затова трябва да се приберем вкъщи.

— Артъом ще остане тук — отсече Тенгиз. — Той трябва да се държи като истински мъж, а не като мамино синче. Неговият приятел е тук и аз ще престана да уважавам сина си, ако сега той се прибере вкъщи. Върви в колата, Катя, и ме чакай там, а аз ще занеса водата и ще си тръгнем.

Настя наблюдаваше тази сцена с нескрито любопитство. Главата на семейството моментално сложи всичко на мястото му, без изобщо да повишава глас. Артъом беше почервенял или от гняв, или от срам, и Настя най-искрено му съчувстваше. Сигурно на деветнайсет години вече не ти е все едно, когато родителите ти си мерят влиянието над теб, и то в присъствието на чужди хора. Екатерина тръгна покорно надолу, като преди това успя да хвърли унищожителен поглед към Настя, а Тенгиз се скри зад вратата към отделението и двамата с Артъом останаха насаме.

— Ужасно, нали? — Той се усмихна лекичко и отново завъртя глава, стараейки се да улови с поглед Настя.

— Няма нищо ужасно, на всички се случва. Родителите трудно се примиряват с факта, че детето им вече не е малко. Не им се иска то да пораста и това нежелание приема най-различни форми. Трябва да си подготвен за това и да се отнасяш с разбиране. И в никакъв случай да не се притесняваш.

— Как няма да се притеснявам... Много неудобно се получава... Дори не знам какво да кажа.

— Няма нужда да казваш нищо. — Настя хвана нежно Артъом за ръката. — Никога не бива да се притесняваш от родителите си, това е грях. Трябва да се гордееш с тях — каквито и да са. Те са ти дали живот и за теб те са най-добрите. И се държат съвсем естествено. Всички други родители биха постъпили по абсолютно същия начин.

— Значи вие не се сърдите на мама?

— Ни най-малко. Разбирам я. Може би ти се струва, че й отговорих прекалено рязко, така ли?

— Ами да, помислих, че сте й се разсърдили.

— Това са различни неща, Артъом. Едно е да не се съгласиш с някого, когато той не е прав. И съвсем друго — да му се разсърдиш заради това, че не е прав. Сигурно бях доста рязка с майка ти, но не съм ѝ обидена.

Вратата се отвори и Тенгиз отново се появи.

— Колко време искаш да останеш тук? — попита той сина си.

— Не знам — смути се Артъом. — Мислех да остана, докато започнат да пускат посетители при Денис. Но мама каза, че ще пуснат хора при него чак утре.

— Добре — кимна баща му. — Ти оставаш тук, това е решено. Може да потрябва нещо. Кога да дойда да те взема?

— Ще стигна сам до метрото.

— Добре. Не забравяй да се обаждаш на майка си, защото ще се притеснява.

Той потупа лекичко Артъом по рамото и изтича надолу по стълбите. И като че ли дори не забеляза Настя, макар че в началото я поздрави. Какво ли означаваше това — може би демонстрация на съгласие с позицията на жена му? Значи той също смяташе, че Настя е виновна за нещо? Сигурно беше точно така. Само че, за разлика от жена си, прояви самообладание и не ѝ направи сцена.

Двамата мълчаха, докато шумът от стъпките не стихна и външната врата не се затвори.

— Добре че те срещнах тук — каза Настя. — Ще ме изчакаш ли да поговоря с лекаря?

— Разбира се — отвърна с готовност Артъом.

* * *

Питаше дали щял да я почака! Та той бе готов да я чака с часове, още повече че тя се радваше на срещата с него. И наистина се радваше, нали каза: „Добре че те срещнах тук“. Артъом имаше чувството, че може да слуша с часове гласа ѝ, който му напомняше за приспивна песен.

Каменская се забави дълго — поне на него му се стори така, и Артъом започна да се тревожи. Може би състоянието на Денис е много тежко? Той реши да почака още малко и да отиде в отделението, но

след няколко минути се отказа. Не беше влизал в помещението зад тази врата нито веднъж, не знаеше къде какво се намира, а за да прочете надписите на вратите, щеше да му се наложи да забие нос в тях. Ама че картинка! И да обяснява на всеки, че не вижда нищо и че търси жената от милицията. Пълна глупост! Трябваше да се запаси с търпение и да чака. Каменская непременно ще дойде. Той слезе на долната площадка и седна на перваза на прозореца.

Към десет часа болницата започна да се оживява, по стълбището сновяха хора и вратата на хирургията непрекъснато се отваряше и затваряше, карайки Артъом да потръпва. Той не можеше да види кой излиза на стълбището и определяше по силуета дали е човек с престилка или не. Каменская още я нямаше и Артъом започна да си мисли за музика, та времето да минава по-бързо. За него това беше изпитан метод за съкращаване на минутите и часовете. В главата му започваха да звучат музикални фрази и той моментално ги превръщаше мислено в нотни знаци, изричайки ги наум: дясна ръка — сол четвъртинка с точка, осминка пауза, лява ръка: ми-сол-си бемол... Интересно, дали Денис щеше да се научи да записва партитурите? Всъщност баща му обеща след време да му купи онзи компютър, който можеше да записва ноти, когато го включат към електронен инструмент. Дали от него щеше да излезе композитор? Баща му казваше, че ако работи много и упорито, задължително ще излезе. Изобщо баща му свято вярваше в силата на труда и упоритостта и смяташе, че те помагат за преодоляването на всички трудности.

Вратата отново се отвори и Артъом дори се изненада, когато в същия миг усети, че това е тя. Наистина беше Каменская.

— Измори ли се да ме чакаш?

— Малко. Как е Денис?

— Добре е. Състоянието му не е от най-тежките, винаги е така след операции на коремната кухина. Ако всичко е наред, утре ще го преместят в общото отделение. Но ти не бива да ходиш при него, докато не оздравееш напълно. Това е излишен риск.

— Аз съм здрав... — подхвана Артъом, но Каменская го прекъсна:

— Хайде да излезем навън, там ще намерим къде да си поговорим.

Около болницата нямаше истински парк, а само някакво подобие на градинка, из която се разхождаха или просто седяха на чист въздух болните, които можеха да се движат. В момента се извършваше сутрешната визитация, всички пациенти бяха в стаите си и те успяха веднага да си намерят свободна пейка.

Каменская извади уокмена и касетите от чантата си.

— Искам да чуеш това. Тук има три варианта на „Шотландска симфония“.

Артъом си сложи слушалките. Веднага отхвърли записа на първата касета, а във втората се заслуша малко по-дълго. Разбира се, това беше той — същият онзи запис, който се разнасяше от слушалките на непознатия в онази неделна сутрин. Понечи да каже това на Каменская, но реши да почака и да изслуша записа докрай. Музиката така го омагьосваше със суровата си хладина, че чак го побиваха тръпки. Той бе слушал тази симфония много пъти, но тогава музиката на Менделсон не звучеше както сега. Пред очите му се извисяваха скалисти планини и дълбоки езера, пълни с ледена вода, в тях се отразяваше тежкото оловно небе, по което се събираха буреносни облаци, духаше вятър, а поривите му ставаха все по-силни и по-силни, докато не се превърнаха в ураган, който прекършваше дърветата, помиташе всичко по пътя си и обливаше отломките с проливен студен дъжд... А сетне всичко свърши, вятърът стихна, дъждът спря, но слънцето тъй и не се появи.

— Това е — каза той и свали слушалките.

— Добре. — Каменская прибра касетата в чантата си. — А сега чуй това. Тук е записът на Денис с човека, който го рани. Искам да се опиташ да си спомниш дали не си разговарял с него, когато е слушал онази музика.

Не, Артъом не беше чувал този глас и можеше да се закълне, че е така. Човекът, който седеше на пейката, говореше по съвсем друг начин и тембърът му беше друг, интонацията му — също.

— Не — завъртя глава Артъом и свали слушалките, — не е той.

— Добре — повтори Каменская и младежът не разбра какво добро имаше в това, че човекът не е същият.

— А защо е искал да убие Денис?

— Не зная. Може би наистина му се е сторило, че приятелят ти е искал да вземе диска, без да му плати.

— Че може ли да се убива човек за такова нещо? — изуми се Артъом. — Това са само някакви си петдесет рубли...

— Днес убиват и за по-малко. А сега ми разкажи колкото се може по-подробно, дума по дума и стъпка по стъпка, за какво си говорихте вчера с Денис.

Артъом започна да разказва, стараяйки се да не пропуска нищо. Не виждаше добре лицето на Каменская, но усещаше аромата на парфюма ѝ и искаше да го запомни задълго. Нима наистина тя беше на възрастта на неговите родители? Сигурно имаше и деца, които бяха на неговата възраст. С какво ли се занимаваха, какви ли бяха по характер? Ами ако имаше дъщеря и ако тази дъщеря имаше същия глас?

Мислите му течаха паралелно, част от съзнанието на Артъом следеше подробностите от собствения му разказ, а другата част мислеше за жената, която седеше до него, за парфюма ѝ и за гласа ѝ. Той отдавна вече се бе научил да мисли за няколко неща едновременно, без да губи нишката на размислите си, без да се разсейва и без да се обърква.

— За какво мислиш? — попита го най-неочаквано Каменская.

Артъом потръпна и усети, че бузите му пламнаха. Наистина ли му личеше толкова много?

— Наистина ли ми личи толкова много? — каза той на глас, преди да успее да прехапе езика си.

— Личи ти. Очите ти са някъде... на друго място. Уж разговаряш с мен, а мислиш за нещо друго. Така ли е?

— Така е — усмихна се той. — А вие имате ли деца?

— Не.

— Значи не сте омъжена?

— Омъжена съм. Защо питаш?

— Просто ми е интересно. Помислих, че ако имате дъщеря, тя задължително би трябвало да има същия глас като вашия. А как се казва парфюмът ви?

— Артъом, защо ми задаваш такива странни въпроси? С теб разговаряме за престъпника, който е нападнал Денис, а не за мен.

От гласа ѝ повя хладина и Артъом веднага я усети. Само преди минута гласът на Каменская звучеше като тиха елегия за пиано, но сега в него ясно се долови партията на тромпета. На студения остър метал.

— Извинявайте — измърмори той, — повече няма да се разсейвам.

* * *

Сред служителите на фирма „Турела“ нямаше единодушие и Сергей Зарубин веднага го разбра. Интригите процъфтяваха, клюките бяха основна тема на разговор и всеки си имаше собствена версия за организирането на убийството на Елена Дударева. Но всички до един се съмняваха, че някой от инициаторите на убийството работи в „Турела“. Или поне така казваха.

Коля Селуянов се цупи на началника си десетина минути, а сетне отиде във фирмата, която будеше най-големи подозрения, и на бърза ръка завърза запознанство със същата онази Галя, която му посочи Анастасия. Галя наистина знаеше всичко за всички, но най-важното бе, че обичаше да разказва онова, което знае. През първите два дни от запознанството им Николай успя да научи за служителите на търговската фирма куп интересни неща, но те нямаха нищо общо с техния проблем. Не му се щеше да задава въпроса за Дударев директно, но времето минаваше, а Галя разказваше за всичко възможно, само не и за него. Най-сетне той реши да играе вабанк.

Селуянов посрещна новата си позната след работа и ѝ предложи да вечерят някъде. Галя възторжено се съгласи.

— Къде ще отидем? — осведоми се тя с любопитство.

— Има една приятна кръчма, казва се „При Тимур“. Знаеш ли я?

— Но това е далеч — каза изненадано момичето. — Няма ли нещо по-наблизо?

— Има и по-близо, но трябва да отида там. Днес е годишнината от смъртта на един човек, на когото бях много задължен, и искам да сложа цветя на гроба му. А пък ресторантът е точно до гробището.

— Ааа — проточи разочаровано Галя. — Добре де, хайде да вървим.

През целия път до гробището Селуянов се благославяше наум, че има необяснимия навик да събира всевъзможна информация „за всеки случай, току-виж потрябвала“. По време на погребението на Елена Дударева той внимателно огледа гробовете наоколо и се постара да

запомни имената и датите на тях, тъй като от опит много добре знаеше, че това понякога е много полезно и често помага да завържеш нужните, но на пръв поглед съвсем естествени запознанства.

Николай купи цветя от бабичката, която продаваше пред входа на гробището, и поведе уверено Галя по пътечката между гробовете. Той имаше прекрасна топографска памет и изобщо не знаеше какво означава да „забравиш пътя“ или да се „изгубиш“. Намери бързо пресния гроб на Дударева, покрит с камара венци с бързо повехнали от жегата цветя, и мина покрай него, за да стигне до гроба, който му трябваше. Много добре си спомняше, че погребяха Дударева до човек, на чийто паметник беше изсечен надписът: „Фьодор Инокентевич Кошельов, 19.02.1929-10.06.1992“. Това означаваше, че този човек бе умрял преди шест години на днешния ден — 10 юни. Николай сложи цветята и запази минута мълчание.

— Я виж, скоро са погребали някого тук. — Той се направи, че едва сега забелязва гроба на Дударева. — А пък аз си мислех, че в тази част вече не погребват никого, защото няма място. Спомням си, че още преди шест години, когато Фьодор Инокентевич почина, едва му намерихме място тук, използвахме всичките си връзки. Още тогава вече не разрешаваха да се погребва тук. Само че я виж, още някой е успял да се уреди. Сигурно е някакъв финансов бос от новобогаташите.

Той се наведе над гроба, уж за да прочете надписа.

— Елена Петровна Дударева... Виж ти, съвсем млада е, само на трийсет и шест години.

Галя стоеше до него пребледняла и с потреперващи устни.

— Разстрои ли се? — попита я Селуянов. — Да не би да се плашиш, когато умират млади жени?

— Не става дума за това — отвърна рязко момичето. — Да се махаме оттук. Не мога да понасям гробища.

— Добре, хайде да вървим — съгласи се сговорчиво Николай.

Той поведе бавно Галя към изхода, но не по същия път, по който стигнаха до гроба, а по друг — по-дълъг, надявайки се, че тя няма да си спомни маршрута.

— Представяш ли си какво му е на мъжа на тази Дударева, ако е имала такъв — продължи той, сякаш нищо не се е случило. — Сигурно

е някъде на нейната възраст, млад човек е, а пък е останал сам с дете или пък с няколко деца. Как ли ще я кара отсега нататък?

— Престани да говориш за нея! — подхвърли ядосано Галя и се опита да ускори крачка.

Но не успяваше да върви по-бързо, защото не познаваше пътя и на всеки завой бе принудена да чака Николай, който изобщо не бързаше.

— Наистина ли си толкова равнодушна към чуждата мъка? — завъртя с укор глава лицемерът Селуянов. — Само си представи как този млад мъж и тази млада жена са живели заедно, обичали са се, отглеждали са децата си, градили са планове за бъдещето, може би са се канели да заминат през отпуска. Мислили са какво образование да дадат на децата си, как да ремонтират апартамента си, какво да подарят за рождените дни на приятелите си. И изведнъж — хоп! — всичко се е прекършило. Съпругата вече я няма, а младият вдовец е останал с децата на ръце. Дори не споменавам колко много страда, но има и други моменти. Например може да е работил на две или на три места, за да осигури семейството си, а сега какво ще прави, при положение че трябва да се грижи за децата и да ги гледа? Да напусне всички работни места и да умрат от глад ли? Или да наеме домашна помощничка? Но нали трябва да ѝ плаща. Най-елементарният изход е да си намери нова жена, която ще гледа децата му и ще върти домакинството безплатно, но едва ли ще има много желаещи за тази роля! Затова той ще бъде принуден да се ожени, само че не по любов, и съвсем скоро този брак ще се превърне в мъчение. Децата ще ревнуват и ще изпаднат в истерия, това ще се превърне в морална травма за тях, баща им също ще се измъчва до необичаната, но нужна жена, а след петнайсет-двайсет години всичко това ще се превърне в истинска трагедия за него. Студеният престорен брак ще изсмуче всичките му сили, жена му също ще се чувства необичана и ще се превърне в истерична или свадлива лелка, а децата ще се постараят да ги напуснат колкото се може по-бързо, защото за тях ще е непоносимо да живеят в такава атмосфера. И никога няма да изпитат благодарност към баща си за това, че той е съсипал живота си заради тях. И накрая този вдовец ще се окаже изоставен от всички и необичан от никого. А само преди седмица всичко е било прекрасно и му се е струвало, че му предстои дълъг и щастлив живот с любимата му жена и с чудесните му дечица...

Селуянов разсъждаваше бавно, обяснявайки надълго и нашироко и следейки зорко реакциите на спътницата си. След като разбра, че няма да го накара да върви по-бързо, Галя закри до него с вид на великомъченица и демонстративно гледаше настрани, без изобщо да се включва в разговора. Но в крайна сметка не издържа.

— Млъкни най-сетне! — изкрещя му грубо тя. — Не искам да чувам нищо за този вдовец!

На Селуянов не му струваше кой знае какви усилия да изобрази обида, вместо ловко да поведе по-нататъшния разговор, така че, когато стигнаха до колата му, Галя сухо каза:

— Знаеш ли, не искам да ходя на ресторант. Закарай ме вкъщи, уморих се.

Николай изпълни молбата ѝ с удоволствие, като едва успяваше да запази киселата си физиономия. На него също не му се ходеше кой знае колко в този ресторант. А пък, ако трябваше да бъде съвсем честен, изобщо не му се ходеше никъде. Вкъщи го чакаше Валя, която бе прекрасна домакиня, и вечерята, приготвена от нея, щеше да надмине всеки ресторант. Валюша — неговият слънчев лъч, неговото любимо момиче, което той среща, когато бе на път почти окончателно да се пропие. Валюша, заклетата автомобилна състезателка и родената жена на милиционера, беше готова да чака Николай от работа чак до сутринта, като периодично притопля вечерята, за да е готова за ядене във всеки момент. Преданата и любяща Валюша, която беше тъничка като тръстика, с кръстче, което можеше да обхване с пръстите на едната си ръка, и с крака, които започваха чак от врата ѝ. Разбира се, не можеше да сравни Валюша нито с Галя, нито с никого.

Селуянов вече разбра, че няма защо да се среща повече с Галя, но му се щеше да добави един завършващ щрих към общата картинка, та да е сигурен. И той леко промени маршрута.

— Няма да минем през „Садовое колцо“, в момента задръстванията там са страшни, ще се опитаме да заобиколим по пресечките — каза той и след кръстовището продължи направо, вместо да завие наляво.

Когато наближиха площад „Красние Ворота“, той направи още няколко маневри и излезе право на улицата, на която живееше Дударев. Точно на мястото, на което преди време стоеше виолетовата „Шкода Фелиция“, моторът на Селуянов спря. Николай отвори капака и

започна да се преструва, че поправя нещо. Самообладанието на Галина не издържа дълго. През първите три-четири минути тя поглеждаше нервно към входа на блока, а след това изскочи от колата и затръшна яростно вратата.

— Само кретен като теб може да вози дама със счупена кола. Оправяй си я до утре, ако щещ, а аз ще хвана такси.

Николай размаха мръсните си ръце във въздуха и ѝ изпрати въздушна целувка.

— Приятен път, принцесо! Потърси си някой глупак с лимузина, те много обичат да возят красавици като теб.

Галя изчезна, потраквайки сърдито с токчета, и Николай си откъсна с облекчение. Нека си мисли, че той е някакъв невъзпитан и недосялан грубиян. Нека си мисли, че са се скарали завинаги. Нека си мисли, че тя го е зарязала. И изобщо няма нужда да знае, че Николай Селуянов, оперативният работник от криминалния отдел, много ловко се е отървал от нея, щом тя е станала излишна.

А тя наистина вече бе излишна. Защото беше абсолютно ясно, че Георгий Николаевич Дударев е ходил в тяхната фирма точно при нея. И ако се съдеше по това колко нервно възприе разсъжденията му за семейния живот и за младия вдовец, той беше идвал при нея, но не заради убийството, а единствено и само като при дама на сърцето. Дамата не се владееше добре и очевидно не беше много умна, тъй че нямаше кой знае каква вероятност господин Дударев да я включи в убийството на собствената си жена в качеството на помощничка. Нашата Галя бе прекалено бърлива и дори пълен идиот би го забелязал. На нея не можеше да се разчита. Разбира се, те щяха да проверят Галина по всички точки и може би на Селуянов щеше да му се наложи да се сдобри с нея, макар и за кратко. Но най-вероятно тук нямаше нищо друго, освен флирт или дори интимна връзка. Ах, ти, Дударев, ах, ти, женкар такъв, наистина трябва да си голям донжуан, за да имаш красива и богата жена и минимум две любовници. Това не всеки го може.

В този момент Селуянов, кой знае защо, си мислеше за Олга Ермилова. Нали Дударев бе помолил по телефона точно нея, а не лекомислената и приказлива Галя, да му намери добър адвокат. И ако се съдеше по докладите от външното наблюдение, Ермилова бе намерила адвокат и дори се бе срещнала с него заедно с Дударев.

Неизвестно защо Дударев не беше натоварил другата си приятелка с тази задача. Защо ли? Дали е смятал, че Олга ще се справи по-добре? Дали със сигурност е знаел, че Галя няма да може да направи нищо разумно? Или пък по някакви други съображения?

Всичко е просто като гъбена чорба, реши Селуянов, когато наближи блока си. Олга знаеше, че го подозират и че продължават да го подозират в убийството на жена му, тъй че бе глупаво да крие от нея. Олга беше научила това от мъжа си. А Галя може и да не знаеше. Никой друг не можеше да ѝ го каже, освен самия Георгий Николаевич, а той най-вероятно го е премълчал. Защо ли? И тук нещата също бяха прости. Финансовото положение на Дударев не беше за завиждане, Елена Петровна не е държала пари в брой вкъщи, а никой нямаше да му даде парите, които се намираха в сейфа в офиса. Нямаше чак такива глупаци. Офисът беше собственост на фирмата и всичко, което беше в него — също. Първо трябваше да докаже, че тези пари са негови и не принадлежат на фирмата, а след това може би щеше да ги получи. И то не веднага. Дори за парите, които са в банкови сметки и се получават по наследство, се искаше доста време. А с какво щеше да живее уважаемият Георгий Николаевич? Неслучайно бе хукнал трескаво да си търси работа. Но положението с работата не беше чак толкова лесно, а трябваше да се яде всеки ден, и то по няколко пъти. Галя не беше бедна женица и принадлежеше към онази категория хора, които, след като се влюбят, са готови да сложат в краката на любимия си всичко, което имат. Вероятно Дударев бе вземал от нея известни суми, разказвайки ѝ за временните трудности около получаването на парите. Разбира се, беше ги вземал назаем и естествено не бе казвал нито дума за това, че всеки момент може да се озове отново зад решетките — този път задълго. Че кой ще ти даде пари назаем, при положение че може да влезеш в затвора?

Когато се прибра вкъщи, Николай свали с удоволствие влажните си от пот дрехи и се мушна под студения душ. Ароматите от ястията на Валя се носеха из целия апартамент и се промъкваха дори в банята. Докато сапунисваше косата си с шампоан, той се опитваше да отгатне с каква плънка са пирожките — от месо или от гъби. Но нито за миг не се съмняваше, че има пирожки с пълнеж. „Колко е хубаво — мислеше си той, докато отмиваше пяната, — че можеш да си бъдеш вкъщи и да гадаеш какво е сложила в пирожките жена ти, а не да се чудиш дали

днес ще иде на среща с любовника си, или ще се върне навреме от работа. Пфу, пак мисля за първата си жена! Как можа да ми увреди мозъка до такава степен! Направо страх ме хваща, като си спомня в какъв кошмар живеех тогава...“

Пирожките се оказаха с ябълки и Селуянов си призна, че не става за гадател.

* * *

Когато телефонът иззвъня, Олга Ермилова зареждаше пералнята с мръсното спално бельо. Веднага щом чу в слушалката гласа на адвоката Храмов, тя усети как сърцето ѝ болезнено се сви. По тона му Олга веднага разбра, че ще ѝ каже нещо лошо. Нима от защитата на Георгий наистина нямаше да излезе нищо? Нима той наистина бе виновен и доказателствата за вината му бяха толкова много, че нямаше начин да се измъкне? Всъщност Олга бе почти сигурна в това, че е виновен, само че през цялото време се надяваше, че адвокатът ще измисли нещо и ще отърве Дударев от неприятностите.

— Олга Василевна, много съжалявам, че трябва да ви кажа това, но ще ви се наложи да си намерите друг адвокат — рече Храмов.

— Защо? — стъписа се тя.

Очакваше всичко друго, но не и това.

— Разбирате ли, не мога да се занимавам повече с вашето дело.

— Но защо?

— По семейни причини. Трябва да замина най-малко за два месеца, а може да ми се наложи да се забавя и повече. Извинявайте, че стана така, но в момента наистина не мога да се занимавам с вашето дело. Намерете си друг адвокат, а аз ще ви върна аванса, който ми дадохте. Изцяло.

— Не, недейте — отвърна вяло Олга, — вие работихте, губихте си времето... Вземете поне част от парите, спечелихте си ги.

— Не, Олга Василевна, аз имам принципи. Вземам пари само когато доведе нещата докрай, тоест, когато направя всичко, което зависи от мен. Нека да не обсъждаме това, ще ви върна аванса. Повярвайте ми, много съжалявам, но съм принуден да се откажа. Ако намерите друг адвокат, може да му разкажете за стратегията на защита,

която избрах. Може тя да му се стори перспективна. Макар че е възможно той да измисли нещо по-добро.

Олга седна обезсилена на дивана в хола. Смазващата умора я притисна, ръцете и краката ѝ бяха като вцепенени. Имаше чувството, че никога повече няма да ги раздвижи. Трябваше да намери друг адвокат... Но къде да го търси? Дали отново да отиде при онзи възрастен юрист и да го помоли за още една консултация? Но кого ли щеше да ѝ препоръча той? Пак някой с жълто около устата, който щеше да се заеме с делото, а сетне да се откаже, тъй като не е устоял на възможността да прекара отпуската си край топлите морета. Олга не се съмняваше, че Храмов се отказа от делото точно по тази причина. Беше лято, цареше непоносима московска жега. Нито един уважаващ себе си човек не искаше да виси в такова време в града, ако имаше дори и най-малката възможност да поплува в прохладна вода и да подиша планински или морски въздух, а не тежките изгорели газове, от които в гърлото ти стърже, а очите ти сълзят. Някои богати и щастливи хора ще отидат на почивка, а други, върху които се стоварват неочаквани беди, ще си седят в московските апартаменти, няма да спят по цели нощи, ще плачат и ще чакат чудото. Кое то тъй и нямаше да се случи.

За всеки случай Олга извади тефтерчето си, намери нужния телефонен номер и се обади на онзи възрастен адвокат. Отговориха ѝ любезно, че той не е в Москва и че няма да се върне до средата на септември. Ами да, разбира се, помисли си горестно Олга, богатите и щастливите можеха да си позволят това.

Тя чу как Михаил излезе от стаята на сина им и тръгна към кухнята. И Олга събра кураж. В края на краищата тя трябваше да направи всичко, което зависеше от нея, за да спаси човека, който ѝ се довери. И изобщо не ѝ пукаше за самолюбието ѝ.

— Миша, може ли да поговоря с теб?

— Говори — подхвърли равнодушно Михаил.

Той стоеше наред с кухнята по дънки и гол до кръста и си правеше чай. Олга неволно се полюбува на широките му рамене. Дори лекото затлъстяване около талията не разваляше фигурата му. Макар че Георгий нямаше тлъстини дори там и целият беше изтъкан само от мускули. „Защо го сравнявам — апострофира се тя ядосано. —

Михаил е моят съпруг и отсега нататък аз ще му бъда вярна. Колкото и прекрасен да ми изглежда Георгий“.

— Миша, наех адвокат за Дударев. Но той работи една седмица, събра малко материали и сега се отказва от делото.

Олга направи пауза, изчаквайки реакцията на мъжа си.

— И какво? — попита все така равнодушно Михаил.

— Моля те, помогни ми да намеря друг адвокат. Само че не някой сополанко като този, а сериозен човек, който ще се заеме с делото и няма да се откаже от него заради някакви глупости.

— Ти да не си полудяла? — В очите на Ермилов моментално блесна гняв. — Какво си позволяваш? Първо ми изневеряваш, а после, когато любовникът ти убива жена си, а аз почти го тиквам в затвора, отначало ме молиш да го пусна, а след това искаш да му намеря адвокат? За кого ме вземаш? За някакво скапано мекотело, което ще играе по свирката ти, така ли? Това няма да стане. Никога! Запомни го.

Той взе голямата чаша с чая и се обърна, за да излезе от кухнята, но Олга му препречи пътя.

— Миша, моля те... Разбирам всичко и нямаш представа какво огромно чувство за вина изпитвам. Проклинам се за това, което сторих. Но вече съм го направила и не мога да го променя. Можеш да се отнесеш с мен както пожелаеш, само не ме изоставяй в беда, моля те. Трябва да помогна на този човек, защото той ме помоли за помощ. Той също е в беда и аз не можех да му откажа. А пък е много подло да обещаеш помощ на някого и да го зарежеш на произвола на съдбата. Аз не мога така. Никога повече няма да се срещна с него, дори няма да си спомням за него, но трябва да изпълня обещанието си.

— Да изневеряваш на мъжа си също е подло, но кой знае защо, това съображение не те е спряло — отбеляза студено Ермилов.

— Изпаднах в умопомрачение. Миша, повярвай ми, поне веднъж в живота разсъдъкът на всеки човек се помрачава така. Само че при едни това се случва по-рано, когато още не са женени, а при други — по-късно. Но така или иначе се случва на всеки. То е като шарка, всички я прекарват: едни — като деца, и тогава болестта протича по-леко, а други — когато пораснат, и те боледуват по-тежко. Миша, разбирам всичко и жестоко се осъждам, дори не можеш да си представиш колко жестоко. Това се случи, но вече го няма. Остана ми

само моралният дълг, чисто човешкият ми дълг. Не бива да изоставяш човек в беда дори когато не ти е никакъв.

— Добре де, какво искаш от мен? — попита уморено Ермилов.

Той се върна до масата, остави чашата и седна.

— Помогни ми да намеря адвокат. Нормален адвокат.

— А защо смяташ, че онзи, когото си намерила сама, не е подходящ?

— Той е много подходящ, но току-що ми се обади и ми каза, че повече няма да се занимава с това дело.

— Защо?

— Не знам. Каза ми, че трябва да замине някъде задълго по семейни причини. Мисля, че ме лъже, просто е млад и му се ще да си поживее приятно и да се позабавлява. Толкова много разчитах на него, защото преди е работил в милицията и веднага ми каза какво и как трябва да се направи, но сега... Сигурно приятелката му го е поканила някъде на почивка и той не е сметнал за необходимо да ѝ откаже заради това дело. Трябва ми сериозен адвокат, а не някой развейпрах. Можеш ли да ми помогнеш?

— А как го намери?

— Кого? — не разбра Олга.

— Онзи... как беше...

— Храмов ли?

— Не знам как му е името. Ти не ми каза.

— Анатолий Леонидович Храмов. Препоръча ми го един възрастен адвокат.

— Ами попитай го още веднъж, нека да ти препоръча някой друг.

— Опитах се. Но той е заминал и няма да се върне до средата на септември. А аз нямам други връзки.

— Да, разбира се — подсмихна се Михаил, — за сметка на това аз имам и ти най-безсрамно искаш да се възползваш от мен. Не, скъпа моя, когато ходеше на любовни срещи с Дударев, не искаше от мен нито съвети, нито помощ. Тогава си била много умна и самостоятелна и сама си решавала как да градиш семейния си живот. Да не би през последните дни изведнъж да си оглупяла? И сега вече не можеш да направиш и крачка без мъжа си?

— Миша, моля те...

— Не ме моли! — кипна Ермилов. — Да не мислиш, че имам камък вместо сърце? От мига, в който ми призна, непрекъснато ми е черно пред очите! Не знам как да живея оттук нататък, а ти искаш да помогна на любовника ти. Господи, просто не знам как още не ми се е пръснало сърцето!

Той стана рязко и изхвърча от кухнята. Вратата на малката стая се затръшна. Олга стоеше неподвижна, вторачила очи в недокоснатата чаша чай. В душата ѝ се стелеше мъртвешка тъма.

ГЛАВА 8

Ситуацията започна да се изяснява бързо и с всеки изминал ден се намираха все нови и нови улики, които потвърждаваха първоначалната версия, че Георгий Дударев е организиран убийството на собствената си съпруга с помощта на трети човек. Претендентите за ролята на „третия“ засега бяха двама: задържаният по време на нападението срещу Денис Баженов Василий Литкин, който естествено не признаваше нищо, освен самото нападение, и вече покойният Константин Вяткин — наркоман с трайна зависимост от хероина, който бе превърнал дома си в нелегален цех за производство на пиратски записи.

След аутопсията на Вяткин съдебните лекари заявиха, че Константин вече не се задоволявал само с чист хероин, а го съчетавал с барбитурати, за да подсили ефекта. И точно барбитуратите биха могли да станат причина речта му да не е плавна, както на хората, които се друсат с хероин, а забавена и сякаш затруднена. Артъм Кипиани характеризира точно така речта на мъжа, с когото бе разговарял в неделната сутрин малко преди взрива. Симфонията на Менделсон също бе намерена у Вяткин. Всички улики водеха към него, само че не беше ясно какво общо може да има между бившия офицер Дударев и младия наркоман.

— Трябва да търсим връзката — убеждаваше разпалено Юра Коротков Настя. — Няма как Дударев ни в клин, ни в ръкав да се е запознал с първия срещнат наркоман и да го е ангажирал с убийството. Той е нормален и разумен човек и не би рискувал толкова глупаво. Трябва да си пълен безумец, за да ангажираш с убийство непроверен съучастник. А Дударев е с ума си и в това няма никакво съмнение.

Настя беше съгласна. Само касетата с „Шотландска симфония“ не бе достатъчна. Записът не беше в един-единствен екземпляр и фактът, че бе открит в жилището на Вяткин, можеше да се разглежда само като поддържаща улика, но не и като доказателство за неговата съпричастност към убийството. А с какво друго разполагаха за

Вяткин? Имаше един човек, който можеше със сигурност да разпознае гласа му, но какво от това? Имаше човек, но нямаше глас, който да разпознае. Вяткин вече не можеше да разговаря с никого. И накрая обстоятелството, че нещастният Константин случайно се е оказал до мястото на убийството, само по себе си не означаваше нищо. Между другото Артъм Кипиани също се бе озовал там. Ох, неслучайно следователите обичаха да повтарят, че цяла кола, натоварена с косвени улики, винаги тежи по-малко, отколкото едно-единствено доказателство. Вярно, това доказателство трябва да е безупречно, тоест да е пряко свързано с обекта на разследване, и трябва да се открие единствено и само по законен път. А откъде можеха да вземат такава доказателство? Трябваше да го търсят.

И така, каква беше връзката? Чрез кого Дударев би могъл да се запознае с Вяткин? Най-вероятното предположение бе, че той изобщо не се е познавал с Константин и е направил поръчката чрез трето лице, а може би имаше и четвърто, и пето лице. И те задължително трябваше да бъдат установени и открити, в противен случай подозренията към Дударев щяха да си останат само подозрения. И нямаше да имат с какво да ги подкрепят.

Както винаги, тръгнаха от различни посоки. От връзките на Дударев, от фирма „Турела“ и от контактите на умрелия толкова ненавременно Костя Вяткин. А освен това и от обкръжението на Василий Литкин, защото фактът, че Вяткин е произвеждал вкъщи аудиозаписи, а Литкин ги е продавал, не можеше да бъде някакво най-обикновено съвпадение. Той ги продаваше от името на фирмата с красивото наименование „Мелодия плюс“.

Колегите им, които се бореха с пиратството, се опитваха да установят кой е вземал от Вяткин готовата продукция и му е доставял „суровината“ и за целта разпитваха всички съседи на покойния наркоман: кой е идвал при него, какви коли са пристигали, дали случайно не са запомнили номерата им? Първата и най-стабилна версия беше за пряката връзка на Вяткин с фирма „Мелодия плюс“, но това тепърва трябваше да се докаже. Естествено фирмата отричаше всичко, все пак не бяха глупаци.

— Ако открием поне една допирна точка между Дударев и тези две фирми — туристическата и музикалната, веднага ще ги спипаме — въздишаше Селуянов, загледан в огромното табло, на което Настя

отбелязваше с квадратчета и стрелки връзките между всички обекти, които ги интересуваха.

Броят на стрелките и квадратчетата нарастваше с всеки изминал ден, но между тях все още нямаше допирни точки. Колкото до свидетелите, които можеха да разкажат поне нещичко за посетителите в жилището на Костя Вяткин, техният брой бе катастрофално малък. Направо можеше да се каже, че е нищожен. Никой не се интересуваше от никого и никой не знаеше нищо. Огромният блок с много входове и апартаменти, в който живееше Вяткин, приличаше на мравуняк, претъпкан с отчуждени един от друг хора. Сергей Зарубин с мъка си спомняше за тихите пететажни блокчета на „Красние Ворота“, в които съвсем наскоро обиколи всички жилища, веднага след убийството на Елена Дударева. Там имаше по два апартамента на етаж и по десет — във вход, всички се познаваха и беше истинско удоволствие да се работи. А обиколките в новите блокове винаги бяха същинска мъка, а не работа.

Единственият що-годе приличен източник на информация за Вяткин се оказа въпросната леля Клава — съседката, към която Константин се бе обърнал с молба да извика Бърза помощ, след като се почувствал зле. Клавдия Никифоровна се оказа словоохотлива дама и с удоволствие им разказа за Костя. Вярно, разказа им съвсем различни неща от тези, които се надяваха, че ще чуят. Например тя не бе забелязала никакви външни посетители, които да донасят и да изнасят цели кашони с продукцията от Костя.

— Може би са идвали през нощта — предположи тя. — Понякога чувах как нощем външната му врата се тряскаше. Но денем не забелязвах нищо.

Какво пък, може и да е ставало точно така. Нощем почти никой не тича на прозореца да види каква кола пристига, тъй като повечето хора спят. Макар че ако това не е ставало късно през нощта, а късно вечерта, то има смисъл да си поговорят със собствениците на кучета. По принцип те ги разхождат по едно и също време и почти винаги забелязват, ако някой със завидно постоянство товари кашони пред един и същи вход.

— Не съм виждала човек с кашони — заяви категорично Клавдия Никифоровна.

— А без кашони? — попита за всеки случай Зарубин, без да се надява на каквото и да било.

— Без кашони съм виждала, разбира се.

— Кого?

— Откъде да знам кой е? Изглеждаше като авторитетен мъж, беше много спретнат и имаше стойка като на военен.

— Моля ви, разкажете ми по-подробно за него — настоя Сергей, макар все още да не вярваше на късмета си.

Нима всичко бе толкова просто? Те търсеха връзката чрез трето лице, а Георгий Николаевич Дударев бе дошъл лично при Костя Вяткин. Направо да полудееш! Бабицката щеше да го разпознае и след това вече хубавичко щяха да разтръскаат Дударев по всички правила. Нямаше да може да се измъкне.

— А какво по-подробно да кажа... — Клавдия Никифоровна се замисли и отпи чай от красивата порцеланова чаша. — Беше такъв висок, с тъмна коса, побеляла тук-там. Красив мъж. Веждите му бяха гъсти и почти склучени.

— Виж ти — похвали я ласкателно Зарубин, — запомнили сте дори такава дреболия като веждите му. Вие сте много наблюдателна свидетелка, Клавдия Никифоровна. Спомняте ли си още нещо?

— Още нещо ли? Имаше белег на бузата, до ухото, ей тук. — Тя посочи с пухкавото си пръстче мястото, където висеше голямата ѝ обеца.

— Какъв белег? Кръгъл или продълговат?

— Един такъв продълговат, ей толкова голям. — Леля Клава раздалечи палеца и показалеца си на разстояние три сантиметра.

— С какво беше облечен?

— Ами като всички, не съм го заглеждала чак толкова.

— Не, Клавдия Никифоровна, това не може да бъде — подмаза ѝ се отново Сергей, — забелязали сте такива подробности, а не сте обърнали внимание на дрехите му? Просто не мога да повярвам. Вие имате прекрасно зрение и много добра памет и направо ме сразихте с наблюдателността си. Нека да опишем дрехите му подробно.

Леля Клава вдигна очи към тавана и започна да си спомня с какво е бил облечен посетителят в съседния апартамент. Панталоните му били светлосиви, а ризата му — с къси ръкави и кремава на цвят. Тя не можа да си спомни нищо повече, но и бездруго беше ясно, че в тази

жега човек едва ли би носил още някаква дреха, а за да обърнеш внимание на мъжките обувки, трябваше да си специалист, а не най-обикновен свидетел. С женските обувки беше по-лесно, тъй като те бяха с най-различни модели и цветове, и свидетелите много често си спомняха „сребристи сандали на висок ток“ или „червени обувки“. А мъжките обувки бяха по-обикновени и еднообразни и човек трябваше да носи поне каубойски ботуши със сребърни налчета или индийски мокасина с ресни и бродерия, за да им обърне някой внимание.

— Кога идва този човек?

— За пръв път го видях преди три седмици — обяви делово Клавдия Никифоровна.

— Ама той и втори път ли е идвал?

— И втори, и трети път. Запомних го точно защото го видях няколко пъти. Първият път беше преди три седмици, а сетне дойде след около още една седмица.

— А кога дойде за трети път?

— Ами пак тогава, когато дойде и за втори, на другия ден. Дори си помислих, че този гост доста зачести при Костя, но той взе, че изчезна. Повече не е идвал.

Значи имаше две посещения преди около две седмици — тоест, в навечерието на взрива, по време на който загина жената на Дударев. Беше идвал висок симпатичен мъж на около четирийсет и пет години, с тъмни коси, гъсти вежди и белег до ухото. Това беше точен портрет на Дударев. Не, нямаше толкова лесни успехи... Макар че защо да са лесни? Нима почти две седмици каторжен труд беше лесна работа? Нима това беше твърде малка цена за успеха?

* * *

Настя вече се канеше да си тръгва от службата, когато Алексей ѝ се обади и я предупреди, че трябва да прекара няколко дни в Жуковски. Налагаше му се да свърши някаква спешна работа и нямаше да има време да пътува от Москва и обратно.

— Не стой гладна — каза строго той. — Недей да ядеш само сиренки.

— Изостанал си от живота — пошегува се Настя. — Отдавна вече не продават сиренки. Но ще имам предвид научните ти препоръки.

Какво пък, можеше да не бърза за вкъщи. Помисли си, че отдавна се канеше да се отбие при Татяна и Стас, но все не ѝ оставаше време. Дали да не отиде тази вечер?

Тя тъкмо посегна към слушалката на телефона, за да се обади на Татяна, когато той отново иззвъня.

— Настася, ти ли си? — разнесе се веселият глас на Павел Дюжин — колегата ѝ от службата на Заточни.

— Сутринта бях аз, но сега вече не знам.

— Заета ли си?

— Не, каня се да си тръгнавам.

— О, прекрасно! Ще дойда при теб — заяви Дюжин.

— Защо? — Тя се смръщи недоволно и седна зад бюрото.

— Ще ми помогнеш ли да оправя програмата? Не мога да се справя сам.

— Паша, аз не съм благотворително дружество. Иди при програмистите и ги помоли.

Без да става от мястото си, Настя се опитваше да стигне обувките си под шкафа, които обикновено събуваше, докато бе на работа, и сменяше с други — по-леки. Опитът ѝ не беше много успешен, тя тъй и не докопа маратонките си, но за сметка на това насмалко да падне от стола.

— Ей, там ли си? — подвикна ѝ Дюжин.

— Тук съм. Паша, не ме баламосвай.

— Хайде де, стига си се превземала! — Не беше чак толкова лесно да разубедиш Дюжин. Когато искаше нещо, той упорито го преследваше, загърбвайки емоциите и приличието. — Започнахме заедно тази работа и трябва да я довършим заедно. Освен това исках да се посъветвам с теб за връзките.

— С това трябва да започнеш — измърмори Настя.

Тя най-сетне успя да смени обувките си, без да се отдалечава от телефона. Притискайки слушалката с рамо до ухото си, събра нещата си в чантата и сложи документите в сейфа. Сега вече можеше да си тръгне.

— Да дойда ли?

— Ела. Само че нямам нищо за вечеря, днес съм сама.

— Ще донеса нещо — предложи зарадвано Дюжин, доволен, че получи разрешение да ѝ отиде на гости.

— Донеси за себе си, аз не искам.

— Ще видим кой какво иска. До скоро.

— До скоро — подхвърли разсеяно Настя.

Ето, вечерта, която трябваше да бъде посветена на приятелите, отново се отменяше. Разбира се, тя можеше да не се съгласи да помогне на Дюжин — вече не бе длъжна да го прави, тъй като не работеше в главното управление при Заточни, — но той беше прав за едно: двамата наистина бяха започнали заедно работата по проучването на милиционерските висши учебни заведения и беше справедливо Настя да вземе участие в нейното довършване. Тя бе изготвила програмата за проучването и ако в момента нещо не се получаваше както трябва заради това, че тази програма не е направена достатъчно добре, вината беше нейна и тя трябваше да направи всичко възможно, за да я коригира.

Незнайно защо Павел Дюжин ѝ приличаше на Чеширския котарак. Сякаш доброто му настроение и благоразположението му към околните съществуваше само по себе си, независимо в какво настроение се намираше самият Дюжин. Човек, който попаднеше в триметровата зона около Дюжин, започваше глупашки да се радва на живота и оставаше под влияние на това безсмислено според много хора занимание поне час и половина след като Дюжин си отидеше. Настя не знаеше в какво се криеше тайната на този феномен, но подозираше, че капитанът толкова искрено обичаше и живота, и всички хора на света, че нямаше начин тази любов да не влияе и на околните. Всъщност това вероятно бяха само нейни субективни усещания. Павел ѝ беше симпатичен като човек и тя дълбоко го уважаваше за уменията и желанието му да се учи и за добре организираното му мислене. Неговата безцеремонност и нетактичност я дразнеха и понякога дори я докарваха до бяс, но тъй като той не беше оперативен работник, а служител от щаба, тези качества не влияеха на ефективността на служебните му действия. Както обичаше да казва Коля Селуянов, лошо боядисаната врата не оказва влияние на ефективността на движението на автомобила и затова няма защо да ѝ се обръща внимание. Та по тази причина Настя се отнасяше към някои

личностни особености на Дюжин точно като към лошо боядисана врата.

Павел беше дошъл малко по-рано и когато Настя се приближи до входа си, той вече седеше на пейката и ядеше с апетит парче пица.

— Докато те чаках, успях и да се навечерям — обяви той. — Ще ме черпиш само един чай.

Щом влязоха в апартамента, той веднага отиде в кухнята и включи чайника, а сетне влезе в стаята и занарежда право на пода папките, които носеше със себе си. Настя направи чай на Павел, за себе си свари кафе, занесе чашите в стаята и седна на пода до Дюжин.

— Кажу ми с две думи какво се е получило в крайна сметка — помоли го тя.

— Нещо се е получило, друго не е — отвърна загадъчно капитанът. — Ако трябва да обобща с две думи: засега не се наблюдава целенасочено въвличане на нашите момчета в черните мрежи на мафията. Макар да ги използват със страшна сила, но за моментни цели и без планове за бъдещето.

— Какво се среща най-често?

— На първо място — събиране на дългове. Наемат момчета със зелени униформи и ги молят да отидат и да сплашат някой нехаен длъжник. И те го сплашват, като на това отгоре понякога толкова се вдъхновяват, че го стряскат чак до смърт. И е добре, ако му се размине само с бой или леки телесни повреди, но от време на време се стига и до сериозни рани. На второ място е прехвърлянето на коли — както на купени, но нерегистрирани по законния начин, така и на крадени. Когато зад волана седи човек в униформа, рискът съществено намалява. На трето място са наркотиците. Тук има всичко: и охрана при превозването на големи партиди, и дилърство, и търговия на дребно. Момчетата още са глупави, иска им се да имат пари, всички наоколо карат вносни коли и размахват мобифони и на тях им се струва, че в никакъв случай не са по-лоши от останалите, та затова не могат да проумеят защо не разполагат с всички тези неща. Казано накратко, пълни глупаци са. Но никой не може да надскочи себе си. Ех, тази наша руска душа — дори престъпленията вършим по руски, да не говорим за това как печелим пари.

Настя се разсмя:

— Имаш предвид ориентацията към моментална печалба ли?

— Ами да. Не можем и не искаме да чакаме, не можем и не искаме да планираме и да работим в перспектива. Тези глупави момчета са толкова благодатен материал и направо да се чудиш къде бляят престъпните структури! Ако сега положат минимални, но разумни усилия, след три-четири години ще могат да сложат ръка на цялата правозащитна система в страната. Но за тях три години са много. Те искат всичко веднага, защото след три години може и да не са живи. В списание „Интербизнес“ прочетох интересна статия за частните английски училища. Знаеш ли какво пише там? Една година обучение струва някъде около двайсет и пет хиляди долара, а детето трябва да учи там осем години. Плащането става всяка година. А пък нашите новобогаташи искат да им разрешат да платят за всичките осем години наведнъж, искат да внесат двеста хиляди от раз, макар че могат да плащат всяка година. Там гледат на тях като на някакви откачалки, тъй като в Англия не могат да разберат, че ако един човек в Русия има двеста хиляди долара, просто не знае дали утре ще е жив. А пък ако остане жив, държавата може да сложи ръка на всичките му сметки и да ги замрази или да измисли някаква друга гадост, за да се пребори с икономическите затруднения. Както и да е, всичко това са лирически отклонения, а пък ей това — извади от папката едно тесте таблици — е голата фактология. Кой, къде, кога, а също така и от кого, какво и срещу какво.

Настя се наведе над таблиците и анкетите и само след половин час усети лек пристъп на съжаление. Тя страшно харесваше тази работа и с удоволствие би се занимавала с нея по двайсет и четири часа в денонощието. Дали не прибърза, като се върна на „Петровка“? Какво ѝ пречеше да си седи при Заточни? Но моментално си спомни колко тъгуваше по предишната си работа, докато се занимаваше само с анализи. И така ѝ беше зле, и инак ѝ беше зле. Странно същество е човекът — непрекъснато не му достига нещо, за да се чувства напълно щастлив.

Работата вървеше бързо, Павел имаше интересни идеи и за известно време Настя дори забрави делото на Дударев. И в този момент на вратата се позвъни. Тя погледна с недоумение към часовника — беше девет и половина, доста късничко за посещения, особено без предварителна уговорка.

— Мъжът ти ли се връща? — попита Дюжин, без да вдига глава от таблиците.

— Не би трябвало.

Настя отвори вратата. Пред нея стоеше красива млада жена с дълга копринена пола и памучна блуза, изопнатата по тялото.

— Вие ли сте Анастасия Павловна? — попита хубавицата.

— Да. Какво обичате?

— Трябва да поговоря с вас.

— За какво?

— За вашия мъж.

Много интересно. Какво ли се канеше да ѝ съобщи за Чистяков това прелестно младо същество?

— Добре, кажете — разреши ѝ Настя.

Тя не предложи на момичето да влезе и продължи да го държи на прага. Беше усвоила добре тези номера, а през годините, в които работеше в криминалния отдел, Настя завинаги бе запомнила правилото, че непознати хора се канят вкъщи само тогава, когато просто няма начин да не ги поканиш. Във всички останали случаи трябва да си запазиш възможността да затръшнеш вратата.

— Може ли да вляза? — попита плахо момичето.

— Не може. Слушам ви. Всъщност как се казвате?

— Юля.

— Коя сте, къде работите и като каква?

— В същия институт, в който работи и Алексей Михайлович.

— Като каква работите?

— Аз съм... лаборант изследовател.

— Прекрасно. Какво искате да ми кажете, Юля?

— Исках... Искам... Сигурна ли сте, че трябва да разговаряме тук?

— Сигурна съм. Ако мястото не ви харесва, няма как да ви помогна. Или говорете, или ще се сбогуваме. Заета съм.

Настя беше напълно спокойна, защото знаеше, че с Чистяков не се е случило нищо лошо, тъй като само преди десет минути двамата разговаряха по телефона, а Алексей беше бодър и весело се шегуваше, което означаваше, че момичето не ѝ носеше лоши новини.

— Е, щом настоявате... — въздъхна дълбоко Юля. — Анастасия Павловна, пуснете Алексей Михайлович.

— Къде да го пусна? В командировка ли?

— Не. При мен.

— Къде... къде?

— При мен. Аз го обичам.

Ама че номер! Настя изобщо не очакваше такова нещо. И дори се развесели.

— А той обича ли ви?

— Да.

— Сигурна ли сте?

— Сигурна съм. Той ме обича, но е благороден човек и не смята, че може да говори за това открито, докато е женен за вас.

Настя едва сдържаше смеха си, но се стараеше да запази сериозно изражение. Вариантите бяха само два: или някой от онези, върху чиито дела работеше в момента, бе решил да я сломи и се опитваше да направи това по такъв „убийствен“ начин, който със сигурност би постигнал успех при деветдесет и пет процента от жените, или тази Юлечка наистина бе влюбена в Чистяков и смяташе джентълменското му поведение за проява на дълбока лична заинтересованост от негова страна.

— В такъв случай нека да се разведе с мен и да ви признае любовта си. А вие какво искате от мен?

— Да го пуснете — повтори тъпо Юля.

— Че аз не го държа, пиленце! Алексей Михайлович е голям човек, сам взема решенията си и ги изпълнява. Ако искаше да се разведе с мен, отдавна да го е направил.

— Не, той просто не иска да ви обиди, затова не говори с вас за развода. Не може да започне пръв този разговор, разбирате ли?

— Какво да се прави — сви рамене Настя, — щом не може, значи не може. Това си е негов проблем и той трябва да го реши сам. А вие какво искате да ми кажете?

— Анастасия Павловна, моля ви, не постъпвайте така с мен... Аз наистина обичам мъжа ви и съм сигурна, че той също ме обича. Той не говори за това, но аз го усещам и няма начин да греша, защото жените винаги долавят тези неща. Моля ви... — Очите на Юля се напълниха със сълзи, а устните ѝ се разтрепериха. — ... започнете този разговор сама, помогнете му да ви каже, че иска да ви напусне. Вие сте благороден човек, вие сте умен човек и няма да задържите Алексей

Михайлович при себе си, след като вече знаете, че той повече не ви обича, нали така?

— Така е — съгласи се Настя. — За нищо на света няма да го задържа.

— Ето, виждате ли. Значи ми обещавате, нали?

— Защо решихте така? — изненада се Настя. — Нищо не съм ви обещавала.

— Как така... нали току-що сама казахте — промълви смутено момичето.

— Мила Юля, нямам навика да се намесвам в личния живот на хората и този принцип важи и за съпруга ми. Уважавам свободата му и не искам да го принуждавам да разговаря с мен за неща, за които той не желае да говори. Негово право е да реши дали да разговаря с мен за любовта си към вас или не и дали да поиска развод или не. Разбирате ли позицията ми? Естествено аз ще имам предвид онова, което току-що ми разказахте, но не се надявайте, че когато мъжът ми се върне от Жуковски, вие ще го намерите готов за употреба. Искате ли да ми кажете още нещо?

— Вие... вие сте ужасен човек — изстреля Юля.

— Така ли? — повдигна вежди Настя.

Ситуацията започна да я отегчава. Какво искаше от нея това очарователно създание? Да изпъди Чистяков ли? Да му вдигне скандал? Тя бе просто глупаво младо момиче, което бе гледало прекалено много филми и прочело твърде много книги за благородни съпрузи, които обичат младите си възлюбени, но не могат да зарежат старите си необичани жени по напълно уважителни причини (малки деца, тежка болест на жените, някакви стари ангажменти и така нататък — списъкът беше дълъг, тъй като фантазията на сценаристите и писателите бе много богата).

— Вие сте студена, коравосърдечна... Вие не го обичате. Да, да, вие не го обичате, вие просто сте се хванали за него, защото никой друг никога няма да се ожени за вас! Вие сте се вкопчили в него...

— Настя, има ли някакъв проблем? — разнесе се гласът на Дюжин зад гърба ѝ. — Имаш ли нужда от помощ?

— Няма нужда, Паша, всичко е наред. Ей сега идвам.

Дюжин побутна лекичко Настя встрани, плъзна преценяващ поглед по младата хубавица и се върна в стаята.

— Аха, значи ето какво било! — присви очи момичето. — Вие имате любовник и се срещате с него, когато Алексей Михайлович го няма. Как не ви е срам!

— Но нали мъжът ми също не се срамува да флиртува с вас. Защо аз трябва да се срамувам от това? — възрази ѝ Настя.

— Аз не се срещам с него!

— Така ли? Да не би да си пишете? Или да разговаряте по телефона?

— Нямах предвид това... Аз не се срещам с него така.

— Какво значи „така“? Бъдете добра да изразявате мислите си по-ясно, защото ми е трудно да ги разбера.

— Не се срещам с него в празния ви апартамент, когато вас ви няма. И изобщо не се срещам с него никъде, освен в института.

— Ами срещайте се, кой ви забранява?

— Там е работата, че Алексей Михайлович не иска да прави това, докато е женен. Наистина ли не разбирате? Той не е женкар, не иска да ви изневерява, иска всичко да е законно.

— Юля, не ви ли се струва, че знаете прекалено много неща за моя мъж? Абсолютно убедена ли сте, че знаете със сигурност какво иска и какво не иска? И откъде? Той казвал ли ви е всичко това?

— Не, но аз го знам.

— Това не е аргумент. Юлечка, скъпа, аз съм юрист и дори нещо повече — аз съм милиционер. Сигурно знаете това. И не съм в състояние да водя махленски разговори. Трябват ми категорични доказателства и ясни аргументи.

— Вие наистина сте милиционер, а не жена! Не разбирам как може да живее с вас!...

Юля се разплака, но Настя не изпитваше към нея нито съжаление, нито дори елементарно съчувствие. Всеки трябваше да плаща сам за глупостта си, иначе никога нямаше да поумнее.

— Защо не го попитате? — посъветва я хладнокръвно Настя. — Мисля, че ще ви разкаже много интересни неща.

Тя отстъпи назад и затвори вратата. Ама че глупост! Как може да се появи тук и да иска да ѝ отстъпи мъжа си. Трябва да е полудяла. Нима Чистяков наистина ѝ беше дал повод да си мисли, че такова посещение може да даде някакъв резултат? Какви ли бяха отношенията им? Дали бяха сериозни? Или просто така — лек флирт,

който неопитното момиче бе възприело като проява на истинско чувство? Настя толкова пъти беше казвала на Чистяков да внимава как се държи с жените, за да не им дава повод... Льоша открай време бе техен любимец. Когато искаше, можеше да прави възхитителни комплименти и умееше да ги гледа в очите така, че събеседничките му се разтапяха и губеха ума си. А освен това имаше опасния навик да докосва ръката на човека, с когото разговаря в момента. Мъжете не обръщаха внимание на това, но дамите често възприемаха този машинален жест като намек за интимност. Всеки път Льоша разказваше през смях на Настя за разни недоразумения, свързани с това, а тя всеки път го предупреждаваше, че може да свърши зле. И ето докъде стигнаха.

Тя се върна в стаята, усещайки, че Юля все пак успя да я извади от равновесие. Сърцето ѝ се свиваше. Ами ако... Ами ако не е така, както си мислеше тя? Ами ако Юля е права? По дяволите, ама че неприятно!

Щом я видя, Дюжин моментално скочи от пода.

— Какво е станало? Защо си толкова бледа? Нещо лошо ли ти съобщиха?

— Още не знам. Паша, смяташ ли, че лошите новини трябва да се научават колкото се може по-бързо?

— Не знам. Веднъж е така, друг път — иначе. Зависи от ситуацията. Можеш ли да ми обясниш какво се е случило? Настя, излъчваш такава енергия, че наистина ми става лошо, нали знаеш, че много добре усещам тези неща.

— Ей сега, Паша, ей сега, почакай две минути и помълчи, чу ли?

Тя седна на фотьойла и притисна слепоочията си с пръсти. Главата моментално я заболя и започна да ѝ се гади. Докато разговаряше с това нахално момиче, все още се крепеше, но сега се срутваше буквално с всяка измината минута. Не, това не можеше да продължава така, трябваше да му се обади и веднага да си изясни всичко. В края на краищата, ако момичето е право, по-добре да даде възможност на Чистяков да ѝ каже всичко и да не се връща повече тук. Може би той се измъчваше и се терзаеше, а Настя изобщо не искаше мъжът ѝ да се чувства зле. От друга страна, ако Юля грешеше, за нея беше по-добре веднага да си изясни ситуацията и да не се измъчва от тягостни подозрения.

Тя протегна ръка към телефона. Чистяков вдигна слушалката веднага, още след първия сигнал.

— Льоша, коя е Юля? — хвана веднага бика за рогата Настя.

— Юля ли? — попита Алексей. — Коя Юля?

Гласът му звучеше спокойно, без никакви признаци на тревога или вълнение.

— Работи при теб като лаборант изследовател.

— А, Юля. Да, има такава. Защо питаш?

— Току-що беше тук.

— Защо? Тя знае, че съм в Жуковски, днес се видяхме.

— Точно така, Льоша. Тя знаеше, че те няма тук, и дойде да си поговори с мен в твоё отсъствие.

— Какви са тези глупости?

Гласът му продължаваше да звучи все така спокойно, но много изненадано.

— За какво си говорихте?

— За теб.

— Не разбирам.

— Тя ме осведоми, че ти я обичаш, и ме помоли да ти дам развод. Какво ще кажеш по този въпрос?

— Ася, какви са тези приказки? Да не би с Дюжин да сте прекалили с пиенето?

— Не ти играя номера, Чистяков, говоря съвсем сериозно. Юля току-що беше тук и ми разказа за вашата взаимна страстна любов. Нали разбираш, че трябва да направя нещо.

— Боже мой, Ася, направо не вярвам на ушите си! Тази глупачка наистина ли е решила, че изпитвам нещо към нея?

— Попитай нея, а не мен. Давал ли си й повод да мисли така?

— Ася, държа се с нея така, както с всички жени, но на никоя и през ум не й минава, че това е израз на любов. Откъде да знам, че тя е толкова наивна! Да, аз я наричам Юленка, но и на останалите казвам Анечка, Манечка и Танечка и всички отдавна са свикнали с това. Да, на два пъти я поканих да обядваме заедно в нашата столова, но аз винаги каня някого със себе си и предпочитам това да е жена, а не мъж, защото не мога да понасям да ми говорят за наука с дълбокомислен вид, докато обядвам. А пък с жените, освен за работа,

можеш да си побъбриш и за всичко друго. Ася, не вярвам, че тя сериозно...

— Льоша — каза уморено Настя, — оправяй се с нея сам, чу ли? Просто няма да понеса още едно нейно посещение. Ще се върнеш ли в събота?

— Не, скъпа, ще се върна веднага.

— Няма смисъл... — възрази вяло тя. — Сутринта ще трябва да ставаш рано, а пък ако тръгнеш сега, ще пристигнеш след полунощ.

— И сам зная какво да правя. И няма да допусна да си легнеш да спиш с тези глупости в главата. Дюжин при теб ли е още?

— Да. Имаме работа още около час.

— Помоли го да ме изчака.

— Защо?

— Защото така. Когато човек е напълнил главата си с такива глупости, не бива да остава сам, това е опасно за здравето и за съдовете вкъщи. Това е, Ася, целувам те и тръгвам.

Настя затвори слушалката и се взря с невиждащи очи в подредените на пода листове с колонки от цифри. От вцепенението я извади гласът на Дюжин:

— Настя, вярно ли е?

— Кое?

— Това, за което говори с мъжа си.

— Паша, не е хубаво да подслушваш, а още по-лошо е да демонстрираш, че си осведомен за подслушаното. Кой те е възпитал така?

— Улицата и съветското училище. Стига си ми чела морал и хич не ми се прави на Песталоци. Онова момиче наистина ли искаше да дадеш развод на мъжа си?

— Наистина.

— Да не му е любовница?

— Надявам се, че не е. Просто още е много млада и не е устояла на чара на Льоша. Предполагам, че е влюбена до уши и леко е превъртяла. Аз вярвам на мъжа си и щом той казва, че между тях няма нищо, значи е така. Стига сме говорили за това, Паша. Хайде да се захващаме за работа.

— Каква ти работа! — възкликна възмутено Павел. — Може ли да работи човек, когато има такъв проблем...

— Какъв проблем, Паша? Не си измисляй безпричинни трагедии. Чистяков скоро ще дойде, помоли да го изчакаш. Искаш ли още чай?

— Искам. А имаш ли нещо за ядене?

— Ще потърсим. — Настя лекичко се усмихна. — И аз огладнях. Сигурно е на нервна почва.

В хладилника имаше достатъчно храна. Предвидливият Чистяков беше заредил с необходимите запаси, тъй като оставяше Настя за няколко дни сама. Те си направиха сандвичи с кашкавал, шунка и пушена съомга и измиха и нарязана краставички. Дюжин имаше прекрасен апетит и с удоволствие погълна почти всичко, а Настя не можеше да преглътне и зальк.

— Чудя се, когато се обади на мъжа си, не се ли страхуваше, че той ще потвърди всичко?

— Страхувах се — призна Настя.

— Тогава защо му се обади?

— За да науча истината веднага.

— Ами ако той те лъже? Значи пак не си научила истината. Би могъл да ти каже каквото си ще.

— Паша, навремето работех с един човек... Знаеш ли, звучи смешно, но той също се казваше Павел. Вярно, не работеше в нашето министерство, а в следствието. Та веднъж подхванах разговор с него как да различа истината от лъжата. Няма значение дали човекът казва истината или не, важното е какви думи смята за необходимо да произнесе в единия и в другия случай. Решението му да каже едно или друго е продиктувано от определени подбуди и точно тези подбуди са истината. Разбираш ли?

— Много е завъртяно — измърмори недоволено Дюжин с пълна уста.

— Не е. Ако се замислиш, всичко е много просто. Попитах мъжа си коя е Юля. И му дадох възможност да започне разговора, който самият той не може да започне, тъй като е слаб характерен. Естествено, ако предположим, че между тях наистина има сериозни отношения и той действително иска да ме напусне. Ако пък отношенията са такива, каквито са, но той не иска да се развежда с мен, щеше да се държи така, както се държа — тоест щеше да ме уверява, че всичко това са глупости и не чинят пукнат грош. Никога няма да разбере какви са в действителност отношенията му с Юля, пък

и не съм сигурна, че го искам. Но разбрах едно: че той не се възползва от възможността да си признае всичко и да заяви намерението си да се разведе с мен, което означава, че цени брака и отношенията ни. Това вече го знам с абсолютна сигурност. И това е истината. Сега разбра ли ме?

— Разбрах. Но аз не бих могъл така.

— Просто не си опитвал. Никога ли не си ревнувал някого?

— Не! — обяви, кой знае защо, радостно Павел. — Досега не ме е зарязвало нито едно момиче.

— Ти винаги ли ги зарязваш пръв?

— Да. Изобщо аз съм страшно непостоянен, бързо се влюбвам и още по-бързо разлюбвам. Затова още не съм женен. Просто не успявам да стигна до гражданското.

Настя се засмя, тежестта внезапно отмина и изпита лекота и топлота. Все пак Дюжин бе изумително същество и когато беше до него, човек просто не можеше да остане дълго в лошо настроение. Може би той наистина имаше някакво особено поле. Виж го ти — най-безцеремонно подхвана разговор по тази толкова деликатна тема, не се притесни, разпита Настя, беше настоятелен и ето го резултата — тя се смееше и не го правеше измъчено, а звънко и от все сърце.

— Паша, дояж си и да се хващаме на работа — изкомандва го Настя. — Когато страховитият ми съпруг се върне, трябва да приключим, защото утре той ще става по тъмно.

Когато ключът изщрака в ключалката, те почти приключваха. Настя усети как сърцето ѝ болезнено се свива. Ами ако...

Но щом Чистяков нахлу като вихър в стаята, тя видя очите му и разбра, че напразно се е страхувала.

ГЛАВА 9

Олга наблюдаваше Георгий и не можеше да проумее как е могла да се влюби в него толкова безразсъдно. Сега го виждаше по съвсем различен начин, но вече нямаше как да върне миналото и да го поправи. Беше стигнала толкова далеч, че сега не ѝ оставаше нищо друго, освен да плаща за стореното.

— Ама че дивотия! — ядоса се Георгий, след като изслуша разказа ѝ за отказа на адвоката Храмов от делото и за неуспешния ѝ опит да се разбере с Михаил. — Това не може да се случи в армията. Как е възможно такава неща — да се захванеш с едно дело и да го зарежеш без никаква уважителна причина? Прищяло му се да излезе в отпуск! Ти си виновна за всичко.

— Защо да съм виновна аз, Георгий? — попита безпомощно Олга. — Какво лошо съм направила?

— Трябваше да разговаряш по друг начин с него, не биваше да се съгласяваш с отказа му от делото. Ти си безхарактерна. Той те е поставил пред свършен факт и ти веднага си вдигнала ръце. Трябваше да се бориш с него, да разговаряш твърдо, да го убедиш, да му заповядаш, да го сплашиш. А ти веднага си се съгласила. Виж, ако се беше обадил на мен, а не на теб, щях да намеря какво да му кажа. Щеше да ходи на пръсти около мен!

Олга го слушаше и си мислеше тъжно защо не е забелязала всичко това по-рано. То е съществувало, но тя не го е забелязвала. На Георгий винаги някой му беше виновен и винаги намираще кого да обвини за неуспеха си. И естествено това можеше да е всеки друг, но не и самият Дударев. Всички наоколо му бяха длъжни, всички трябваше да изпълняват нарежданията му, които той издаваше наляво и надясно, а на него му оставаше само да разпитва строго дали са изпълнени и да наказва за неизпълнението на заповедта. Може би работата му в армията бе наложила отпечатъка си върху него, но най-вероятно просто характерът му беше такъв. И защо не бе забелязала всичко това досега? Тя виждаше друго: страстния почитател на книги

и изтънчен ценител на литературата, фанатичния поклонник на поезията. Беше й интересно с него, можеше да разговаря с часове с Георгий за сребърния век, за футуристите и имажинистите, а Михаил дори не знаеше кои са те. Олга се увлече по Георгий за броени дни. Какви ти дни — за часове. Толкова необичаен й се стори човекът, с когото можеше да разговаря за изкуство и който винаги знаеше кога трябва да пусне дамата да мине пред него и кога мъжът трябваше да тръгне напред. Маниерите му бяха безупречни, а в наше време това се срещаше толкова рядко... И едва сега, след като Георгий бе сполетян от нещастие, а самата Олга докара брака си до ръба на развода, тя започна да осъзнава старата истина, която рано или късно разбираха всички. Ако ти се иска да поговориш с някого за изкуство, запиши се в някой клуб на литератори, художници или музиканти, занимавай се с това професионално и ще водиш такива разговори всеки ден — от сутрин до вечер. Ако добрите маниери са важни за теб, иди да живееш в Англия и постъпи на работа в кралския дворец. Но ти не живееш рамо до рамо с литературните вкусове или с маниерите, а с човешките качества, характер и личност. И точно от тези качества, а не от литературните пристрастия, зависи как ще се държи човек в критичен момент, дали ще те подкрепи, или ще те зареже на произвола на съдбата, дали ще ти помогне, или ще те предаде. Щастливци са хората, които осъзнаят това рано и по този начин избегнат безброй грешки, понякога и трагични. А онези, които го разбират много късно, никога не са щастливи.

— Трябва да се направи всичко възможно, за да не го изпуснем — заяви категорично Георгий. — Той цяла седмица се тутка и не направи нищо, а пък сега иска просто ей така да зареже всичко и да замине. И нека да не си мисли, че това ще му се размине.

— Ти не можеш да му заповядаш, той няма да ти се подчини — възрази му Олга.

— Ще се подчини! — отсече заплашително Георгий. — Ако позволяваш на всички да правят каквото си искат, без да се съобразяват с другите, държавата ще се разпадне за броени дни. Трябва да има елементарен ред, хората са длъжни да носят поне минимална отговорност за онова, което правят. Дай ми адреса му, ще отида при него и ще си поговорим по мъжки.

— Няма нужда — каза тихо тя. — Защо искаш да вгорчиш живота на човека? Той си има свои планове и свои проблеми. Дори ако успееш да го принудиш да се занимава с делото по-нататък, той няма да го направи съвестно, защото ще те намрази. Може би в момента се решава съдбата му и той наистина трябва да замине, а ти искаш да му попречиш.

— Ама че си добричка, направо да не повярваш! Точно затова не си постигнала нищо в живота, защото позволяваш на всички да се държат с теб като с парцал. Хората са егоисти и мислят само за себе си, а ти им прощаваш всичко и се стараеш да им влезеш в положението и да им измислиш някакво оправдание. За твоя Храмов няма никакво оправдание, той се държи абсолютно безнравствено. Хората му се доверяват, разчитат на него, а пък той просто взема и се отказва. Пошегувах се, момчета, нямам намерение да ви помагам, да не би да сте ми повярвали? Ето как изглежда поведението на твоя адвокат. И аз трябва да му обясня това, та да не си въобразява разни неща и да не си мисли, че изглежда почтен в очите на хората. Той трябва да знае, че е мръсник и че всички наоколо са го разбрали.

Олга вдигна тъжните си очи към него.

— Защо? Защо трябва да знае това? Така или иначе той няма да се занимава с твоето дело.

За пръв път през цялото това време тя каза именно: твоето дело. Не нашето, както казваше преди, а твоето. Изведнъж ѝ се стори, че лимитът на силите, който ѝ бяха отпуснали, за да изпълни онова, което смяташе за свой дълг, се е изчерпал и че повече нямаше да може нито да вижда Георгий, нито да общува с него, нито да му помага.

— Ще се занимава. — Дударев беше непреклонен. — Аз ще го принудя. Щом се е захванал, нека да доведе делото докрай. Това е принципен въпрос. Няма да позволя на никого да се държи така с мен.

Олга извади мълчешком бележника от чантата си, откъсна едно празно листче и преписа на него телефонния номер и адреса на Храмов.

— Вземи — подаде тя листчето на Георгий. — Аз ще тръгвам.

Той сгъна старателно листчето надве и го сложи в горния джоб на ризата си.

— Къде отиваш? — попита я недоволно.

— Прибирам се вкъщи. Трябва да мина и през пазара. Утре сутринта ще ходя при сина си в лагера, искам да му занеса плодове и сладкиши.

— Кога ще се върнеш?

— Утре вечерта. Ще ти трябвам ли?

Георгий я хвана за ръката, погали пръстите ѝ и ги вдигна към устните си.

— Измъчих те, нали, Оля? Стоварих ти на главата всичките си проблеми, като че ли твоите са ти малко... Не изглеждаш добре, очите ти са уморени.

В първия момент ѝ се стори, че ей сега всичко ще се върне, всичко отново ще стане както преди, когато двамата бяха пламенни и нежни любовници. Но още в следващия миг Олга ясно осъзна, че вече няма нужда от това. Тя вече не вярваше на Георгий. И макар че той тъй и не ѝ призна открито, че е убил жена си, тя пак не му вярваше. Естествено Олга му бе необходима, защото кой друг, освен нея, щеше да му търси адвокат и да прави опити да го измъкне от наказателното дело. Затова, щом усети, че Олга се отдалечава от него, той тутакси пусна в действие милувките и обаянието си. „Той никога няма да ме пусне — помисли си изведнъж ужасено тя. — Ще ме държи като вързана на въже и ще ме влачи подире си. Той е прав, аз позволявам на хората да се държат с мен като с парцал. И на него също му позволявам. Но за него това като че ли е много добре, то му дава възможност да ме държи под юзда и да ме принуждава да му служа вярно“.

— Да, Георгий, ти ме измъчи. Дори ще ти кажа нещо повече: ти ми омръзна със своите претенции и изисквания. За да ти помогна, даже се реших да призная всичко пред мъжа си и сега семейното ми бъдеще е неясно и нестабилно. Какво още искаш от мен? Намерих ти адвокат. Макар че той се оказа не точно такъв, какъвто ти се искаше, но сторих това, което можах. И дори намерих пари, за да му платя. Аз бях дотук, миличък, не мога да направя нищо повече за теб. По-нататък се оправяй сам.

Тя стана с намерението да си тръгне. Георгий също се изправи, отмествайки рязко стола. Металният крак на стола изскърца по асфалта толкова силно, че хората от съседните маси се обърнаха и се загледаха в тях.

— Искаш да кажеш, че ти си същата като онова адвокатче, така ли? И също ме зарязваш в труден момент? Много красиво — изрече злобно той.

— Не те зарязвам. — Олга се стараеше да говори тихо, за да не я чуват околните. — Просто искам ти също да направиш нещо за спасяването си, а не да прехвърляш всичко върху мен. Аз не съм те забъркала в историята с убийството и в такъв случай защо трябва да се занимавам сама с твоето освобождаване? Само недей да ми казваш, че си извършил това заради нашето бъдеще.

— Така ли ще си говорим вече...

По лицето на Георгий бе изписано искрено изумление. Олга разбираше, че той изобщо не е очаквал от нея подобно поведение. В очите му тя винаги изглеждаше като покорна овца, готова да хукне към него още при първото повикване. И сега думите ѝ звучаха като бунт на кораба. Бунт, за който нямаше оправдание. И който трябваше да бъде безмилостно потушен. Никой нямаше право да не се подчинява на командира.

Георгий я сграбчи за ръката, дръпна я към себе си и прошепна право в ухото ѝ:

— Няма да се караме пред хората. Сега аз ще си отида, а ти помисли върху думите си, както и за това колко много ме обиди. Аз ти вярвах, а ти се оказа страхливка и предателка. Утре, когато се върнеш от сина си, ми се обади и ще видим как ще продължат отношенията ни оттук нататък.

Той я отблъсна и тръгна с бързи крачки по булеварда към метрото. Олга седна отново на стола, обзета от мъчителен срам. Сцената се разигра пред очите на десетки хора, които ги наблюдаваха с любопитство, и ако тя тръгнеше след Георгий, това би означавало, че го догонва. Беше глупаво да остане и права. Щеше да стои пред погледите на всички като идиотка и да не знае накъде да погледне. И тя реши да поседи десетина минути и спокойно да помисли. Какво пък, не се знаеше какъв стратег е Георгий Дударев, но се оказа блестящ тактик. Щом разбра, че Олга се кани да си тръгне и да го остави сам, той моментално се ориентира и разигра целия мизансцен по такъв начин, че да си тръгне пръв. И така той си тръгна от нея, а не обратното. Той пръв прекъсна разговора по собствена инициатива, а не Олга. Казано с други думи, Георгий ѝ даде да разбере, че контролира

напълно ситуацията и така ще бъде винаги. Така че Ольга Василевна не биваше да се перчи и да се чувства свободна от задълженията си. Тя щеше да е свободна едва когато Георгий ѝ разреши. И нито миг по-рано.

„И защо съм такава глупачка? — мислеше си Ольга, всмуквайки от цигарата си. Учудваше се, че се гледа сякаш отстрани и че се оценява като чужд човек. — Защо винаги ми е по-лесно да кажа «да» и да върша нещо против желанието си, отколкото да кажа «не»? Направих плах опит да окажа съпротива и веднага бях посрамена. Трябва да направя нещо по този въпрос, това не може да продължава повече“.

Тя загаси цигарата и решително стана. Вече никой не я гледаше, скандалът беше стихнал и околните бяха изгубили интерес.

* * *

— Край, стига — обяви твърдо следователят Гмиря. — Нашият Дударев достатъчно се мота на свобода, време е да сложим край. И без това от обиколките му из града няма никаква полза, така че нека да се върне в килията. Утре сутринта ще организирам разпознаване и ако нашата бабичка разпознае в него човека, който три пъти е ходил у Вяткин, ще го задържа. Зарубин, ще му занесеш повиквателната и ще му я връчиш в ръцете. Само да посмее да не се яви, тогава ще го тикна зад решетките без никакво разпознаване.

— Добре, Борис Виталевич — отвърна Сергей. — За колко часа да повикам свидетелката?

— За единсет. Аз ще извикам Дударев в десет, за един час ще го потормозя, ще го разпитам за разни дреболии, а сетне ще извършим разпознаването. Има ли въпроси?

— Имам една идея — обади се Настя, която до този момент мълчеше.

— Казвай — настоя следователят.

— Все си мисля дали все пак не са искали да убият Дударев, а не жена му? — изрече бавно тя, сякаш се вслушваше с изненада в собствените си думи.

През последните няколко часа тази мисъл не ѝ даваше мира, макар да ѝ се струваше съвсем налудничава. На кого бе нужен този Дударев? Той не се занимаваше с бизнес и не участваше в сложни финансови операции. Но беше воювал в Чечня и според отзивите на колегите му, там се бе сражавал много добре. А историята познаваше доста случаи, когато противникът произнасяше смъртна присъда на офицерите, които оцеляваха в боевете, и тя се изпълняваше във всякакви условия, дори на чужда територия и в мирно време.

Настя се опита да изложи съображенията си колкото се може по-накратко. Гмиря поклати с укор глава и потъна в размисъл.

— И как смяташ да провериш тази версия? — попита най-сетне той. — Само, много те моля, не забравяй, че твоята идея трябва да се обвърже и с факта, според който Дударев и Вяткин са се познавали, а Вяткин е присъствал на мястото на убийството.

— Това още не е установено със сигурност — възрази Настя.

— Я престани! — смръщи се Борис Виталевич. — Няма за какво да говорим, утре свидетелят ще го разпознае и всичко вече ще е сигурно.

— Ами ако не го разпознае?

— Глупости — намеси се Зарубин, — как така няма да го разпознае? Че тя направи точен словесен портрет на Дударев.

— Добре, да речем, че е така — съгласи се Настя. — Ами ако Вяткин е имал поръчение да убие Дударев, но сценарият се е разигравал чрез личното им запознанство? Запознали са ги, установили са, че уж имат общи интереси, Дударев няколко пъти е ходил на гости на Вяткин. Би могло да се случи и така, нали?

— Теоретично би могло — кимна в знак на съгласие Гмиря. — Но не и на практика. Защото, ако Вяткин е трябвало да убие Дударев, а не жена му, той щеше да убие него. Какво общо има с това нещастната Елена? Версията ти не издържа, Каменская.

— Не издържа — повтори Настя с въздишка. — Не издържа. Но аз ще помисля още малко.

* * *

След работа тя се отби в болницата при Денис. Преди да влезе в стаята му, Настя реши да поговори с лекаря.

— Добре че дойдохте — каза пълната възрастна лекарка. — Искях да поговоря с майката на момчето, тя идва тук веднъж, но почти веднага ми стана ясно, че няма смисъл да го правя. Вярно, родителите на приятеля му идват всеки ден, но те се интересуват повече от чисто медицинския аспект, от лекарствата, които е необходимо да намерят, и от специалистите, които трябва да доведат при Денис.

— Какво е станало? — изплаши се Настя. — Усложнения ли има?

— И да, и не. Седнете — каза лекарката и посочи стола, — разговорът ще е дълъг. Разбирате ли, от наша страна ние правим всичко възможно Денис да оздравее, но нито един лекар не може да излекува болния без помощта на самия болен. Болният трябва да има желание да оздравее и само тогава лечението може да бъде успешно. Но ако той не иска да оздравее, всички усилия на лекарите са напразни. Всеки лекар знае това. Денис Баженов е много здраво момче, имам предвид, че сърцето му е здраво и е в добра физическа форма. Няма хронични заболявания и по принцип би трябвало да оздравее бързо. Но това не се случва. Доведоха го с рана от криминално престъпление и може би вие като служител на милицията знаете за какво става дума. Аз имам известни подозрения, но вие знаете по-добре.

— А вие какво подозирате? — попита заинтригувано Настя.

— Много често някой не иска да излезе от болницата, защото се страхува да не се разправят с него. Бой се, че следващото покушение ще бъде успешно. Искане да остане в болницата колкото се може по-дълго и мозъкът изпраща до поразените от болестта органи команда да не оздравяват. Повярвайте ми, сблъсквала съм се с това много пъти. Дали с Денис не се случва същото?

— Едва ли. Той не е замесен в никакво престъпление. Но ще помисля върху това, което ми казахте. Може ли да отида при него?

— Идете. Там е неговият приятел, стои тук всеки ден от сутрин до вечер. Изумително предан приятел е.

Настя видя в болничната стая почти идилична картина. Времето от пет до осем вечерта беше определено за посещения и пускаха всички при всеки. В стаята имаше пет легла, а на табуретките до всяко

седяха посетители, наметнали върху дрехите си престилки. До леглото на Денис седеше Артъом, държеше приятеля си за ръка и му говореше нещо.

Денис забеляза пръв Настя. Той потръпна, а Артъом усети това и веднага започна да върти глава, опитвайки се да види на какво реагира приятелят му.

— Вие ли сте? — попита тихичко той още преди Денис или Настя да са изrekli и една дума.

„Как ме позна? — искаше да го попита тя. — Нали всички твърдят, че не можеш да различиш лице от такова разстояние“. Парфюмът. Той усети аромата на парфюма и го позна. Това момче имаше страхотна памет! И обонянието му беше отлично.

— Здравейте — усмихна се тя и погледна към Денис. — Как си?

— Добре — избоботи момчето и се извърна.

Лицето му бе бледо, дори малко жълтеникаво, бузите му бяха хлътнали, а слепоочията — вдлъбнати. Артъом веднага пусна ръката му и стана.

— Седнете, Анастасия Павловна.

— Благодаря.

Настя остави чантата си на земята и седна. Вече съжаляваше, че дойде тук. Денис не се радваше, че я вижда, и дори не се опитваше да го скрие. Всъщност защо трябваше да се радва, че е дошла? Каква му беше тя? Само един човек, благодарение на когото бе получил медицинска помощ навреме и който просто бе попречил да го убият. Но по всичко личеше, че Денис Баженов не обръща внимание на това.

— Как се чувстваш? — попита тя.

— Добре.

— А знаеш ли, че твоята лекарка е на друго мнение по въпроса?

— Какво, какво? — проточи Денис, като все така избягваше да я поглежда.

— Лекарката смята, че ти оздравяваш твърде бавно, и това я тревожи. Някакъв проблем ли имаш?

— Нямам.

— Трябва ли ти нещо?

— Нямам нужда от нищо! Оставете ме на мира! Защо сте се лепнали за мен?

Яростта му избухна толкова внезапно, че Настя се стъписа. С какво ли бе предизвикала гнева на юношата? Нима... Не, това не можеше да бъде! Това бяха пълни глупости! Но щом нещата стояха по този начин, беше по-добре да си тръгне. Защо да кара болното момче да се нервира и да се ядосва.

— Добре — каза спокойно тя, — ще те оставя на мира. Довиждане. Оздравявай. Артъом, изпрати ме, моля те.

Артъом излезе послушно след нея от стаята.

— Не му се сърдете, Анастасия Павловна — рече той веднага щом се озоваха навън. — Денис се чувства много зле и затова е толкова раздражителен.

— Исках да поговоря с теб точно за това. Лекарката смята, че с Денис се случва нещо и той не желае да оздравее. Знаеш ли защо?

— Не — отвърна Артъом след кратка пауза.

„Знае — помисли си Настя. — Личи му, че знае. Но се притеснява да говори за това с мен. Какво пък, съвсем обяснимо е. Темата е деликатна, а пък дипломатията не е моята сила. Но какво да се прави. Освен мен, няма кой друг да разговаря с Артъом за това“.

— Хайде да се поразходим — предложи тя. — И двамата седим по цели дни, полезно е да походим малко пеша.

Наблизо бучеше „Садовое колцо“, въздухът беше плътен и тежък, забиваше се в белите дробове и не искаше да излезе оттам. Настя свърна в първата пресечка и мина откъм сенчестата страна.

— Предстоят ви трудни времена — започна тя. — Денис ще продължи да ходи на училище, а ти вече няма да правиш това. Ще ви се наложи да промените обичайния си начин на живот.

— Да, знам — кимна Артъом. — Наскоро с Денис си говорихме точно за това.

— А той как се отнася към тази перспектива?

— Как ли... Той смята, че може да прекара целия си живот покрай мен. Аз го убеждавах, обяснявах му, че ще си намери нови приятели, че ще си хареса момиче, а след това ще се ожени. Просто не може целият му живот да е посветен на мен. Но той не иска да ме чуе. Казва, че нямал нужда от никакви приятели и момичета. Сигурно още е малък, нали?

— Не, Артъом, той не е малък, просто ти си малко по-голям. Ти вече си започнал да мислиш за нещо, което не е свързано с Денис, а

той се е обидил, нали?

— Да, сигурно е така... Как разбрахте?

— Всички минаваме през подобни ситуации. Рано или късно настъпва момент, когато общите интереси между хората стават различни. Между любими хора, независимо от възрастта им. Казвал ли си на Денис нещо за мен?

Артъом се изчерви, но не забави крачка.

— Казах му.

— И то не му хареса, нали?

Младежът кимна мълчешком.

— Ето, виждаш ли, днес просто си споменал някакъв чужд човек и Денис вече те ревнува. А какво ще стане утре, когато те заинтересува човек, който няма да ти е чужд? Артъом, от вас двамата ти си поголемият, което означава, че трябва да бъдеш по-мъдър и подалновиден. Тежестта и отговорността падат върху теб. Не ми е приятно да ти говоря за това, но приятелят ти не желае да оздравее, защото не иска да живее, разбираш ли?

— Какво говорите? — Артъом дори спря от изненада. — Как така не иска да живее? Защо?

— Защото целият му живот е съсредоточен в теб. Ти си смисълът на неговия живот. Когато е до теб, той се чувства нужен и значим и усеща, че е обичан и уважаван. А ти изведнъж си започнал да се интересуваш от някого другото. Денис е направил всичко възможно, за да изглежда по-добър в очите ти и да ти покаже колко прекрасен човек е. Точно затова е взел топчето и е тръгнал с него из града. Искал е престъпниците да го забележат, канел се е да ги проследи и да ги предаде в милицията. Искал е да бъде герой в очите ти. Така е, нали?

Артъом кимна. Личеше, че се чувства страшно неудобно.

— Защо не ми го каза, когато си говорихме миналия път? Не го ли осъзнаваше?

— Не мислех, че... Честна дума, не мислех, че ще възприеме толкова сериозно това. Наистина говорих с него за вас и това като че ли не му хареса, но не му обърнах внимание. Анастасия Павловна, честна дума... Дори и през ум не ми е минало. Когато ме пуснаха при него за пръв път след операцията, му казах, че са го спасили само благодарение на вас, защото сте се появили там навреме. А той най-

неочаквано се разплака. И ми каза да се махам. Едва тогава се сетих. Беше му неприятно, че планът му не е успял и че вие сте го спасили.

— Ясно. Но на Денис няма да му стане по-леко от това, че двамата с теб обсъждаме този въпрос. Трябва да му помогнем.

— Как? — Артър забави крачка и наклони леко глава, за да не пропусне нито дума. — Само ми кажете какво трябва да сторя и аз ще направя всичко. Заради Денис ще прегриза гърлото на всеки!

— Общо взето, за да му помогнеш, трябва да прегризеш моето гърло — усмихна се Настя. — Но ако говорим сериозно, Денис е в тежък стрес и трябва да го извадим от него. За мен и теб ревността му изглежда смешна и безпочвена, защото ние сме по-големи, но за него това е истинска трагедия, с която душата му не е в състояние да се справи.

— А как се излиза от стрес?

— По най-различни начини. С любов, с грижа, с милувка. Понякога много помага работата, друг път — смяната на обстановката. Но най-добре е да се потърси помощта на специалист.

— Чакайте малко! — възкликна Артър и бръкна в джоба си.

Извади една визитна картичка и я подаде на Настя.

— Какво е това?

Тя прочете надписа на визитката: „Доктор Хасай Алиев. Център за защита от стреса. Телефон 180-27-27“.

— Откъде я имаш?

— Денис ми я даде. Запознал се на улицата с един човек, който го научил как да командва ръцете си и как да се отпуска и му казал, че ако Денис се заинтригува, може да отиде при него.

— Много интересно. Мисля, че точно това ни трябва. Във всеки случай не пречи да опитаме. Как е името на този човек?

— Вадим. Денис каза, че бил смешен и носел очила с дебели стъкла.

— Много добре. По-хубаво при Денис да дойде познат човек, отколкото някой напълно непознат. Ще се опитам да го намеря. Да те изпратя ли до болницата?

— Няма нужда, благодаря. Вече съм обиколил всички магазини наоколо и познавам улицата метър по метър. Всички от стаята на Денис ме пращат за покупки.

Двамата стигнаха заедно до ъгъла на „Садовое колцо“ и се разделиха.

* * *

Настя пътуваше с метрото и мислеше за доктор Алиев. Да, в момента Денис имаше нужда точно от това. Тя много добре си спомняше телевизионните предавания „Помогни си сам“ с участието на Хасай Алиев. Заекващи деца започваха да говорят гладко почти веднага, а измъчени от продължително главоболие хора се оправяха буквално пред очите на всички. По онова време тези предавания ѝ направиха много силно впечатление, но това бе преди четиринайсет години и самата Настя беше с четиринайсет години по-млада, по-здрава и по-глупава. Тя много добре помнеше какво говореше и показваше Хасай Алиев, но никога не бе правила опит да го приложи. Дори имаше и книгата „Уроци по самоконтрол“, но тъй като беше твърде млада, само я прочете и я мушна някъде. Когато си малко над двайсетте, някак трудно ти се вярва, че тежки времена могат да настъпят и за теб.

Ако намереше специалист от центъра на доктор Алиев и го помолеше да се позанимава с Денис, можеше да реши две задачи едновременно. Първо, Денис щеше да се научи да се справя с емоциите си и да не им позволява да управляват разума му. И второ, навиците да се самоконтролира щяха да му дадат възможност да оздравее по-бързо след раняването и операцията, и то толкова бързо, че всички щяха да се изумят и дори да напишат статии за него. Той щеше да се озове в центъра на вниманието, щеше да стане специален, щеше да владее метод, непознат на никого от обкръжението му, и това щеше да му възвърне усещането за собствената му значимост. А може би щеше да му помогне да понесе по-лесно и промените в живота, които неизбежно щяха да настъпят още през есента.

* * *

На сутринта жегата вече стана абсолютно непоносима. Всеки ден синоптиците с маниакална настойчивост обещаваха, че след три дни ще започнат дъждове и бури, но само след два дни сменяха прогнозата и „отлагаха“ мечтаното лошо време за след още два-три дни. Но тези дни също минаваха, а жегата нямаше никакво намерение да отстъпва завоюваните позиции.

Клавдия Никифоровна пристигна изтощена за разпознаването в следствието. Измъчваше я задух и пълната възрастна жена се обливаше в пот и очевидно страдаше от високо кръвно.

Гмиря я покани в кабинета си и я предупреди за отговорността, която носи, ако даде неверни показания. Клавдия Никифоровна охкаше, въздишаше, държеше се ту за сърцето, ту за главата и изглеждаше страшно нещастна. Настя я разбираше, защото, макар да бе относително млада и да нямаше и грам излишно тегло, също се чувстваше зле, още повече в този задушен кабинет. Гмиря не понасяше течение и почти никога не отваряше прозореца и на Настя не ѝ оставаше нищо друго, освен да се чуди как ли досега следователят не е получил топлинен удар.

— И тъй, Клавдия Никифоровна, вие трябва да огледате тези петима мъже и да кажете дали познавате някого от тях.

Свидетелката бавно проучваше присъстващите. Виждаше се, че е много притеснена. Тя огледа два пъти мъжете, събрани за разпознаването, и после се приближи до Дударев.

— Май беше този.

— Къде и кога го видяхте? Откъде го познавате?

— Не го познавам, но той идваше при Костя от съседния апартамент.

— Бъдете по-конкретна, моля ви — помоли я Гмиря, докато записваше бързо показанията ѝ в протокола. — При кой Костя от кой апартамент?

— При Костя Вяткин, той живееше в шестдесет и осми апартамент, а пък аз — в шестдесет и девети.

— Пълни глупости! — развика се Дударев. — Не познавам никакъв Вяткин!

— Замълчете, ако обичате — прекъсна го Гмиря. — После ще имате възможност да кажете каквото искате. Клавдия Никифоровна, кога видяхте този човек?

— Ами нали ви казах вече, за пръв път го видях преди около три седмици, а сетне го видях още два пъти, да речем, седмица по-късно. Звънеше на вратата на Костя. Видях го през шпионката.

— По какви признаци го разпознавате?

— Как по какви — по лицето! — учуди се старицата. — Запомних физиономията му.

— Това не е достатъчно. Трябва да ни посочите онези черти от лицето му или други признаци, по които разпознавате този човек.

— Познах го по белега — каза нервно тя. — А освен това и по веждите. Те са много гъсти и са склучени на носа му. И има белег на бузата под ухото, един такъв продълговат.

— Добре, Клавдия Никифоровна, благодаря ви. Подпишете протокола и сте свободна.

Възрастната жена се приближи до бюрото на следователя с вдървени крака и се наведе над протокола. В този момент Дударев направи крачка напред и се вкопчи в ръката ѝ.

— Дърта лъжкиня! — разкрещя се той. — Мръсница! Защо лъжеш? Къде си ме виждала? При кой Костя? Ще те убия, ще те убия с голи ръце!

Физиономията му беше страховита, лицето му се разкриви от злоба и ярост, а очите му мятаха искри. Още една секунда — и той със сигурност щеше да заблъска възрастната жена. Сграбчиха го и го завлякоха в другия ъгъл на стаята.

— Дударев, вие сам подписахте заповедта си за задържане — каза Гмиря, без да вдига глава от протокола. — Не мога да оставя на свобода човек, който не се владее и може да извърши какво ли не. Подпишете, Клавдия Никифоровна.

Химикалката падна от ръцете ѝ, Клавдия Никифоровна започна да си поема мъчително въздух, лицето ѝ почервения и тя се стовари на пода като чувал с картофи.

— Изведете външните лица — изкомандва бързо Гмиря, — извикайте лекар. Не пускайте Дударев.

След четирийсет минути натовариха Клавдия Никифоровна на носилка в линейката на Бърза помощ и я откараха в болницата.

— Нека някой да отиде у тях и да ѝ донесе тоалетни принадлежности, две нощници, кърпи, халат и пантофи — помоли лекарят.

Стиснал в ръка чантата на свидетелката, Гмиря се приближи до носилката.

— Нали чухте какво каза докторът?

Тя кимна лекичко — просто нямаше сили да направи нещо повече.

— Искате ли някой да отиде у вас и да ви донесе всичко необходимо?

Тя отново кимна едва забележимо.

— Ключовете от апартамента в чантата ви ли са? Мога ли да ги взема?

След като получи безмълвно разрешение, Гмиря извади ключовете от чантата и я сложи на носилката до свидетелката.

— Ама че е смахнат този Дударев — каза той на Сергей Зарубин, загледан след отдалечаващата се линейка. — Изплаши старицата до смърт. Изобщо не може да се владее. Ето ключовете, иди у тях и вземи каквото трябва. А пък аз ще се заема с Дударев, сега вече няма да се измъкне.

* * *

Сергей завъртя ключа в ключалката и отвори внимателно вратата. Знаеше, че в апартамента няма никой, но въпреки това изпитваше известна тревога.

В апартамента наистина нямаше никого, защото Клавдия Никифоровна живееше сама. Сергей се съсредоточи, опитвайки се да си спомни какво точно му каза да занесе лекарят. Тоалетни принадлежности — какво ли значи това? Четка за зъби, сапун, паста за зъби. Какво друго? Ако ставаше дума за мъж, щеше да вземе приборите за бръснене. Но за жена... Иди ги разбери тези жени.

Зарубин оглеждаше безпомощно безбройните бурканчета и флакончета, с които бе отрупан плотът покрай мивката в банята. Какво от всичко това й трябваше? Нима жените наистина се мажеха с всички тези неща едновременно? Ама че смехория! За всеки случай Сергей избра един крем с надпис „нощен“ и един с надпис „дневен“ и ги сложи в плика при сапуна, четката и пастата за зъби.

След като приключи с тоалетните принадлежности, той се върна в стаята и започна да търси нощници и кърпи. „Не живее зле тази Клавдия Никифоровна“, мислеше си оперативният работник, докато разглеждаше чистото и разтребено жилище. Дамата не мизерстваше, очевидно децата ѝ помагаша. Разбира се, в много неща прозираше старческата пенсионерска бедност, но имаше и скъпи вещи, които явно бяха нови и купени съвсем наскоро. Например ей тази ваза за цветя изобщо не беше евтина. Сергей бе видял същата в ГУМ и искаше да я подари на приятелката си за 8 март, но парите не му стигнаха. А на леля Клава ѝ бяха стигнали. Или някой ѝ я е подарил? Телевизорът ѝ беше огромен „Панасоник“ и просто нямаше начин да го е купила с пенсията си. А немският кухненски комбайн явно бе донесен току-що от магазина, кашонът бе разпечатан, но уредите още не бяха извадени и стояха в ъгъла на кухнята. Зарубин се увлече да проучва чуждото имущество — не ровеше из вещите, а просто се разхождаше и разглеждаше онова, което стоеше пред очите му. Той обичаше да си съставя мнение за човека по вещите и обстановката.

Виж, чашките бяха много стари. Като малък Сергей беше пил чай точно от такива чаши. Те бяха бели със син кант, тук-там напукани, а ръбовете на някои — дори нацърбени. До тях стояха изящни красиви порцеланови чашки — същите, от които двамата с Клавдия Никифоровна пиха чай, когато Сергей идва тук преди няколко дни. Те сигурно бяха предназначени за официални случаи и ги вадеха само когато идват гости, а пък чашите със син кант се ползваха всеки ден от домакинята, когато бе сама вкъщи.

Вероятно бельото беше в гардероба. Зарубин отвори вратата му и погледна вътре. Не, не позна. Тук на закачалки висяха рокли, блузи, палто и шлифер. Я, това пък какво е? Вниманието му привлече плътен кафяв калъф с цип. В такива калъфи в магазините продаваха горни дрехи. Той смъкна малко ципа и мушна пръст в процепа. Точно така — кожа. Значи нашата леля Клава си е купила кожух. Е, господ здраве да ѝ дава, та да доживее до зимата, да поноси новия си кожух и да му се порадва на стари години.

Сергей се усмихна на мислите си, затвори вратата на гардероба и се зае да проучва другата му част. Там, върху полиците, на равни купчинки бяха подредени чаршафи, торби за одеяла, калъфки, кърпи и долно бельо. Какво трябваше да вземе? А, да — две кърпи и нощница.

Не, не беше така — две нощници и една кърпа. Или кърпите също трябваше да са две? Той бързо намери нощниците и ги отдели на дивана. А каква кърпа да вземе? Може би лекарят имаше предвид голяма кърпа за баня? Трябваше тогава да го попита, а не сега да гадае.

От размислите му го изтръгна звънът на телефона. Сергей помисли малко и вдигна слушалката.

— Къде е Клава? — чу се настоятелен женски глас.

— Клавдия Никифоровна я няма — отвърна любезно Зарубин.

— А вие кой сте?

— Аз съм съседът ѝ.

— Какво правите там? Къде е Клава?

— В болницата е, помолиха ме да ѝ занеса някои неща. Не се притеснявайте, не съм крадец.

— Какъв съсед? — развика се подозрително гласът в слушалката.

— Клава каза, че преди няколко дни той е умрял. Да не би вече да има нов съсед?

Зарубин разбра, че се е натъкнал на добре информирана приятелка, с която Клавдия Никифоровна непрекъснато си общува и ѝ е разказала всичко, тъй че не беше чак толкова лесно да я хързулне. Просто тя нямаше да се поддаде току-така на лъжите. И ако не разсееше подозренията ѝ, тя тутакси щеше да извика милиция.

— Всъщност аз съм от милицията — призна си Зарубин. — Днес Клавдия Никифоровна беше при следователя, там ѝ прилоша, закараха я в болницата, а пък мен ме изпратиха да взема необходимите ѝ вещи.

— А фамилията? — попита осведомената дама с такъв тон, сякаш беше прокурор шестнайсетото поколение.

— Чия фамилия? Моята ли?

— Как е фамилията на следователя?

— Гмиря.

— Точно така — констатира със задоволство невидимата му събеседничка. — Вчера Клава ми каза, че следователят Гмиря я вика за разпознаване. Какво трябва да ѝ се занесе?

— Тоалетни принадлежности, кърпа, нощници, пантофи. Да, и халат. Случайно да знаете каква кърпа трябва да взема — малка, средна или голяма?

— Каквато и да е — заяви авторитетно жената. — Сега в болниците няма нищо, всичко е дефицитно. Добре че поне не искат

чаршафи. Вземи една малка за ръце и една голяма за баня.

— Ами средна?

— Няма нужда от средна, там и бездруго ще ѝ дадат. Искам да ти кажа още нещо за халата. На закачалката зад вратата виси един халат на Клава, но не го вземай, защото е стар и е скъсан. Наскоро тя си купи нов, занеси ѝ него, та да не се черви, иначе ще кажат, че е някоя просякиня.

— Добре, точно така ще направя — отвърна Зарубин с благодарност. — А случайно да знаете къде е новият ѝ халат?

— Как да не знам! Аз знам всичко за Клава — обяви гордо приятелката ѝ. — Новият е сгънат под дивана.

— Под дивана ли? — изненада се оперативният работник.

— Ами да. Вдигни дивана, под него има ракла за дрехи. В нея са всичките ѝ нови неща. Намери халата, той е един такъв розов и красив, като на кралица е. Ей, да не те домързи, направи каквото ти казвам, защото ще ида да видя Клава в болницата и ще проверя. Ако нещо не е както трябва, ще напиша жалба срещу теб. Къде я закараха?

Сергей продиктува адреса на болницата и се сбогува. Добре че тази дама се обади толкова навреме, защото и през ум не би му минало да търси дрехи под дивана. Щеше да намери стария скъсан халат на закачалката зад вратата и да ѝ го занесе в болницата. И наистина щеше да опозори Клавдия Никифоровна.

Той вдигна с лекота долната част на дивана, застана на колене и започна внимателно да разглежда съдържанието на раклата. Жената, която се обади, не го излъга — тук имаше само нови неща, а някои дори още не бяха разопаковани. Ето нещо яркорозово, явно това е халатът, който търсеше. Сергей дръпна за крайчето пакета, сложен на дъното на раклата, но не успя да удържи останалите неща и заедно с този пакет на пода се изсипаха и други вещи. Той остави халата настрана и започна да прибира обратно нещата. И изведнъж видя една снимка, която се изплъзна отнякъде. Отначало дори не разбра какво представлява и машинално я мушна обратно в раклата. Но след това я извади отново и я доближи до очите си.

„Имам халюцинации — помисли си той. — Как е попаднало това тук?“ Сергей примига за миг, отвори очи и погледна снимката. На нея се виждаше привлекателен мъж на около четирийсет и пет години, с

тъмна коса и гъсти, сключени на носа вежди. От фотографията го гледаше Георгий Николаевич Дударев в целия си блясък.

ГЛАВА 10

Зарубин седна на стола, сложи снимката пред себе си и се вторачи в нея, подпрял брадичка върху дланите си. Това се казва номер! И какво да прави сега с тази снимка? Да я вземе и да я занесе на следователя ли? Първо, нито един съд нямаше да признае такова доказателство, независимо какво е то, тъй като не се знаеше къде и при какви обстоятелства е била намерена снимката. Нямаше нито поемни лица, нито поне някакви свидетели, които биха могли да потвърдят, че Зарубин наистина е намерил снимката точно тук, а не я е подхвърлил на нещастната болна старица. Казано на служебен език, тя не беше иззета по законен начин и не можеше да има никаква тежест в наказателния процес. Дали да не помоли Гмиря да дойде и да направи обиск тук? Но той нямаше да дойде. И не защото не би повярвал на Сергей, а защото, за да се направи обиск, трябваше заповед от прокурора, а той какво може да каже на този прокурор? Какви сериозни причини съществуваха, за да причислят болната старица към заподозрените в неизвестно какво? Нямаше такива причини. Те щяха да се появят едва след като снимката бъде намерена по официален път. Разбира се, всеки следовател можеше да извърши обиск и без заповед, но само в екстрени ситуации, а тук такава очевидно не съществуваше. Екстрен случай беше например, когато престъпникът изчезва от местопрестъплението и влиза в някакво жилище, а служителите на милицията, които го преследват, виждат с очите си къде е влязъл. Тогава те можеха да направят обиск и без заповед на прокурора.

Имаше и трети вариант и щеше да се наложи да прибягне точно към него, тъй като и бездруго нямаше друг изход.

Сергей дръпна телефона към себе си и набра номера на Гмиря.

— Борис Виталевич, разпитайте ме в качеството на свидетел — каза той с посьрнал глас.

— Така, започва се — проточи недоволно Гмиря. — Какво е станало?

— Аз съм в жилището на Клавдия Никифоровна. И тук намерих нещо любопитно.

— Специално ли го търси, зелена кратуно? — попита подозрително следователят. — Знаел си, че има нещо такова, но не си ми казал, така ли?

— Честен кръст, и през ум не ми е минало — закле се Сергей. — Намерих го случайно. Търсех халата на нашата болна, а там, между дрехите ѝ, имаше снимка на Дударев.

— Какво?!

— Снимка на Дударев.

— Ясно. А разгледа ли останалите ѝ вещи?

— Гледам ги — усмихна се Сергей с облекчение, тъй като разбра, че следователят моментално е схванал идеята му. — Тук е пълно с нови и скъпи неща.

— Ясно. Значи са купили нашата бабичка, тази божа кравичка. Ела тук, ще те разпитам по всички правила.

— Ами снимката?

— Остави я там, откъдето си я взел.

— Ами ако изчезне някъде?

— Тогава ще те подведа под отговорност за даване на лъжливи показания. Сложи снимката на мястото ѝ и ела веднага на разпит при следователя — заповяда Гмиря.

* * *

Аз, Сергей Кузмич Зарубин, роден през... година, живеещ на адрес: Москва... (...) пълномощен оперативен работник от криминалния отдел... в Управлението на вътрешните работи на Централен окръг, гр. Москва, на... юни 1998 г., в 11 часа сутринта, присъствах на разпознаване, което се проведе в кабинет... от следователя Б. В. Гмиря. По време на разпознаването свидетелката К. Н. Романова разпозна гражданина Г. Н. Дударев като човека, когото многократно е виждала да идва при съседа ѝ К. А. Вяткин. Докато се провеждаше разпознаването,

свидетелката К. Н. Романова получи сърдечна криза и беше повикан екип на Бърза помощ. Лекарят от Бърза помощ Г. Б. Толбоев каза, че К. Н. Романова трябва спешно да бъде хоспитализирана, и помоли в болницата да се занесат тоалетните ѝ принадлежности и бельо. Тъй като К. Н. Романова живее сама и до този момент следователят Б. В. Гмиря нямаше данни за съществуването на близки роднини на Романова, които да живеят в Москва, Б. В. Гмиря възложи на мен да отида в апартамента ѝ и да донеса всичко необходимо. Получихме съгласието на К. Н. Романова, която в този момент беше в съзнание. С нейно разрешение и в нейно присъствие, а също и в присъствието на лекаря Г. Б. Толбоев, фелдшера О. В. Иваненко и шофьора на линейката на Бърза помощ И. И. Михайлов, следователят Б. В. Гмиря извади от чантата, принадлежаща на К. Н. Романова, ключовете от апартамента ѝ, които се намира на адрес: Москва, ул... Б. В. Гмиря даде ключовете на мен.

Когато отидох в жилището на К. Н. Романова, започнах да събирам нещата, които изброи Г. Б. Толбоев. В този момент по телефона се обади неизвестна жена, която каза, че е приятелка на К. Н. Романова. Щом научи, че К. Н. Романова се намира в болницата и аз събирам вещите и тоалетните ѝ принадлежности, жената ме посъветва да не нося в болницата старо бельо, а да взема ново, и ми каза къде се намира. От думите ѝ разбрах, че нужните вещи са наредени в раклата под дивана. Когато вдигнах дивана, сред вещите на К. Н. Романова намерих снимка, на която е заснет Г. Н. Дударев.

Пояснявам, че докато бях в апартамента на К. Н. Романова, не изпълнявах служебни задължения, а оказвах помощ на внезапно разболялата се жена в качеството си на гражданин.

За гореизложеното се подписвам собственоръчно.

С. К. ЗАРУБИН

— Гладко пишеш — изсумтя Гмиря, след като прочете творчеството на Сергей. — Трябва да станеш журналист, а не да работиш в следствието.

— Не, не ставам за журналист — отвърна Зарубин. — Стилът ми е официозен. Учили са ни да пишем само протоколи.

— Но за сметка на това добре са ви научили. Стани следовател, там ти е мястото. Както и да е, а сега ми разкажи със свои думи за благосъстоянието на бабичката.

— Знаете ли, Борис Виталевич, това благосъстояние е малко странно — започна замислено Зарубин. — Явно не цари отдавна, но не е и от вчера. Искам да кажа, че ако са купили баба Клава само заради фалшивото разпознаване, това е станало най-много преди пет дни, но за пет дни тя дори физически не би могла да накупи толкова много нови неща. Телевизор, кухух, куп женски парцали, които е сложила под дивана. В кухнята например има страхотен комбайн, който още дори не е изваден от кашона — веднага се вижда, че е донесен съвсем скоро от магазина. Но върху задната част на телевизора има прах най-малко от три месеца. За пет дни просто не може да се натрупат толкова много неща. Разбира се, можех да поровя из книжата на бабичката. Там сигурно има упътване или гаранционна карта на телевизора, или пък касова бележка за кожуха, но не рискувах да го направя. По-добре да го направите вие, ако решите да извършите обиск. Та по тази причина изводите ми са два: или някакви роднини се грижат за бабичката, или някой друг срещу някакви неизвестни услуги. И това не е от вчера.

— Не е от вчера — проточи Гмиря, загледан през прозореца, — не е от вчера. А откога е? Виж какво, скъпи приятелю, плюй си на петите, обади се на Селуянов и разровете всичко около тази бабичка. Ако трябва, цялата земя прекопайте, но трябва да съберете урожай. Искам колкото се може по-бързо да узнаем за нея всичко, което изобщо може да се научи. Затворих Дударев, но това вече не ми харесва. Някой иска да го накисне и го прави умело, хитро и ефективно. Единственият факт срещу Дударев е това, че убитата все пак е негова жена, макар че уж се е качила в колата случайно. Тази случайност би могъл да предвиди и да скрои единствено самият Дударев. Така че засега не свалям подозренията от него, но бабичката със снимката също никак не ми е симпатична. Тук се крие нещо заплетено.

— Ами ако някой е подхвърлил снимката на бабичката, за да постави под съмнение резултатите от разпознаването? — предположи най-ненадейно Сергей. — Не се сетих веднага, но би могло да е и така.

— Би могло. Но е много съмнително.

— Защо да е съмнително?

— А къде е гаранцията, че ние ще намерим тази снимка? На Романова внезапно ѝ прилоша — никой не би могъл да предвиди това. Ти отиде да вземеш нещата ѝ, а това беше мое решение, лично мое. Между другото — и твое. Но ти можеше и да не се съ согласиш, защото не си длъжен да го правиш, и както се постъпва в такива случаи, ние щяхме да се обърнем към домоуправителя, да му дадем ключовете и да го задължим да помогне на обитателя на блока. А освен това снимката не е била на видно място и нищо не гарантира, че някой изобщо би я намерил. Не, Серьожа, версията ти с подхвърлените улики не се връзва.

— Не, връзва се — заинати се Зарубин. — Днес намерих снимката случайно и никой не е предполагал, че ще стане така. Но те са я подхвърлили, за да я намерим, само че при други обстоятелства. Например следните. Романова влиза в ролята на свидетел и разпознава Дударев. Разпознава го, защото наистина го е видяла пред апартамента на Костя Вяткин. А след това ни подхвърлят информацията, че баба Клава е замесена в нещо тъмно и дори престъпно, и ни дават такива основания, че вие, Борис Виталевич, няма да имате друг избор, освен да направите обиск в дома ѝ. И тогава снимката излиза на бял свят. А вината на Дударев веднага е поставена под съмнение. Елегантно, нали?

— Горедолу — съгласи се Гмиря — звучи симпатично. Не, Серьога, ти не ставаш за следовател, трябва да правиш криминални филми. Фантазията ти е страхотна. Значи ще направим така — вие ще проучвате старицата и ще изясните всичко възможно около нея, включително и твоето шантаво предположение. Кой е имал ключ от жилището, кой е можел да подхвърли снимката, кой е посещавал дома ѝ и се е ползвал с толкова голямо доверие, че домакинята да го остави сам в стаята. Колко време е необходимо, за да вдигнеш дивана и да мушнеш снимката между вещите?

Сергей се замисли, като повтори наум движенията, които извърши днес.

— Ами... ако на дивана няма нищо, което предварително трябва да се махне, са нужни седем-осем секунди. Но той скърца, Борис Виталевич. И се чува в целия апартамент — диванът е вехт.

— А Романова не е ли малко глуха?

— Май че не е. Чува добре.

— Значи това е работа или на някого, който има ключ, или на някое доверено лице, което остава само в апартамента. Търси, младежо, дерзай. Версията ти е много засукана, но е красива. Харесва ми. Знаеш ли защо?

— Защо? Общо взето се досещам, но ми кажете и вие.

— Не защото много те обичам. А защото никак не обичам господин Дударев. Просто не ми харесва — и толкоз! Подозирам го и с всеки изминал ден подозренията ми стават все по-силни и по-категорични. Разбираш ли?

— Разбирам — подсмихна се Зарубин. — Много добре ви разбирам, Борис Виталевич. И аз не го харесвам. Може да съм измислил тази версия точно защото никак не ми харесва.

— Браво на теб, умнико — успокоен, въздъхна Гмиря. — Действай. С теб работим заедно за пръв път, но имам чувството, че няма да е за последен. Дерзай.

— Ще се старая.

* * *

Адресът на Центъра за защита от стреса бе написан на визитната картичка, която Артъом Кипиани даде на Настя, но се оказа доста трудно да намери самата фирма. Настя трябваше да обходи надлъж и нашир цялото каре от сгради, докато открие нужната врата. Веднага след вратата започваше дълъг коридор, облян в светлина, идваща от стаите. Очевидно тук вратите не се затваряха. Настя надникна в първата стая. Там седеше приятна на вид жена с очила и пишеше нещо в дебела тетрадка.

— Извинете, това ли е Центърът за защита от стреса? — попита тихичко Настя. Жената изглеждаше толкова съсредоточена в работата си, че тя се боеше да не я изплаши с неочакваната си поява.

Жената веднага вдигна глава и погледна приветливо Настя.

— Да. Кажете.

— Търся Вадим.

— Вадим ли? — попита жената.

— За съжаление, не знам фамилията му. Той е млад, слаб и носи очила с дебели стъкла.

— Това е Вадим Соколников. Идете в края на коридора. Стаята вдясно. Занимава се там с децата.

— Ама и децата ли изпадат в стрес? — попита заинтригувано Настя.

— И още как. И много по-често, отколкото възрастните. Те са много малки — усмихна се жената — и все още не могат да се справят с неща, които на нас, възрастните, ни се струват съвсем незначителни и с които ние се справяме безпроблемно по десет пъти на ден. Ще ви дам само един пример: децата, които пристигат на девет-десет години в Москва от селските райони или от малките градове, където няма многоетажни сгради, се страхуват да се возят с асансьор. И се страхуват да пресичат улиците. За тях всяко кръстовище и всяко пътуване с асансьора е ужасен стрес. Но те се притесняват да си признаят и да поискат помощ, а в същото време се страхуват до смърт и всичко това много бързо се натрупва и избива в разни болести. Заекване, хронична умора, изоставане в училище.

Настя тръгна натам, накъдето я упъти жената, и откри Вадим в компанията на десетина дечица на около седем-осем години. Вратата на тази стая, както и на всички останали, също бе отворена и Настя спря на прага, вслушвайки се с любопитство в онова, което ставаше вътре. Дечицата седяха на столовете, а едно от тях бе застанало до слабия младеж с очила с дебели стъкла и разказваше нещо на висок глас.

— И така, Альоша, разкажи ни какво прави вчера.

— У-учих си у-уроците — отвърна кратко, но със сериозна физиономия малкото човече.

— И успя ли да ги научиш?

— Н-не, н-не м-м-можах да нау-уча стих-х-отв-ворени-ето.

— И какво направи?

— Пол-люлях се м-малко.

— Я ни покажи как го направи.

Рижавият Альоша протегна ръце и те почти веднага започнаха да се движат назад-напред. След като направи няколко движения, той спусна ръцете си и започна да се олюлява встрани. В това време на лицето му се изписа израз на дълбока замисленост и вгълбеност.

— А сега, Альоша, ни разкажи отначало какво се случи вчера — помоли го любезно Вадим.

— Учих си уроците. Не можах да науча стихотворението. За домашно трябваше да научим наизуст едно стихотворение, но аз все не можех да го запомня... Това е... И се полюлях малко, а сетне го научих много бързо. Запомних го, сякаш без да искам.

Настя реши, че има халюцинации. Момчето говореше съвсем гладко, а заекването му изчезна напълно. Но всъщност нищо не ѝ се привиждаше.

— Я кажете, деца, Альоша заеква ли? — реагира веднага Вадим.

— Неее — отвърнаха дружно децата.

— А преди заекваше ли?

— Дааа!

„Направо да полудееш! — помисли си Настя. — Толкова пъти са ми обяснявали, че заекването е следствие от вътрешно напрежение. Точно затова изчезва, когато човек пее с удоволствие. Удоволствието е враг на напрежението. Помогнаха на момчето да свали напрежението и то заговори съвсем нормално. Никога нямаше да повярвам, ако не го бях видяла с очите си“.

Вадим забеляза Настя и отиде при нея.

— Мен ли търсите?

— Да. Ще почакам да се освободите. Разговорът ми с вас ще е дълъг.

— Сигурно искате да доведете детето си в групата?

— Не, не, проблемът е съвсем друг.

— Тогава ще трябва да ме чакате четирийсет минути, докато приключа заниманието.

— Разбира се — кимна Настя, — ще ви почакам навън.

Тя тръгна по коридора към изхода, хвърляйки бегъл поглед към всички отворени врати. В едната стая провеждаха занятия спортисти на зряла възраст, в друга имаше мъже с военни униформи, в третата също седяха възрастни, но пишеха нещо в бележници и Настя разбра, че тук най-вероятно работеше не проблемна група, а специалисти

психолози, които се обучаваха как да работят с групите. В последната стая имаше две бюра с компютри, зад които работеха две млади момичета.

След прохладното и малко усойно помещение улицата обгърна Настя с плътната пелена на влажната задуха. Тя намери едно клонесто дърво, застана под сянката му и се облегна на дебелия му ствол. Сигурно през онзи ден Артъом бе стоял точно така. Било е пак горещо и той е чакал Денис, който отишъл при един съученик да вземе някакъв учебник. Стоял е, облегнал гръб на дървото, и е въртял топчето в пръстите си. А на десетина метра от него е седял Костя Вяткин с уокмен на кръста и със слушалки на главата, слушал е Менделсон и е чакал жертвата си. Костя не е можел да напусне поста си — това е абсолютно ясно, и по тази причина е помолил Артъом да отиде до будката и да му купи вода. Каква идилична картинка... Настя имаше чувството, че всичко това се разиграва пред очите ѝ. Ето го Артъом до дървото. Ето го Вяткин, който седи на пейката. В далечината се вижда павилион, в който продават цигари, напитки и пакетирани храни. А ей тук е тъмнолилавата „Шкода Фелиция“. Ето я Елена Дударева — излиза от входа. Приближава се до колата и отваря вратата откъм страната на шофьора. Трябва да вземе от жабката документите на строителната фирма. Това е по-удобно да се направи от другата страна, но тя отваря предната лява врата, а не дясната, защото ключалката на дясната врата е повредена, не може да се отключи от външната страна и Елена го знае много добре, защото колата е на мъжа ѝ, а тя често се вози в нея. Елена отваря вратата и сяда на седалката, за да стигне до жабката. Може би дори затваря вратата след себе си, за да не я закачат преминаващите коли. И в този момент се разнася взрив.

— Ето ме и мен — чу Настя глас съвсем близо до себе си. — Слушам ви.

Тя се окопоти и се изненада, че е потънала толкова дълбоко в мислите си. Нима наистина бяха минали четирийсет минути? А пък на нея ѝ се стори, че едва ли са повече от десет.

— Вие ли сте Вадим? — уточни за всеки случай тя.

— Да.

— Аз съм Анастасия Павловна. Кажете ми, Вадим, децата и юношите могат ли да страдат от ревност?

— Ясно — подсмихна се Вадим. — Вие се омъжвате за втори път, но детето ви е станало неуправляемо и не знаете какво да правите с него. Познах ли?

— Не — усмихна се тя. — Аз нямам деца и съм омъжена за първи път. Надявам се, и за последен. Вадим, спомняте ли си юношата, когото сте спрели на улицата преди около три седмици? Един такъв висок и широкоплещест. Казва се Денис.

— Разбира се, че го помня. Общо взето нямам навика да заговарям хората на улицата, но той плачеше горчиво и изглеждаше страшно нещастен... Искрено ми дожаля за него и си помислих, че мога да му помогна с нещо.

— Денис плачеше ли? — изненада се Настя.

— И още как. Но когато се разделихме, вече се усмихваше.

— Не ви ли каза защо плаче?

— Не. Пък и аз не го попитах. Щеше да е глупаво и нетактично. Той вече е достатъчно голям, за да не се хвърля на врата на първия срещнат и да му разказва за нещастията си. Защо ме разпитвате за него? Случило ли се е нещо?

— Как да ви кажа, Вадим... Денис е ранен, оперираха го и сега е в болницата. Лекарите смятат, че би трябвало да се възстанови бързо, но той все не оздравява. И имаме основания да смятаме, че е изпаднал в дълбок стрес, заради който е изгубил интерес към живота. Можете ли да му помогнете?

— Ранен... — повтори стъписано Вадим. — А кой го е ранил?... Някой негов приятел ли?

— Не, какво говорите. Той има само един приятел и той е много добро момче. Рани го престъпник. Но работата е там, че Денис сам се изложи на опасността и постъпи много глупаво, защото е искал да изглежда добре в очите на приятеля си и по този начин да си възвърне вниманието и уважението му. Разбирате ли, сторило му се е, че приятелят му се отчуждава от него и започва да се интересува от други хора, а за Денис е много важно той да бъде единственият му приятел. Общо взето, класическа ревност. Може ли да се направи нещо по този въпрос?

— Както ми представихте нещата, ще е трудно. Нашите методи са подчинени на това, че човек се учи да се справя с проблема, който сам осъзнава. Той знае, че заеква, и иска да се научи да говори гладко.

Той знае, че изостава с усвояването на учебните предмети или не се справя с обучението си в института или с работата си. Той забелязва, че се уморява бързо, че го болят очите, че се разсейва, а трябва да свърши още много неща. Той знае, че няма време, а трябва бързо да научи нещо или да подобри физическата си форма. Той знае, че преди някакво важно събитие го обзема паника, и се страхува да излезе от дома си. При всички случаи човекът знае със сигурност какво му трябва и какво не му достига. Сили, търпение, внимание, спокойствие и така нататък. Ако той знае всичко това, нашите методи му помагат стопроцентово. Ако не го знае, значи първо му трябва психолог, който да открие проблема и да направи така, че човекът да го разбере. И едва след това този проблем може да се реши с методите на самоконтрола.

— Но проблемът е известен. Става дума за ревност. Тъй че сигурно няма нужда от психолог — каза Настя.

— Проблемът е известен на вас — възрази й Вадим. — Но дали е известен на Денис? Самият той дали разбира, че ревнува? Ако нещата стоят така, както вие казвате, проблемът може да не е в това, че е изгубил интерес към живота, а в желанието му да остане по-дълго болен и по този начин да прикове вниманието на приятеля си. Този приятел посещава ли Денис в болницата?

— Това е меко казано. Той не излиза оттам.

— Ето, виждате ли. Докато Денис е болен, приятелят му изцяло му принадлежи. Но веднага щом оздравее, всичко отново ще си дойде на мястото и приятелят му пак ще започне да се интересува от други хора. Това е изключително тънка психологическа хитрост, която е разпространена много повече, отколкото дори можете да си представите. Стотици хиляди хора непрекъснато боледуват от нещо, като в същото време са абсолютно здрави, разбира се, в съответствие с възрастта си. Те дори не осъзнават, че по този начин искат да привлекат вниманието на близките си към себе си или да се изолират от решаването на някакви проблеми, защото никой не спори с болен човек. Ако ги попитате директно дали е така, те даже няма да разберат за какво им говорите. И са искрено убедени, че са болни от всички възможни болести на света. Просто не могат да надникнат дълбоко в себе си и да осъзнаят истинските си подбуди. Затова, ако ги попитате за близките им или за живота изобщо, те задължително ще ви кажат, че

имат куп проблеми, но не могат да ги решат, тъй като са болни, а пък близките им не се отнасят достатъчно добре с тях.

— Разбрах — каза угнетено Настя. — Значи не можете да ни помогнете с нищо?

— Боя се, че на този етап не мога.

— А ако ви предложи друг вариант да участвате в съдбата на Денис? Ако му кажете, че можете да го научите на методите на самоконтрола, чрез които той да покаже на целия свят чудеса от следоперативно възстановяване? Мисля, че той ще възприеме това като начин да се открие и да привлече вниманието на приятеля си.

— Възможно е — съгласи се Вадим. — Идеята не е лоша. Още повече че имаме методи, които са в състояние да постигнат това, но хората не се интересуват от тях. Оперирани болни не идват при нас. Вярно, официалното ни название сигурно ги обърква. Всички си мислят, че в Центъра за защита от стреса се лекува само стрес. Но ако се наречем Център за обучение по самоконтрол, тогава изобщо никой няма да дойде. Това е неясно и не буди доверие, нали?

— Така е. И все пак ще се заемете ли с Денис?

— Ще се опитам. Не мога да обещаая, че ще успея, но ще пробвам.

Настя написа на едно листче адреса на болницата, номера на отделението и стаята, в която лежеше Денис Баженов. Вадим обеща да го посети още тази вечер.

След това Настя тръгна към другата болница — този път при Клавдия Никифоровна. „Колко интересна е понякога работата на следователя — мислеше си тя, докато седеше в почти празния тролей и разглеждаше сградите и надписите, мяркащи се зад стъклото. — Няма нито засади, нито нощни бдения в очакване на някого, нито напрегнато издирване, нито стрелба. За сметка на това ходиш от болница в болница, и то при абсолютно непознати хора. Без какъвто и да било риск за живота и дори без видимо напрежение. Това също се нарича борба за информация. Но и още нещо — оперативна съобразителност“.

За разлика от младия и преливащ от сили Денис, Клавдия Никифоровна очевидно имаше огромна воля за бързо възстановяване. Във всеки случай още вечерта на същия ден, в който Бърза помощ я закара в болницата, възрастната жена вече изглеждаше бодра и беше в прекрасно настроение.

— Мен не можеш да ме надвиеш току-така — обяви доверително тя на Настя. — Когато имам такъв пристъп, ме държат най-много три-четири дни, и то ако лекарите решат да се презастраховат. А някои ме пускат още на другия ден. Донесохте ли ми нещата?

— Донесох ги. Но за съжаление, не ходих аз у вас.

— А кой?

— Сергей Зарубин. Сигурно го помните, разговарял е с вас.

— Серьожа ли? Помня го, разбира се, добро момче. Да му даде господ здраве и добра жена. А защо казахте „за съжаление“? — попита разтревожено Романова. — Да не е счупил, да не е повредил нещо у нас?

— Не, какво говорите, не се притеснявайте — засмя се Настя. — У вас всичко е наред. Но очевидно е взел неподходящи кремове. Сега е лято, горещо е, кремовете трябва да са силно овлажняващи и леки, за да не запушват порите, а той е взел мазни. Мъж, какво да го правиш! Те изобщо не разбират от такива неща. А освен това, аз никога не бих повярвала, че такава поддържана дама като вас не разполага с подмладяващи гелове и кремове против бръчки. На негово място щях да донеса точно такива кремове. Но Серьожа е още толкова млад...

Настя оказваше натиск на Романова, гледайки я нагло право в очите с ясения си светъл поглед, и ѝ се усмихваше нежно със заговорническа усмивка, сякаш ѝ казваше: „Ние с вас сме страшно компетентни жени и прекрасно знаем как трябва да се грижим правилно за лицето си, а онези, които не знаят това, трябва да умрат от срам“. Настя съчиняваше репликите си наслуки, тъй като не бе сигурна за леките и мазните кремове, но разчиташе, че увереният ѝ тон ще постигне нужния ефект. И се оказа права.

— Ох, и какво да правя сега? — разстрои се Клавдия Никифоровна, сякаш ставаше дума за нещо жизненоважно. — Ама той наистина не е взел нужните кремове. Какво да правя сега?

Настя мълчеше, изобразявайки на лицето си съгласие и съчувствие, и поклащаше глава, сякаш споделяше огорчението на събеседничката си за козметичната катастрофа.

— А вие далеч ли живеете? — попита Романова, като че ли взела някакво решение.

— Не, съвсем наблизо. Затова Серьожа ме помоли да ви донеса нещата.

— А ключовете от апартамента в него ли останаха?

— Ето ги, донесох ви ги.

— Миличка, бихте ли отишли у дома? — помоли най-неочаквано и много жално Клавдия Никифоровна. — В банята имам един хубав крем, френски е, срещу бръчки. Задължително трябва да се мажа с него всеки ден, иначе няма ефект. Идете до нас, миличка, ще ви бъде страшно благодарна.

Романова се хвана в капана. Настя дори не очакваше, че ще стане толкова лесно. Достатъчно беше само да ѝ даде да разбере, че младото поколение я смята за свой човек, и на нея веднага ѝ се прииска да бъде като него.

Настя погледна демонстративно часовника си и замислено завъртя глава.

— Ох, не знам... Къде живеете?

Романова каза адреса си. Настя помълча малко, правейки се, че обмисля нещо, и сетне въздъхна.

— Добре, ще отида. Само че днес вече няма да успея да ви донеса тези кремове. Ще ги донеса утре сутринта, може ли? Мисля, че ако пропуснете една вечер, няма да е фатално.

— Ох, благодаря, миличка, много благодаря! — занарежда Романова. — Направо ме спасихте!

Когато излезе от болницата, Настя веднага намери един уличен автомат и пусна съобщение по пейджъра на Зарубин: „След половин час ще бъда у Романова. Ако можеш, ела“.

* * *

Те влязоха заедно в апартамента. Отвориха тихичко вратата и пак така внимателно я затвориха след себе си. Любопитните съседни не бяха малко и щеше да плъзне слух, че при Романова са зачестили чужди хора, и то по двама. Нямаше нужда от това. Сергей веднага влезе в стаята, а Настя остана в антрето.

— Ей сега ще вдигна дивана, а ти ми кажи чува ли се в антрето или не — каза ѝ Зарубин.

— Хайде.

След няколко секунди се разнесе жално скърцане.

— Чува се — констатира Настя. — И то много силно.

— А сега иди в кухнята и слушай оттам.

В кухнята също се чуваше, и то много ясно. В това нямаше нищо странно, защото блокът беше панелен. Стените бяха тънки и нямаха звукоизолация.

— Добре, а сега чуй от банята — помоли я оперативният работник.

В банята се чуваше малко по-слабо, ако вратата беше затворена, но въпреки това звуците достигаха и дотам. Вярно, ако се пуснеше водата на тоалетната, а в това време телевизорът в стаята работеше, нямаше никакъв проблем да бръкнеш под дивана, без домакинята да разбере.

— Ще го имаме предвид — кимна удовлетворено Зарубин. — Ако открием онзи, който е извършил това, по време на разпита можем да го довършим, като му покажем, че знаем и най-малките подробности. Как мислиш? Ако му кажем: „В стаята е работел телевизорът... Вие сте изчакали Клавдия Никифоровна да отиде до тоалетната и в момента, в който тя е пускала водата...“, той направо ще припадне, ще видиш.

— Или пък тя — отбеляза разсеяно Настя.

— Защо тя?

— А защо той? Кой е казал, че това задължително е бил мъж?

— Права си. Виж, ето снимката, скрита е сред новите дрехи.

Настя повъртя снимката в ръце. Нямаше съмнение, че това е Дударев. Беше заснет в профил, дори в три четвърти, и белегът под ухото му ясно се виждаше. Обзе я тревога. Тя сложи снимката на масата и се разходи бавно из жилището. Някъде тук тревогата я обзе за пръв път, но тя не й обърна внимание, ала сега, когато се вгледа в снимката, я почувства много остро. Някъде тук...

Настя отиде в антрето. Ето! Точно тук. Разбира се.

— Сержожа, ела тук — повика го тя.

Зарубин отиде при нея и се озърна с недоумение.

— Какво намери? Не виждам нищо.

— Погледни през шпионката.

Сергей притисна око до шпионката.

— И какво трябва да видя?

— Нищо. Гледай, гледай добре.

— Настя, не разбирам какво искаш. Добре де, гледам през шпионката и какво от това?

— Какво виждаш там?

— Виждам врата.

— Каква врата?

— На съседния апартамент, в който е живял Вяткин.

— Точно така. А сега погледни снимката на Дударев.

Сергей отиде в стаята и след малко се върна до входната врата със снимката в ръка.

— Гледам, но пак не разбирам нищо.

— Белегът, Серьожа. Белегът му е отляво. А през шпионката можеш да видиш само десния профил на човека, който звъни на вратата на Вяткин. Ако нашата бабичка твърди, че е видяла този човек три пъти — и трите пъти през шпионката, когато е звънил или е влизал в апартамент номер шестдесет и осем, тя е можела да види само дясната му страна. Но в никакъв случай не би могла да види лявата.

— Може да го е видяла, когато е излизал? — предположи Сергей.

— Нека да помислим. Когато някой излиза от асансьора, в апартамента се чува звук от отварянето на вратата. Любопитната баба Клава излита като стрела до вратата и се залепя за шпионката. В това време човекът спира пред нужната врата, натиска звънеца и стои неподвижно, докато чака да му отворят. В тази ситуация, ако имаш добро зрение, можеш да разгледаш добре лицето му. Шпионката на бабичката е с много високо качество. Съгласен ли си?

— Съгласен съм.

— Да продължим нататък. Вратата на съседния апартамент се хлопва и бабичката отново хуква презглава да види кой е излязъл от дома на Костя. Но все пак тя не е метеор и дори при най-добро стечение на обстоятелствата губи три-четири секунди. През това време се случва следното: или човекът решава да слезе пеш надолу по стълбите — в такъв случай за три-четири секунди той вече е стигнал до стъпалата и Романова просто няма как да го види през шпионката; или вторият вариант е да слезе с асансьора. Тогава той го повиква и стои. И отново е обърнат с дясната си страна към шпионката на баба Клава, защото вратата на асансьора е на същата стена, на която е и вратата на апартамента на Вяткин. Има ли други варианти? Предложи нещо и ще го обмислим.

— Защо реши, че той задължително стои с лице към асансьора?
— възрази й Зарубин. — Може да е стоял с гръб към него. В такъв случай е бил обърнат с лявата си буза към Романова.

— Серьожа, често ли си виждал хора, които повикват асансьора и стоят с гръб към него?

— Един господ знае, не съм обръщал внимание — призна си Сергей. — Но щом можеш да стоиш с лице към вратата на асансьора, то според теорията на вероятностите можеш да стоиш и с гръб.

— Това е според теорията на вероятностите. Но според човешката психология не става така. Съществува такъв феномен, разбираш ли? До този момент никой не го е разтълкувал логично, но само в един на хиляда случаи човек се обръща с гръб към асансьора. Тоест, случва се много рядко. Но тъй като „рядко“ означава, че все пак се случва понякога, а не никога, ще смятаме, че засега има шанс да оправдаем баба Клава. Може би наистина е имала възможност да види Дударев от лявата страна. Хайде сега да поровим тайничко из книгата и да се махаме оттук. А, да не забравя кремове. Нали трябва да оправдая някак си присъствието в чуждия дом.

След половин час Настя и Зарубин напуснаха жилището на загадъчната пенсионерка Клавдия Никифоровна Романова. И заслизаха по стълбите, за да не се натъкнат на някой съсед, докато чакат асансьора на площадката. Още не бяха стигнали до първия етаж, когато пейджърът на Сергей, висящ на колана му, се разпищя.

— Гмия ме търси — измърмори недоволно той. — Вече е десет часът вечерта, а не ме оставя на мира.

— Обади му се. Тъкмо ще му доложиш за баба Клава.

— Как мислиш — поколеба се неуверено Сергей, — дали да не се кача у Романова и да се обадя оттам? Глупаво е да търся уличен автомат, след като имам подръка нормален телефон.

— Качи се — съгласи се Настя. — В това няма нищо лошо. Ние не сме никакви крадци. Тичай, аз ще те почакам навън.

Тя слезе долу и с удоволствие си запали цигара. Отдавна й се пушеше, но не рискува да го направи в жилището на Романова.

Вечерта не донесе желаната прохлада, нямаше дори лек ветреца и въздухът сякаш бе застинал завинаги и вече никога нямаше да се размърда в пространството. И дори нямаше да се разхлади. „В такава задуха дори комарите се спотайват — помисли си Настя. — Направо е

за чудене, вече е средата на лятото, а още нито един комар не ме е ухапал. Сигурно горкичките също нямат сили да летят и да пият кръв. Впрочем защо «също»? Колкото и да е странно, хората намират сили да убиват. С нищо не можеш да спреш този звяр, наречен «човек», и дори изтощителната жегга не го отклонява от убийствата. Както каза днес бабичката Романова, нас не можеш да ни надвиеш току-така. И това е истината“.

Входната врата се хлопна и Зарубин се появи. Физиономията му беше сериозна и загрижена.

— Е, доложи ли? — попита Настя. — Гмиря доволен ли е от нас? Или се разстрои, че бабичката ни е излъгала и че Дударев не е ходил при Вяткин?

— Разстрои се. Само че по друг повод.

— Защо? — напрегна се тя.

— Имаме труп, Настя. Разбира се, той може да не е наш, но по всичко личи, че е така.

— На кого? — попита тя с внезапно отпаднал глас.

Кой знае защо, почувства се дискомфортно и я обзе страх.

— На Храмов. На адвоката, когото Дударев нае.

ГЛАВА 11

Коля Селуянов пазеше хора като Иван Фьодорович Булгаков като зеницата на окото си. Иван Фьодорович си сътрудничесе с тях не от страх от някакви компромати и не заради жалките копейки, които се изплащаха на „източника“, когато редовно даваше повече или по-малко ценна информация, а единствено и само заради изкуството. И то заради изкуството в прекия и истински смисъл на думата. Просто Булгаков цял живот бе мечтал да бъде актьор. Както често се случва, мечтите невинаги съвпадат с тленната реалност и през далечната петдесет и седма година, когато той завършил работническия факултет и отбил военната си служба, не го приели в театралния институт. Скъсали го още на първия тур, като любезно му обяснили, че за абитуриента Булгаков ще е много по-добре да опита силите си на друго поприще. Което означавало, че не става за тази работа. Не му достигал талант.

Но както често се случва, изпитната комисия допуснала грешка. Несъмнено Иван Булгаков имал талант и той никак не бил малък. Просто, когато кандидатствал в театралния институт, очевидно не му достигала практика. Или поне опит, натрупан в някаква самодейност. Обиден, Иван кандидатствал в педагогическия институт и там го приели с радост, защото, както е известно, в педагогическите институти кандидатстват само момичета и всеки представител на мъжкия пол там е с цената на злато, а в същото време общообразователните училища изпитвали (и до ден-днешен изпитват) остра нужда от учители мъже. След като се сдобил с диплома за учител по руски език и литература, Иван Фьодорович отишъл в едно от московските училища да превъплъщава в живота идеите си, както и мечтите си за театъра. Само след една година младият учител създаде училищен театрален състав и в течение на над двайсет години, до пенсионирането си, бил негов несменяем ръководител и режисьор, а често се проявявал и като актьор. Съставът се прославил в района, после се разчул и из целия град и непрекъснато печелел награди и

грамоти по фестивалите и театралните прегледи. Участието в училищния театър се смятало за престижно. А тъй като задължително условие за това, според Иван Фьодорович, било да имаш отличен успех (понеже се смятало, че тройкаджията не може да губи време за репетиции и трябва да учи уроците си), успеваемостта на училището била направо изумителна.

Но учениците са си ученици и дори в най-страхотното училище не всички от тях са образец за родителската мечта. Сред тях има и двойкаджии, и хулигани, и малолетни престъпници. В края на шейсетте години се случило поредното произшествие и милицията задържала три момчета от девети клас, които успешно извършвали кражби от чантите, като започнали от тези на учителите в родното си училище, а сетне разширили дейността си и на други обществени места — като поликлиниките и социалните заведения. Когато влязъл в контакт с милицията, Иван Фьодорович изведнъж осъзнал цялата отговорност на учителя за учениците и си дал дума, че от днес нататък ще следи по-внимателно своите питомци и ще наблюдава дали в поведението им не се появяват признаци за неблагополучия. Много скоро се сблъскал с такъв случай и когато на ръката на един десетокласник от бедно семейство се появил скъп часовник, учителят Булгаков моментално отишъл в милицията, за да обсъди този странен факт. В милицията оценили по достойнство ентусиазма на Иван Фьодорович, благодарили му и го помолили да продължава в същия дух. Слава богу, с десетокласника не се случило нищо лошо, изяснило се, че е купил часовника за две пари в прохода към някакъв вътрешен двор, но тъй като се оказало, че часовникът бил краден, благодарение на бдителността на учителя били разкрити прекупвачите на крадени вещи и дори няколко крадци.

Следващият етап настъпил след около две години, когато оперативните работници от местното поделение на милицията сами потърсили за помощ Булгаков. Трябвало да се провери информацията за недоброръководността на продавачката в училищния бюфет, която нагло обирала учениците и удряла в кантара, и за целта трябвало да се направи контролна покупка. Контролната покупка има свои особености и хитрости. Например изпратените нарочно „купувачи“ трябва да купят няколко точно определени стоки, а не само някакви кренвирши, а след като платят на продавача, под някакъв благовиден

предлог да се задържат на щанда и да не вземат покупките си. Желателно е също така да не прибират рестото си в портмонето, а да го оставят там, където го е сложил продавачът. Можеш да се направиш, че търсиш торба, в която да сложиш закупените неща. Можеш да се разсееш, разговаряйки с някой познат. Можеш да измислиш най-различни неща, за да не провалиш контролната покупка, но в същото време трябва да изглеждаш съвсем естествено, та да не стреснеш продавача, когото проверяват. Иван Фьодорович с удоволствие се съгласил да изиграе ролята на мнимия купувач и го направил толкова блестящо и виртуозно, че милиционерите направо затаили дъх. Много скоро го потърсили отново и го помолили да използва артистичната си дарба, но вече с далеч по-сериозна цел. Булгаков трябвало да се запознае с една млада дама от съседния блок и да научи някои неща от нея. И той ги научил.

А нататък всичко тръгнало като по мед и масло. Иван Фьодорович лесно се превъплъщавал и спечелвал доверие, слушал и запомнял и никога не забравял и не обърквал нищо. Актьорските му способности разцъфтели и носели полза, а той бил щастлив, че може да ги прилага.

Булгаков си сътрудничил с оперативния работник, който пръв потърсил помощта му, повече от петнайсет години, докато той не се пенсионира. След това — със съгласието на Иван Фьодорович, го предали на друг следовател, а сетне — на трети. Четвъртият му водещ следовател се оказал Селуянов, който моментално оценил и него, и способностите му. И се отнасял с грижа и любов към вече възрастния човек, който си сътрудничел със следователите на конфиденциална основа, както е прието да се казва в официалните доклади.

Този път Иван Фьодорович получи задача, която, според собствената му преценка, не беше трудна. Трябваше да се поомеша с хората, които познаваха Клавдия Никифоровна Романова, и да събере колкото се може повече информация за нея. На красивия белокоп възрастен мъж, който освен това бе опитен педагог и познавач на руската поезия, не му костваше нищо да завърже разговор с когото и да било, независимо дали е някоя пенсионерка или млада майка с количка, авторитетен чичко на възраст или хлапак. Просто той умееше да намира общ език с всички.

* * *

Анатолий Леонидович Храмов беше убит в собствения си апартамент. Открила го жена му, върнала се от вилата. Съдебният лекар, който пристигнал заедно с милицията, установил, че смъртта е настъпила преди около десет-дванайсет часа, т.е. в интервала между единадесет и тринадесет часа. Причината за смъртта беше асфиксия вследствие удушаване с тънък здрав шнур.

— Хайде, умници — избоботи сърдито Гмиря, когато Настя и Зарубин пристигнаха на местопрестъплението, — размърдайте си мозъците, няма само аз да си блъскам главата. Веднага отхвърляме Дударев, защото той от десет часа сутринта седи в кабинета ми, а сетне — и в килията, където го заключих.

— А защо започвате с Дударев? — изненада се Настя. — Толкова много го мразите, че сте готов да му припишете дори всички умрели котки в града. Защо му е да убива собствения си адвокат?

— Ами заради това, човеколюбива умнице Каменская, че адвокат Храмов се отказал от делото на Дударев.

— Как така се е отказал?

— Ами ей така. Отказал се е. Това ми съобщи мадам Ермилова, с която вече си поговорих по телефона, докато вие със Зарубин претърсвахте жилището на бабичката. Господин Храмов, царство му небесно, се канел да отиде на почивка за не по-малко от два месеца и по тази причина известил Дударев и Ермилова, че няма да се заеме със защитата на Дударев. А господин Дударев, на свой ред, тази сутрин демонстрира пред всички ни, че не може да се владее, че е кибритлия и моментално налита да се бие. Замалко не утрепа бабичката Романова в кабинета ми. Затова първата и най-нормална мисъл, която може да хрумне на следовател като мен, е идеята, че Дударев е извършил това убийство. Жалко, че има алиби, което дори аз не бих могъл да оспоря. Остава само да се надявам, че нашият лекар е сбъркал и че смъртта е настъпила до девет часа сутринта. Настя, я иди да си поговориш с жената на Храмов, тя се съвзема в другата стая. Още не съм я разпитал както трябва, защото се чувства много зле.

— Добре — кимна Настя. — Ще се опитам. Само че искам да кажа за съдебния лекар...

— Какво?

— Сега е много горещо. Процесите протичат по-бързо. Затова дори и съдебният лекар да е сгрешил, по-скоро става дума за по-кратък период от този, който посочва, а не за по-дълъг. Храмов може да е умрял много по-късно от обяд, но това в никакъв случай не е станало по-рано.

— Прекалено си умна — озъби се Гмиря. — Върви да изпълниш задачата.

Съпругата, а сега вече вдовицата на Анатолий Храмов, наистина се чувстваше много зле, но с всички сили се стараеше да се държи. Тя беше красива млада жена с преbledняло от ужас лице и с пристъп на сърдечна недостатъчност, предизвикана от шока.

— Преди Толя работеше в милицията, наясно съм, че трябва да ме разпитате — каза тя, давейки се в сълзи. — Не обръщайте внимание на това, че плача, питайте ме. Просто не мога да престана...

На Настя страшно ѝ дожаля за тази толкова млада и хубава жена, която до вчера, до днес сутринта и дори до днес преди малко си е представяла живота съвсем другояче, докато не се е прибрала вкъщи. Имала е любящ и обичан съпруг и двамата са били млади, пълни със сили и желание да живеят и сигурно са били щастливи. И изведнъж всичко се е променило за секунда. Мъжа ѝ вече го нямаше, тя нямаше сили и желание да живее, щастието също го нямаше. Настя реши да не започва веднага с разпита, а да поразсее малко жената със странични приказки, за да ѝ даде възможност да влезе в ритъма на разговора и да свикне с необходимостта да отговаря на въпросите.

— На почивка ли се канехте да заминете? — попита тя със съчувствие.

— Ние... Да, през октомври... Бяхме решили да отидем в Испания.

Храмова се разплака. Настя понечи да я успокои, но изведнъж се сепна. Как така в Испания през октомври? Защо през октомври? А къде се е канел да замине Храмов сега? Вероятно му е предстояло някакво много важно и неотложно пътуване, след като е разтрогнал договора с клиента си заради него.

— А знаете ли къде се е канел да замине Анатолий Леонидович в близките дни? — попита тя.

— Никъде.

— Сигурна ли сте? Може би ви е споменал нещо, но вие сте забравили?

— Нищо не ми е казал. — Храмова изхлипа и избърса лицето си с носната кърпичка, която стискаше в ръка. — Не се канеше да пътува никъде. Дори не идваше на вилата, защото имаше много работа.

Колко интересно! Но съществуваше и друг вариант. Щом жена му е отсъствала от Москва дни наред, той е можел много бързо да успее да отиде някъде и да се върне, без да ѝ казва. Друг е въпросът, че заради такова кратко пътуване нямаше смисъл да се отказва от клиента си. Макар че Ермилова спомена нещо за два месеца, а не за два дни. Освен ако... Освен ако самото пътуване имаше за цел да реши някакъв важен въпрос, след което вече нямаше да е необходимо Храмов да се занимава с адвокатска практика. Или просто нямаше да има такава възможност.

— Наталия Сергеевна, вашият съпруг канеше ли се да сменя професията си? — попита предпазливо Настя.

— Не разбирам...

— Ами може да е имал някакви интересни предложения, може би дори е съществувал вариант да се преместите да живеете в чужбина. Има ли подобно нещо?

— Не знам нищо такова — поклати глава Храмова.

— Можете ли да се закълнете, че сте били посветена във всичко, което върши мъжът ви? Сигурна ли сте, че той нямаше никакви тайни от вас?

— Разбира се, че имаше. Нали сте наясно, че адвокатът... Той се отнасяше много добросъвестно към клиентите си и никога не казваше нищо излишно за делата им дори и на мен.

— А вие не се ли обиждахте от това?

— Какво говорите... Нали ви казах, че преди той работеше в милицията. Още тогава Толя ме научи, че има служебни тайни и че не бива да се сърдя, ако не ми разказва всичко. Разбирате ли, ние сме женени много отдавна, когато Толя още учеше в милиционерската школа, а аз бях студентка втори курс. Току-що бяхме навършили осемнайсет години, когато се оженихме. Още от осми клас знаехме, че ще живеем заедно, и само чакахме да станем пълнолетни. Тази година щяхме да празнуваме петнайсет години от сватбата си. Точно през октомври, затова се и канехме да отидем в Испания...

Тя отново се разплака, този път не чак толкова отчаяно, но за сметка на това още по-горчиво. Докато гледаше плачещата жена, Настя си помисли колко си приличат и в същото време се различават човешките съдби. Тя и Чистяков бяха заедно от девети клас, но се ожениха едва преди три години. Бяха им нужни почти двайсет години, за да осъзнаят, че трябва да са заедно. Ако се бяха оженили като Храмови на осемнайсет години, тази година щяха да празнуват двайсет години от сватбата си. А те протакаха, докато не станаха на трийсет и пет. Изведнъж Настя се изплаши, защото си представи, че нечия зла воля може да изтръгне Льоша от живота. От живота изобщо и от живота на Настя. Въпреки че служебно почти всеки ден се сблъскваше със смъртта, дори и през ум не ѝ минаваше, че на нея също може да ѝ се случи нещо такова. А то бе напълно възможно. Никой не беше застрахован от нещастията, дори най-чистите и щастливи хора. Човек можеше да не се занимава с опасна дейност и да спазва всички правила за лична защита, да не се запознава с подозрителни хора, да не влиза в асансьора с непознати, да не кани в дома си случайни познати, но въпреки това нямаше как да се опази. Някой щеше да поиска да убие някого, а срещу куршума да се озове случаен минувач. И в природата не съществуваше закон, според който да няма вероятност този случаен минувач да се окаже твой близък човек. Нямаше такъв закон и затова всичко можеше да се случи. Да не говорим за разни пияни и надрусани шофьори, които навлизаха в насрещното платно.

— Моля ви, не плачете — каза тихичко Настя. — Нека да поговорим още малко за вашия мъж. Трябва да науча за него колкото се може повече, за да определим по най-бързия начин посоката, в която ще тръгне издирването на убиеца. Разбирате ли ме?

Храмова кимна мълчешком и отново допря до лицето си смачканата и съвсем мокра носна кърпичка.

— Питайте.

— Някой заплашвал ли е Анатолий Леонидович?

— Не зная. Не ми е казал такова нещо. Сигурно не е искал да се притеснявам напразно.

— Имаше ли дългове?

— Дългове ли? — Храмова най-искрено се изненада. — Не. Имаме достатъчно пари, свикнали сме да живеем скромно.

— Да не би мъжът ви да е играл в казината?

— Какво говорите, кракът му не е стъпвал там.

— Наталия Сергеевна, дано ме разберете правилно, но... Вие живеете на вилата през цялото лято, а Анатолий Леонидович е бил непрекъснато в града. Защо така? Защо не сте били заедно?

— На мен... Аз... — Храмова се поколеба. — Не издържам в града в тази жегата. Не бива да се подлагам... на такива натоварвания...

„Господи, тя е бременна! — осъзна Настя. — Разбира се, как не се досетих веднага. Просто през цялото време стои седнала и не огледах тялото ѝ. А може би още е в първите месеци и не ѝ личи. Има право, да носиш дете в този задушен и нажежен бетонен кошер не е най-добрият вариант“.

— Дете ли чакате? — попита тя за всеки случай.

— Да. Бременна съм в третия месец. Няколко пъти забременявах, но помятах, затова с Толя решихме да не рискуваме и да се пазя от самото начало. Дори напуснах работа, за да не пътувам всеки ден с мотрисата. Стоях на вилата с бабата на Толя, там има борове, езеро и въздухът е хубав.

— А днес защо дойдохте в града?

Храмова вдигна тъжните си очи към Настя. Устните ѝ трепереха.

— Домъчня ми за Толя. Изведнъж сърцето ми така се сви... Стори ми се, че ще умра, ако не го видя. Мислех, че това е от любов. Но сега разбирам, че е било друго.

Настя се върна в стаята, където Гмиря ръководеше огледа.

— ... керамичен пепелник, в който има... дванайсет фаса от цигари „Кемъл спешъл лайтс“, двулитрова пластмасова бутилка с етикет „Вера“, в бутилката има прозрачна течност, с която е пълна на височина... Кой отмъкна линията? Дай я тук, крадльо... На височина две цяло и три сантиметра... Така, продължаваме нататък. Чашата с остатъци от прозрачна течност се намира до пепелника и до бутилката... От другата страна на масата има още една чаша, на пръв поглед суха и чиста, не се забелязват видими отпечатъци от пръсти и устни.

Гмиря не обърна внимание на Настя и тя отиде на пръсти в кухнята. Тук беше чисто, спокойно и прохладно. На масата стърчеше самотна бутилка вода от същата марка „Вера“. Бутилката бе пълна само до половината. А в стаята имаше почти празна бутилка и две чаши. Ясно. При Храмов е дошъл гост и като възпитан домакин той е

сложил две чаши и пълна бутилка. Но гостът не е пил — очевидно жаждата не го е мъчила, и затова чашата му е останала суха и чиста. И какво излизаше — че докато е траяла срещата, Храмов е изпил почти два литра вода? Точно така излизаше. Горкичкият любител на водата!

Настя отиде бързо в стаята, където седеше неутешимата вдовица.

— Наталия Сергеевна, мъжът ви пушеше ли?

— Какво?

Храмова вдигна към нея пълните си с недоумение очи, сякаш бе забравила коя е тази жена и какво прави тук.

— Какво казахте?

— Мъжът ви пушеше ли? — повтори търпеливо Настя.

— Почти не пушеше... Можеше да изпуши една-две цигари само в компания, когато е на маса.

— Какви цигари пушеше?

— Леки. Носеха му отнякъде „Кемъл“ с ниско съдържание на никотин, оригинален, без бандерол.

— Спомняте ли си случай, когато Анатолий Леонидович да е изпушил повече от десет цигари за кратко време?

— За кратко време ли? Колко кратко?

— Например за два часа.

— Какво говорите! Това никога не се е случвало. Всъщност, докато работеше в следствието, разбира се, пушеше много, страшно много, особено когато стоеше вкъщи и чакаше да дойде някой или да му се обадят. Тогава палеше цигарите една от друга, непрекъснато димеше. В такива моменти беше много нервен, направо ставаше като изопнатата струна. А след това, преди две години, каза, че иска да бъде здрав на старини, и рязко намали пушенето. През последните две години пушеше съвсем малко. Един пакет му стигаше за седмица и дори за две.

Хубава работа! Дванайсет цигари и два литра вода, унищожени само за няколко часа сутринта. Кого ли е чакал Анатолий Леонидович с такова нервно раздразнение? И кой ли е дошъл в крайна сметка при него? Кой го бе накарал да нервничи толкова много по време на разговора? Очевидно не е бил някой приятел или клиент. Тогава кой е бил?

Настя отново отиде в стаята, където се извършваше огледът, приближи се до масата и се наведе над пепелника. И дванайсетте фаса

бяха като братя близнаци, виждаше се съвсем ясно, че ги е гасила една и съща ръка с един и същ обичаен маниер. Разбира се, престъпникът може да е бил достатъчно хитър, за да пуши същите цигари от пакета на домакина и да ги гаси по същия начин, но това беше безсмислено, защото експертизата и бездруго щеше да докаже на кого е слюнката по фасовете и дали е само на Храмов, или и на някой друг.

— Каменская, помогни ми с документите — нареди Гмиря.

Докато Сергей Зарубин и Коля Селуянов обикаляха съседите с надеждата да намерят поне някого, който може да е видял и да опише сутрешния посетител в апартамента на адвоката, Настя събираше папките и документите от бюрото. Вече приближаваше полунощ и тя се сети, че не е предупредила съпруга си, че ще се прибере късно. Льоша сигурно ѝ звънеше от Жуковски на всеки десет минути и полудяваше от притеснение. След неприятния епизод с младичката Юля, Чистяков два поредни дни се връща да спи в Москва и едва когато се убеди, че Настя се е успокоила, отиде при родителите си. „Интересно — помисли си Настя, — за какво ли се притеснява повече? Дали за това, че може да ми се е случило нещо, или за това, че съм тръгнала с друг мъж?“

— Борис Виталевич, може ли да се обадя? — попита тя Гмиря.

— А не може ли да не се обаждаш?

— Не може. Не предупредих мъжа си, че отивам на местопрестъпление. Нали знаете, ревността е най-разрушителното чувство. Защо трябва да тормозя човека напразно?

— Най-разрушителното чувство, Каменская, е завистта — каза поучително Гмиря. — Поискай разрешение от Мусин и ако вече е свършил с телефонния апарат, можеш да се обадиш.

Експертът Мусин ѝ разреши да позвъни.

— Само внимавай да не се изцапаш — предупреди я той, — целият апарат е посипан с прах, свалях отпечатъци.

— Вече започвах да си мисля, че си избягала с някой пътуващ артист — каза с облекчение Чистяков, когато чу гласа ѝ.

— И радваше ли се? — попита Настя.

— И още как. Тъкмо се чудех кога да направя предложение на нашата Юля — и ти пак ми се стовари на главата. Още дълго ли ще стоиш там?

— Дълго. Най-малко два часа.

— Как ще се прибереш вкъщи? Ще затворят метрото.

— Ще помоля Селуянов да ме докара, той е с кола.

— Не ставай нахална, Коля е младоженец, жена му го чака в топлото легло. Искаш ли да дойда да те взема?

Много ѝ се щеше да каже „искам“. Горчивият вкус на внезапния страх, че само за миг можеше да загуби Алексей, още напомняше за себе си и Настя изведнъж осъзна, че трябва да се постарее да му каже и да направи веднага най-важното, защото, когато стане късно, няма да успее да поправи нищо. Тя си представи съвсем осезаемо как прегръща мъжа си и как му прошепва думите, които отдавна би трябвало да му каже, но не го правеше, тъй като смяташе това за празна и излишна работа, за нещо, което винаги можеш да направиш. Но можеше и да не успееш да го сториш. Ала сега беше почти полунощ и Жуковски се намираше доста далеч, а в девет сутринта Льоша трябваше да е на работа. И тя щеше да е последната гадина, ако приемеше джентълменското му предложение и го накараше да измине толкова път посред нощ. Въпреки че, от друга страна, макар Льоша да беше умерено ревнив, все пак той си беше ревнив и ако тайно искаше да се убеди, че жена му наистина работи, а не се въргала в прегръдките на някой любовник, не биваше да го лишава от подобна възможност. Разбира се, Настя никога не му бе давала повод за ревност, но сега, след епизода с Юля, всичко можеше да се промени. Историята познаваше много случаи, когато единият от съпрузите подозира другия в изневяра и започва сам да изневерява единствено и само заради собствения си психологически комфорт. Един вид — ти не си ми верен, но и аз не стоя със скръстени ръце. И докато Чистяков изпитваше неудобство от нахалната постъпка на Юля, той подсъзнателно щеше да очаква, че жена му също може да му извърти някакъв номер. И тъй, въпросът бе дали тя има желание Льоша да дойде тук и да я заведе вкъщи?

— Искам — каза решително Настя. — Чистяков, ела да ме вземеш, искам да се почувствам като омъжена жена, чийто съпруг я посреща след работа.

Към един и половина през нощта огледът на местопрестъплението най-сетне приключи. Гмиря излезе пръв от жилището и хукна почти на бегом надолу по стълбите, трополейки с

обувките си. Апартаментът на Храмови се намираше на втория етаж и нямаше нужда да използват асансьора. Селуянов излезе последен.

— Да те закарам ли? — попита дежурно той Настя, но по тона му ясно личеше, че се надява на отрицателен отговор.

— Надявам се, че няма да е необходимо. Не е изключено моят професор да ме чака долу.

— Охо! Това да не е прилив на нежност? — лукаво попита Николай. — Доколкото си спомням, досега не се е случвало такова нещо.

— По-скоро е прилив на ревност. А колкото до това, че досега не се е случвало такова нещо, трябва да знаеш, че винаги има първи път.

— А кой ревнува? Професорът ли?

— Не, Коля, ревнувам аз, а професорът има комплекс за вина на тази почва. Както и да е, не се задълбочавай в тези неща, просто се правим на ударени от скука. Една малка глупачка си е въобразила, че Чистяков си е изгубил ума по нея, и моментално ми го съобщи. Естествено Чистяков страшно се разстрои, мисли си, че сега ще престана да му вярвам и ще започна да го ревнувам, а от ревност хората вършат какви ли не глупости, включително започват да изневеряват, макар да нямат никакво желание за това, а го правят единствено и само заради идиотския принцип. А сега прецени кой има пристъп на ревност — аз или Льоша?

— При вас всичко е много сложно — поклати глава Селуянов. — Вие, интелектуалците, не можете да живеете простичко.

— А ти можеш ли?

— Вече мога — отвърна твърдо Николай. — Сега не мисля за нищо, просто обичам Валюша и се чувствам щастлив. А както ти е известно, щастието не стимулира умствената дейност. Нали казват, че истинският творец трябва да е гладен, за да може да сътвори шедьовър. Ситите хора не създават шедьоври. За да мислиш добре, трябва да си нещастен, а щастливците не мислят, те просто живеят. Разбра ли, гениална жено?

Той задържа вратата, пропускайки Настя да излезе навън. Колата на Гмиря, премигвайки с фарове, вече се отдалечаваше от блока. Настя видя на отсрещната страна на улицата, до колата на Селуянов, москвича на Чистяков. Самият Алексей стоеше до автомобила и оживено обсъждаше нещо със Зарубин. „Боже мой, ето го — помисли

си тя и усети, че сърцето ѝ се разтуптя, — стои жив и здрав, разговаря със Серьожа и дори и през ум не му минава, че все още не се е случило никакво нещастие. А пък аз осъзнавам какво щастие е, че близките ти хора са до теб, а не в гробището, че можеш да се насладиш на това, че те са до теб и че можеш да им кажеш колко ги обичаш и колко са ти скъпи. Колко добре стана, че го осъзнах навреме!“

Алексей я погледна изненадано, без да разбира защо Настя изведнъж се втурна към него, макар че нямаше причина да бърза и можеше да върви спокойно.

— Чистяков, толкова е хубаво, че те имам — прошепна тя, свряла нос във врата му и вдъхвайки аромата на одеколона му. — Ти си най-хубавото нещо в живота ми.

— Искаш да кажеш, че не можеш да се прибереш посред нощ къщи без мен, така ли? — пошегува се Алексей.

— Това — също. И изобщо без теб ще умра от глад. Хайде да си вървим.

— Ася, винаги съм ценил честността ти повече от умствените ти способности. Не ме карай да се съмнявам в това.

Тя се отдръпна и погледна мъжа си.

— Защо трябва да се съмняваш?

— Защото те обзема прилив на нежност само когато си направила някаква беля. А пък за такъв прилив на страстна любов, каквата ми демонстрираш в момента, изобщо не си спомням. Признай, какво си направила?

— Нищо, професоре, просто изведнъж оглупях и по тази причина станах неприлично искрена. Селуянов току-що ми обясни популярно, че щастливите хора обикновено оглупяват. Аз осъзнах колко съм щастлива, че те имам, и затова мозъкът ми отказва да работи. Престани да ми се подиграваш, защото ще се разсърдя.

Чистяков настани жена си в колата и преди да затвори вратата, се наведе към нея.

— Не бива да се самозалъгваш, скъпа, ти не можеш да ми се разсърдиш никога и при никакви обстоятелства.

Тя се разсмя.

— Не ти ли става гадно, че винаги си прав?

— Ни най-малко. Да си винаги прав до такава умна жена е достойно за уважение. То е престижно и авторитетно като държавна

награда.

* * *

Както се полага при разследването на убийства, една от първите стъпки беше да се установят и да се проследят всички маршрути и контакти на потърпевшия през последните дни. Къде е ходил, с кого се е срещал, за какво е говорил. Жената на Храмов не можа да помогне с нищо за събирането на такива сведения, тъй като през последните две седмици не бе напускала вилата на брега на Клязминския язовир. За сметка на това много полезни можеха да се окажат Олга Ермилова и Георгий Дударев, тъй като Храмов предварително бе обсъдил списъка на лицата, които може да потърси, докато събира информацията за защитата на Дударев.

Самият Дударев не беше склонен да разговаря на тази тема, нагрубяваше Гмиря и му се репчеше. Основният лайтмотив на изказванията му беше идеята, че следователят не е в състояние да разкрие едно убийство и е арестувал невинен човек, така че нямаше защо да се захваща с друго убийство и да се опитва да забърка в него абсолютно невинния Дударев. А Олга Ермилова пък, напротив, разказа много неща, макар тонът ѝ да бе повече от сдържан, а отговорите ѝ — лаконични. Изпратиха при нея Селуянов, тъй като беше горе-долу на нейната възраст.

Олга разказа какъв вариант за защита по делото на Дударев е избрал адвокатът и какви хора с каква цел се е канел да разпита. След като приключиха разговора си, Селуянов не се сдържа и попита:

— Олга Василевна, защо ми разказахте това?

— Защото вие ме попитахте — отвърна кратко тя.

— Не е възможно да не осъзнавате, че давате в ръцете на следователя допълнителни козове. Вие искате Дударев да бъде освободен, което означава, че ще потърсите друг адвокат, а другият адвокат може да не избере същата стратегия на защита, защото следователят е предупреден, значи — въоръжен.

— Все ми е едно. Нека адвокатът да избере друга стратегия.

Селуянов замълча, обмисляйки думите ѝ. Нещо в тази работа не му харесваше... Олга Ермилова не се държеше като вярна приятелка,

която се стреми на всяка цена да помогне на любимия си, а като оскърбена жена, която иска да си разчисти сметките с онзи, който я е обидил. Дали пък Дударев не се бе провинил с нещо пред нея?

— Олга Василевна, ще ви задам един въпрос, който може да ви се стори обиден и оскърбителен, и може да не ми отговаряте. Но въпреки това ще ви го задам. Вярвате ли в невинността на Георгий Николаевич?

Настъпи мълчание и на Селуянов му се стори, че в стаята всеки миг нещо ще избухне. Най-сетне Ермилова му отвърна. И заговори с равен безизразен глас:

— Не, не вярвам в неговата невинност.

— Тогава защо се опитвате да го защитавате?

— Защото, освен вярата в невинността на някого, съществува и чувството за състрадание и дълг. Георгий ми се довери и ме помоли за помощ като близък човек и аз не мога да го подведа.

— Но с онова, което ми разказахте сега, вие не му помагате — отбеляза предпазливо Николай. — Така вие му вредите.

— А на вас? На вас помагам ли ви?

— Още не зная — призна си честно той. — Може би не ни помагате. А може и да ни помагате, ако разпитам хората, които ни назовахте, и науча за Храмов нещо, което ще хвърли светлина върху убийството му. Но няма никакви гаранции за това. Олга Василевна, разбирам, че правите жертва, но искам да знаете, че тя може да се окаже безсмислена.

Олга отново замълча за няколко секунди. А след това погледна Селуянов.

— Защо ми казвате всичко това? Нали отговорих на вашите въпроси — дори може би в ущърб на собствените си интереси и на интересите на Георгий. От какво сте недоволен? Защо ме измъчвате с този разговор? Не се бъркайте в живота ми, моля ви.

— Извинявайте — промърмори Коля, обзет от неудобство. — Нека се върнем към Храмов и хората, с които той е трябвало да разговаря. Вие ми назовахте познати на семейство Дудареви, които, според общия ви замисъл, биха могли да разкажат как Елена Петровна е била вярна на мъжа си и не е имала намерение да се развежда с него. А по какъв начин се канехте да докажете твърденията, че вашият мъж е знаел отдавна за отношенията ви с Георгий Николаевич? Ако не се

лъжа, с това сте искали да компрометирате съпруга си като следовател и да докажете, че той е бил преднамерен, когато през първото денонощие от разследването е събирал доказателства за вината на Дударев. Как се канехте да направите това?

Олга въздъхна дълбоко и отмести поглед. Тя седеше в профил срещу Селуянов и гледаше през прозореца, зад който неподвижно бяха застинали клюмналите от жегата едри листа на клена. Дясната ѝ ръка бе отпусната на коленете, а с лявата потропваше леко и ритмично по масата и в това потропване нямаше никаква нервност, а само някаква обреченост и безкрайна умора.

— Храмов трябваше да отиде при моята приятелка и да ѝ предложи пари, за да даде такива показания.

— При коя приятелка? Кажете името ѝ, моля ви.

— Не знам коя си бе избрал. Назовах му три имена и му обясних, че това са близки мои приятелки, които знаеха, че имам връзка с Дударев, но езикът ми не се обръща да им предложи такова нещо, още повече срещу пари. Анатолий Леонидович се посмя и каза, че те, разбира се, няма да вземат пари от мен и няма да се съгласят с такова нещо, но ще вземат от него, от чуждия човек, който може да ги убеди. Щял да се срещне с тях поотделно, да поговори, да ги прецени внимателно и едва тогава да реши коя от тях е най-подходяща за случая. Само че ме помоли да не им се обаждам и да не ги предупреждавам, че ще ги посети, защото някоя от тях като нищо можеше да се окаже прекалено честна и да сметне за необходимо да уведоми Михаил, преди да се е случило каквото и да било.

— Храмов каза ли ви с коя е успял да се види и какви са резултатите от срещата?

— Не, обади ми се и ми съобщи, че работата върви и че не бива да се тревожа за нищо. А след това изведнъж заяви, че се отказва от делото, защото трябва спешно да замине по семейни причини. Това е всичко.

След срещата си с Ермилова Николай дълго не можа да си възвърне обичайното шегаджийско и добро настроение. Имаше чувството, че е разговарял с жена, която току-що е погребала единствения си скъп човек и вече не ѝ е останала нито една близка душа в целия свят.

Но колкото и зле да се чувстваше, той трябваше да работи, защото интимните преживявания на следователите не интересуваха никого, освен самите тях. И Селуянов се отправи към хората, които Олга Ермилова му посочи. Беше едва обед и до края на деня можеше да свърши още много неща. До шест часа вечерта той проучи четирима от шестимата души, с които е трябвало да се срещне адвокат Храмов, а към края на четвъртия разговор чувството на недоумение, което го обзе след първите две срещи, прерасна в чувство на силна тревога. Нещо не беше наред, изобщо не беше наред. Двата края изобщо не се връзваха, дори никак.

Когато към девет вечерта посети последния, шестия човек, той намери уличен автомат и се обади в службата. Каменская не беше там, домашният ѝ телефон също не отговаряше, но за сметка на това успя да се свърже с Коротков. Юра никога не си тръгваше рано от работа.

— Ало, шефе! — извика бодро в слушалката Селуянов. — Къде е нашата подполковничка?

— Ако ме обиждаш, няма да ти кажа — сряза го моментално Коротков.

— Добре де, шефе.

— Не се приема.

— Тогава — началник.

— Ще ти се разсърдя.

— Юра, престани да се подиграваш...

— А, значи, когато искаш, можеш, но предпочиташ да се правиш на луд. Какво става? — смили се Коротков.

— Къде е Ася?

— Спешно ли ти трябва?

— Много спешно.

— При Стасов е. Каза, че не е ходила при Татяна от памтивека и че трябва да намери време и да я посети. Да ти кажа ли телефона там?

— Зная го.

— Коля, а не смяташ ли за необходимо да ме информираш какви са причините за това безумно бързане? Все пак аз съм ти началник. И май имам нещо общо с делото на Дударев.

— На ти сега, и таз добра. Ту се обиждаш, че те наричам началник, ту недоволстваш. Човек не може да те разбере, Коротков. И изобщо в случая не става дума за Дударев, а за Храмов.

— А не е ли все едно? Нали става дума за едно и също дело. Не увъртай, Коля.

— Юра, всичко е много смътно и неясно, не искам да те натоварвам предварително. Нека първо да поговоря с Ася, а утре ще ти доложим.

— Добре, убеди ме. Но го направете още сутринта.

— Тъй вярно, шефе!

— Ще те убия... — заплаши го Коротков.

ГЛАВА 12

Както винаги, прочутите пирожки на Ира бяха прекрасни, но жегата бе сътворила вече подлото си дело и напълно бе лишила Настя от апетит. Тя успя да изяде само два малки шедьовъра с пльнка от зеле, макар че обичайно броят на пирожките, които изяждаше по време на едно гостуване, надхвърляше пет.

— Не са ли вкусни? — попита огорчено Ира. — Да не би да не са станали?

— Станали са. Просто нямам сили да дъвча — обясни й Настя.

— Винаги става така. Аз се старая, старая, а...

— Не се разстройвай — засмя се Татяна. — Гришка ще порасне, към домакинството ти ще се присъедини още един мъж и двамата със Стасов ще излапват всичко, което приготвяш.

— Има много време, докато порасне — махна с ръка Ира.

Наистина трябваше доста да почака, защото синът на Татяна и Стасов — Гриша, едва след три седмици навършваше годинка. Беше много едро и пълничко дете със страшно сериозни очи и твърде уверени за възрастта си движения. Вече ходеше, като се държеше абсолютно самостоятелно в тази трудна работа, и правеше всяка крачка с пухкавите си крачета толкова важно и сериозно, сякаш заявяваше: „Ето, аз ходя и никой да не се опитва да ми попречи“. Вървеше висок като двуметровия си баща, а олимпийското си спокойствие и самообладание вероятно бе взел от майка си, която беше следовател.

— Настя, кажи й да се откаже от намерението си да се връща на работа — настоя Ира. — Нека си седи вкъщи с детето и да пише книги, това ще е от полза и за малкия, и за семейния бюджет.

— Да — подкрепи я веднага Стасов, — и за семейния живот като цяло. Ира, престани! Ангажираш всички гости с решаването на собствените си проблеми. Според мен Таня съвсем ясно заяви, че през септември се връща на работа. Няма начин да я разубедиш. Таня, някой може ли да те разубеди?

— Не.

Татяна поклати глава и порасналата ѝ коса, завързана на опашка отзад, заподскача палаво по раменете ѝ.

— Общо взето, аз също съм против жена ми да работи — обясни Стасов, — но смятам, че е по-разумно да не се намесвам. Една жена, която над десет години е работила като следовател и се е омъжвала три пъти, знае какво прави и едва ли има нужда от съветници. Така ли е, Таня?

— Така е, Стасов.

— Само че в случая има едно сериозно „но“ — продължи Владислав. — Нашата Ира. Ако ти, Танечка, тръгнеш на работа, Ира автоматично ще продължи да бъде наша икономка, защото все някой трябва да остане при детето и да се занимава с домакинството. А аз смятам това за крайно безнравствено. Ирочка трябва да уреди собствения си живот, а не нашия.

— Нищо не трябва да уреждам — заговори разпалено Ира. — Вашият живот ми е напълно достатъчен, не ме гонете.

Настя разбра, че присъства на стар спор, който се води всеки ден в семейството на Стасов и вече страшно е омръзнал на всички. Разбира се, не беше нормално една хубава и млада жена да посвещава цялото си време на обслужването на чуждо семейство. Двете с Таня дори не бяха роднини в чисто юридическия смисъл на думата. Просто навремето Татяна беше женена за брата на Ира. На Ирочка катастрофално не ѝ вървеше в личния живот и това само потвърждаваше отдавна известната закономерност, според която красивите и умни жени, които са и добри домакини, кой знае защо, не могат да се омъжат. Досега никой не бе дал обяснение на тази закономерност, но за сметка на това всеки можеше да я види със собствените си очи. Татяна и Стасов на няколко пъти бяха правили опити да запознаят Ира с някой мъж, който според тях беше подходящ, но това винаги завършваше с провал. Ира упорито се вкопчваше в начина на живот, който вече бе станал обичаен за нея, и очевидно просто се страхуваше да го промени.

— Нищо, Ириша, ще те запозная с нашия Доценко и всичките ти аргументи ще станат на пух и прах — каза заплашително Настя. — Доценко е последният ни аргумент в борбата за твоя личен живот. Той

е хубав, ерген е и е подходящ за теб по възраст. И между другото — умен е.

— Точно така — подхвана радостно Стасов, — отдавна вече имаме такава идея, но все не ни остава време да я осъществим. Миша Доценко е страхотно момче и двамата с него ще бъдете прекрасна двойка.

— Я престанете!

Ира се изчерви до уши и се извърна.

— Да не би да ви преча? Защо се стараете толкова упорито да ме омъжите? А кой ще се занимава с домакинството?

— Ира, съпрузите в милиони семейства работят и имат малки деца, но само в някои от тях има домашни помощници. Всички се справят някак, защо ние да не можем? — уговаряше я Стасов. — Ще дадем Гриша на ясли, ще си купуваме полуфабрикати и ще живеем като всички хора.

— Гришенка? Да го дадете в ясли? И да ядете полуфабрикати?

На лицето на Ирочка се изписа толкова искрен ужас, че Татяна се разсмя, а след нея — Настя и Стасов.

— Че да не би Гриша да е по-лош от другите деца? Аз например съм ходил в ясли, и Таня също е ходила... Ася, а ти?

— И аз като всички — отвърна Настя. — Когато съм се родила, баща ми е работел в криминалния отдел, а майка ми е била студентка, тъй че съм минала и през яслите, и през детската градина.

— Ето! — Владислав вдигна многозначително показалец. — Чуваш ли какво говорят хората, Ира? Виж колко умна е станала Аска, аз също не мога да се оплача, а за Таня да не говорим — цялата страна е залята с книгите ѝ, което означава, че и тя не е от най-глупавите. И Гриша също няма да го опропастьят в яслите.

— Няма да пусна Гриша в яслите! — заяви категорично Ира. — Това изобщо не подлежи на обсъждане. Между другото Настя и Таня са ходили на ясли и в детската градина и са си съсипали здравето там. Това тяхното не е организъм, а само болести.

— Но нали аз съм здрав — възрази Стасов.

— За сметка на това си глупав — подхвърли сърдито Ира. — А аз ще отгледам Гришенка здрав и умен. И няма да позволя да храните детето с полуфабрикати.

Те се препираха беззлобно и като че ли машинално и дори гневът на Ира не можеше да заблуди никого. Настя слушаше приятелските им закачки и неволно си спомни за Артъом и Денис. Колко еднакво е понякога всичко! Просто на света се раждат най-различни хора: едни са светлокоси, други — брюнети, едни са ниски, други — високи, едни са с прекрасни физически данни, които им дават възможност да станат изявени спортисти, други имат дарба да творят — като Татяна. Раждат се хора, предопределени за лидери, и хора, за които най-важно в живота е усещането, че са нужни на някого. Нима това беше лошо? Защо винаги се стремим да слагаме всички под общ знаменател, задължително да свържем всички мъже и жени в здрави семейства с деца и всяко дете да порасне според мечтата на родителите — физически здрав отличник, който е любезен с по-възрастните и е мил в семейството си. Родителите на Артъом Кипиани бяха осъзнали навреме най-важното: че техният син не трябва да е отличник, а трябва да е щастлив. Че трябва да получи пълноценно образование и да живее пълноценен живот, макар и по-труден, отколкото на останалите, но СЪЩИЯ като на всички, и ако за това се налага да има тройки в дипломата, нека да ги има. А колко родители не разбират това? Детето е родено, за да стане най-добрият резбар в страната, да бъде уникален майстор, а те го ругаят, че не усвоява добре астрономията и че не може да запомни сто думи на немски. Принуждават го да зубри, наемат му учители, вкарват го в институт, който не му е интересен, и нещастникът следва, умирайки от скука, сетне работи, умирайки от досада и злоба, но не прави кариера, защото работата, която е омразна, няма как да бъде успешна. И той се дави във всичко това, вместо да се отдаде на любимото си занимание и да бъде щастлив. Може би Ира Милованова изобщо не трябваше да се омъжва, за да бъде щастлива, защото тя се чувстваше щастлива от усещането, че е нужна в това семейство. Интересно какво ли му трябваше на Денис Баженов, за да бъде щастлив? Да живее покрай Артъом? Или да има свой собствен живот?

— Настя! Не ме ли слушаш?

Мелодичният глас на Ирочка прозвъня точно до ухото ѝ.

— А? Извинявай, замислих се. Какво каза?

— Търсят те по телефона.

— Льоша ли е?

— Коля Селуянов. Каза, че е спешно.

— Той винаги казва така — отвърна спокойно Настя и се смъкна от дивана, на който седеше, подвила удобно крака. — При него всичко винаги е на пожар.

— Покани го тук, поне да хапне малко пирожки — предложи Ира.

— Няма да стане — завъртя глава Настя, — сега той си има жена, която готви страхотно.

— Нищо, пак го покани, може и да дойде.

* * *

Колкото и да е странно, Селуянов дойде. След като се порадва на малкия Стасов, той веднага изкрънка от Татяна два екземпляра от новата ѝ книга и я помоли да напише автографи за жена му Валентина и за тъста му, който се оказал голям поклонник на творчеството на Таня.

— Когато разбра, че те познавам, направо ми наду главата да взема автограф от теб — нареждаше Николай с пълна уста. Той поглъщаше пирожките с такава скорост, че Ира вече нямаше абсолютно никакви основания да се притеснява за резултатите от труда си. Нищо нямаше да остане неизядено и да се развали. — А пък аз и бездруго си имам проблеми с растителността на главата и реших, че трябва час по-скоро да му занеса една книга, иначе окончателно ще оплешивея.

След десет минути в огромната чиния не остана и трохичка.

— Благодаря ти, скъпа — каза сърдечно Селуянов и целуна Ира по бузите. — Ти не позволи факелът на съветската ченгесарница да угасне.

— На руската — поправи го Ира с усмивка.

— Да де, все не мога да свикна.

— И не е ченгесарница, а милиция — поправи го отново Ира. Тя се отнасяше с голям респект и огромно уважение към работата на Татяна и винаги възприемаше всички пренебрежителни думи по адрес на милицията като лична обида.

— Добре де, да сключим примирие. Съгласен съм на разумен компромис или както е модерно да се казва днес, консенсус. И съм толкова отстъпчив, защото преядох. Знаете ли какво, хора, изведнъж си помислих, че може би в столовата на Думата готвят лошо, не е ли така? Иначе защо все не могат да се разберат там? Имам чувството, че нашите народни избраници заседават полугладни. Ситият човек би трябвало да е добър, възприемчив и отстъпчив като мен. А те са зловни, не отстъпват нищо на никого и изобщо не разбират какво им се говори. Трябва да проучим тази работа, не можем да допуснем съдбата на страната да зависи от един некадърен готвач. Истината за това е написал още прочутият детски поет. Спомняте ли си? „Враг навлезе във града и навред се носи стон, тъй като в ковачницата липсваше един пирон“.

— Коля, престани — помоли го Настя. — Ако си се наял, хайде да тръгваме, късно е вече.

Но когато Селуянов започнеше да дрънка глупости, вече бе трудно да го спреш.

— Не се опитвай да ми запушиш устата с упреци — заяви той, — това може да го постигне само вкусната храна.

— Коленка, а искаш ли и една пържола? — зарадва се Ира. — Още са топли, а ако искаш, ще ти изпека прясна.

— Няма нужда — отказа гордо Селуянов, — дай ми каквато има.

Той моментално се захвана да омиа с апетит пържолата с хляб и салата от краставици.

— Ей, къде слагаш всичко това? — учуди се Настя и го огледа замислено от главата до петите. — Умът ми не го побира. Ти си с цяла глава по-нисък от мен, би трябвало да имаш по-малко място, отколкото имам аз, а ядеш десет пъти повече от мен. Къде побираш всичко това?

— После ще ти обясня — обеща й той. — Ей сега, като си доям, с теб ще се качим в колата, ще тръгнем и ще ти разкажа абсолютно всичко за подредбата и правилното разпределение на хранителните продукти в организма на следователя.

Настя махна безнадеждно с ръка.

— Хайде, яж по-бързо.

Но веднага щом се качи в колата, Николай стана сериозен. От веселото дрънкало и шегаджия не остана и следа и той като че ли целият се стегна, сякаш се готвеше за скок.

— Ето какво, Ася Павловна. С нашия покоен адвокат стават някакви абсолютно необясними неща. Отивам аз при приятелките на мадам Дударева, които са разказвали на следователя Ермилов за развратния живот на Елена Петровна и които, според замисъла на Храмов и Дударев, би трябвало да променят показанията си. И какво чувам от тях?

— Какво чуваш? — попита нетърпеливо Настя.

— От едната приятелка на покойната Елена Дударева чувам, че Елена е водила бурен личен живот зад гърба на мъжа си. А от другите две — че те не са казвали нищо такова на Ермилов. Във всеки случай със сигурност не били казвали, че Елена е имала любовник и че уж се е канела да се омъжи за него, тъй като не знаели нищо такова. А след като учудено ги разпитах за първата им приятелка, ми обясниха, че тя е мръсница и лъжкиня, че всички са знаели, че е влюбена в Дударев и че при всеки удобен случай му е намеквала за изневерите на Елена, за да ги скара.

— А те какво са казали преди това?

— Казали са... Не, те дори не са казали, а просто са отговаряли на въпросите на следователя. Привлекателна жена ли беше Елена Петровна? Да, несъмнено бе много красива. Ползваше ли се Елена Петровна от вниманието на мъжете? Разбира се, че се ползваше, как иначе? Имаше ли сериозни връзки, преди да се омъжи за Дударев? Как може да е нямала! Обичаше ли мъжа си? Никой не може да каже, сигурно го е обичала, но няма как да надникнеш в чуждата душа. Споделяла ли е някога недоволство от съпруга си? Естествено, както във всяко семейство. И тъй нататък. Отговорите са били искрени и при желание биха могли да се интерпретират точно така, както Ермилов ги е записал в протокола.

— А може ли да се интерпретират по някакъв друг начин?

— Да, може. Питам направо дамите: дали при тях не е идвал адвокат на име Храмов? Отговарят, че е идвал. В такъв случай може би, питам ги аз, това, което ми разказвате, е резултат от работата на следователя? Колко ви плати за тези уклончиви показания и за да обвините приятелката си, че е мръсница и лъжкиня? А те едва не ми издраха очите. Всички до една. Ние, викат, почти го изхвърлихме тоя Храмов, защото се опитваше да ни предложи пари за нещо, което няма да направим. Ние, викат, нямаме намерение да прикриваме Жора

Дударев, защото е убил най-добрата ни приятелка Лена и за него няма да има прошка, само че няма да лъжем и следствието. Казваме всичко така, както е, казахме същото и на следователя, и на адвоката, и го повтаряме и на вас: Лена нямаше никаква сериозна връзка, заради която да напусне Жора. Това е!

— Интересно — проточи Настя. — Но е обяснимо. Естествено в онзи момент Ермилов не би имал лични мотиви, за да обвини Дударев, тъй като по това време още не е знаел за любовните похождения на жена си, но професионалната му деформация би могла да си каже думата. Имал е подръка приемлив заподозрян и направо е грехота да не събере улики срещу него. В такива случаи понякога се задейства инстинктът.

— Така ли? — присви хитро очи Селуянов. — Много си умна. Чуй какво стана по-нататък.

— И какво толкова стана?

— След това отидох при приятелките на мадам Ермилова. Адвокатът Храмов трябвало да убеди три нейни приятелки, да ги подкупи и да ги накара да кажат в съда, че Ермилов отдавна е знаел за изневярата на жена си, но го е криел от гордост и от благородство. Затова през първото денонощие от разследването е проявил пристрастие, необективност и недобросъвестност. Избрали са тази стратегия на защитата, за да върнат делото за доразследване.

— Това е разумно — кимна Настя. — И какво, и трите приятелки е трябвало да кажат тази лъжа в съда, така ли?

— Не, защо и трите, достатъчно е било да го каже само едната. Олга посочила на адвоката три имена, а пък той трябвало да се запознае лично с претендентките и да реши коя от тях е най-подходяща за тази машинация. И една от тези очарователни дами ме гледеше с кръглите си очички, примигваше и ми разказваше една абсолютно сърцераздирателна история. Веднъж, някъде преди около три месеца, при нея отишъл Ермилов в целия си блясък и я попитал дали знае, че Олга има любовник. Естествено дамата отрекла всичко, тъй като все пак ставало дума за приятелката ѝ. Миша, казала му, откъде ти хрумна тази глупост? Оля те обича и ти е вярна до гроб. А Миша ѝ отговорил, че знае това със сигурност, че го е видял със собствените си очи и сега просто се интересува дали приятелките ѝ също са посветени и дали не лицемерничат, като прикриват и поощряват безсрамната си приятелка.

Дамата отричала и се кълняла във всичко свято, първо, че не знае нищо, и второ, че няма какво да знае, защото Оля е чиста пред мъжа си и не му изневерява с никого. В отговор на тези клетви Ермилов се усмихнал и казал, че се е пошегувал. Един вид, просто проверявал лоялността им. И помолил да не казва нищо на Олга, за да не я разстройва. А за да подсили молбата си, намекнал на дамата, че в една бизнес сделка мъжът ѝ се е забъркал в продажба на фалшива водка, че милицията знае това и че може да даде ход на делото по всяко време. Дамата разбрала намека и не казала нищо на приятелката си Оля за подозренията на мъжа ѝ. Но вече си имала едно наум, че Миша Ермилов знае всичко. Затова, когато адвокатът Храмов отишъл при нея, тя му разказала това. За една жена приятелката винаги е по-скъпа от съпруга на тази приятелка и щом ѝ се е открила възможност да помогне на Оля, за да измъкне любовника си от затвора, и в същото време да навреди на злонамерения ѝ мъж Михаил, тя би го направила на драго сърце. Дори без да пожали собствения си съпруг, който е продавал фалшива водка. Ето каква история се получи, Настася Павловна.

— Да, хубава история — измърмори Настя. — Излиза, че Ермилов отдавна е знаел за похожденията на Олга. Е, какво пък, добре че се усетихме навреме, трябва да разкажем това на Гмиря, та да разпита тези свидетелки и да се застрахова, за да не върнат делото от съда. И какви други интересни неща ти разказаха тези дами?

— Нямаше нищо друго.

— Значи не са ти направили никакви намеци за контактите на Храмов и местата, на които е ходил?

— Не са — потвърди Селуянов. — В този смисъл можеш да смяташ, че денят мина напразно.

— А какво става с бабичката Романова?

— За бабичката Романова поставих задача на един човек, утре трябва да ми се отчете. Знаеш ли какво още исках да ти кажа?

— Още не знам.

— Ермилова е някак странна. Изглежда съсипана. Казва, че не вярва в невинността на Дударев. Какво ли може да означава това?

— Точно това, което ти е казала, Коля. Тя не вярва, че той не я е убил. Или казано по-просто, тя е сигурна, че той е убил жена си. И сега сърцето ѝ се къса, защото тя го е обичала, тоест смятала го е за добър и

почтен човек, а той се е оказал убиец. Дори нещо повече — мъжът ѝ е научил всичко и бракът им е на ръба да се разпадне. Коя жена може да издържи на това?

— Ася, но ако тя е сигурна, че Дударев е убиец, значи има основания. Разбираш ли за какво говоря? Тя знае нещо: или Дударев сам ѝ е признал, или има някакви доказателства. Искам да кажа, че може би напразно влагаме толкова сили в това дело, а? Може би трябва просто да порботим по-изкъсо с Ермилова и да я накараме да проговори?

Настя въздъхна, извади цигара от пакета и щракна запалката.

— Тя не знае нищо, Коля. Тя има интуиция, прочутата най-обикновена женска интуиция, в която мъжете обичайно не вярват и на която се присмиват. Сърцето ѝ усеща това. Разбираш ли?

— Разбирам, не съм глупак. Стигнахме. Слизайте от колата, гражданко.

— Ей сегичка. Има ли нещо ново за касетите?

— Олеле, майчице, забравих да ти кажа! — сепна се Селуянов. — Нали разбираш, заплеснах се с тези дами от днес и всичко ми изхвърча от главата.

— Не си се заплеснал по дамите, Николай, а по порочната и жестока идея да притиснеш Олга Ермилова. Признай, че точно заради това ме търсеше толкова спешно, нали?

— Недей да противоречиш на по-старшите — срязва я той. — Щом съм казал, че е заради дамите, значи е заради дамите. А за касетите...

С касетите нещата се оказаха съвсем прости. Покойният Костя Вяткин бил голям поклонник и ценител на музиката и всеки път, когато получавал някакъв оригинален запис и кашон с нови касети за презапис, си оставял по един екземпляр от продукта единствено и само за собствено удоволствие. В жилището му била открита такава фонотека, каквато някои магазини дори не са и сънували. Разбира се, било трудно да се установи кой е докарал и кой е трябвало да вземе стоката, открита в жилището на Вяткин, но за сметка на това нямало никакъв проблем да се установи кой продава тези касети, чиито образци Костя грижливо пазел. Продавала ги фирмата „Мелодия плюс“ — същата, в която работел и известният на всички Литкин, който се опитал да убие Денис Баженов.

— Тъй че сега всичко е ясно като бял ден — констатира със задоволство Селуянов. — Дударев е наел Вяткин, за да убие жена му — Елена, а след това, когато станало ясно, че някакъв юноша е видял Вяткин на местопрестъплението, са заповядали този юноша да се проследи и да бъде убит. А в същото време са решили да затворят и устата на Вяткин и затова той своевременно умря от свръхдоза. И сега — край, всичко е скрито-покрито. Което означава, че нашата задача е да докажем, че Дударев е очистил Вяткин — и работата ни е в кърпа вързана.

— Или Дударев, или някой по негова поръчка — възрази Настя. — И трябва да докажем, че на Литкин са му наредили да убие Денис, тъй като нашият скъп приятел Вася Литкин твърдо отстоява позицията си, че е искал само да посплаши Денис, който се е канел да вземе диска и да си тръгне, без да му го плати. И той няма никакво намерение да се отклонява от този отъпкан път. А освен това трябва да докажем, че някой е помогнал на Вяткин да умре.

— Майко мила, ти направо се развихри! Кой ще ти докаже това? Трябва да си благодарна, ако успеем да притиснем Дударев до стената.

— Ами снимката? Как да постъпим с нея?

— Да, снимката... Мога веднага да измисля една версия, искаш ли?

— Искам. Само че да е правдоподобна.

— Разбира се. Вяткин наистина не е получил поръчката лично от Дударев, а чрез посредник. Когато е разбрал, че работата отива на зле, че сме задържали Литкин и че всеки момент ще спипаме цялата компания, този посредник е решил да припише всичко на Дударев и да излезе от играта, още повече че Дударев е не само заподозрян, но вече и арестуван. И той пъха под носа на баба Клава снимката на Дударев и ѝ казва: виж я добре, лельо Клава, и когато милицията те попита за твоя съсед Костя и за това кой е идвал при него, им опиши подробно какъв мъж си видяла. Ти не си видяла мен, лельо Клава, а ей този чичка, а срещу това аз ще ти подаря истински шумолящи хартийки, с които ти ще можеш да си купиш от магазините куп полезни и приятни неща. Разбира се, от негова страна това е било страшно непочтено, но напълно разумно от гледна точка на чувството му за самосъхранение. Как ти звучи тази версия?

— Става — съгласи се Настя. — Версията е страхотна. Само че трябва да се провери и да се докаже. Имаш ли някаква идея как да открием този посредник?

— Стига де! — възмути се Селуянов. — И версия да ти кажа, и как да намерим посредника. Все аз трябва да съм и кум, и сват, и на булката брат. Все аз — нещастният Коля.

— Добре, нещастен мой Коля — разсмя се Настя, докато излизаше от колата, — целият колектив дружно ще те съжали. Ти ще си кум и сват, а пък аз, щом трябва, ще съм на булката брат. Целувам те горещо, до утре.

Настя вече бе прекрачила през отворената врата на асансьора, когато изведнъж ѝ хрумна една идея, която беше толкова странна, че тя първо се стъписа, а след това рязко се обърна и хукна навън. Но Селуянов вече бе заминал. Настя се върна бавно във входа и се качи до апартамента си. Вкъщи беше тъмно, тихо, пусто и задушно. Тя съблече влажните си от пот дънки и фланелката и застана под хладния душ. Разбираше, че тази идея тревожи и Коля Селуянов, само че още не я е осъзнал. С усета си на следовател той бе установил, че в тази история има бяло петно — и това петно го бе притеснило и го бе накарало да потърси Настя и да се опита да поговори с нея. Но смътната му тревога тъй и не бе изплувала на повърхността на съзнанието му и не бе позволила на Николай да формулира въпроса си. А въпросът наистина беше интересен.

Защо, след като Анатолий Леонидович Храмов е научил всичко онова, което днес е разбрал и Селуянов, не е казал нито дума на клиентите си? Защо не е предупредил Олга Ермилова, че мъжът ѝ отдавна знае всичко? Защо си е замълчал и е казал, че всичко е наред и че нещата вървят по реда си, а след това най-неочаквано се е отказал от делото?

* * *

Иван Фьодорович Булгаков и този път оправда доверието. И изпълни задачата на Селуянов бързо и изцяло. Клавдия Никифоровна Романова минавала сред познатите и съседите си за щастлива майка, защото отгледала и възпитала добри деца. Синът ѝ бил подводничар,

служел някъде в Мурманск, преди близо три години много се издигнал в йерархията и оттогава започнал редовно да изпраща на майка си доста добри пари. Дъщеря ѝ се омъжила за строител от Магадан, заминала да живее при него, през първите десет-петнайсет години те печелели пари, работейки до изнемога, дори не излизали в отпуск и вземали сумите в брой. А сетне, когато започнала новата икономическа политика, със събраните пари си открили собствена строителна фирма, тъй че сега процъфтявали и не забравяли старата си майка, на която също редовно изпращали пари. Изплашената от всички преживени за шестдесет и осем години реформи и промени Клавдия Никифоровна отначало не харчела парите, които децата ѝ изпращали, вкарвала ги в спестовната си книжка и ги криела сред бельото си, тъй като не знаела как ще се завърти животът и дали няма да стане така, че да няма дори с какво да я погребат. Ами ако вземат, че уволнят сина ѝ от армията заради съкращенията? Ами ако строителната фирма на дъщеря ѝ фалира? А след това, като видяла, че не се случва нищо лошо, а запасите за непредвидени случаи вече са налице, започнала малко по малко да харчи. Купила си нов телевизор, кожух, дрехи и най-различни други дреболии.

Баба Клава била гостоприемен човек и имала две много близки приятелки, с които денем гледала по новия телевизор сериали и пиела чай от новите порцеланови чашки, похапвайки вкусни швейцарски бонбони от бял шоколад. Клавдия Никифоровна много обичала бял шоколад.

А децата на баба Клава наистина били грижовни, никога не изпращали парите на майка си по пощата, тъй като знаели, че тя е възрастна и пълна, че я болят краката и ѝ е трудно да ходи до пощата и да виси на опашката, за да получи парите си. И винаги ги изпращали по познати. Всеки път, когато някой тръгвал за Москва, те задължително му давали плик с пари и адреса и телефонния номер, за да ѝ се обади и да ги занесе лично на уважаемата Клавдия Никифоровна. На това му се казва истинска любов към родителите! Не всяка майка може да се похвали с такива грижовни и внимателни деца. Това дори предизвиквало завист у някои хора — лоша, черна завист. Хем била богата, хем децата ѝ били добре. И защо тя трябва да има всичко, а другите — нищо? Та същите тези завистници измисляли разни гадости за баба Клава и искали да я оклеветят. Уж че синът ѝ не

бил никакъв военен, пък и при дъщеря ѝ нещата не били наред, което означавало, че децата на баба Клава си печелели парите по престъпен начин. И защо тези многоуважаеми господа измисляли такива неща? Ами защото всички пратеници, които носели на Романова пликове от децата ѝ, до един нямали вид на свестни хора и не предизвиквали уважение. Казано с две думи, не били авторитетни. Но това изобщо не променяло нещата. Дори и децата ѝ да били престъпници, а пратениците, носещи ѝ парите, да нямали авторитетен вид, Клавдия Никифоровна пак си била богата, обичана и почитана от децата си, а пък това така вбесявало завистниците, че направо сън не ги ловял. И затова все припирали да говорят лъжи за горката жена и да я полаят с помя.

Селуянов благодари на Иван Фьодорович за квалифицираната помощ, в знак на благодарност му подари бутилка скъп коняк и хукна към Управлението на вътрешните работи на Централен окръг, за да се срещне със Сергей Зарубин, на когото вчера бе възложил да събере колкото се може повече информация за Романова по официалните канали. Докато слушаше доклада на Сергей, Селуянов се превиваше от смях.

— Клавдия Никифоровна Романова е вдовица от седемдесет и трета година — нареждаше Зарубин, поглеждайки в бележника си. — От брака си с гражданина Романов има две деца — син Александър Романов, роден през петдесет и пета година, и дъщеря Светлана Романова, по мъж Чибисова, родена през петдесет и девета година. От седемдесет и осма година Александър Романов не живее в Москва, осъден е за обир на четири години затвор от Тушинския районен съд; след като излежал наказанието си, две години е живял в Ярославска област, през осемдесет и четвърта година бил осъден отново за грабеж и влязъл в затвора за шест години; през деветдесета година бил освободен, останал на свобода два месеца, събрал сили и отново влязъл в затвора за осем години пак за кражба.

— Ама че последователен човек — поклати глава Селуянов. — Де да беше толкова последователен и в семейния живот. Кога излиза от затвора?

— Преди Нова година.

— Значи в момента е в затвора?

— В затвора е, горкичкият, къде ще се дене. А сега за дъщерята Светлана. През осемдесет и втора година Светлана се омъжила за строител от Магадан и заминала да живее при него. Някъде до деветдесет и първа година от време на време изпращала пари на майка си, които не били кой знае колко, а и тя не правела това редовно, а след настъпилата икономическа криза строителният тръст, в който двамата с мъжа й работили, фалирал...

— Тръстът, който фалира — изсмя се Селуянов. — Класика. Само да знаеш, Серьога, колко обичам тези официални запитвания и тези официални отговори! Толкова интересни неща научаваш от тях.

— Защо, някакъв проблем ли има? — попита разтревожено Зарубин и вдигна глава от листа.

— Не, няма проблем, не се притеснявай. Продължавай нататък.

— Значи тръстът фалирал, за известно време съпрузите Чибисови останали без работа, а след това започнали да се създават някакви нови строителни структури и те се уредили там, тъй като нямали никаква друга професия, освен строителството. Не печелели чак толкова много, но им стигало да живеят сносно, като се вземе предвид и това, че имат две деца. Но от февруари деветдесет и седма година не получават заплати.

— Напуснали ли са?

— Не, не са напуснали. Работят на вересия за държавата. Държавата не им дава заплати, защото няма пари.

— Значи не получават пари от година и половина — подсвирна Селуянов. — И таз добра. И как не са умрели от глад?

— Ами не са — разпери ръце Сергей. — А миньорите как живеят без заплати? Ами учителите? Ами работниците в заводите? Хранят се от градините на вилите си, изкарват по някоя пара кой където може и я карат на хляб и вода. Някои завързват контакти с престъпници. Между другото разговарях с момчетата от Нижни Новгород — със съучениците ми от милиционерското училище, и те в прав текст ми казаха, че понякога залавят някого да върши чиста проба престъпление, но ръката им не се вдига да го регистрират, защото той общо взето е добър човек, но не може да погледне децата си в гладните им очи, просто няма сили да го направи. Стои половин година без заплата, а след това се уреди да превозва нелегална стока или да лепи етикети на бутилки с фалшиво вино. Всеки умира сам. Хората строяха

заедно само комунизма, но без заплата всеки си стои сам и никой не му помага в тази тъжна работа. Тъй че, ако се върнем към многострадалната Светлана Романова-Чибисова, можем със сигурност да твърдим, че тя не е изпращала никакви пари на майка си и не е можела да изпраща, особено през последните три години.

— Изпрати ли запитване до милицията в Магадан? — попита Коля. — Може би тя или мъжът ѝ всъщност са станали престъпници, за да не умрат от глад и да изхранят децата си?

— Изпратих, разбира се. Съпрузите Чибисови никога не са се замесвали в нищо. Те са кристално честни хора. А местният участъков е техен личен приятел, близък е на семейството и гарантира за думите си.

— Да бе, гарантира — измърмори Николай. — Също като твоите приятели от Нижни Новгород. Сигурно също е милозлив и вижда всичко, но си мълчи, защото им влиза в положението.

— Е, Коля, каквото съм научил, това ти разказвам. Такъв е официалният ми отчет. А ти имаш ли основания да се съмняваш в него?

Селуянов повъртя замислено цигарата в пръстите си, а сетне се вторачи в нея с недоумение, сякаш не проумяваше каква е тази ароматна пръчица в ръцете му и откъде се е взела. А когато се сети как се нарича тя и за какво служи, мушна цигарата в устата си и я запали.

— Не — отвърна спокойно той. — Нямам основания да се съмнявам. Синът на баба Клава е най-обикновен престъпник, който обикаля от затвор в затвор и навърта присъда след присъда, а дъщеря ѝ просто няма късмет. И единият, и другият не са имали и нямат пари. И както се досещаш, не са изпращали пари на майка си, особено през последните три години. А според моята информация, точно през последните три години бабичката е започнала да забогатява не с дни, а с часове, и това богатство ѝ донасяли на крака някакви съмнителни типове. Сещаш ли се накъде бия?

— Сещам се, но не мога да разбера с какъв престъпен бизнес може да се занимава кротката почтена пенсионерка, която винаги или си е вкъщи, или на пейката пред входа, или при приятелките си в съседните блокове. Нали бях в апартамента ѝ, там няма и помен от нелегален бардак. И няма никакво нелегално производство, както у съседа ѝ Вяткин. За какво са ѝ давали толкова много пари?

— Това ще разберем много лесно и просто, Серьога. Само трябва да имаме търпение. Казал ли си на някого, че Романова е в болницата?

— Само на онази лелка, която се обади по телефона.

— А на някого другиго?

— Май не съм. — Зарубин се замисли за секунда, а после каза уверено: — Със сигурност не съм. На никого.

— Сега най-важното е да разберем дали нашата бабичка не се е обадила от болницата и не е предупредила, че не си е вкъщи. Серьога, тичай веднага в болницата и научи каквото можеш. И се разбери с лекарите да не я пускат поне още една седмица. А пък аз ще намеря кой да те смени.

След три часа Сергей Зарубин съобщи, че болната Романова не е правила опити да се обади от стаята на сестрите, а колкото до автомата на стълбището, който бил предназначен за пациентите, никой не можел да даде гаранции. Медицинският персонал не следял автомата, а той не дръзнал да разпитва болните, тъй като те можели да го издадат.

— Значи шансът е петдесет на петдесет — рече унило Селуянов. — Ще пробваме, нямаме друг изход. Ася ѝ е върнала ключовете, нали?

— Разбира се — кимна Сергей, — още на другата сутрин. Отиде в болницата, както бе обещала на Романова, и ѝ ги даде заедно с кремове.

— А ти направи ли каквото трябва?

— Е, Коля, не съм чак толкова тъп — подсмихна се Зарубин и извади от джоба си дубликат от ключа на апартамента на Клавдия Никифоровна.

* * *

На пръв поглед в болничната стая нищо не се бе променило. Леглата си бяха пет, на всички лежаха пациенти, а до тях седяха посетители. Денис се намираше в ъгъла, до прозореца, а до него седеше Артъм. Но още в следващата секунда Настя осъзна, че нещата не са като предния път. Денис вече не лежеше, а седеше в леглото, лицето му бе оживено и в същото време съсредоточено, а пък Артъм гледаше приятеля си с изненада и възхищение. И всичко ѝ стана ясно: Вадим вече е идвал тук и първите резултати са налице.

— Здравейте — поздрави пръв Денис. — Артър, Анастасия Павловна дойде.

— Здравейте, младежи — отвърна Настя. — Как сте?

— Прекрасно! — заговори развълнувано Артър. — Нямам представа какво става тук. Оказа се, че Денис познава един човек, който работи в Центъра за защита от стреса. Този човек дошъл тук да посети някакъв познат и видя Денис. Те се разприказваха, а аз се оплаках, че Денис оздравява много бавно, и този човек — Вадим, каза, че може да му помогне.

Артър играеше ролята си прекрасно, като се правеше, че за пръв път обсъжда това с Настя, и ѝ разказваше с най-големи подробности онова, което вече бе споделил с нея, докато се разхождаха по улицата. Настя, която много добре си спомняше концепцията за самоконтрола още от книгата и от старите телевизионни предавания, го слушаше внимателно и се преструваше на изненадана.

— Представете ли си, оказва се, че мозъкът ни изцяло командва нашия организъм. И може да контролира самостоятелно всяка функция на всеки орган. Още преди да го ранят, Денис правеше упражнения и при него механизмът за командване на ръцете и краката вече бе задействан, затова сега всичко тръгна толкова лесно, че направо да не повярваш. Шевовите му почти зараснаха, а раните заздравяват направо пред очите ни. Лекарите просто са полудели, всички идват тук да гледат Денис, показват го един на друг, клатят глави и никой не може да разбере нищо.

Настя премести поглед към Денис. Той седеше сияещ и горд и сега тя не видя в очите му онази омраза, която я прониза миналия път. Той беше в центъра на вниманието, Артър разказваше в захлас за него, за болестта му и за успехите му и дори омразната Каменская го слушаше със зяпнала уста. Впрочем, защо трябваше да я мрази? От днес нататък тя не беше пречка за него, тя вече никога нямаше да може да го засенчи и да му отнеме обичта и вниманието на Артър, защото той, Денис Баженов, знаеше и умееше онова, което не знаеше и не умееше нито тя, нито дори самият Артър.

„Е, слава богу — помисли си с облекчение Настя, докато подаваше на младежите банани и портокали. — Работата е свършена, момчето оздравява, ревността е мъртва. Вярно, засега, все някога ще се появи друг човек, който задължително ще привлече вниманието на

Артъом — вероятно някое момиче. Но, първо, тогава Денис ще бъде много по-голям и да се надяваме, ще стане много по-мъдър и търпелив. И второ, самият той може би ще се влюби или ще се интересува от някого и тогава ще може да погледне ситуацията с други очи. А трето и най-важно — той оздравява. Здраве да е, останалото ще се нареди. Във всеки случай трябва да се има предвид, че всичко изглежда много страшно и тежко само първия път, а след това сърцето все някак се научава да се справя“.

Олекна ѝ на душата и тя излезе навън.

ГЛАВА 13

„Защо не е казал нищо на клиентите си? Защо Храмов е премълчал? Защо е казал, че всичко е наред и нещата вървят по реда си?“

Този въпрос се заби в главата на Настя толкова здраво, че тя вече не можеше да мисли за нищо друго. Струваше й се, че ако намери отговора му, ще разбере и тайната за убийството на Елена Дударева.

Тя заспа с този въпрос, събуди се с него, отиде с него на работа, настани се заедно с него на бюрото си и дори му предложи да изпият заедно чаша кафе. Може би от хубавото кафе въпросът щеше да се ободри и да й даде отговора? Но той отказа кафето, гледаше Настя със студените си немигащи очички и мълчеше, сякаш искаше да каже: „Да, аз съм такъв. Аз съществувам. Аз съм труден. Но няма да ти помогна, намери отговора сама“.

И Настя го търсеше. Първо се опита да се превъплъти в Храмов, защото една от най-грубите грешки е да търсиш отговора от позицията „ако бях на негово място“. Човек, който разсъждаваше по този начин, никога нямаше да вникне в чуждата тайна и нямаше да разбере чуждите постъпки. Защото тези постъпки бяха извършени от онези, които трябваше да бъдат разбрани, а не от тези, които се опитваха да ги разберат. Това бяха различни характери, различни съдби, различни умове, различни навици и всички те лежах в основата на факта, че в едни и същи ситуации хората извършваха различни постъпки и реагираха по различен начин на едни и същи събития и факти.

„Работила съм в криминалния отдел... Колко години съм работила там? Трябва да уточня“.

На листа се появи първата бележка: да разбере колко години Храмов е работил в следствието.

„Работила съм толкова и толкова години в...“

Веднага се появиха и следващите думи: колко години и къде точно е работил.

„Била съм редови следовател, справяла съм се с работата...“

Третият въпрос беше за служебната му характеристика и за отзивите на колегите му. Защо е напуснал и се е заел със свободна адвокатска практика? Заради парите и независимостта ли? Или защото не се е справял с работата в следствието?

„И така, да започнем от най-лесното. Не се справям с работата си, тъй и не се научих да разкривам престъпления, колегите ме гледаха накриво, но все пак съм добър юрист, ала когато си добър юрист, изобщо не означава, че си и добър следовател. Осъзнавам, че трябва да напусна следствието, за да не стана за резил, и да се заема с нещо друго. С какво например? Да стана юрист в някоя фирма? Нямам такава специализация, за фирмите са нужни цивилисти, които познават гражданското и финансовото право, а аз съм специализирала в наказателното право и в процесите. Не искам да се преквалифицирам. Значи мога да се заема с адвокатска практика по наказателни дела, още повече че като следовател много добре познавам особеностите, уловките и трудностите при разкриването и разследването на престъпления. За две години работа като адвокат понатрупах опит в някои неща, сдобих се с клиенти и със спечелени дела, което означава — и с пари, и мога да смятам, че в това отношение при мен всичко е наред. И ето че към мен се обръща поредният клиент, излага ми проблема си, аз му предлагам стратегия за защитата, той се съгласява, аз започвам да работя по тази стратегия и изведнъж установявам, че моите усилия изобщо не са необходими. Защото онова, което искам да постигна чрез работата си със свидетелите, и бездруго е налице. Само по себе си. И няма нужда да постигам нищо. И какво изпитвам? Радост заради това, че всичко се получава толкова лесно и без усилия и мога временно да си отдъхна? Може би. И в тази ситуация имам възможността да замина някъде в отпуск за три-четири седмици и да се явя направо на делото, което не се знае кога ще се състои. Да оскубя клиента за уж свършената от мен трудна работа и да се просна по корем на горещия пясък. Прекрасно!... Но в такъв случай защо трябва да се отказва от делото? И на това отгоре да предлага на клиента си да му върне аванса... Направо задънена улица. Няма да тръгнем по този път. Ще опитаме по друг. По трудния.

Била съм успешен следовател, работила съм много добре, умеела съм да разкривам бързо престъпления. По някакви причини съм напуснала милицията и съм се заела с адвокатска практика, най-

вероятно са ми трябвали пари, защото нито един оперативен работник, постигащ успехи, не би зарязал работата си по друга причина. Да си добър оперативен работник означава да имаш низ от изящно намислени и остроумно проведени операции, от бързо и успешно разкрити сложни престъпления, означава да те обзема радост заради това, че си успял, че си се сетил, че си изпреварил, че си надхитрил, че си стигнал по-бързо... Това е наркотикът на успеха, от който много хора нямат сили, пък и няма нужда да се отказват. От този наркотик не се умира. Човек, който е станал добър оперативен работник, би трябвало да се е родил такъв, той трябва да притежава много особен характер, специален темперамент и специфичен начин на мислене. И всичко това си остава винаги у него, независимо с каква друга дейност ще се заеме. Той се е родил оперативен работник и ще умре като оперативен работник — дори ако стане бияч в някое казино или помощник-машинист на някой влак. Да речем, че аз съм точно такава. И тогава всичко, което съм чула от приятелките на Елена Дударева и Олга Ермилова, изобщо няма да ми хареса. Защото имам ум на следовател, защото съм прекалено подозрителна и защото винаги много се притеснявам и се нервирам, когато събитията са прекалено гладко навързани и си пасват. И какво правя в такъв случай? Точно така, аз съм и дълбоко в душата си си оставам човек, който разследва, а едно от основните правила на оперативния работник гласи, че трябва да мълчиш, докато не те притиснат до стената. Да не споделяш нищо с никого. Да не казваш нищо на никого, ако не е належащо. Най-страшният враг на оперативния работник е изтичането на информация. Затова си мълча и не казвам нищо на клиентите си за съмненията, които са се породили у мен. И какво правя по-нататък? Точно така, започвам да проверявам съмненията си. В края на краищата аз детектив ли съм или не? Започвам да събирам информация по свои канали. А по кои по-точно? Детективът има два първостепенни източника на информация: официално служебен, сиреч колегите от неговата и другите служби, и служебно личен, който завоалирано се нарича специален апарат. Човек, който две години е работил като адвокат, най-вероятно вече е изгубил специалния си апарат. Но приятелите и познатите му са останали в милицията. И аз ще хукна при тях.

Разбра ли, Каменская, къде трябва да търсиш отговора?“

Настя изпи на един дъх кафето си и демонстративно силно тресна чашата точно пред онова място на масата, където според нея би трябвало да седи въпросът с немигащи очи, който си донесе от къщи.

— И без теб се оправих — каза презрително тя. — Стой си тук, зловреднико. Ще видя каква физиономия ще направиш, когато открия отговора сама.

Вратата тихичко се отвори, в кабинета се вмъкна Коротков и бързо превъртя ключа в ключалката.

— С кого си говориш тук? — попита шепнешком той. — По телефона ли разговаряш?

— Не, говоря си сама — отвърна най-спокойно Настя.

— По-тихо! По коридора се разхождат генерали, току-виж се заврат в кабинета ти.

— Нека да се заврат — сви рамене Настя, но за всеки случай понижи глас. — Да не би да пием водка и да играем карти.

— Много ти разбира главата от генерали. Ако поискат, могат да се хванат за каквото си щат — и за това, че пушиш в кабинета, и за това, че пиеш кафе, и за това, че използваш бързовар, въпреки че пожарникарите са забранили. По-добре да не им се набиваш в очите. Ще ми налееш ли малко кафе?

— Коротков — засмя се тихичко Настя, — ти вече си много голям шеф и би трябвало да имаш секретарка, която да ти прави кафе и да ти го сервира в красива чаша, а ходиш да просиш от подчинените си като някой плебей.

— Свиди ли ти се?

— По-скоро ми се ще да се заяждам. Колобок не се ли е обаждал?

— Има си хас, как да не се обажда! Всеки ден ми къса нервите. Страхува се, че без него ще разпусна отдела.

— Кога се връща?

— След два дни. Какво, да не би вече да ти е домъчняло за него? Или не се чувстваш добре под моето мъдро ръководство?

Настя не му отговори. Извади кутията с кафе и захарницата и сложи пред Коротков чиста малка чашка и канче с току-що кипнала вода.

— Налей си, тук сме на самообслужване. И тъй като ти си ми началник, ще те известя, че се каня да отида на мястото, където преди

е работил адвокат Храмов.

— Защо? Какво искаш да откриеш там?

— Искам да разбера дали през последните дни преди смъртта си не се е опитвал да си поговори неофициално с бившите си колеги и да научи нещо от тях.

— А защо да е неофициално?

— Защото, ако по принцип поддържа отношения с тях, би трябвало да ходи на рождените им дни и на честването на най-различни събития — като Деня на милицията или присъждането на поредното звание на някого. Това наричам официален контакт. А неофициалният контакт е, когато най-неочаквано се е обадил и е задал някакъв въпрос. Или два въпроса.

— Аха, или три — съгласи се Юра, отпи голяма глътка и се опари. — По дяволите, горещо е. Виж какво, тъй като съм твой началник, имам право да знам какви идеи са се пръкнали в болната ти глава.

— Защо да е болна? — изненада се Настя. — Главата ми си е съвсем наред.

— Как ще е наред, след като си говориш сама?

— Казах го просто така, за по-образно. Мислех на глас. А идеята ми е изключително проста...

Докато Коротков допиваше кафето си, тя му изложи кратко, но последователно същността на неотдавнашните си разсъждения. Вярно, сега, когато ги изрече на глас, тези логически конструкции вече не й се струаха чак толкова убедителни и безупречни. И Настя отново започна да се съмнява.

— Тоест, доколкото разбрах от несвързаните ти дрънканици, ти имаш две версии. Първата е свързана с това, че Храмов е бил оперативен работник на средно или дори на много ниско ниво, и в такъв случай не можеш да разбереш нищо. А втората ти версия произтича от това, че Храмов е бил добър оперативен работник, така ли?

— Точно така. Харесва ли ти? — попита плахо тя. — Или ти се струва, че конструкцията не издържа?

— Конструкцията е нормална. Благодаря ти, приятелко Павловна, за кафето, беше страхотно. А колкото до Храмов, вече го проучвах, тъй че мога да пооблекча тежкия ти умствен труд. Толя

Храмов е бил добър оперативен работник. И съм готов да се съглася с теб, че ако нещо го е стреснало, той първо е отишъл при своите приятели в милицията и се е опитал да събере някаква информация. Но ти мислиш малко едностранчиво. Разбирам, че си се увлякла от умствената си гимнастика, но покрай цялото това интелектуално пиршество си забравила други полезни неща.

— Какви например?

— Например това, че изобщо не е задължително убийството на Храмов да е свързано с убийството на Дударева. Защо изобщо си решила така, скъпа приятелко? Нима поводите да убиеш един адвокат и бивш следовател са малко? Да не би този Храмов да е с ангелски крилца и да няма врагове и недоброжелатели? И тъй като аз съм ти началник...

— И тъй като ти си ми началник — прекъсна го Настя, — се разпореди тези версии да бъдат проучени. Имаш цял отдел подчинени и докато Колобок го няма, ти си едноличен цар и бог тук. Само че и през ум да не ти е минало да се разпореждаш единствено и само с мен. Разбирам, Юра, че имаш проблеми с израстването, че си млад ръководител, който е тръгнал от нашите редици, и че ти е неудобно да издаваш заповеди. Знаеш ли, че съществува думата „целенасочено“? И ти трябва да ни нареждаш целенасочено. А ти чакаш ние да дойдем при теб и да ти предложим нещо, а ти да го одобриш и да се съгласиш. И излиза, че ние сами си търсим работа. Аз се отнасям към това с разбиране и съчувствие и те моля за разрешение да се заема със своята версия, а ти възложи другите на някой друг, чу ли? Само не и на мен.

— На главата ми се качи — измърмори мрачно Коротков.

— Просто се възползвам от това, че все още си по-младши от мен по звание. Не плачи, Юрик, скоро ще станеш подполковник и тази бъркотия ще свърши. И ще ме пришпорваш до изнемога. Значи да тръгвам, нали?

— Добре де, върви.

Коротков отиде до вратата и се заслуша.

— Какво става там с нашите генерали? — попита Настя.

— Май вече не обикалят. Или поне в коридора не се чуват угоднически гласове. Да, насмалко да забравя, как е Стасов и семейството му?

— Добре са. Закачат се с Ира, опитват се да уредят живота ѝ. Време е да я запознаем с Миша Доценко, може да се харесат.

— Че защо не? — оживи се Коротков. — Идеята е много хубава. Ира ще бъде добра милиционерска съпруга, толкова години живее с Татяна, тъй че вече проявява пълно разбиране към всичките ни трудности. А хлапето как е?

— Огромно е. Ей такава — разпери широко ръце Настя. — Отдавна ли не си ходил у тях?

— Сигурно има два месеца. Гришка още не бе проходил.

— Вече търчи навсякъде.

Коротков излезе, а Настя проведе няколко телефонни разговора и се отправи при бившите колеги на Анатолий Леонидович Храмов.

Пътюм се отби при експерта Олег Зубов.

— Защо си дошла? — посрещна я навъсено той. — Нямам нищо за теб.

— Знам. Олеженка, може ли да те помоля нещо?

— Първо мини през бюфета — отвърна по навик експертът. — Не давам нищо безплатно.

— Ще ида до бюфета — съгласи се Настя. — Но преди това може ли да ти кажа молбата си?

— Казвай — разреши ѝ милостиво той.

Зубов вдигна глава от микроскопа, разкърши с удоволствие рамене и се протегна така, че костите му изпукаха.

— Само се изгърбвам от тази работа — оплака се Олег. — Или седиш по цели дни, превит одве, или пълзиш на колене по мократа пръст, или...

Това беше неизбежен елемент от общуването със Зубов и всеки, който искаше да размени дори и две думи с него, трябваше да събере кураж и търпеливо да изслуша целия репертоар жалби от работата, от здравето, от положението в страната и от глобалното затопляне. Зубов бе много квалифициран специалист и имаше право да се подписва под огромен брой най-различни експертизи, затова всички се съобразяваха с него и търпяха чудачеството му и тежкия му характер. Настя издържа с чест изпитанието — просто изключи и се отдаде на собствените си мисли.

— Казвай какво искаш — рече най-сетне Олег. — Пак ли е нещо „спешно-секретно-началническо“?

— Не, много по-просто е. Познаваш ли Мусин?

— Эксперта ли? Познавам го. И какво?

— А можеш ли да му се обадиш?

— Мога. И защо?

— Разбираш ли, при следователя Гмиря има едно дело, по което работя. От сутринта не мога да хвана Гмиря, а Мусин беше на местопрестъплението и взе пробите. Искам да го попитам за резултатите. Само че той няма да ми ги каже: каква съм му аз? С него почти не се познаваме.

— Мога да го направя — отвърна с облекчение Зубов. — Не е голяма работа. Може да не ходиш до бюфета, ще го направя безплатно заради старото ни приятелство.

След десет минути Настя излезе от сградата на „Петровка“, като си повтаряше наум: „По фасовете има слюнка само на Храмов. По едната чаша има отпечатъци от пръстите на Храмов, следи от устните му и остатъци от минерална вода. По другата чаша няма нищо, освен отпечатъците на Храмов. Няма дори следи от вода. На местопрестъплението има много отпечатъци от пръсти, които не са на собствениците на апартамента, но това е обяснимо, като се има предвид, че Храмов често е приемал клиенти у дома си. Дали някой от тях е убиецът? Или не е нито един от тях? Ако се съди по това, че Храмов е дал чаша на госта си, а той дори не се е докоснал до нея, значи е бил повече от предпазлив. Защото често се случва престъпникът да яде и пие заедно с бъдещата си жертва, а сетне старателно да измие съдовете и да заличи следите там, където ги е оставил. При огледа това веднага се забелязва. Но убиецът на Храмов не е постъпил така. Той просто се е постарал да не оставя следи, а онези, които е оставил, не могат да се различат сред несметния брой отпечатъци, оставени от други хора. Храмов е живял две седмици сам, без жена си, и ако се съди по натрупания прах в жилището, през това време не е почиствал нито веднъж, а там са идвали по няколко посетители на ден. И престъпникът много добре е знаел, че за две седмици в жилището са се натрупали толкова много отпечатъци, че дори може и да остане да спи там, без да се притеснява. Умен мръсник!“

* * *

Селуянов отново се нуждаеше от помощта на Иван Фьодорович. Булгаков имаше прекрасна памет, включително и зрителна — запомняше лица от пръв поглед и задълго, и в комбинацията, която бяха замислили, просто нямаше начин да минат без него.

В жилището на Клавдия Никифоровна Романова временно се настани една едра жена на име Лидия Ивановна, бивш експерт криминалист, която преди пет години се бе пенсионирала. Тя трябваше да кротува и да не вдига телефона, но за сметка на това, ако някой позвънеше на вратата, да я отваря. Ала да не отваря на всички. Нямаше съмнение, че ако при леля Клава дойде някой от съседите или от приятелките ѝ, трябваше дълго да им се обяснява коя е тази чужда жена и какво прави тук. Можеше да се измисли всякаква лъжа и тя да звучи дори много правдоподобно, но не съществуваха гаранции, че оцелялата след сърдечния пристъп Клавдия Никифоровна няма да се обади от болницата точно на тази своя приятелка или на същите съседни с молба, да речем, да ѝ занесат нещо или просто да проверят дали някой не е разбил вратата на апартамента. И госпожа Романова страшно щеше да се изненада, когато разбере от тях, че в дома ѝ живее някаква нейна роднина, която е пристигнала от далечен Иркутск. Затова вратата трябваше да се отваря много избирателно.

Докато изпълняваше предишната задача на водещия си офицер Селуянов, Иван Фьодорович Булгаков запомни добре лицата на онези, които видя покрай блока на Романова и съседните блокове, а също така и лицата на приятелките ѝ. Неговата задача беше да стои в жилището на Костя Вяткин, което временно бе необитаемо, сложил едно малко столче точно до входната врата, и внимателно да наблюдава през шпионката всички, които се приближават до вратата на Романова. Ако лицето на посетителя му беше познато, с помощта на простичко техническо устройство Булгаков трябваше да подаде сигнал в съседния апартамент, че жената не бива да отваря вратата и че трябва да мирува и да не дава признаци на живот. Ако до вратата се приближеше същество, близко по описание до онези, които се смятаха за пратеници на грижовните любящи деца на Романова, Булгаков трябваше да

подаде друг сигнал и бившият експерт трябваше смело да отвори вратата и да завърже разговор. Не бе кой знае каква работа.

Лидия Ивановна се мъчи цели два дни в апартамента на Романова, подскачайки при всяко позвъняване на вратата. Моментално поглеждаше към примитивната, но сигурна техника и виждаше, че от двете лампички свети само една. Значи не е онова, което чака, и може да не се притеснява. Към края на втория ден, след поредното позвъняване, светнаха и двете лампички. Лидия Ивановна пооправи прическата си, изпъна блузката си и тръгна с енергична крачка към вратата.

— Кой е? — попита тя, както се постъпва в такива случаи.

— Лельо Клава, идвам при вас — чу се тих неуверен глас.

Лидия Ивановна отвори вратата. Пред нея стоеше някакво същество, за което трудно можеше да се каже, че е човек. Челото му бе покрито с пот, а в очите му се четеше мъка и страх. С просто око се виждаше, че всеки момент ще получи пристъп на наркотичен глад, а може би дори вече бе изпаднало в това състояние.

— А къде е леля Клава? — попита притеснено съществото.

— Няма я, синко — отвърна Лидия Ивановна колкото се може по-приветливо. — Ще си дойде след два дни. А ти какво искаш? Може пък аз да ти помогна?

— Исках... такова... как беше... А къде е леля Клава?

„Много му е зле — помисли си жената със съчувствие. — Дори не разбира какво му говорят. Естествено, как да разбира думите, при положение че всичките му сили са съсредоточени в борбата със страха“.

— Синко — рече мило тя, — нали ти казах. Клава ще си дойде след два-три дни. В момента я няма вкъщи. Но ти влез, миличък, почини си малко, много зле изглеждаш. Да не ти е лошо на сърцето, а? Влез в стаята, седни, ще ти дам валидол.

— Не... трябва ми такова... А вие не знаете ли къде е?

— Кое, миличък? — попита търпеливо Лидия Ивановна. — Какво е това „такова“? Да не си изгубил нещо?

В очите на съществото проблесна просветление. Очевидно с огромно усилие на волята си то събра последните остатъци от разума си, за да се съсредоточи и да не извърши някоя глупост.

— Извинете — каза то с що-годе човешки глас, — извинете за безпокойството, ще дойда друг път.

— Е, както искаш, синко — завъртя глава Лидия Ивановна. — Но можеш да влезеш и да си починеш малко, че не дай си боже, ще вземеш да паднеш на улицата. Направо страх да го хване човек, като те гледа, та ти си много болен.

— Не, благодаря, добре съм — изломоти съществото. — Довиждане.

Лидия Ивановна затвори вратата и се върна в стаята. Прозорците на апартамента гледаха в посока изхода на блока и тя много добре видя посетителя си, който с несигурна походка се отдалечи към съседния вход. Видя как той влезе там, а след няколко минути излезе и закрачи към отсрещния блок. От отсрещния блок пък тръгна към блока отляво. На известно разстояние след него вървеше Сергей Зарубин. Тя вдигна слушалката на телефона.

— Коля, ти ли си? Аз съм Лидия Ивановна. Пусни ме да изляза оттук, картинката е ясна. Твоята бабичка е пласьор на наркотици.

* * *

— Бива си я старицата! — завъртя възхитено глава Селуянов. — Кой можеше да допусне, та бабичката има съвсем почтен вид. Можем да не претърсваме апартамента, защото там със сигурност няма нищо. Най-вероятно ги крие из разни скривалища в съседните блокове. Това е стар номер, имали сме си работа с такива неща и ги знаем. Затова нейният гост е тръгнал да обикаля обичайните места, та да не би да е останало нещо.

Номерът наистина беше стар и добре известен сред дребните търговци на наркотици. Нито един здравомислещ пласьор не би държал стока в дома си. Пакетчетата с дрога се скриваха предварително на разни привлекателни местенца близо до местонахождението на продавача. Купувачът отиваше при продавача, плащаше му и в отговор получаваше заветното указание за мястото, където е оставена дрогата. Отиваше и си я вземаше. Колкото и печени ченгета да се изтърсят при търговеца, нямаше начин да докажат, че между продавача, който кротко се разхожда насам-натам, и скрития

неизвестно къде наркотик има някаква връзка. Клавдия Никифоровна също не държеше стоката в дома си, не беше вчерашна. Поставяше я предварително зад парното и на разни други тайни места в съседните входове и просто казваше на купувача, който идваше при нея, къде е скрито заветното пакетче.

— Ето откъде е благосъстоянието й. Сигурно е криела дрога и при съседа си Вяткин — каза Гмиря. — А какво става със Серьога? Няма ли новини от него?

— Засега няма. Но мисля, че всеки момент ще се появи, вече мина доста време.

Селуянов не се излъга. Не минаха и петнайсет минута и Зарубин нахлу като ураган в кабинета на следователя.

— Отгатнете от три пъти кой беше клиентът на бабичката — Заяви тържествено той. — Ще умрете от смях.

— Не ми разигравай цирк — прекъсна го сърдито Гмиря. — Докладвай.

Сергей веднага стана сериозен, но му личеше, че се разстрои. Искаше му се да поднесе новината си красиво, а следователят, както винаги, секна полета му и развали целия празник.

— Работи като уличен продавач във фирма „Мелодия плюс“ — продължи с безизразен глас Зарубин. — Друса се с хероин.

— Опала! — възкликна тържествено Николай. — Сега вече технологията е ясна. Така перат пари, кучите синове.

— Защо да перат пари? — не разбра Зарубин.

— Още си млад, Серьога — въздъхна Гмиря, — учи се от нас със Селуянов, докато сме живи, попивай всичко. Фирма „Мелодия плюс“ е крупен купувач на наркотици. Но освен това продава и музика. Дотук ясно ли ти е?

— Защо се подигравате, Борис Виталевич — обиди се Зарубин, — не съм чак толкова тъп.

— Не се подигравам, а се държа като добър педагог и се старая моят ученик да разбере обясненията ми. Продължаваме нататък. Музикалната фирма не само продава музиката си, но освен това я произвежда без лиценз. По този начин също печели пари. Значи фирмата наема на работа, първо, продавачи за сергиите, а второ — производители, които си седят къщи и презаписват касетите в индустриални количества. Носят на производителя нови касети и

оригинали, а вземат касетите със записите и ги пускат в продажба по сергиите си заедно с лицензираните касети. Дотук ясно ли ти е всичко? Продължаваме нататък. Трябва ли да се плаща заплата на производителите? Трябва. А на продавачите? Също трябва. С какви пари се плаща работната заплата на един наеман работник? Точно така, на продавачите се плаща по счетоводната ведомост от печалбата от търговията с касетите. Естествено на продавачите на нелегална стока не се плаща заплата по ведомост, а от черната каса, но и тя е от печалбата. А какво става, когато наемният работник е наркоман? Той получава заплатата си и почти цялата я профуква за наркотици. А сега си представи, че фирмата има собствени наркотици и собствена мрежа за разпространението им, а наемните ѝ работници си купуват дрога само от тази мрежа и отникъде другаде. И какво излиза? Излиза, че фирмата е спечелила официално пари, официално ги е извадила от сметките си за заплати на продавачите и е чиста като девственица при всички проверки и инспекции. А това, че парите, които е дала във вид на заплати, моментално се връщат във фирмата, защото с тях са купени наркотици от същата тази фирма, никой никога не би се досетил. Схвана ли? И засега те са предпазливи и държат пласъори на дребно, та горките наемни работници никога да не се досетят от кого купуват стоката в действителност, иначе, току-виж, се изпуснали някъде. Другите фирми действат по-нагло и изобщо не плащат заплати на наркоманите. Вече разкрихме пет такива фирми само в Москва.

— Значи излиза, че Романова е работила за тази фирма? — попита недоверчиво Зарубин.

— Точно така излиза — потвърди Селуянов. — Борис Виталевич вече се обади в управлението за борба с наркотиците и те изпратиха момчетата си да проверят всички входове в блока на Романова и в блоковете, където живеят приятелките ѝ. Да речем, тя отива на гости, а пътъом скрие някоя доза — никой не би се изненадал, ако я види във входа, защото знае, че отива при приятелката си. Сигурен съм, че там ще намерят доста интересни неща. Друг е въпросът защо Романова ни даде неверни показания и разпозна Дударев. Кой я е подкупил?

— Ясно е кой — смръщи се гнусливо следователят, — фирмата я е подкупила. Убиецът на Елена Дударева е работил за тази отвратителна „Мелодия плюс“, младежът, който се опита да убие Денис Баженов, също е работил там, днешният клиент на Романова

също е оттам. Съвсем очевидно е, че убийството на Дударева е тясно свързано с фирмата, макар че самите те не са имали никакъв интерес да я убиват. Някой ги е наел. Момчета, потърсете връзките на Дударев с „Мелодия“, трябва да има такива. Ние пропускаме нещо, нещо много просто, то е точно под носа ни, но ние не го забелязваме. Трябва да има някаква връзка между Дударев и фирмата, чувате ли? Не може да няма и вината за това, че до този момент не сме я намерили, е единствено и само наша. Във фирмата или в обкръжението ѝ трябва да се намира въпросният посредник, който по заръка на Дударев е дал поръчката на Вяткин и който след това е подхвърлил на бабичката Романова снимката на Дударев. Търсете го както искате, но го открийте. Ясно ли е?

Селуянов стана неохотно, мислейки си със съжаление, че трябва отново да обикаля неизвестно къде в тази изтощителна жегата. Разбира се, кабинетът на Гмиря също бе като газова камера, но тук поне можеше да седиш на едно място, без да се движиш. Все пак това беше по-добре.

— Да вървим, Серьога — нареди той вяло на Зарубин. — Трябва да изпълним указанията на процесуалното лице.

— Не се подигравай! — подхвърли подире му Гмиря.

* * *

Настя разговаря доста време с бившите колеги на Храмов в криминалния отдел. Всички говореха за Анатолий Леонидович с много топлота и искрено скърбяха заради трагичната му смърт. Но тя успя да изясни само едно: няколко дни преди убийството той ги е потърсил с въпроса дали имат стабилни връзки в управлението за вътрешна сигурност на Министерството на вътрешните работи. Единият от оперативните работници казал, че там работи негов стар познат, и се опитал да се свърже с него, но човекът се оказал в отпуск. Какво пък, съвсем естествено — лято е. Друг обаче извадил по-голям късмет. Той потърсил свой приятел, който се преместил наскоро на работа в това управление, и го помолил на приятелски начала да се види с Храмов и да му помогне, ако има такава възможност. Фамилията на този господин била Перетулин.

Но Настя не успя да намери господин Перетурич, тъй като се сдобил с телефонния му номер едва в осем часа вечерта. Нищо, помисли си тя, ще го отложим за утре, а сега ще помислим и ще пресметнем какво би могло да заинтересува толкова много един адвокат, ангажиран с дело за убийство, извършено от бивш военнослужещ, в поделението на Министерството на вътрешните работи, което се занимаваше с установяването на корупция и борбата с нея в милиционерските редици. Между двете неща просто нямаше допирни точки...

На другата сутрин тя отиде в управлението по вътрешна сигурност и намери майор Перетурич. Той изслуша въпросите ѝ с известно недоумение и дори с неудоволствие.

— Да, моят приятел от криминалния отдел ми се обади и аз се съгласих да се срещна с този... как му беше името... Храмов. Храмов ми се обади и аз му предложих да дойде при мен в службата. Той дойде, обади се от пропуска, аз му поръчах пропуск и му обясних къде да ме намери, но той пристигна в кабинета ми чак след половин час. Тъкмо се канех да му кажа, че половин час от времето, което му се полага за срещата, вече е изтекъл, но Храмов ме изпревари, извини ми се любезно и каза, че напразно ме е обезпокоил и че вече е решил всичките си въпроси. Е, щом ги е решил, значи ги е решил — една грижа по-малко.

— А не знаете ли къде е бил през този половин час? — попита без капчица надежда Настя.

Перетурич сви рамене.

— Нямам представа, не съм се интересувал — отвърна равнодушно той.

Настя отиде при началника на дежурната част, който се оказа не чак толкова равнодушен, колкото Перетурич, още повече че тя се опитваше да му се усмихва колкото се може по-чаровно. Той се отнесе с разбиране към молбата ѝ да провери в колко часа и кой от служителите на управлението е отметнал пропуска, издаден на Анатолий Леонидович Храмов. След двамадесет минути намери пропуска. Беше издаден в петнайсет часа и десет минути за кабинета на майор Перетурич, а отметнат на излизане в осемнайсет часа и четирийсет и пет минути неясно от кого, тъй като подписът не се четеше, но очевидно не беше на Перетурич.

— А на кого е? — попита глупаво Настя.

— Ние милиционери ли сме или какво! — смигна ѝ хитро началникът на дежурната част. — Хайде да отидем в моя кабинет, ще ви почерпя с чай, имам и хубави бисквити. И ще установим на кого е. Как е възможно един цивилен човек три часа и половина да се разхожда из управлението и ние да не знаем къде и при кого е бил. Това е нарушение.

Въпреки горещината, Настя с удоволствие изпи гостоприемно предложения ѝ чай с бисквити, побъбри си мило с дружелюбно настроения началник, а след още един час им съобщиха, че подписът на пропуска е на капитан Мизин. Мизин беше на работното си място и ако искаше, тя можеше да поговори с него веднага.

Преди няколко дни Мизин тъкмо се връщаше от обяд, когато се сблъска в коридора с Толя Храмов. Двамата не се бяха виждали от три години. Когато преди време поддържаха връзки, Храмов беше оперативен работник, а Мизин — участъков.

— Здравсти! — извика радостно Мизин и стисна силно ръката на стария си познат. — Кой вятър те довя тук? Къде си сега?

— Напуснах — отвърна Храмов, — вече не съм в милицията. Станах адвокат. А ти?

— Ами сега търкам столовете тук.

— Харесва ли ти? — поинтересува се Анатолий. — Доставя ли ти удоволствие?

— Какво ти удоволствие — оплака се Мизин. — Моят сектор е следственият комитет, а ти много добре знаеш какво е да си имаш работа със следователите.

Двамата побъбриха известно време в коридора и одумаха общите си познати. Мизин, който бе започнал работа в управлението благодарение на страхотните си връзки и не разбираше абсолютно нищо от оперативна работа, реши да се възползва от посещенията на Храмов до крайна степен. Той знаеше, че не може да работи с информация и няма представа какво да прави с нея. И тъй като онзи, който беше ходатайствал горещо за него, препоръча Мизин като добре образован и опитен служител, без когото цялата идея за вътрешната сигурност на Министерството на вътрешните работи направо ще се срине из основи, на него му бе неудобно и неприятно да се съветва с другите и да ги моли да му обяснят или да го научат на нещо. Правеше

се на всезнаещ и опитен служител и всеки ден отчаяно чакаше да стане някаква неприятност заради неправилните му действия. И в този момент Храмов му падна в ръцете — виж ти, какъв късмет. Можеше поне да го разпита за азбучните правила, защото не се срамуваше от него, тъй като той не му беше колега от службата и не знаеше какви връзки бяха задействани, та от обикновен участъков Мизин да се издигне право тук.

Мизин заведе Анатолий в кабинета си, но когато стигнаха там, Храмов изведнъж спря.

— Саша, ще дойда след пет минути, може ли?

— Какво има?

— Трябва да отида до тоалетната — каза му с притеснена усмивка Храмов.

— Ааа, добре. Знаеш ли къде е?

— Ще я намеря.

След няколко минути Храмов се върна в кабинета му. Мизин реши веднага да хване бика за рогата и започна да се оплаква от трудностите, а Анатолий като че ли се отнесе със съчувствие към него.

— Да — каза той и поклати глава, — трудно и гадно е да събираш информация срещу своите хора, съгласен съм с теб. А понякога се срещат такива изроди, че направо да се отвориш. На това отгоре мръсникът не крие, че взема подкупи, гледа те нагло в очите и си признава, защото знае, че никога няма да можеш да го докажеш. Това се отнася най-вече за следователите, защото те са големи специалисти по доказателствата и не можеш да ги спипаш току-така. Ето, ще ти дам пример. Има един следовател Михаил Михайлович Ермилов. Работи в Централния окръг. И всички знаят, че прикрива наказателни дела срещу пари, но не могат да го докажат. Сигурно имате един тон информация за него, но не можете да я документирате и да я реализирате както трябва. Така е, нали?

— Точно така — потвърди Мизин, — този Ермилов е омазан чак до ушите. За него отдавна вече има информация, че прикрива някаква фирма.

От дума на дума Храмов посъветва познатия си да даде ход на материалите срещу Ермилов и му обеща на базата на този пример да му разясни някои основни принципи в работата. Мизин постъпи точно така. На другия ден двамата се срещнаха отново — този път пиха бира

у Храмов, и Анатолий даде открит урок по майсторство на Мизин. Точно въз основа на материалите, събрани за следователя Ермилов...

Разбира се, той не разказа на Настя това чак толкова откровено, но на нея и бездруго ѝ беше ясно как е станало всичко. Тъй като Храмов беше опитен оперативен работник, той бе хързулнал доскорошния участъков като малко дете. Беше блъфирал открито и бе постигнал ефект.

— Коя фирма прикрива Ермилов? — попита тя Мизин.

— Нямаме право да разгласяваме — отвърна строго той.

— Зарежете тази работа — смръщи се Настя, — нали и бездруго сте разказали на Храмов и сте нарушили всички инструкции за боравене със служебна информация. А сега кажете и на мен. Все пак аз не съм човек от улицата като Храмов, а съм подполковник от милицията.

В този момент тя си помисли, че високото офицерско звание си има своите предимства. Или поне помага по време на разговорите с разни капитани.

— Споделете, Мизин, не се притеснявайте, аз няма да кажа на никого. Нали вие — като най-обикновен търговец — сте продали информацията на Храмов срещу квалифицираната му консултация? А сега я продайте и на мен срещу обещанието ми никога да не разкажа на никого какво сте извършили, като сте разгласили онова, което не бива да се разгласява. Хайде, хайде, няма да боли. Нали помните как го е казал Булгаков? Да говориш истината е лесно и приятно. Какво е направил Ермилов?

Процеждайки неохотно думите, Мизин ѝ разказа, че преди около две години следователят Михаил Ермилов е работил по делото за нападение на офиса на една фирма и за побой на охранителя ѝ. Делото било много лесно, защото още от самото начало било ясно кой е направил това, тъй като в онзи момент там се извършвала делба на търговски сфери. Но в процеса на разследването Ермилов се хванал за нещо и започнал да разследва не хората, които нападнали офиса и пребили охранителя, а потърпевщата страна. Изровил нещо много сериозно по техен адрес, а сетне в кабинета му дошъл шефът на тази фирма и му предложил да се разделят като приятели. Ермилов се съгласил. Уж не взел пари, но си стиснали ръцете с уговорката, че отсега нататък фирмата му е длъжник.

— Как се казва фирмата? — попита Настя за всеки случай, въпреки че и без това вече знаеше отговора.

— „Мелодия плюс“.

ГЛАВА 14

— Не може да е така, както го казваш — завъртя глава Коротков. — Храмов трябва да е знаел още нещо, за да се сети за Ермилов. Ние не се досетихме, макар че Коля Селуянов извървя същия път, по който е минал и Храмов, и обиколи всички възможни и невъзможни свидетелки. Значи е имало още някаква хитрина, за която ние все още не знаем.

— Не е имало никаква хитрина, Юра — каза уморено Настя. — Храмов е знаел точно това, което научихме и ние. Просто е гледал с по-необременени очи.

Тя се чувстваше абсолютно съсипана. Онова, което ѝ разказа капитан Мизин от управлението за вътрешна сигурност, я удари като с мокър парцал по главата и чак сърцето я заболя. Разбира се, престъпниците в редиците на милицията изобщо не бяха новост, но кой знае защо, всеки път Настя изпитваше болка и дори не можеше да диша. Точно отчаяното нежелание да допуснат мисълта, че търсеният престъпник обикаля по същите коридори и си купува кифла от същия бюфет, от който купуваха и те, им бе попречило веднага да видят и да разберат онова, което беше видял и разбрал адвокатът Храмов. Те търсеха престъпника навсякъде другаде, само не и сред своите колеги, и не виждаха очевидното, не забелязваха онова, което един страничен поглед нямаше как да не забележи. Своят човек си беше свой човек, той беше недосегаем, той беше като жената на Цезар — извън подозрение. За Анатолий Храмов, който преди две години бе напуснал милицията и се бе захванал с цивилна професия, следователят Ермилов вече не беше свой човек, той бе точно такъв, какъвто е всеки друг гражданин на страната, и без проблеми можеше да бъде заподозрян в какво ли не, ако имаше дори и най-малки основания за това.

— Как мислиш, дали Ермилов е знаел, че адвокатът се е отказал от делото? — попита Коротков.

Настя кимна:

— Знаел е. Олга Василевна му е казала, помолила го е да ѝ помогне да намери друг адвокат. Ермилов не е глупак. На Олга можеш да ѝ хвърлиш прах в очите за някакви спешни семейни обстоятелства, но следователят веднага е разбрал, че тук нещо не е наред, защото адвокатите не се отказват от делата си без сериозна причина. Мисля, че той е отишъл при Храмов, за да разбере какво се е случило, и веднага се е досетил, че адвокатът знае всичко. Спомняш ли си колко цигари е изпушил и колко вода е изпил Храмов? Само идиот не би разбрал, че е бил страшно нервен и че много се е боял от посетителя си. И Ермилов го е разбрал, защото неговото мислене е точно такова, каквото е и нашето. Ние установихме това по следите, а той го е видял със собствените си очи. Досетил се е, че щом Храмов се е отказал от делото и се страхува толкова панически от съпруга на клиентката си, значи Анатолий Леонидович е научил истината за него. И затова се е отказал от делото. Защото той не е самоубиец, та да се забърква с тип като Ермилов. Все пак Храмов не е самотен боец и поборник за идеалите на правосъдието. Той е най-обикновен адвокат, който на всичко отгоре има бременна жена, което означава, че трябва и дори е длъжен да се погрижи да опази собствения си живот. Ако се опита да разобличи Ермилов, може много бързо и безславно да се спомине и на кого ще му стане по-добре от това? На бременната му жена ли? Или на детето, което ще роди младата вдовица?

— Звучи убедително, но е умозрително — каза със съмнение Коротков. — В момента говориш като Нироу Улф. Помисли малко, анализира косвените улики и очерта примерната картина на престъплението. А къде са фактите? Къде са доказателствата?

— Няма ги. Нямам доказателства. Но пък и ти не си следовател. Защо са ти доказателства? На теб ти трябва истината. Нека Гмиря да си блъска главата. Той няма право да води дело срещу Ермилов и може да го даде на прокуратурата едва когато се появят доказателства за вината на Ермилов или поне някакви сериозни основания да го заподозре. Трябва да намерим поне едно сериозно доказателство, което да представим на Гмиря, и можем да смятаме, че сме си свършили работата. Защото иначе знаеш къде ще ме прати Борис Виталевич заедно с моите умозрителни заключения. Той също е обременен като нас и също няма да повярва, че убиецът е един от нас.

— И въпреки това не разбирам — каза инатливо Юра.

— Какво не разбираш? Нали ти обясних дума по дума.

— Не мога да разбера защо Ермилов е трябвало да убива жената на Дударев. Добре, готов съм да приема, че той е научил адреса на любовника на жена си, разбрал е, че той живее точно в района, където работи самият Ермилов, и е поръчал убийството, което трябвало да стане в деня, когато следователят е дежурен и със сигурност ще отиде на местопрестъплението. Той ще повдигне обвинението, той ще извърши първоначалните следствени действия, той ще разпита свидетелите както си иска. И в крайна сметка ще се постарее да тикне зад решетките любовника на съпругата си — със сигурност задълго, като манипулира фактите и фалшифицира доказателствата, а пък ако не го вкара в затвора благодарение присъдата на съда, ще го държи в следствието няколко месеца, та да излезе от килията пълен инвалид. Дотук всичко ми е ясно. Но въпреки това, не разбирам защо е трябвало да убие жената на Дударев.

— А кого е трябвало да убие според теб? — попита Настя.

— Как кого? Дударев, разбира се. Историята на човечеството познава милиони случаи, когато мъжете са убивали съперниците си, но май не съм чувал да убиват жените на съперниците си с цел впоследствие да тикнат в затвора въпросния съперник.

— Юра, никога ли не си се замислял, че в руския език мъжкият шовинизъм е проявен много ярко? — попита най-неочаквано Настя.

— Какво, какво?

— Мъжкият шовинизъм. В официалния литературен руски език има думи, които с еднакъв успех могат да се отнасят и за мъже, и за жени, но въпреки това тези думи са от мъжки род. Тоест, априори се предполага, че тези думи могат да се отнасят само за мъжете. Например лекар, строител, шофьор, инженер. Между другото всички воински звания са в мъжки род и нямат женска форма. Разбира се, в разговорния език ние употребяваме думите „лекарка“, „инженерка“ и „полковничка“, но това е само в разговорната реч. В официалните документи не се пише така.

— Ама ти да не се обиждаш от това, подполковничке? Да не искаш да внесеш в Думата предложение за реформа на руския език? — клъвна я Коротков.

— А съществуват и думи като „меценат“, „собственик“ и „притежател“ — продължи Настя, сякаш не чу ехидната му реплика. —

И когато ги изричат, всички неволно си мислят, че това са мъже. Исторически е обосновано, че собственик и притежател може да бъде само мъж. След това животът се е променил, но думите са останали.

Тя говореше тихо и замислено, без да гледа към Коротков, и машинално въртеше запалката в ръката си.

— И какво от това? Нещо не те разбирам. Защо ми изнасяш тази езикова лекция? Аз те питам за Ермилов, а пък ти ми говориш за накърненото женско самолюбие.

— Това не е лекция, Юра, това е отговор на твоя въпрос. Ермилов не е имал намерение да убива Елена Петровна. Искал е да убие Дударев. Но когато е дал поръчката, той не е посочил конкретния човек, казал е марката, номера на колата и адреса, на който тя паркира всеки ден. И се е разпоредил да убият собственика ѝ. Откъде би могъл да знае, че Елена Петровна ще седне на шофьорското място в колата? Нали само Дударев е карал автомобила. Елена даже не е имала шофьорска книжка. А нещастният Костя Вяткин дори не е подозирал, че става дума за мъж. Казали са му „собственика“ и той е взривил колата, когато в нея е влязъл човек, който по всички признаци се е държал като неин собственик. Костя сигурно си е мислил, че зад тази дума може да се крие както мъж, така и жена.

Коротков отиде до широко отворения прозорец и се опита да поеме поне глътка чист въздух, но не успя. Навън бе също толкова тежко и задушно, както в кабинета. Юрий разкопча ризата си, извади носната си кърпа от джоба, намокри я с вода от гарафата и избърса гърдите си с нея, застанал с гръб към Настя.

— Извинявай, приятелко, но просто не издържам. Искаш ли? — Той ѝ подаде носната кърпа и гарафата. — Ще се обърна.

— Няма нужда, ще издържа, докато се прибера вкъщи.

— Имаш ли представа кога ще свърши всичко това? — попита измъчено Коротков, загледан във все още светлото небе.

— Всеки ден обещават, но засега няма промяна.

— Какъв е този наш живот, Ася! Беше страна на съветите, стана страна на обещанията. Не стига, че правителството непрекъснато обещава нещо и не го изпълнява, ами и синоптиците последваха тази мода. Всяка сутрин си казвам, че ако жегата продължи още един ден, направо ще умра. И всяка вечер заспивам с надеждата, че на сутринта ще се събудя, а навън ще бъде облачно и хладно. Не, дори студено. Но

се събуждам, подавам се през прозореца и разбирам, че надеждата ми е била напразна, времето е горещо, а синоптиците, които вече две седмици ми обещават дъждовни бури, са мошеници. Да бяха казали честно: хора, не се надявайте напразно и бягайте от града в друга климатична зона, тъй като в близко време температурите няма да спаднат, живачният стълб на термометъра няма да се понижи и няма да изпитате никакво облекчение. Неприятно е, разбира се, но така поне е честно и човек може да не се залъгва с илюзии, а да планира живота си така, че да се мъчи по-малко. А какво правят те? Дрънкат втели-некипели. Трябва да ги пратим всички по дяволите, това е положението.

Настя дръпна скришом блузката на гърдите си и духна към влажното си от пот тяло. За момент ѝ олекна. Тя напълно споделяше свадливото настроение на началника си, ала разбираше, че няма смисъл да говори за това и да хаби сили, като се ядосва. Това нямаше да понижи температурите и синоптиците нямаше да престанат да грешат. Винаги се развеселяваше от мисълта колко излишни думи произнасят хората в ежедневието си. Думи, които не могат да променят или да повлияят на нещо. Но хората полагаха усилия, говореха, влагаха в речта си страшно много емоции и нерви и наивно смятаха, че това ще им помогне.

— Юра, стига си хленчил, хайде да се захващаме за работа — предложи тя миролюбиво. — Свърза ли се с момчетата, които се борят с пиратството?

— Свързах се.

— И какво казват за „Мелодия плюс“?

— Какво ли не. Първо, момчетата от сергиите, от които са иззели фалшивите касети, не издават фирмата си и дрънкат предварително заучени глупости за някакъв доставчик, който се появява от време на време и им доставя стоката за реализация. Показвал им документ за стоката и те нямали никаква представа, че касетите не са лицензирани. Това е очевидна лъжа, но засега не могат да свържат стоката с фирмата. Естествено извършили обиск на фирмата, но не намерили фалшиви касети. Или не ги държат там, или са били предупредени и са изнесли всичко. Но момчетата се върнали от обиска в пълен шок.

— Боже мой, и кое е шокирало тези печени ченгета? — попита изненадано Настя.

— Ами те винаги изпадат в шок от факта, че престъпните структури са снабдени със сто пъти по-добра техника, отколкото милицията. Офисът на „Мелодия“ бил натъпкан с такава техника, че едно нещастно ченге наистина може да умре от завист. Там по стените и по тавана направо нямало къде да забиеш дори пирон.

— Защо? — не разбра Настя.

— Нямало място. Всичко било покрито с най-модерна техника, включително и с такава, която не позволява на никакъв външен човек да проникне вътре ни телом, ни с любопитен поглед, нито с дълги уши.

— Страхотно — завъртя глава Настя. — Юра, а ти би ли се срещал с човек дори просто ей така, по някаква обичайна работа, ако знаеш, че всичко в стаята му се наблюдава и се подслушва?

— Да не съм откачен? — възмути се Коротков. — Аз пазя личния си живот точно толкова зорко, колкото и служебната информация.

— Правилно, слънце мое, и тук проблемът не е в опазването на личния живот, а в нормалните човешки чувства. Не е приятно да те записват — дори и само да питаш колко е часът. А сега я ми отговори, любими началнико, ако седиш в една стая, която цялата е натъпкана с техника, би ли обявявал това на всеки, който влезе вътре?

— Нали ти казах, че не съм откачен. Защо ми е толкова техника, щом всички ще знаят за нея? Това не е рационално, значи напразно пръскаш пари. Защо ми задаваш тези въпроси? Психологически експеримент ли си правиш с мен?

— Какво говориш — усмихна се тя, — просто ти разказвам как ще съберем доказателства срещу Ермилов.

Коротков се замисли за няколко секунди, докато си вееше потното тяло с пешовете на разкопчаната риза.

— Много си хитра, госпожо, да ти се не надява човек. Но имаш право: щом шефът на фирмата записва всичко, значи го пази и не го изхвърля на боклука.

— Има ли данни за Ермилов?

— Ще намерим.

— А за служителите на „Мелодия плюс“?

— Ще ги вземем от момчетата, те ще ни ги дадат в знак на благодарност, че ги насочихме към фирмата.

Настя погледна часовника си.

— Добре, утре сутринта се захващаме с тази работа, сега и бездруго няма да намерим никого, вече е единайсет часът. Време е да се прибираме.

* * *

Михаил Михайлович Ермилов гледаше с известно недоумение запечатания плик, който му донесоха от секретариата. След адреса, името и фамилията му на плика беше изписано с едри букви ЛИЧНО. „Добре де, щом е лично, значи е лично“, помисли си той, отвори плика и разгърна сгънатия надве лист.

Уважаеми гражданино следователю! Наскоро вие се обърнахте към една фирма с молба да ви помогне за една мръсна работа. Не си мислете, че всичко е скрито-покрито. В офиса на човека, с когото сте се разбрали, всички разговори се записват с диктофон, а всички посетители са заснети на видео. Така че, ако вие, уважаеми гражданино следователю, се интересувате от този въпрос, имайте предвид, че тези касети са у мен. Засега си помислете, а пък аз ще ви дам знак. С приятелски поздрав.

Ермилов се вледени. Но въпреки емоциите, тренираният му ум на следовател веднага се задейства. Какво ли можеше да означава това? Цялата фирма и контактите ѝ бяха под шапката на някого, на някоя трета страна. Някой бе натъпкал фирмата с апаратура и редовно събираше информацията. Това беше първият вариант. Вторият вариант бе, че го шантажираше някой от самата фирма — най-вероятно техникът. А според третия вариант, който бе най-неприятен, го шантажираше самият Вартоломеев.

Михаил Михайлович захвърли гнусливо писмото, но тутакси го грабна отново. Нещо в текста му се стори неуловимо познато, направо му бодеше очите. Той отново прочете внимателно всяка дума и машинално отбеляза грешките. Думата „следовател“ завършваше с „ю“

и втория път беше написана с „и“. Добре де, „и“-то може би е написано по погрешка вместо „е“, защото на клавиатурата двете букви се намираха една до друга. Но „ю“-то в думата „следовател“ се намираше доста далеч от последната буква „л“, повтаряше се два пъти и не можеше да мине за обикновена печатна грешка. Всичко му стана ясно: писмото бе написано от някой украинец. За разлика от руския език, в украинския имаше звателен падеж, който се употребяваше във формите за обръщения. Ако трябваше да се обърнат към момиче, което се казва Галя, украинците казваха: „Гальо, ела тук“. А ако трябваше да се обърнат към следователя, щяха да напишат... Щяха да напишат точно така, както бе написано в писмото. Нямаше начин Ермилов да греши, защото бе завършил гимназия и университет в Киев и владееше много добре украински език.

Значи не е Вартоломеев. Той беше чистокръвен руснак — вярно, речта му бе пълна с жаргонни думи, но произношението му бе съвсем чисто — московско. Ермилов беше готов да се закълне, че той не е живял в Украйна и не знае тамошния език. Трябваше да установи кой е украинец в онази фирма и да му откъсне главата. Но ако неизвестният доброжелател беше прав за апаратурата, а той най-вероятно не лъжеше, защото всичко това можеше да се провери, значи не биваше да се среща и да разговаря с Вартоломеев във фирмата. Трябваше да намери безопасно място, където няма да го запишат.

Ермилов вдигна рязко слушалката и набра един телефонен номер.

— Антон Фьодорович, трябва да се видим — каза той с официален тон за всеки случай. — Да, спешно е. Не, не при вас. Нека е извън града...

След час и половина Ермилов пристигна на уреченото място. Вартоломеев вече го чакаше, тъй като се намираше по-близо до Новорижкото шосе от следователя. Михаил Михайлович извади писмото от джоба си и го тикна под носа на собственика на „Мелодия плюс“.

— Какво е това? Питам те — какво е това, скапано говедо? Кой е този украинец, дето си го прибрал във фирмата си?

— Защо реши, че е украинец? — стъписа се Вартоломеев.

— Ами защото мога да чета и знам украински, както ти — майчиния си. Има ли във фирмата ти хора от Украйна?

— Имаше един — каза притеснено Вартоломеев. — Но наскоро го уволних. Миналата седмица.

— Защо?

— Майната му, по цял ден пиеше. Нали знаеш, че човек не може да има вяра на пияници: ще вземат да издрънкат нещо някъде.

— Какво вършеше във фирмата?

— Занимаваше се с техниката. Общо взето бе добър специалист по електрониката, разбираше си от работата и имаше златни ръце. При тях, в Украйна, няма работа и те са готови да бачкат тук за копейки. За тях нашите московски грошове са цяло състояние.

— Знаеш ли адреса му?

— Няма проблем, момчетата го знаят, всички си ходят на гости.

— Положението е следното, Вартоломеев. Не можем да посвещаваме излишни хора в тази работа. И бездруго прекалено много народ знае. Твоят Литкин засега се държи, но може да го притиснат по-силно и той ще те предаде.

— Няма да ме предаде — отвърна уверено Антон Фьодорович, — той с яко момче, издръжлив е.

— Колкото другите ти нищожества ли е издръжлив?

— Не, Вася не се друса, умът му е бистър.

— Няма значение, не можем да забъркваме излишни хора. Стига ни онова говедо, което се надрусва и съсипа работата. Сега ние с теб, Вартоломеев, ще отидем при този твой украинец и ще измъкнем от него всичко възможно. А също и невъзможното. Първо ще вземем касетите, после ще получим обяснения от него и накрая ще му изядем главата. Разбра ли?

— Разбрах. Но защо трябва да го правим ние? В колата ми са няколко мутри, ще го възложим на тях.

— Казах, че ще го направим сами — повиши леко глас Ермилов. — Стига вече с това възлагане. Твоите говеда ми създават само неприятности. Трябваше още в началото да те пратя на съд. И без това няма никаква полза от теб. Хайде да вървим.

* * *

Настя затвори телефона и погледна победоносно Коля Селуянов.

— Кажи сега, не сме ли страхотни? Кажи, не сме ли отличници?

— И отличнички — добави Селуянов. — Не ме мъчи де. Какво казаха?

— Казаха каквото трябва. Нашият украински приятел се оказа изключително умно момче. Хем се оправдал пред тях, хем им наприказвал такива неща, че направо свят им се завил. Но за сметка на това, в отговор на неговите думи Ермилов и Вартоломеев изрекли всичко, за което си мечтаехме, когато разработвахме тази простичка схема. И краят им вече настъпи, Коля, няма как да отрекат.

— Мислиш ли? — каза със съмнение Селуянов.

— Тя мисли — разнесе се откъм вратата познат баритон. — Тя не може да прави нищо друго, освен да мисли. Но кой знае защо, изобщо не се замисля какво ще каже съдът по повод на нейните велики мисли.

В кабинета влезе Виктор Алексеевич Гордеев в целия си блясък. Никой не го очакваше и всички смятаха, че щом се връща днес, значи ще дойде на работа най-рано утре сутринта.

— А, Виктор Алексеевич — извика смутено Настя, като се похвали наум, че успя да преглътне навреме вече готовата да се изплъзне от езика й дума „Колобок“.

— Ето ти сега едно „а“ — подхвърли сърдито Гордеев. — Сигурно си мислиш, че без мен можеш да направиш разни щуротии и всичко да ти се размине, така ли?

— Виктор Алексеевич — подхвана забързано Настя, — не се притеснявайте, съгласувахме всичко със съдиите.

Селуянов скочи от стола и го предостави на началника си. Той се настани удобно на него, скръсти яките си закръглени ръце на гърдите и се вторачи недоверчиво в Настя.

— Така ли? Със съдиите, казваш? Я да чуя.

— Честна дума, Виктор Алексеевич. Гмия лично отиде в съда. Имахме оперативна информация, че се канят да убият уволнения наскоро служител на фирма „Мелодия плюс“ Андрей Переоридорога. Срегнахме се с Андрей и той даде доброволното си съгласие да помогне за предотвратяване на убийството и за залавяне на престъпниците. Бяха му предоставени специални разузнавателни средства и бе проведен инструктаж за тяхното използване. Съдията каза, че има основание за използването на технически средства и ако

впоследствие Переоридорога даде показания в съда кога и при какви обстоятелства е направен записът, всичко ще бъде признато за законно.

— Ами ако твоите разработвани обекти не му бяха повярвали, какво щеше да стане? На какво сте разчитали? — попита Гордеев и веднага си отговори сам: — На това, че този Андрей с трудната фамилия може да се оправдае пред тях, а те да му повярват и да си тръгнат по живо по здраво, като преди това изброят пред диктофона имената на един куп арестанти. Правилно ли ви разбирам?

— Точно така — отвърна предпазливо Селуянов.

— Ами ако не беше станало така? Ако му се бяха нахвърлили да го убият? Защо решихте, че той може да е чак толкова убедителен и те да му повярват?

— Обиждате ни, Виктор Алексеевич — отвърна веднага Николай, — цялата среща беше под контрол от началото до края. Дори имахме ключ от жилището на този украинец, той сам ни го даде, за да можем да влезем всеки момент.

Известно време Гордеев местеше подозрителния си поглед от Настя към Селуянов и обратно, а после въздъхна.

— Добре де, ако не лъжеш...

— Виктор Алексеевич, кога съм ви лъгала! — Настя се опита да демонстрира обида, но не успя.

— Откъде да знам — възрази й справедливо полковникът. — Още не съм те хващал да лъжеш, но това не означава, че не си ме лъгала нито веднъж. Ти си толкова хитра, че направо не знам. Особено след като поработи при Заточни и се научи на разни номера от него. Признайте си — кой измисли номера с писмото?

— Аз — отвърна Настя. — Защо, идеята не е лоша.

— Рискована е. Каква е гаранцията, че ще има ефект?

— Само шарлатаните дават гаранции — намеси се Селуянов, — а Ася пресметна всичко. Нали вие сте ни учили, че трябва да изхождаме от човека. Установихме, че Ермилов дълго е живял и е учил в Украйна и знае много добре украински език. Той е следовател, което означава, че за разлика от нас — дребните глупави оперативни работници, може да работи с документи, може да ги чете и да ги анализира и да вижда какво пише между редовете. Освен това, както установихме, Ермилов дълго време се е специализирал в разследването на стопански престъпления, а както знаете, при тях

основният елемент са документите. Което означава, че той никога не би подминал признаците за украинския произход на автора на писмото.

— Добре, това е умно. Но въпреки всичко сте рискували. Ами ако този украинец бе отказал да ви помогне и дори точно обратното — ако ви беше издал? Помислихте ли за това?

Настя понечи да отговори, но Селуянов отново се опълчи:

— Обиждате ни, гражданино началник, първо проучихме целия контингент от служители на фирмата, особено онези, които са били уволнени или обидени по някакъв начин, и избрахме човек, който ще ни свърши работа. И чак след това измислихме какъв знак да сложим в писмото, който да сочи към него и да накара Ермилов да отиде да си изяснява отношенията точно с човека, когото сме заредили с технически средства. Няма проблеми, Виктор Алексеевич, всичко сме изчислили и сме го съгласували с Гмиря.

— Изчислили сте вие... — промърмори като че на себе си Гордеев. — Счетоводители. Математици. Просто ме е нямало тук, иначе щях да ви дам да разберете.

— Нали вече сте тук — констатира, кой знае защо, обречено Селуянов.

— Не се дръж нагло с по-старшите, Коля — каза му кротко Колобок. — Мога да ти бъда баща. Както и да е, край на този въпрос. Какво ще правите по-нататък?

— В понеделник Гмиря ще доложи на ръководството и материалите ще бъдат предадени в прокуратурата за по-нататъшно разследване — обясни Настя. — А пък до понеделник нека Ермилов се поразходи и си поблъска главата над въпроса кой му е написал това писъмце. Переоридорога беше страшно убедителен и те дори не го набиха, просто повярваха, че не го е писал той. Все пак Ермилов е много опитен следовател и веднага може да разбере дали го лъжат, или му говорят истината, а пък на Андрей дори не му се наложи да се преструва, защото той наистина не беше написал това писмо и нямаше никакви касети в дома си.

— Задействахте ли външното наблюдение?

— На Ермилов ли? Разбира се. Вярно, те вече ни проклинат, защото първо ги изпратихме да следят Дударев и почти веднага след това им намерихме ново занимание. А те си имат достатъчно работа,

нали знаете. Планове, графици, натоварени смени и финансови проблеми. Всичко накуп. Днес е петък, предстоят събота и неделя, ще видим дали Ермилов ще предприеме нещо през уикенда, а в понеделник вече ще се включат и следователите.

— Петък вече изтича — промърмори Колобок. — Вече е петък. Юни вече свършва. Един летен месец се изниза яко дим. Ей, деца мои, забелязвате ли как лети времето? Лети си само по себе си, а ние не успяваме да го догоним. Непрекъснато закъсняваме... Какво съм се размърморил. Просто съм изнервен от пътя, във влака беше задушно и мръсно, а аз пътувах и си мислех на кого ли да си излея гнева. Нарочно не си отидох вкъщи, а дойдох на работа, защото знаех, че някой със сигурност се е провинил и ще ми падне в ръчичките.

— И какво стана? — попита предпазливо Настя. — Извадихте ли късмет? Успяхте ли да намерите жертва?

— Аз не извадих късмет. Но за сметка на това вие, нехранимайковци, извадихте. Дойдох тук, извиках Коротков, изслушах доклада му и изведнъж разбрах, че всички вече сте станали големи момчета и момичета. Отглеждах ви, отглеждах ви — и вие пораснахте. На своя глава. Юра се издигна до поста на собствения си началник. Ти, Стасенка, вече си подполковник. Идва ли ти наум, че си само с една звездичка под мен?

— Звездичката не е показател за майсторство — възрази му Настя. — Трябва да изям още много хляб, докато ви настигна. В сравнение с вас още съм малко дете.

— Не, миличка, отдавна вече не си дете. Я виж каква красива схема си измислила, и то съвсем сама. Нали знам, че момчетата само ти снасят информация, а всичко останало си го измислила със собствената си глава. Знаеш ли какво ѝ е хубавото на твоята комбинация?

— Че е гениална — засмя се Селуянов, който вече бе разбрал, че бурята отмина и отново може да се шегува.

— Че е простичка — продължи Гордеев, пропускайки репликата на Николай покрай ушите си. — Простичката комбинация е най-добрата, но само истинските майстори могат да измислят и да реализират прости схеми. Та така, погледнах ви и си помислих: кога успяхте да пораснете? Уж все ми приличате на деца, а гледам, че вече сте станали големи.

— А това лошо ли е, Виктор Алексеевич? — попита Настя. — Всички деца растат и съзряват, такива са законите на природата.

— Така е. Но природата има още един неотменим закон: големите деца нямат млади родители. Както и да е, чада мои, ще си ида у дома, уморих се от пътуването.

Гордеев стана и излезе мълчешком от кабинета. Настя се заслуша в стъпките му, които се отдалечаваха по коридора към стълбището, и усети, че сърцето ѝ се сви.

— Коля — каза тя с развълнуван глас, — той скоро ще си отиде.

— Как така ще си отиде?

— Ще се пенсионира.

— Откъде знаеш?

— Знам.

И тя посочи с ръка онова място на гърдите си, където туптеше сърцето ѝ.

* * *

В събота следобед Михаил Ермилов каза на жена си, че ще отиде при сина им в оздравителния лагер да му занесе плодове и вода.

— И аз искам да дойда — безропотно каза Олга.

Тя вече не смееше да настоява, а можеше само плахо да моли. И дори не да моли, защото не дръзваше да прави и това, а само да намеква, че има някаква молба.

— Ще отида сам — отсече Михаил.

— Но аз също искам да видя Валера.

— Можеш да отидеш в неделя с мотрисата.

Олга въздъхна.

— Добре.

Ермилов остана при сина си до вечерта, изчака го да се навечеря и двамата прекараха заедно времето, докато не прозвуча сигналът за лягане. В десет часа Михаил Михайлович напусна лагера, но след три километра спря колата и застина, подпрял се на волана.

Всичко беше наопаки. Нищо не ставаше както трябва. Обърка се още от самото начало. Понякога се случваше и така. Като се започне от това, че онзи идиот — наркоманът, взриви колата не с Дударев, а с

жена му, така и продължи. Изпълнителят се бе показал пред някакво случайно момче, което не само го беше видяло, но и бе разговаряло с него. И какъв идиот трябва да си, за да привлечеш нарочно вниманието към себе си, когато стоиш на местопрестъплението и чакаш жертвата си! Трябва да нямаш капка мозък в главата си. Жаждата го измъчила, говедото му с говедо. И се наложи да издирват момчето и да вземат мерки, та да не разпознае изпълнителя. Наложил се да осигурят на изпълнителя доза дрога, в която имаше и още нещо, та да се избавят и от това безмозъчно говедо. Добре че винаги си купуваше наркотици от едно и също място — от съседката си, тъй че му подхвърлиха смъртоносната отрова без проблеми. Наркоманите са глупави и доверчиви. Кажеш им, че има нова добавка и ако я сложат в хероина, кефът им ще е още по-голям и ще продължи още по-дълго — и те вярват. Дадох му обичайната доза хероин, а като добавка му пробутаха тройна доза. Той първо се инжектира с едното пакетче, а сетне си вкара и второто — и край. Май че изваждането на изпълнителя от играта беше единственият светъл лъч. Мина по мед и масло, никой не се хвана за нищо и никаква експертиза не можеше да докаже, че нещастникът е бил излъган и че не е знаел какво точно си вкарва във вената.

След като този идиот — изпълнителят, допусна грешка и вместо Дударев, уби жена му, се наложи спешно да пренарежда пъзела. Веднага се намериха улики и се оформиха подозрения към мъжа на убитата, тъй като Михаил Михайлович беше голям майстор в тази работа. Най-важното бе колкото се може по-дълго да не стане ясно, че Дударев е любовник на жена му. Още през първия ден, когато разпитва Дударев, Ермилов му се представи, защото бе длъжен да го стори. Но това можеше да се направи по най-различен начин, особено ако разпитваният е в шок и е съсипан емоционално. „Аз съм следовател, ще водя разследването за убийството на жена ви, казвам се Михаил Михайлович...“ И толкова. Кой би обърнал внимание, че не е казал фамилията си? А когато вече трябваше да подпише протокола след разпита, продължил в течение на часове, задържаният четеше само своите отговори, защото от тях зависеше съдбата му, и никога не поглеждаше към горната част на първия лист, където бе посочена фамилията на следователя. Това беше проверявано стотици пъти. С този номер можеше да спечели няколко дни и да успее да подреди

всичко така, че това да е краят на Дударев. Но Ольга се намеси... Глупачка, с нейната почтеност и милозливост обърка всичките му сметки. И само след едно денонощие се наложи да се откаже от делото. Всичко беше наопаки, нищо не вървеше както трябва.

Пък и този Храмов... Ама че самотен детектив! Трябваше да му отдаде дължимото, защото той беше умен мъж, но понякога многото ум е недостатък, който може да ти коства живота. И ето, Храмов плати за острия си ум с живота си.

Ермилов ясно си спомни как отиде при адвоката. Веднага след като Ольга му каза, че адвокатът се е отказал от делото, той изпита тревога. И се оказа, че е прав. Нещастният адвокат се паникьоса, когато разбра кой е дошъл при него — няма две мнения по въпроса. Той се страхуваше от Ермилов, защото знаеше кой стои зад него. Или по-точно, под него, а това бе още по-опасно. Защото, когато стоят зад теб, изобщо не се знае дали ще се застъпят за теб, ако те сполети нещастие. А когато престъпните структури стоят под теб, няма защо да се съмняваш, че ти ще им дадеш заповед и те ще изпълнят всичко.

Наложи се да премахнат Храмов. Но вече не можеше да разчита на Вартоломеев. Той провали и поръчката за Дударев, издъни се и с момчето, което беше свидетел, и го остави живо. Ермилов вече не му се доверяваше, а нямаше на кого друго да възложи тази работа. Така че му се наложи сам да се заеме с адвоката.

И с Дударев нещата не станаха, както му се искаше. Отначало всичко вървеше гладко и Борис Гмиря намрази със страшна сила бившия воин — виждаше се и с просто око. Гмиря тласкаше следствието към обвинение срещу Дударев и това донякъде успокояваше Ермилов. Но после стана издънката с бабичката, която трябваше да разпознае Дударев. Ермилов тъй и не разбра какво се е случило там, защото Гмиря изведнъж престана дори да споменава как върви разследването. До този момент можеше да си размени поне две-три думи с него, но сетне сякаш онемя. Ала фактът си е факт — разпознаването не постигна ефект. Изведнъж управлението за борба с наркотиците ни в клин, ни в ръкав нахлу във фирмата на Вартоломеев. Може би заради бабичката? Всичко бе възможно.

Но какъв беше смисълът от всичко това? Той искаше да убие Дударев, защото Ольга го обичаше. Дударев остана жив. И какво следваше оттук нататък? Ермилов за пръв път се замисли какво щеше

да стане, ако замисълът му бе успял и Дударев беше загинал. Нима Олга щеше да престане да го обича? Не. Тя винаги щеше да го помни и да тъгува за него. Нима Олга щеше да започне да се отнася по-добре към мъжа си? Това също нямаше да се случи. Какъвто е бил мъжът, такъв си и остава. Може би Олга никога повече нямаше да му изневерява? И това не беше сигурно. Който го е направил веднъж, винаги може да го направи и втори път.

Тогава защо беше нужно всичко това? Защо се захвана с цялата тази работа?

Седейки в колата си в десет и половина вечерта в събота, двайсети юни, Михаил Ермилов нито за миг не се разкая за онова, което извърши. Не се разкая за смъртта на Елена Дударева, на Костя Вяткин, на адвоката Храмов. Не се разкая, че заради него насмалко не загина шестнайсетгодишният Денис Баженов. Той не изпитваше жалост към тях. Той съжеляваше себе си. Ревността е страшно чувство и може да бъде преодоляна само с усилията на собствената ти воля, а не като манипулираш други хора. Ермилов така и не разбра това. Той знаеше и разбираше само едно: че Олга го е излъгала, че му е изневерила, и той трябва да направи всичко възможно, за да сложи край на това. Така че на света да няма никакъв Дударев. А Олга да остане с него — с Ермилов. Така си мислеше той тогава — в самото начало. И затова се захвана с цялата тази работа. Но сега, когато се прибираше вкъщи от лагера, където синът му прекарваше ваканцията си, той изведнъж осъзна, че дори ако всичко бе станало така, както го бе замислил, то пак нямаше да го спаси. Той продължаваше да полудява от ревност и все така не вярваше на жена си. Всичко се оказа безсмислено.

Ермилов запали неохотно мотора и пое към Москва. Автомобилът беше с климатик, затова Михаил Михайлович пътуваше със затворени прозорци. Той не забеляза как внезапно задуха силен вятър. Усети се едва когато видя, че право срещу предното му стъкло лети рекламно табло. Замисли се за секунди дали да не спре и да изчака бурята да отмине, но реши да продължи, докато завали. Може би дъждът нямаше да е силен, нямаше да се лее като из ведро и той щеше да пътува без особени проблеми. Но при всички случаи трябваше да побърза, защото, току-виж, успял да изпревари бурята и

да стигне до вкъщи, преди да се е развихрила. Ермилов даде газ. Шосето бе пусто и той ускори до сто и трийсет километра в час.

Дори не успя да разбере какво се случи, когато едно огромно дърво падна на пътя точно пред предните гуми на автомобила. Ермилов се заби в ствола му с пълна скорост. Колата се преобърна няколко пъти и се запали, но Михаил Михайлович не усети обгарянията. Той умря намясто, защото воланът проби гръдния му кош.

* * *

Изминаха три дни. Москва се съвземаше от урагана, какъвто не помнеха дори и най-възрастните хора. Едни ликвидираха последиците от развилнялата се стихия, други мъкнеха на бунището остатъците от онова, което доскоро е било техен любим автомобил или гаражна клетка, трети посещаваха ранените в болниците, а четвърти погребваха близки хора. Отначало съобщиха, че по време на стихийното бедствие са загинали петима души, след това започнаха да уточняват данните и към края на разчистването на града и областта от затрупванията цифрата стана значително по-голяма.

Олга Ермилова научи за гибелта на мъжа си в неделя през деня. Отначало тя не се притесни особено, когато в десет часа вечерта мъжът ѝ още не се бе прибрал вкъщи, защото знаеше, че Михаил я избягва и се стареа да си идва колкото може по-късно. Когато в единнасет вечерта ураганът се развилня, Олга се разтревожи. В три през нощта, някъде около час след като природата се успокои, мъжа ѝ все още го нямаше и Олга реши, че заради бедствието са повикали всички служители на милицията на работа. В десет сутринта се обади в службата на Михаил, но никой не ѝ отговори. И изведнъж тя ясно осъзна, че него го няма не само вкъщи. Него го нямаше изобщо.

А към пет часа привечер ѝ съобщиха вестта.

В сряда при нея дойде Дударев. След дните, прекарани в килията, той изглеждаше зле, бе отслабнал, лицето му беше хлътноло, но в очите му блестяха зловни пламъчета. Той се обади на Олга и я попита къде могат да се срещнат. Тя му каза, че може да дойде в дома ѝ.

— Пуснаха ме — заяви Георгий още на прага.

— Виждам — отвърна тихо Олга, без да го поглежда в очите.

— Не се ли радваш?

— Радвам се за теб.

— Пуснаха ме изобщо, не разбираш ли? Гадните ченгета найсетне разбраха, че не съм виновен за смъртта на Елена.

— Разбирам, Георгий. Пуснали са те изобщо.

Дударев погледна Олга по-внимателно и понечи да я прегърне, но тя се отдръпна.

— Не ме ли обичаш вече? — попита той, без сам да вярва на думите си.

Тя очакваше този въпрос, очакваше го отдавна и знаеше, че ще се наложи да му отговори. Ако не искаше всичко да започне отначало, трябваше да събере остатъците от решителността си и да отговори. Беше подготвила отговора си предварително, но в този момент бе на ръба да се разтрепери. Може би не трябваше да прави това? Тя остана сама, Георгий също е сам и нямаше нищо лошо в това, че ще бъдат заедно. Нали съществуваше онази половин година, през която им бе толкова хубаво. Половин година, през която ѝ се струваше, че е щастлива. И може би това усещане не е изчезнало напълно? Може би всичко щеше да се върне? Щеше да ѝ бъде толкова трудно сама... Не, не биваше да го прави. Ако искаше да запази поне капчица уважение към себе си след всичко онова, което извърши, трябваше да отговори така, както бе решила.

— Не, не те обичам — каза, без да чува думите си.

Георгий очевидно не очакваше такъв отговор. По небръснатото му мрачно лице се изписа недоверие, сякаш му се струваше, че не е чул добре.

— Как да разбирам това? Вчера ме обичаше, а днес вече не ме обичаш?

— Да, днес вече не те обичам.

— И няма да се виждаш повече с мен, така ли?

— Няма.

Ето това е, каза всичко. Нямаше път назад, вече не можеше да каже, че се е пошегувала или се е изразила неточно и не са я разбрали правилно. Всичко беше абсолютно ясно. Олга изпита облекчение, ако

подобно чувство изобщо беше възможно в навечерието на погребението на мъжа ѝ.

Дударев закрачи нервно по коридора, мушнал ръце в джобовете на панталоните си.

— Оля, какво става? Обидил ли съм те с нещо? Обясни ми, моля те.

— Не мога да направя нищо по този въпрос, Георгий — отвърна с безизразен глас тя. — Не искам повече да бъда с теб. Не искам.

— Значи така — каза заплашително Георгий Николаевич. — Докато при мен всичко беше наред, ти ме обичаше, но веднага след като ме сполетя нещастие — край, марш оттук, нямаме нужда от омърсени хора, ние обичаме чистичките. Така ли?

Олга помълча, сетне се отдалечи от Дударев в срещуположния ъгъл на стаята и остана права, притиснала гръб до стената. В момента нямаше нужда от обяснения, но рано или късно това трябваше да стане, така че по-добре да е сега. Нямаше смисъл да отлага.

— Знаеш ли, още от самото начало не вярвах, че си невинен. Бях сигурна, че ти си убил жена си. В очите ми ти беше омърсен до невъзможност. Но аз ти намерих адвокат, намерих пари, за да му платим, съгласих се мъжът ми да си навлече служебни неприятности, само и само да те измъкна. А знаеш ли защо не ти вярвах? Защото ти дори не намери време просто да поговориш с мен. Да поговориш човешки, разбираш ли? Спокойно и искрено. Да ми обясниш всичко. Да се закълнеш, че си невинен. Но ти не го направи. Разговаряше с мен през зъби, нареждаше ми. Държеше се така, както се държат наистина виновните хора. Разбери ме, Георгий, аз не се обидих, проблемът не е в това.

— А в какво е проблемът? — попита сухо той.

— В това, че ти не смяташе за необходимо да се държиш по друг начин. Беше ти все едно какво мисля и какво чувствам. Изобщо не ти пукаше за мен. Просто ме използваше като вещь, като някакъв уред, който може да ти помогне да докажеш, че си невинен. Не искам никой да ме използва. За теб хората са боклуци, те са нищо, ти не се съобразяваш с тях, а просто ги използваш за своите цели. Не искам да ме използваш повече. Разбираш ли?

Георгий се разсмя. Отиде при Олга, прегърна я силно и не ѝ позволи да се отскубне.

— Какво говориш, Оля? — занарежда тихичко той, целувайки косите ѝ. — Какви глупости си измислила? Просто си изморена, жегата те е изтормозила. И си разбрала всичко погрешно. Аз много те обичам. Днес не си в настроение, хайде да се видим утре сутринта. Ще се обадиш в службата си, че няма да ходиш на работа, и ще прекараме целия ден заедно — както преди, нали помниш? Ще се разходим, ще идем на панаира на книгата, ще седнем в някой ресторант и ще отпразнуваме освобождаването ми.

— Утре не мога.

— Защо? Какво чак толкова сериозно имаш да вършиш? И изобщо какво по-важно от нашата любов може да съществува?

— Утре погребвам мъжа си. Той загина по време на урагана.

Олга се изненада, че успя да изрече това спокойно, без да се разплаче. Дори гласът ѝ не трепна. Дударев се отдръпна и я погледна стреснато.

— Ти... Шегуваш ли се?

— Според мен погребението на съпруга ми не е повод за шеги.

— Оля, но защо не ми каза веднага? Как така? Аз стоя тук като глупак и плещя нещо за любовта, а ти мислиш за погребението. Няма нищо странно, че говориш такива глупости.

— Точно така, Георгий, няма нищо странно. Чуваш ли се какво говориш? Осъзнаваш ли какво става? Моят мъж загина, синът ми остана без баща, а ти си мислиш само за едно: колко глупаво изглеждаш. Точно за това ти говорех. За теб хората са боклуци. За теб съществува единствено Георгий Дударев, който стои в центъра на вселената. Извинявай, но аз си имам своя вселена и тя вече не се върти около теб. Моля те, върви си.

Тя наистина искаше той да си отиде. Човекът, който през последната половин година ѝ беше толкова близък и скъп, изведнъж се оказа чужд, неприятен и абсолютно излишен. Боже мой, защо извърши всичко това? Как можа да се влюби толкова безогледно в това егоистично чудовище? Къде беше гледала? Георгий не се бе променил сега, той винаги е бил точно такъв, но на нея ѝ се струваше, че е прекрасен, свестен, умен, че е най-добрият. За да го спаси, тя дори се реши да причини болка на съпруга си. Ако не бе постъпила така, Михаил нямаше да се отчужди от нея и в събота щяха да отидат заедно при сина им. И сигурно щяха да си тръгнат много по-рано от лагера.

Олга разбираше, че Михаил се е задържал толкова дълго, за да се прибере колкото се може по-късно вкъщи, където се чувстваше направо непоносимо. Щяха да си тръгнат по-рано и до единайсет часа вечерта, когато се развихри ураганът, щяха да са си у дома. А може би изобщо нямаше да отидат в събота, а в неделя. И той щеше да е жив. Но Михаил загина и това стана само заради нея. Ако той не бе научил за изневярата ѝ, те нямаше да се отчуждят. А той нямаше да научи за изневярата, ако Олга не му беше изневерила. Това е. Тя принесе мъжа си в жертва... И за какво? На кого? Заради съмнителното щастие да бъде до този чудовищен егоист, до този студен и всъщност жесток човек? Заради внезапния си романтичен порив, временното си умопомрачение? Но защо, защо не можа да погледне ситуацията отстрани по-рано и да разбере, че тази опасност дебне всички жени, чиито мъже са прекалено заети с работа. Мъже, които работят от сутрин до вечер, викат ги и по празниците, и в почивните дни, и посред нощ. А на жените им се иска да ходят заедно с тях по изложби, на концерти и при приятели, иска им се да обсъждат с тях новостите в литературата и в киното, но нима могат да ги обсъдят с мъжете си, които нямат време да прочетат нова книга или да гледат нов филм. Те нямат време, а дори и да имаха, нямаха сили да ходят на гости при приятели или по изложби. В малкото си свободни от работата часове мъжът ѝ искаше да си полежи и да помълчи — това бе толкова естествено и нормално. Но защо тя се отнасяше към това като към нещо обидно и неправилно? И тя, и много други жени влизаха в такива капани. Те искаха да бъдат приятели с мъжете си и да получават вниманието им, но съпрузите им бяха ангажирани само с едно: с работа, работа и пак работа... И ето че тогава жените срещаха човека, който разполага с много повече свободно време, човека, който обсъждаше с тях всичко, което те биха искали да обсъдят със съпрузите си, и започваше кошмарът от непрекъснати, оплетени една в друга лъжи, хитрости, криеници. Една обикновена криза в общуването тласкаше жените към постъпки, за които впоследствие страшно съжаляваха. Можеше да мине съвсем малко време и да се окаже, че тайният любим не е чак толкова умен, не е чак толкова достоен за уважение и дори изобщо не е почтен, но всичко вече е свършило, съпругеският живот е отровен с лъжи и по-нататък вече нищо няма значение...

— Върви си, Георгий — повтори Олга, тъй като видя, че Дударев няма намерение да си тръгва. Беше се настанил удобно на дивана и я наблюдаваше с интерес, сякаш тя бе някакво странно изкопаемо.

— Още утре ще съжаляваш за думите си — заяви уверено той. — Опомни се, Оля. Утре ще погребеш мъжа си и какво ще правиш оттук нататък? Готова ли си да останеш сама?

Направо ѝ прилоша и изпита отвращение от мисълта, че го бе обичала толкова силно. И то съвсем доскоро. Колко бързо се променяше всичко!

— Не знам — отвърна честно тя. — Може и да ми бъде трудно сама. Но съм абсолютно сигурна, че не искам да бъда с теб, и не изпитвам никакво съмнение за това.

Известно време Георгий продължи да седи неподвижно, сякаш обмисляше онова, което чу, сетне стана, излезе в антрето и затръшна външната врата. Олга отиде в кухнята, извади бутилка коняк от шкафа, напълни цяла чаша и я изпи на един дъх.

— Прости ми, Миша — каза тихичко тя. — Поне това направих.

* * *

Изминаха още две седмици и Настя отиде в болницата за последен път. Предстоеше да изпишат Денис Баженов. Той вече ставаше от леглото и двамата с Артьом дори се разхождаха покрай сградата. Настя не можеше да си обясни защо посещава редовно Денис, тъй като разполагаше със съвсем малко свободно време, но когато се замисли, осъзна, че се чувства донякъде виновна за случилото се. Ако Артьом не се бе влюбил толкова детински в гласа ѝ, Денис нямаше да ревнува и никога нямаше да извърши онази глупост, която направи, за да си възвърне вниманието и любовта на Артьом.

— Знаете ли какво измислихме? — каза тържествено Денис, когато Настя влезе в стаята при него. — И двамата ще отидем да работим като доброволни помощници в Центъра за защита от стреса. Нали този метод ми помогна страшно много, а това означава, че може да помогне на доста други хора и направо е обидно, че почти никой не знае нищо за него. Вече се разбрахме с Вадим и той каза, че доктор Алиев няма да има нищо против.

— А какво ще правите там? — изненада се Настя. — Вие не сте специалисти и нямате никакво образование.

— Това няма значение — намеси се Артъм. — Ще мием пода, ще поправяме столовете, ще вършим всичко. С Денис дълго го обсъждахме и осъзнахме, че сме открили дело, на което бихме искали да се посветим. И двамата.

Той наблегна на последните думи и Настя разбра всичко. Разбра и оцени жертвата, която деветнайсетгодишният младеж правеше с готовност в името на приятелството, въпреки че искаше да стане музикант...

Когато Настя се наклони да тръгва, Артъм отиде да я изпрати. Той винаги я изпращаше и Денис вече не се дразнеше, когато виждаше, че приятелят му излиза от стаята заедно с нея.

— Анастасия Павловна, искам да ви благодаря — започна малко притеснено Артъм, когато излязоха от сградата.

— За какво?

— За Ирина Астапкина. Ако не бяхте вие, никога нямаше да разбера, че има човек, който пише такива стихове и пее толкова хубаво.

— Радвам се, че песните ѝ са ти харесали — усмихна се Настя. — И аз много ги харесвам.

— Не, става дума за друго... — Артъм спря, подбирайки думите си. — Не е важно дали ми харесват или не. Важното е какви мисли ти хрумват, след като чуеш песните ѝ.

— И какви мисли ти хрумнаха? — попита тя.

— Разбрах, че човек трябва да умее да е щастлив във всеки момент, а не да чака щастието да настъпи някога по-късно. Разбирате ли ме? Сигурно не обяснявам добре... Ето например, тя има една песен за Нова година.

*Стрелките тичат във захлас,
за да откраднат този час.
Не ще заспя, но ще пропусна аз
мига, във който той ще мине
и ще открадне старата година.
А може би добра била е тя,
но не довърши хиляди неща*

*и пълна с сили, отлетя.
А тук за нея бляска във тъмата
едничък паметник — елхата.*

— Знам тази песен — кимна Настя. — Винаги ми се е струвала много тъжна. Когато я чух за пръв път, дори плаках.

— Аз също плаках — призна си Артъом. — И представяте ли си, изведнъж погледнах часовника и видях как стрелките се движат, движат, движат неумолимо, нищо не може да ги спре и те наистина изяждат времето, крадат го. Стигат до дванайсет — и един час вече е изчезнал, изчезнал е един ден, изчезнала е една година. Те са я откраднали. Винаги толкова нетърпеливо очакваме този празник, имам предвид Нова година, сякаш сме решили предварително, че всичко покрай нас е лошо и безинтересно, а утре ще започне новата година и всичко ще стане по-добро. Разбирате ли? Още от раждането ни сякаш ни втълпяват, че трябва да мислим само за бъдещето и да живеем само с утрешния ден. Ами ако днешният ден е най-хубавият от всичко, което се е случило до този момент, което се случва в момента и което ще се случи през целия ни живот? А ти дори не си забелязал това, не си го видял, не си го разбрал и едва когато вече си много стар, изведнъж започваш да осъзнаваш, че това е била най-хубавата година в живота ти, но е отминала толкова отдавна, че ти си я пропуснал, не си я оценил и все си очаквал нещо по-добро. Говоря объркано, нали? Така ме гледате, че... Глупости ли дрънкам?

— Не, Артъом — отвърна много сериозно Настя. — Говориш много верни неща, а аз те гледам така, защото се изненадвам.

— Изненадвате ли се? — попита напрегнато той. — От какво се изненадвате?

— От твоята мъдрост. Само на деветнайсет години ти се оказа далеч по-силен и по-мъдър от много възрастни. Аз също осъзнах тези неща и дълго ги обмислях, но това се случи съвсем наскоро. Разбираш ли? Аз съм на трийсет и осем години и осмислих тази истина едва сега. А освен това... Ти каза, че искаш да станеш композитор. А сега двамата с Денис сте решили да се посветите на делото на доктор Алиев. Толкова лесно ли се отказа от мечтата си?

Настя дори не знаеше защо попита Артър за това. Отговорът ѝ беше известен, но тя искаше да се убеди, че не е сгрешила. Струваше ѝ се твърде невероятно, че един толкова млад човек е в състояние да направи такава зряла крачка.

— Знаете ли, Анастасия Павловна, реших, че може би не е нужно да ставам композитор. Заради слепотата си не бих могъл да се занимавам пълноценно с това, което означава, че няма да мога да правя музика, а... някакво подобие на музика. Нещо като призрачна музика. Общо взето, няма да е истинска. А се страхувам, че всички ще ме смятат за инвалид, ще ме съжеляват и ще си казват: браво на него, сляп е, а свири. И тъй нататък. Ще ме съжеляват и от съжаление ще лъжат, че пиша хубава музика, която всъщност ще е лоша. Не искам да става така. Не желая да се измъчвам от подозрения, че хората около мен са неискрени. И открих работа, която мога да върша, независимо от очите си, разбирате ли! И Денис ще е до мен, защото на него това също му е интересно. А по-нататък може и да се върна към музиката. Нали ви е също ми казахте, че интересите на хората се променят. Утре това отново ще бъде музиката, но днес е... Днес е друго.

Той не каза „приятелството“ или „Денис“. Той каза „друго“, като инстинктивно и деликатно избегна патетиката.

„Направо е невероятно — мислеше си Настя, докато се прибираще към къщи от болницата, — откъде се взе толкова проникновено прозрение у това съвсем младо момче? Дори и някои възрастни не осъзнават тези неща. Всъщност казват, че децата, които още от малки страдат от някакъв недъг, порастват и помъдряват много по-рано и изобщо душата им е устроена по друг начин“.

Настя пътуваше с метрото и си мислеше колко различна може да е ревността. Имаше две разновидности в проявата на ревност: да унищожис съперника си или да се извисиш над него. Първият път беше по-лесен и страшно много хора тръгнаха по него. Ограничаваха контактите на любимия си човек с онзи, от когото ревнуваха, не му позволяваха да направи крачка без контрол, принуждаваха го да се отчита за всяка минута и за всяко телефонно обаждане. Опитваха се да пропъдят колкото се може по-далеч съперника си, ако имаха такава възможност. Или да отведат любимия си човек на друго място, в друг град или в друга страна. Можеха да компрометират съперника си, като разкажат нелицеприятни истини за него или го заливат с помия на

всеки ъгъл, за да унищожат репутацията му, което бе още по-лесно. И накрая можеха да го убият. Вариантите бяха много, но смисълът беше един: да направиш невъзможно общуването на любимия си човек с онзи, който му е по-интересен и по-скъп, отколкото си ти. В действителност това бе върхът на егоизма, но никой не поглеждаше на проблема в толкова оголен вид. Точно по този път беше тръгнал опитният следовател и съвсем зрял мъж полковник Ермилов.

Но имаше и друг път: да докажеш на любимия си човек, че изобщо не си по-лош, че си достоен за любов, внимание и уважение, че имаш такива качества, които твоят съперник не притежава. Този път беше труден и дълъг и изискваше тежък труд и огромно търпение. Много малко хора избираха този път на борба за любовта си. Но шестнайсетгодишният Денис Баженов бе избрал точно него. Макар да го направи неумело, макар да извърши всичко неправилно, неговият избор беше такъв — трудният и тежък път. И дори само заради това той бе достоен за уважение и обич. Със самия факт, че направи такъв избор, той доказа, че се различава от много други хора и че е по-добър от тях. Дано Господ му даде щастие, защото е добър човек.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.